

ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

โดย

พระมหาระพิน (อภิชาโน) นาคจินวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

โดย

พระมหาระพิน (อภิชาโน) นาคจินวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE INTENTION TO BEHAVE OF FORTUNE SEEKERS/HOROSCOPE SEEKERS IN
COMPLYING WITH AN ASTROLOGER'S ADVICE KHOKKHAMAO TEMPLE
NAKHON CHAI SI DISTRICT NAKHON PATHOM PROVINCE**

By

Pramaha Rapin (Apichano) Nakchinwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Education Foundations

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมของผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” เสนอ โดย พระมหาระพิน (อภิชาโน) นาคจินวงษ์ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ
2. อาจารย์ ดร.ลุย วีระนาวิน

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์คณิต เขียววิชัย)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร. สุमितร์ สุวรรณ)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลุย วีระนาวิน)
...../...../.....

51260308 : สาขาวิชาพัฒนศึกษา

คำสำคัญ : ความตั้งใจกระทำพฤติกรรม / ผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา

พระมหาหรรษา (อภิชาโน) นาคจันวงษ์ : ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.ธีรศักดิ์ อุ่ออารมย์เลิศ และ อ.ดร.อุยง วีระนาวิน. 196 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเสริมกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ประจำปี 2552 (ตุลาคม – ธันวาคม 2552) จำนวน 380 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบระบบ (Systematic Random Sampling) โดยสุ่มผู้รับการบริการช่วงความห่างช่วงละ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ และ 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ ด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับความสำคัญ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความตั้งใจจะกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์หลังจากรับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ผู้รับการบริการส่วนใหญ่จะกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17, SD = .71$)
2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์หลังจากรับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาพบว่าตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน มีความตั้งใจจะกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์/ตรวจดวงชะตาไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพที่แตกต่างกันมีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพสมรสมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำมากกว่าผู้ที่สถานภาพโสดโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.250$ และ $\bar{x} = 4.045$ ตามลำดับส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง
3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์หลังจากรับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาพบว่า ตัวแปรด้านเจตคติต่อการพยากรณ์ ตัวแปร ความพึงพอใจและตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนเองสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ ได้ร้อยละ 38.5 ตามสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .466 + .526 (\text{เจตคติต่อการพยากรณ์}) + .371 (\text{ความพึงพอใจ}) - .197 (\text{ความเชื่ออำนาจในตนเอง})$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .466 * Z_{(\text{เจตคติต่อการพยากรณ์})} + .283 * Z_{(\text{ความพึงพอใจ})} - .113 * Z_{(\text{ความเชื่ออำนาจในตนเอง})}$$

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

51260308 : MAJOR : DEVELOPMENT EDUCATION
KEY WORD : THE INTENSION TO ACTING BEHAVIOR / CUSTOMER OF
ASTROLOGER ' S SERVICE.

PHRAMAHA RAPIN (APICHANO) NAKCHINWONG : THE INTENTION TO BEHAVE
OF FORTUNE SEEKERS/HOROSCOPE SEEKERS IN COMPLYING WITH AN ASTROLOGER'S
ADVICE KHOKKHAMAOTEMPLE NAKHON CHAI SI DISTRICT NAKHON PATHOM PROVINCE.
THESIS ADVISORS : THAIRASAK UNAROMLERT, Ph.D., AND LUYONG VEERANAVIN, Ph.D.
196 pp.

The research purposes were to 1) first study the intention to behave of fortune seekers/horoscope seekers in complying with an astrologer's suggestion, 2) second compare the personal factors and additional factors with the intention to acting behavior of horoscope inquirer, And 3) Final investigate the influent factors offering intention to acting behave of astrologer. The samples were fortune seekers/horoscope seekers in complying with an astrologer's advice at khokkhamaot temple, during the time period of October 2009 to December 2009. The sample size of 380 was selected by systematic Random Sampling technique where one was selected out of every five customers. Research instruments comprised a checklist questionair, and 3- level and 5-level rating scales. Data were analyzed in terms of frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis of the study was examined in order to compare the intention to acting behave of horoscopic using independent t-test and one way ANOVA. Factors affecting the intention to acting behave of the customers were analyzed by Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research found that :

1. The intention to follow the astrologer's suggestion after service was at a high level, ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = .71)

2. With respect to personal factors affecting intention to follow the prediction, there was no difference in intention among there with different age, sex, education, occupation and income at a statistic level of the difference significance of .05. However, status where was found the married Showed higher intention than the single, $\bar{x} = 4.250$ and 4.045 respectively.

3. Regarding the others factors affecting the intention to follow the astrologer suggestion, attitude, satisfaction and believe toward the astrologer's suggestion was found at 38.5% according to the raw score and the standard score equation as follow:

$\hat{y} = .466 + .526$ (attitude toward astrologer) + .371 (satisfaction) - .197 (Internal loclis of Control)

$\hat{Z} = .466*Z$ (attitude toward astrologer) + .283*Z (satisfaction) - .113*Z (Internal loclis of Control)

Department of Education Foundations Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009
Student's signature
Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายที่ท่านได้ให้คำปรึกษาชี้แนะ ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณในความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ลุยง วีระนาวิน อาจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ คณิต เขียววิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร. สุมิตร สุวรรณ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณพระมหาวีจิตร กุลยามจิตโต เจริญพรขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉซา ทวีไทย นางจิตติรัตน์ แก้วภูไทย ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัยและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ให้ความอนุเคราะห์ในทุก ๆ ด้าน

ขอเจริญพรขอบคุณ ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถาม และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ดำเนินไปด้วยความสำเร็จอย่างดี

ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลมาจากกำลังใจที่ได้รับการสนับสนุนที่ผู้วิจัยได้รับจากวงศาคณาญาติ และผู้ให้ความอนุเคราะห์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้วิจัยให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอมอบคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องสักการบูชาแด่คุณพระศรีรัตนตรัย อันมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ผู้เป็นที่พึ่ง ที่ระลึก ที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ที่ทำให้ผู้จัดทำวิจัยได้มีความสำเร็จในครั้งนี้ พร้อมทั้งบิดา มารดา คณาจารย์ผู้ให้ความรู้ในการศึกษา คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำตำราด้านโหราศาสตร์ทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์กับสังคมไทย	9
ความหมายของโหราศาสตร์.....	9
ความเป็นมาและพัฒนาการของโหราศาสตร์.....	11
หลักการและทฤษฎีโหราศาสตร์.....	15
ประเภทของโหราศาสตร์.....	16
โหราศาสตร์กับสังคมไทย	18
ประโยชน์และโทษของโหราศาสตร์	22
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	26
ความหมายของพฤติกรรม	26
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม	29
ความเชื่อ	30
ความหมายของความเชื่อ	30
หลักความเชื่อ 10 ประการ	31
ความเชื่อกับสังคม	32

บทที่	หน้า
ความเชื่ออำนาจในตน	35
ความหมายของความเชื่ออำนาจในตน	35
ความสำคัญของความเชื่ออำนาจในตน	36
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตน	38
ความคาดหวัง.....	39
ความหมายของความคาดหวัง.....	39
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคาดหวัง	40
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง	41
แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ	44
ความหมายของเจตคติ	44
องค์ประกอบของเจตคติ	45
การเกิดเจตคติ และเจตคติเกิดจากอะไร	46
ปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตคติ	46
สถานะที่มีผลต่อการก่อเกิดของเจตคติ.....	47
ลักษณะของเจตคติ.....	47
หน้าที่และประโยชน์ของเจตคติ	49
การเปลี่ยนแปลงเจตคติ.....	49
สิ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ	50
การแก้ไขเจตคติหรือวิธีสร้างเจตคติ	50
บุคลิกภาพ.....	52
ความหมายของบุคลิกภาพ	52
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	53
ทฤษฎีองค์รวม	56
ทฤษฎีที่เน้นทางสังคม	58
ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ	59
ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพ.....	63
ปัจจัยที่ทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน	64

บทที่		หน้า
	ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์	66
	ความพึงพอใจในการให้บริการ	72
	ความหมายของความพึงพอใจ	72
	ความหมายของความพึงพอใจในการให้บริการ	73
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	80
3	วิธีดำเนินการวิจัย	81
	ประชากร	81
	กลุ่มตัวอย่าง	81
	ตัวแปรที่ศึกษา	82
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	84
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
	การวิเคราะห์ข้อมูล	86
4	ผลการวิจัย	88
	ขั้นตอนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ	
	แบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรอิสระ	
	การวิเคราะห์ข้อมูล	88
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนของ	
	ผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของ	
	โหราจารย์วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี	
	จังหวัดนครปฐม	88
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล	
	ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยนำเสนอในรูปแบบ	
	ของจำนวนและร้อยละ	88

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนของ ผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำ ของโหราจารย์วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	91
ตอนที่ 3 เป็นผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรม ของผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำ ของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	110
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
สรุปผลการวิจัย	111
อภิปรายผลการวิจัย	114
ข้อเสนอแนะ	117
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	118
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	118
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย	126
ภาคผนวก ข แบบสอบถามงานวิจัย	128
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย	135
ภาคผนวก ง โหราศาสตร์ไทยเบื้องต้น	139
ภาคผนวก จ ภาพการมารับบริการการพยาบาล / ตรวจดวงชะตา	193
ประวัติผู้วิจัย	196

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	89
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยสนับสนุน.....	91
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเจตคติต่อการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	94
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเรื่องความเชื่ออำนาจในตนต่อการพยาบาล/ตรวจดวง ชะตาตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	95
5	จำนวนและร้อยละของการสอบถามหลังจากผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	96
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำ ของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	97
7	จำนวนและร้อยละของการสอบถามหลังจากผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	98
8	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการ พยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	98

ตารางที่

9	ความแตกต่างระหว่างเพศกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำ ของโหราจารย์.....	100
10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยอายุ.....	100
11	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยอายุ.....	101
12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยสถานภาพ.....	101
13	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยสถานภาพ.....	102
14	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำ ของโหราจารย์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method).....	102
15	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยระดับการศึกษา.....	103
16	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยระดับการศึกษา.....	104
17	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยอาชีพ.....	104
18	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยอาชีพ.....	105

ตารางที่

19	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	105
20	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	106
21	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดย จำนวนครั้งที่เข้ารับบริการ.....	106
22	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยจำนวนครั้งที่เข้ารับบริการ.....	107
23	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของ โหราจารย์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method)	107
24	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยสาเหตุที่มารับการบริการ.....	108
25	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยเหตุผล.....	108
26	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยประเภทของ ปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการบริการ.....	109
27	แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการบริการ.....	109
28	แสดงจำนวน และร้อยละข้อเสนอแนะ ของผู้มารับการบริการต่อการมารับการพยากรณ์/ ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์.....	110

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนพฤติกรรมกับ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	38
2	แบบทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom	43
3	แผนผังปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ	64
4	ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	69
5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการพัฒนาประเทศจากสังคมเกษตรกรรม เข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม และมีการรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา เกิดภาวะเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม เกิดการค้าการลงทุนข้ามชาติ มีการพัฒนาประเทศเข้าสู่การเป็นอุตสาหกรรมใหม่ การกระจายรายได้เป็นไปในลักษณะกลุ่มชนชั้นธุรกิจ ส่วนชนชั้นแรงงานต้องประสบกับภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง ทำให้เกิดความตึงเครียด ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ทุกชีวิตต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความอยู่รอดของตน ในเวลาไม่นานนักสังคมเมืองเป็นสาเหตุทำให้มนุษย์เกิดความเห็นแก่ตัว เพราะปัญหามากมายในสังคม เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความแตกแยกของคนในสังคม ปัญหายาเสพติด ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ปัญหาทางสุขภาพ และปัญหา ด้านการศึกษา เป็นต้น

จากภาวะเศรษฐกิจและสังคมอันผันผวนในปัจจุบัน กระทบกระเทือนต่อความรับผิดชอบ ในครอบครัวและสังคม ความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ ในสังคม เช่น จีปส์ล้นสนามหญ้า การก่ออาชญากรรม การข่มขืนกระทำชำเรา ตลอดจนภัยทางการเมืองต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ก่อการร้ายทั้งหลายที่คุกคาม ประชาชนทั่วหัวระแหงของประเทศ หรือการถูกลูกาของต่างประเทศ รวมทั้งการโค่นล้มอำนาจทางการเมืองภายในประเทศ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ เหล่านี้ก่อให้เกิดความวิตกกังวล นานาประการ นอกจากนี้ ความไม่สมดุลกับสังคม ความเหลื่อมล้ำของชนชั้น การแก่งแย่งทำมาหากิน ตลอดจนการแข่งขัน ชิงดีชิงเด่น และความอยู่ดีธรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นเหตุให้อารมณ์และ พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ภาวะเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสุขภาพจิตที่เสื่อมโทรม ซึ่งนับวัน จะยิ่งทวีขึ้น (วนิดา ไชยธวัช 2521 : 1) จากปัญหาเล็กน้อยได้มีพัฒนาการที่เต็มไปด้วยความ สลับซับซ้อนและเงื่อนไขหลายหลาย ซึ่งปัญหาเหล่านั้น ไม่ได้เกิดจากตัวสังคมเอง แต่เกิดจากมนุษย์ แต่ละคนในสังคม ซึ่งมีภูมิหลัง ความรู้สึกนึกคิดสติปัญญาไม่เท่ากัน เมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ จึงสับสนและเคืองกว้าง แต่ในขณะที่เดียวกันมนุษย์ก็ต้องมีการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้น แม้ความเชื่อจะดูไม่มีเหตุผล แต่การที่มีความเชื่อจะช่วยในเรื่องของการตัดสินใจ ทำให้ เกิดความมั่นใจและมั่นคงในการดำเนินชีวิตมากขึ้น แม้ว่าบางเรื่องจะไม่สามารถพิสูจน์ได้แน่นอนก็ ตามถ้าหากมนุษย์เรามีความสงสัยทุกเรื่อง และไม่ยอมเชื่อจนกว่าจะพิสูจน์ได้ด้วยระเบียบวิธีทาง

วิทยาศาสตร์แล้ว ชีวิตก็จะไม่สามารถดำเนินไปโดยราบรื่น จิตใจอยู่ในสภาพตึงเครียดเต็มไปด้วยความคิดกังวลต่าง ๆ ไม่สามารถตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ความเชื่อ ที่ไม่ใช่เหตุผลพิจารณาเลยก็อาจกลายเป็นความเชื่อที่เป็นไปในลักษณะงมงายได้ (พิไรรัตน์ รุจิวิชัยกุล 2524 : 5)

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความตึงเครียด ทำให้สุขภาพจิตเสื่อมโทรม ปัญหาดังกล่าวอาจทวีความรุนแรงมากขึ้น บางรายอาจคิดฆ่าตัวตาย เพราะความหมกหมอง จึงอาศัยลัทธิ ศาสนา ลัทธิต่าง ๆ รวมทั้งโหราศาสตร์ เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจทำให้มีความหวัง คลายความวิตกกังวล และเกิดความสบายใจ

มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานด้านปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค มีสัญชาตญาณแห่งการสืบพันธุ์ เปรียบเสมือนกับสรรพสัตว์ทั้งหลาย นอกจากนี้มนุษย์ก็ยังคงต้องการขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิต มนุษย์มีความวิตกกังวลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตกอยู่ในบ่วงแห่งวิญสสาร ทุกคนต้องการความรัก ความสุข ความสบาย ไม่ต้องการความทุกข์ ซึ่งตัวทุกข์นี้เป็นสภาวะที่อดทนได้ยาก แต่เมื่อเราดำรงชีวิตอยู่ การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดไม่แตกต่างอะไรกับสรรพสัตว์ ซึ่งจะแตกต่างกันก็ตรงที่มนุษย์เป็นผู้ที่ใช้ความคิดได้เป็นอย่างดี มนุษย์นั้นมีศีลเป็นพื้นฐานเป็นมารดาของกัลยาณธรรม คือ เลือกที่จะทำความดีได้ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ทั่วไปที่ไม่มีบรรทัดฐานรองรับในความเป็นผู้มีศีลธรรมมีความต้องการ ใฝ่ฝัน ทะเยอทะยานอยากจะได้สุขยิ่งขึ้น โดยไม่คำนึงถึงความพอดี ตามฐานานุกรม เมื่อทำสิ่งที่ต้องการไม่สำเร็จก็เกิดทุกข์ บางครั้งทำให้จิตใจขาดความเชื่อมั่นต้องประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น การงาน การเงิน ครอบครัว ความรัก ส่งผลให้สุขภาพจิตเสื่อมโทรมเป็นบ่อเกิดโรคร้ายไข้เจ็บตามมา จากความทุกข์ที่เกิดขึ้น ทำให้มนุษย์ขาดความมั่นใจในตนเองบางรายต้องไปพบจิตแพทย์ช่วยบำบัดรักษา บางรายฝึกสมาธิบนฐานความตั้งมั่น สังคมบางกลุ่ม ต้องอาศัยโหราจารย์ทำนายทายทัก บางรายเข้าวัดฟังธรรมเพื่อเป็นหนทางแห่งการดับทุกข์ด้านความจริงที่เป็นอริยสัจ 4 นั้นได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นความจริงอย่างประเสริฐ เมื่อเป็นทุกข์ที่ยังแก้ด้วยปัญญาของตนไม่ได้ก็ต้องแก้ด้วยวิถีทางต่างๆ เพื่อให้จิตใจสงบลงก่อน คนที่ยังเข้าไม่ถึงความหมายของอริยสัจก็จะแก้ไขสิ่งที่กระทำได้ในด้านต่าง ๆ ตามคำแนะนำของโหราจารย์ (สมบุญ จิตปัญญา 2550 : 47)

มโน ปุพพัง คมา ฐัมมา มโน เสฏฐา มโน มยา ในพระบาลีธรรมบทเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า สภาวะธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นประธาน สำเร็จแล้วด้วยใจ (พระมหาสุเทพ อุดมเมธี 2542 : 165) หากตั้งมั่นจะทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ความพากเพียร กุศล และอกุศล เกิดแต่ใจ และเมื่อมีความตั้งใจ ลงมือกระทำก็จะประสบความสำเร็จ โดยไม่เหลือวิสัยโดยใช้หลักของอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา (สมบุญ จิตปัญญา 2550 : 40) เป็นส่วนประกอบโดยได้แรงบันดาลใจให้เกิดปัญญา ส่งผลให้ลุล่วงด้วยกายใจ ความตั้งใจ การกระทำโดยยอมส่งผลต่อ การงาน หรือเรียกว่าอธิษฐาน คือ ธรรมที่ตั้งใจมั่น ประกอบด้วยปัญญา คือ ความรู้มีสัจจะความจริงใจ

ประพดกกรรมใดต้องได้ความจริง จาคะ คือ สละสิ่งที่เป็นข้าศึก ศัตรูของความจริงใจออกไป อุปสมะ คือ สงบศึกจากสิ่งที่เป็นข้าศึกของความจริงใจ โดยใช้ปัญญาไตร่ตรอง ดังนั้น ความตั้งใจของคนย่อมแตกต่างกันไป ความจริงใจของมนุษย์ย่อมมีขีดจำกัด เพื่อทำสิ่งเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงได้หรือไม่ก็ย่อมมาจากพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ตั้งใจไว้

ด้านพฤติกรรมของมนุษย์ มีความลึกลับ ซับซ้อนหลายอย่างแตกต่างกันไป ยากที่จะรู้ลึกซึ่งได้ จำเป็นต้องอาศัยผู้ชำนาญด้านจิตวิทยา ส่วนหลักกรรมทางพระพุทธศาสนานั้น ได้จัดอุปนิสัยลักษณะของบุคคลไว้ 6 อย่าง ได้แก่

ราคะจริต คือ บุคคลที่ติดกับสัมผัสทั้งห้าอย่างแนบแน่น และต้องการกอบโกยแสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาเพียงเพื่อสนองต่อความต้องการของจิตด้านรูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัสกล่าวสั้น ๆ เป็นคน โลก ดิตวัตถุ ไม่สนใจเรื่องอื่นที่นอกเหนือจากสัมผัสทั้งห้า ไม่คิดอะไรลึกซึ้ง ทำทางคูดี คำพูดดูหุรหุราพอลอกตาคนได้ แต่แท้จริงแล้วภายในกลวง ไม่มีสาระหรือแก่นสาระอะไรลึกซึ้ง

โทสะจริต คือ บุคคลที่มีสภาวะอารมณ์โกรธง่ายเป็นอาจิม โดยธรรมชาติแล้วเป็นคนที่มีหลักการของตนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการทำงานหรือในการกระทำต่างๆและมักเป็นผู้เคารพระเบียบ กฎเกณฑ์และมีวินัยสูงกว่าจริตอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด จากการทำตนเองมีหลักเกณฑ์ ระเบียบวินัยค่อนข้างสูง จึงทำให้เกิดอาการทนไม่ได้เมื่อพบผู้ที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีการเคารพหลักเกณฑ์ เนื่องจากเป็นบุคคลที่รักษาคำพูด และเวลา จึงทำให้ทนไม่ได้อีกเช่นกัน เมื่อพบกับบุคคลที่ไม่รักษาคำพูดและไม่รักษาเวลา

โมหะจริต คือ บุคคลที่มีลักษณะเป็นง่วง ๆ ซึม ๆ ประเภทง่วงเหงาหาวนอนเป็นอาจิม อ่านหนังสือหรือฟังบรรยายสักครูก็จะตาปรือหรือหลับไปเลย เป็นคนหน้าตาเศร้าไม่รู้จะทำอะไรปกติ จะไม่ชอบทำอะไรถ้าไม่มีใครหรือสถานการณ์มาบังคับ สามารถนั่งเฉยๆ ได้เป็นวันๆ หรือนอนเพื่อฝันต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด

วิตกจริต คือ บุคคลที่มีลักษณะพื้นฐาน พุดไม่หยุด ประเภทน้ำไหลไฟดับชอบแสดงความคิดเห็น มีคำถามและข้อสงสัยไปหมด เพราะสมองเต็มไปด้วยความคิด ความฟุ้งซ่านความสับสนวุ่นวายอลหม่าน มีความคิดหลายอย่างซ้อนกันอยู่ แต่มักจะสรุปประเด็นสำคัญหรือจัดระบบความคิดไม่ได้ อย่งไรก็ตาม บุคคลทั่วไปมักมองว่าคนที่เป็นวิตกจริตเป็นคนที่ม่ปัญญาสูง เพราะเป็นคนที่สามารถคิดได้เร็ว พุดได้เร็ว และพุดมากประเด็นเต็มไปหมด ฟังเฝิน ๆ แล้วน่าประทับใจยิ่งถ้าไม่คิดหรือวิเคราะห์อะไรมาก

ศรัทธาจริต คือ บุคคลที่มีลักษณะอุดมคตินิยม ต้องการเปลี่ยนแปลงตนเอง สังคมและโลก ไปสู่สภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่า พยายามที่จะปฏิบัติฝึกฝน ต่อสู้เรียกร้องเพื่อความยุติธรรม เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของตนเองและสังคม

พุทธจริต คือ บุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้คิดอะไรมักจะเป็นเหตุและเป็นผลมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ปราศจากการปรุงแต่ง ปราศจากทัศนคติและอคติ ความไม่ชอบของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้อง

มนุษย์จะมีพฤติกรรมทุกด้านทั้ง 6 อย่าง แต่จะเด่นชัดอยู่ 1 อย่าง คือ พฤติกรรมหรือทางหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า จริต คือ พื้นฐานของจิตใจที่ตระหนักไปในทางนั้นซึ่งจริตทั้งหมดนี้จะถ่ายทอดความเป็นลักษณะของบุคคลนั้นได้ดี เมื่อพอที่จะทราบจริตของแต่ละบุคคลจะเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้บุคคลนั้นมีแนวทางในการปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเป็น (อนุสร จันทพันธ์ และ บุญชัย โภสธนากุล : 2546)

มีการนำโหราศาสตร์มาใช้กันอย่างกว้างขวางมานานนับพันปี ศาสตร์โบราณนี้ก็ยังคงมีความคลุมเครืออยู่ เราไม่อาจเรียกโหราศาสตร์ได้เต็มปากกว่าวิทยาศาสตร์ เหมือนวิชาดาราศาสตร์ที่เมื่อก่อนนั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับโหราศาสตร์ ความรู้และเครื่องมือที่ทันสมัยแยกดาราศาสตร์ออกไปสู่มุมมอง ทั้งโหราศาสตร์ให้อยู่ในมุมมองเพียงลำพัง ผู้วิจัยมีความหวังว่าจะมีส่วนดึงโหราศาสตร์ให้ออกมาสู่ที่แจ้ง ให้คนธรรมดาทั่วไปมีความเข้าใจโหราศาสตร์อย่างถูกต้องไม่เชื่อถ้อยกันอย่างมง่าย

ปัจจุบันสังคมไทยมีบุคคลที่ประสบปัญหาต่างๆ มากมายและต้องการคำแนะนำในการตัดสินใจ โหราจารย์หรือหมอดู (Astrologer) เป็นหนทางหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในสังคมมายาวนานนับพันปีแล้ว ในสังคมของเราขณะนี้โหราจารย์หรือหมอดูจะคอยให้คำปรึกษาพยากรณ์ ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องดั่งงามเหมาะสมกับเหตุการณ์ คอยให้กำลังใจ ให้มีสติพิจารณา มีแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ และมีความสุขมากขึ้น ลักษณะความเชื่อ และอิทธิพลของโหราศาสตร์ได้สร้างความเชื่อถ้อยและศรัทธากับคนในสังคมทุกระดับชนชั้น ทุกชาติและทุกภาษา

โหราศาสตร์จึงเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันในระดับหนึ่ง เมื่อมีบุคคลทุกข์ จำเป็นต้องหาที่ยึดเหนี่ยวทางใจและการมาพบโหราจารย์ให้ทำนายทายทักแก้ดวงชะตา เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำบุคคลนั้นเกิดความสบายใจและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้เบาบางลง มีความเชื่อมั่นในจิตใจเหมือนเดิม เป็นกุศโลบายอย่างหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลตั้งใจกระทำและอยู่ในความไม่ประมาท ดังนั้น พฤติกรรมของผู้มารับการบริการ พยากรณ์ ถือเป็นปัจจัยในการทำการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อจะรับทราบถึงพฤติกรรมและความตั้งใจกระทำของผู้ที่มารับการพยากรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

สิ่งที่อยู่เคียงคู่ตำราโหราศาสตร์คือพระสมณะเจ้า พระภิกษุสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณให้สังคมมีที่พึ่งพิงในยามทุกข์ บทบาทของพระสงฆ์ มีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ที่จะต้องกระทำโดยเฉพาะการแนะนำให้บุคคลเข้าใจถึงด้าน

หลักธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อปลดปล่อยความเป็นทุกข์ให้กับมวลมนุษยชาติ หากแต่ในสังคมของเรามีบุคคลบางกลุ่มที่ไม่ใคร่ใฝ่รู้ในธรรมะจะเข้าถึงวัดก็ต่อเมื่อประสบปัญหา ไรที่พึ่งพาต้องการดับทุกข์ด้วยอาศัยการทำนายทายทัก เพื่อให้พระโหราจารย์ทำนายดวงชะตาชีวิตว่า อนาคตจะเป็นอย่างไร ด้วยเหตุนี้ พระภิกษุสงฆ์จึงใช้กลวิธีแบบแนวรับ โดยการสอดแทรกธรรมะให้ นำไปปฏิบัติพร้อมทั้งชี้แนะการแก้ดวงชะตาตามที่พยากรณ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ (สำนักงานเจ้าคณะตำบลท่าไม้-วังควง วัดลานทอง 2552)

หลักการตรวจดวงชะตาในการพยากรณ์ทางโหราศาสตร์ โหราจารย์ในฐานะสงฆ์จะ ผสมผสานกับธรรมะ โดยเฉพาะเรื่องกฎแห่งกรรมของวิภูสงสาร เพื่อให้แก่งัดกับบุคคลที่มารับการ พยากรณ์ โดยให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามแนวทางอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดการปฏิบัติตาม คำแนะนำอย่างแท้จริง

แรงจูงใจที่ผลักดันให้ผู้วิจัยในฐานะพระสงฆ์ที่ศึกษาวิชาโหราศาสตร์มา 16 ปี ทำวิจัยเรื่องนี้ ก็คือ เพื่อต้องการรับรู้พฤติกรรมของบุคคลว่าตั้งใจกระทำตามคำพยากรณ์ตามเหตุและผลของการ กระทำตามคำพยากรณ์มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาใช้ถ่ายทอดและพัฒนาในการพยากรณ์และที่สำคัญ ที่สุด คือ การนำแนวคำสอนของพระพุทธศาสนามาสอดแทรกสั่งสอน โดยให้ประกอบกุศลกรรมดีตาม คำแนะนำแก่ทุกข์ที่เกิดขึ้น โดยใช้หลักของการมีสติเพราะในยามมีสติจะทำให้เกิดความคิดทำคุณงาม ความดีมองหาทางออกได้ ตั้งตนให้อยู่ในทางที่ชอบที่ควร

จากบริบททางสังคมที่บ่งบอกถึงสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดทุกข์ และแนวทางแห่งการ ดับทุกข์ด้วยวิธีทางโหราศาสตร์วิทยา อย่างมีวิจารณ์ญาณนี้ ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการนำ โหราศาสตร์มาใช้ในการแก้ไขการดำเนินชีวิตให้ทุกคนในสังคมที่มีความเชื่อ ได้ใช้วิถีของ โหราศาสตร์ แนวพระพุทธศาสนาที่มีการนำหลักธรรม คำสอนของพระพุทธองค์ มาเป็นเครื่องมือที่ ใช้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตเพื่อก่อให้เกิดแนวทางการดำเนินชีวิตที่เป็นสุขสืบ ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของโหราจารย์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเสริมกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับ การบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเสริม
2. มีปัจจัยสนับสนุนบางประการสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ ผู้ที่มารับการพยาบาลจากโหราจารย์วัดโคกเขมา ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 18,250 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มารับการพยาบาลจากโหราจารย์วัดโคกเขมา ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 380 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างระบบ (Systematic Random Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระประกอบไปด้วย ปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเสริม และปัจจัยสนับสนุน ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ
2. ปัจจัยเสริม ได้แก่ จำนวนครั้งที่มารับการพยาบาล เหตุผลที่มารับการพยาบาล และประเภทของปัญหา
3. ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ระดับความรุนแรงของปัญหา ความคาดหวังจากการพยาบาล เจตคติต่อการพยาบาล ความพึงพอใจต่อการพยาบาล และความเชื่ออำนาจในตน

ตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

โหราจารย์ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการดูดวง ผูกดวง พยากรณ์มาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี แล้วให้การพยากรณ์ ตรวจดวงชะตา และให้คำปรึกษากับผู้ที่มารับการบริการพยากรณ์ของวัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พระมหาระพิน (อภิชาโน) นาคจินวงษ์

ผู้รับบริการพยากรณ์ หมายถึง ผู้มารับการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาและขอคำปรึกษาจากโหราจารย์

ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ หมายถึง การกระทำตามแนวทางที่โหราจารย์แนะนำที่ตรงกับความเชื่อ มีผลดี และสามารถใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ตลอดจนก่อให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิต

ความคาดหวังจากการพยากรณ์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นของผู้รับการพยากรณ์ด้วยวิจรรณญาณเกี่ยวกับการคาดคะเนอนาคต การวางแผนอนาคต และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่โหราจารย์ได้ให้คำแนะนำ ซึ่งจะทำให้ผู้รับการพยากรณ์พึงพอใจ

เจตคติต่อการพยากรณ์ หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ การสั่งสมมาตั้งแต่เด็ก และเจตคติของคนเรานั้นเอง ที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดแนวโน้มการแสดงออกทางพฤติกรรมในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง คือ การแสดงออกทางด้านบวก ได้แก่ ชอบ เห็นด้วย ให้การสนับสนุน และการแสดงออกทางด้านลบ ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วยต่อต้าน เป็นต้น ถึงแม้เจตคติจะมีความมั่นคง แต่เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อและการรับรู้ผลตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิดโดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวนี้ เกิดจากทักษะความสามารถและความพยายามของตนเอง

ระดับความรุนแรงของปัญหา หมายถึง ปัญหาที่ผู้มาขอรับบริการเป็นทุกข์ มี 3 ระดับ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย

ความคาดหวังจากการพยากรณ์ หมายถึง การมารับการบริการจะได้รับคำแนะนำในภายหลังจากที่ผู้รับการพยากรณ์แล้ว และสามารถนำคำแนะนำจากโหราจารย์มาใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้ในระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย

เหตุผลที่มารับการพยากรณ์ หมายถึง ต้องการคำแนะนำจากโหราจารย์ในการดำเนินชีวิต

ประเภทของปัญหา หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง บิดา มารดา เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลทั่วไป

ความพึงพอใจในการให้บริการ หมายถึง ทศนคติ หรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อโหราจารย์ในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการให้บริการของโหราจารย์ และการให้คำทำนายโดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ค่านิยม และประสบการณ์ ที่แต่ละบุคคลได้รับระดับความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยากรณ์
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเสริม และปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้มารับการบริการพยากรณ์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการให้คำทำนายที่เป็นประโยชน์ต่อการกระทำพฤติกรรมให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตประจำวัน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์กับสังคมไทย
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
3. ความเชื่อ
4. ความเชื่ออำนาจในตน
5. ความคาดหวัง
6. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ
7. บุคลิกภาพ
8. ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์
9. ความพึงพอใจเกี่ยวกับการให้บริการ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์กับสังคมไทย

1.1 ความหมายของโหราศาสตร์

วิชาโหราศาสตร์ หมายถึง วิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยการค้นหาความจริงโดยอาศัยปรากฏการณ์บนท้องฟ้าเป็นมูลฐาน อย่างไรก็ตามก็ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของวิชาโหราศาสตร์ไว้หลายรูปแบบตามทัศนะของแต่ละบุคคล บางท่านก็กล่าวว่าเป็นวิชาที่ว่าด้วยการทำนายและการพยากรณ์โชคชะตามนุษย์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของโลกโดยอาศัยดวงดาว บางท่านกล่าวว่าเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งว่าด้วยระเบียบของโลก แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วคือวิชาที่ว่าด้วยการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง โดยอาศัยปรากฏการณ์บนท้องฟ้า ดังกล่าวมาแล้วนั่นเอง (ประยูร พลอารีย์ ม.ป.ป. : 11)

คำว่า “โหราศาสตร์” (Astrology) มีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยเวลาและคำว่า โหราศาสตร์ ตามตำราของ “วราหมิหิระ” กล่าวว่าเป็นคำที่มาจากคำประสมสองคำ คือ “อโ”

และ “ราตรี” ซึ่งแปลว่า วันและคืน แต่ได้ตัดอักษรพยางค์แรกและพยางค์หลังออกเสียจึงเหลือเพียงคำว่า “โหรา” (พระยาปริวรรตเวชการ 2511 : 17)

ส่วนคำว่า โหรา แปลว่า หมอดูฤกษ์ หรือ ผู้ชำนาญทางดาราศาสตร์ ซึ่งตรงกับภาษาบาลีว่า “หฺรุ” ลงนิคหิตแล้วลง ณ ปัจจัยในตัดทิตด้วยอำนาจของ ณ ปัจจัย จึงวิการ อุ เป็น โอ สำเร็จรูป เป็น โหฺร แล้วลง อา การันต์ปฐมาวิภคฺติ จึงสำเร็จเป็น โหรา แปลว่า โลกอื่น หมายถึง การทายกาลล่วงหน้า หรือดูกาลล่วงหน้า (เทพย์ สาริกบุตร 2506:1)

นอกจากนี้ ยังมีอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนโหราศาสตร์ คือคำว่า “โชติยศาสตร์” ซึ่งแปลว่า วิชาว่าด้วยความสว่าง (พระยาปริวรรตเวชการ 2511 : 17) ซึ่งมาจากภาษาสันสกฤตว่า “โชยฺติ” และตรงกับภาษาบาลีว่า “โชติ” แปลว่า แสงสว่าง หรือ ดวงดาว (พระมหาประศักดิ์ อกุคฺปญฺโญ 2541 : 20)

ส่วนคำว่า “Astrology” ในภาษาอังกฤษนั้น มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ “Astro” หมายถึง ดวงดาว กับ “Logos” หมายถึง ถ้อยคำหรือคำพูดซึ่งแปลรวมกันว่าเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับดวงดาว (สุพัตรา สุภาพ 2518: 169)

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของโหราศาสตร์ไว้ดังนี้

พระยาปริวรรตเวชการ (2511 : 17) ให้ความหมายของโหราศาสตร์ไว้ว่า “เป็นวิชาที่ว่าด้วยการทำนายและการพยากรณ์ชะตาของมนุษย์ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของโลก โดยอาศัยตำแหน่งของดวงดาวต่าง ๆ เป็นเครื่องชี้”

วาสนา จันทภาษา (2518 : 1) ให้ความหมายของโหราศาสตร์ไว้ว่า “เป็นวิชาที่กล่าวถึงอำนาจหรืออิทธิพลของดวงดาวที่มีต่อชุมชนในชั้นบรรยากาศที่หุ้มห่อโลกเกิดการรวมตัวทำให้เกิดการดึงดูดจนมีผลกระทบต่อสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกมนุษย์ทั้งนามและรูป แสดงกาลเวลา ความสว่าง ความมืด ความร้อน ความเย็น การดึงดูด พลังงาน ความรุ่งโรจน์ และความอับปางที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior)”

สมเด็จพระราชา (อยู่) วัดสระเกศ (อ้างถึงใน ส.ศิริรักษ์ 2537 : 22) ให้ความหมายของโหราศาสตร์ไว้ว่า “เป็นวิชาอันว่าด้วยดวงดาวต่าง ๆ ในจักรวาล ซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์และสัตว์ในโลกนี้ ถ้าเรารู้จักวางท่าทีให้ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างรู้เท่าทันไม่เห็นเป็นเรื่องเสียหาย หากเป็นอุปการคุณเสียด้วยซ้ำ”

ส. ศิริรักษ์ (2537 : 27) ให้ความหมายของโหราศาสตร์ไว้ว่า “เป็นวิชาอันว่าด้วยกฎทางธรรมชาติที่ปรากฏออกมาทางระบบสุริยจักรวาล มีการเก็บสถิติและข้อมูลนั้น ๆ แล้วนำมาพยากรณ์”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 906) ได้ให้ความหมายไว้ว่าโหราศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยการพยากรณ์โดยอาศัยการโคจรของดวงดาวเป็นหลัก

โหราศาสตร์ จากผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการพยากรณ์ความเป็นไปของโลกและสิ่งมีชีวิตบนโลก โดยอาศัยปรากฏการณ์โคจรของดวงดาวและมีการรวบรวมเป็นสถิติเพื่อเป็นข้อมูลในการพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่กฎเกณฑ์เดียวกัน

1.2 ความเป็นมาและพัฒนาการของโหราศาสตร์

1.2.1 ความเป็นมาของโหราศาสตร์

โหราศาสตร์เป็นวิชาที่เก่าแก่อีกวิชาหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ได้ให้ความสนใจอยู่ทุกยุคทุกสมัย กล่าวกันว่า โหราศาสตร์เกิดขึ้นพร้อมกับความเชื่อในเทพเจ้า เช่น การบูชาพระอาทิตย์หรือพระจันทร์ มนุษย์เกิดความสงสัยในสิ่งที่ตนเองได้สัมผัสจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความกลัวจึงได้หาทางออกโดยการบูชาเครื่องเซ่นด้วยสิ่งของต่าง ๆ ทั้งของรับประทานและของใช้

การกำเนิดของโหราศาสตร์ ในเชิงของจิตวิทยาแล้วเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่า ผู้หญิงหรือผู้ชายเหมือนกันหมด มีความอยากเข้าใจตนเองมากขึ้น อยากคาดคะเนตนเองมากขึ้น ซึ่งความอยากของมนุษย์เป็นปัจจัยภายใน เกิดความสับสนวุ่นวายในชีวิตส่วนตัวชีวิตการทำงาน และอนาคต (सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล 2535 : 60) ผู้ใช้บริการจากโหราจารย์ส่วนใหญ่มีปัจจัยในด้านนี้ คือ ต้องการทราบความเป็นไปในอนาคต อยากทราบว่าอนาคตข้างหน้ามีปัญหาอุปสรรค หรือความเจริญอย่างไร เพื่อจะหาวิธีป้องกันและแก้ไขได้ถูกต้อง

การศึกษาต้นกำเนิดโหราศาสตร์ของนักโบราณคดี เมื่อปีพุทธศักราช 2394 และปีพุทธศักราช 2396 ท่านเซอร์ เฮนรี เลย์อาร์ด (Sir Henry Layard) กับนายฮอร์มัสด์ รัชซัม (Hormuzd Rassam) ได้ค้นพบศิลาจารึกที่ทำด้วยดินเหนียว จำนวน 22,000 ชิ้น ในซากปรักหักพังในหอสมุดของกษัตริย์อัสซัวร์ บานิปาล (Ashur Banipal) ที่เมืองนิเนเวห์ (Nineveh) ประเทศแอสซีเรีย (Assyria) ซึ่งสูญชาติไปแล้ว ในบรรดาศิลาจารึกเหล่านี้ ปรากฏว่าเป็นศิลาจารึกที่บรรจุนานขึ้นมาตรฐานของโหราศาสตร์ และดาราศาสตร์บาบิโลเนีย (Babylonia) รวม 70 ชิ้น ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “ความรุ่งโรจน์ของเบล (The Illumination of Bel)” บรรยายถึงบารมีของซาร์กอนแห่งอัคคาด (Sargon of Accad) ผู้พิชิตอาณาจักรซูเมอร์ (ประมาณ 1817 ปีก่อนพุทธกาล) จากการศึกษาศิลาจารึกของ เอ. เอช. เซยซ์ (A.H.Sayce) ศาสตราจารย์ผู้ช่วยแผนกนิรุกติศาสตร์เปรียบเทียบมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด ประเทศอังกฤษ กล่าวไว้ในหนังสือศาสนาของบาบิโลเนียโบราณ (The Religion of the Ancient Babylonia) ว่า “บาบิโลเนีย” คือ ถิ่นกำเนิดที่แท้จริงของการตรวจการณ์ทางดาราศาสตร์” ในทำนองเดียวกันกับ มอร์ริส จาสโตรว์ (Morris Jastrow) ศาสตราจารย์แผนกภาษาเซไมท์ แห่งมหาวิทยาลัย

เพนน์ซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ศาสนาของบาบิโลเนียและแอสซีเรีย” (The Religion of Babylonia and Assyria) ว่า “ระบบจักรราศีที่ปวงกำเนิดมาจากโรงเรียนดาราศาสตร์บาบิโลเนีย” (ประยูร พลอารีย์ ม.ป.ป. : 13)

ในปีพุทธศักราช 2443 ศาสตราจารย์ เอช.วี ฮิลเพริชท์ (H.V. Hilprecht) และ นาย เจ.เอช. เฮนส์ (J.H. Haynes) แห่งมหาวิทยาลัยเพนน์ซิลวาเนีย ได้ขุดค้นพบในซากปรักหักพังอันเป็นหลักศิลาจารึกในหอสมุดของกษัตริย์อัสซัวร์ บาบิโลน มีประมาณมากกว่า 24,000 ชิ้น บางชิ้นบอกวันที่ย้อนหลังไปในอดีตถึงก่อนคริสตศักราชที่ 3,000 หรือมากกว่า 3,000 ปีก่อนคริสตศักราช ศิลาจารึกเหล่านี้กล่าวถึงวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ เช่น เลขคณิต ดาราศาสตร์ แพทยศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิชาภาษาศาสตร์ เป็นต้น ส่วนในงานที่เกี่ยวกับทางศาสนานั้นก็มีเพลงสวดมนต์ อ้อนวอน โขลกต่าง ๆ เวทมนต์คาถาเทพนิยายและโหราศาสตร์ เป็นต้น (ประยูร พลอารีย์ ม.ป.ป. : 14) จากแผ่นศิลาจารึกเหล่านี้ กล่าวได้ว่าเป็นการแสดงเพื่ออยากจะรู้ถึงเหตุการณ์ในอนาคต ดังนั้นพวกเขาจึงต้องอาศัยบางสิ่งบอกเหตุ ซึ่งบางบอกเหตุเหล่านั้น บ้างได้มาจากการสังเกตดูลักษณะอาการบินของฝูงนกบนท้องฟ้า บ้างก็ได้มาจากการสังเกตดูอากาศปฏิกิริยาของสัตว์เลี้ยงในเวลาเข้าออกประตูเมือง หรือบ้างก็ได้จากการสังเกตดูการไหลของเลือดเกาะในขณะที่ถูกเชือดบูชาด้วย เป็นต้น (สุนทร ทศนจันทร์ 2539 : 46)

ฉะนั้น โหราศาสตร์ที่ได้รับการสืบทอดมาจนทุกวันนี้มีกำเนิดมาจากชาวบาบิโลเนียอันเป็นชนชาติที่เก่าแก่ ซึ่งดินแดนที่อาณาจักรบาบิโลเนียนี้ตั้งอยู่ในสมัยอดีตคือบนลุ่มแม่น้ำไทกริสและยูเฟรติส (Euphrates and Tigris) ในปัจจุบันคือบริเวณที่ตั้งของประเทศอิรักในตะวันออกกลาง

1.2.2 พัฒนาการของโหราศาสตร์

1.2.2.1 โหราศาสตร์ยุคดึกดำบรรพ์

ก่อนพุทธกาลประมาณ 4,000 ปี โหราศาสตร์ได้อุบัติขึ้นที่ลุ่มแม่น้ำไทกริสและยูเฟรติส สมัยเมโสโปเตเมีย โดยชาวอัสซีเรีย บาบิโลเนีย (พลูลวง 2509 : 5) และมีพวกคาลเดย คือ การนับถือเทพเจ้าหรือผีบางเทวดา ซึ่งเชื่อกันว่า เหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นเพราะอำนาจของวิญญาณของดินและลมซึ่งมีนับไม่ถ้วน และอาจควบคุมบังคับได้โดยใช้เวทมนต์คาถา พิธีการไล่ผีและการปิดปากของพวกแม่มดหมอผี (ประยูร พลอารีย์ 2521 : 15) ต่อมาเมื่อมีพระหรือศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ดินแดนของเมโสโปเตเมียเจริญรุ่งเรือง จนพัฒนามาเป็นอาณาจักรบาบิโลเนีย มีหัวหน้าซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ พระผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้บรมสั่งสอน และเป็นตัวแทนในการปกครอง ซึ่งมาในตัวแทนของเทพเจ้า ครั้งเมื่อซาร์กอนแห่งอัคราคาดเข้ามาครอบครองซูเมอร์ (Sumer) พระบาบิโลเนียได้กลายเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ แทนพวกแม่มดหมอผีเหล่านั้น ชาวบาบิโลเนียนับถือ

เทพเจ้าต่าง ๆ ตามส่วนของท้องถื่น และเชื่อ โชคกลางกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติด้วย กฎหมาย กฎหมู่ การค้าขาย การปกครอง หรืองานพิธีต่าง ๆ พระจะต้องควบคุมให้เป็นไปตามความประสงค์ของเทพเจ้าแทบทั้งสิ้น พระจึงสร้างอิทธิพลให้ตนเองเพื่อใช้ในการปกครอง พระสังเกตการณ์จากดาวบนท้องฟ้า จนรู้ว่าการกระทำอย่างเดียวกันแต่ต่างเวลา เหตุการณ์จะไม่เหมือนกันจากนั้นจึงบันทึก โดยการสร้างหอสูงเอาไว้ดูดาว ซึ่งมีการเปลี่ยนวิถีโคจร และสามารถทราบได้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น มิใช่โดยบังเอิญ ต้องมาจากการเปลี่ยนตำแหน่งของดาวบนท้องฟ้า การเปลี่ยนตำแหน่งของดาวประกอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกลายเป็นต้นตำรับโหราศาสตร์ ก็ได้มีการสถาปนาระบบดาราศาสตร์ (Astro - theology) ขึ้น โดยอัสยทฤษฎีมูลฐานว่า “เหตุการณ์ทั้งหลาย คือปรากฏการณ์ธรรมชาติเกิดขึ้นและกำหนดขึ้นโดยปรากฏการณ์ธรรมชาติอื่น ซึ่งอาจค้นพบและสังเกตได้โดยอัสยการตรวจการณ์ ฉะนั้น วัดบาบิโลเนียที่สำคัญ ๆ ทุกวัดจึงมีหอดูดาว ซึ่งพระใช้สำหรับตรวจการณ์บนท้องฟ้า เพื่อบันทึกปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น” (พิไลรัตน์ รุจิวิชัยกุล 2524 : 26)

สตราโบ นักประพันธ์ชาวกรีก ถึงแก่กรรมเมื่อพุทธศักราช 567 กล่าวยืนยันว่า “ชาวคาลเดียนมีความชัดเจนในดาราศาสตร์เป็นอย่างมากและเก่งขนาดผูกดวงชะตากันตั้งแต่สมัยนั้นมาแล้ว”

อซิลเลส ตาดิอุส ในพุทธศตวรรษที่ 8 กล่าวไว้ว่า ได้พบแผนผังดวงดาวของชาวอียิปต์โบราณบนเสาหินพระวิหารทั่ว ๆ ไปแม้แต่ภายในสถานที่เก็บศพบนเพดานหินห้องกรุไว้ศพนั้นก็ยังมีรูปจักรราศีต่าง ๆ อันแสดงว่าชาวอียิปต์ก็มีความรู้ดีไม่แพ้ ชาวเมโสโปเตเมียเช่นกัน และยังยืนยันว่าความรู้อันชัดเจนของชาวคาลเดียนเกี่ยวกับวิชานี้ ทำให้คาลเดียนสถาปนาเทพเจ้าเบลขึ้นมาบังหน้าแล้วใช้โหราศาสตร์ชักใยอยู่เบื้องหลัง

ดิโอโดรัส ซิคุลัส นักเขียนชาวโรมันในสมัยออกัสตัส เขียนเล่าไว้ว่า ศาสนาจารย์ชาวบาบิโลเนีย ใช้วิธีผูกดวงชะตาตามตำแหน่งของดาวบนท้องฟ้าแล้วนำมาทำนายความฝันต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำน่าพิศวง (พลูหลวง 2509 : 6 - 7)

ดังนั้น โหราศาสตร์ในสมัยดึกดำบรรพ์ จึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะบันทึกเรื่องราวประจำวันของเทพเจ้าทั้งหลาย ถือว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่มนุษย์สามารถเข้าใจถึงการกระทำและความปรารถนาของเทพเจ้า ผู้ซึ่งครองโลกและควบคุมมนุษย์ อันเป็นความเชื่อดั้งเดิมของเมโสโปเตเมียด้วยว่า “อันคนเรานั้น ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อทำงานรับใช้เทพทั้งหลาย ซึ่งมีอันต้องพักผ่อนแสวงสุขารมณ์ อนาคตจึงมีความสำคัญต่อการแสดงออกถึงความต้องการที่จะทราบวาทเทพเจ้ามีความประสงค์ในสิ่งใด” (สุนทร ทศนจันทร์ 2539: 42)

โหราศาสตร์ได้เจริญรุ่งเรืองอยู่ในหมู่ชนชาติบาบิโลเนียมาแต่โบราณประมาณ 5,000 ปีมาแล้ว (ราว 3,200 ปีก่อนคริสต์ศักราช) และจากบาบิโลเนียได้แพร่หลายไปยัง

ประเทศอื่นตามประวัติศาสตร์ ปรากฏว่าวิชานี้ได้ไปสู่ประเทศกรีซในศตวรรษที่ 4 ก่อนคริสต์ศักราช และไปสู่กรุงโรมในราวก่อนศตวรรษแห่งคริสต์ศักราช ในประเทศอินเดียและจีนปรากฏว่าได้รับวิชานี้ จากประเทศกรีซเป็นส่วนใหญ่ และประเทศอียิปต์ก็ทำนองเดียวกัน ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 7-13 วิชานี้ได้แพร่หลายในประเทศอาหรับ และในศตวรรษที่ 14 - 15 ได้แพร่หลายทั่วไปในยุโรป (พระยาปริยัติวาท 2511 : 18)

1.2.2.2 โหราศาสตร์ไทย

โหราศาสตร์ไทยได้รับอิทธิพลมาจากโหราศาสตร์อินเดียหรือภารตประเทศซึ่งมีการสืบทอดมาจากพราหมณ์ในครั้งสมัยที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นพระโอรสอยู่นั้น พระองค์ทรงเรียนวิชาโหราศาสตร์นี้ เรียกว่า โชติยศาสตร์ ครั้งเมื่อสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พระองค์ทรงพยายามปราบหัวเมืองน้อยใหญ่เพื่อสถาปนาเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เป็นเหตุทำให้พ่อค้า และพราหมณ์เดินทางมายังสุวรรณภูมิพร้อมกับเผยแพร่ความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์ด้วย และไทยยังรับโหราศาสตร์จากพม่าและมอญ (รามัญ) มาอีก จึงเป็นเหตุให้โหราศาสตร์ไทยผสมผสานความเชื่อทั้งสองให้เชื่อมกันได้ดี ในอดีตโหราศาสตร์จะจำกัดอยู่เฉพาะเจ้านายในวังและพระสงฆ์ผู้มีความรู้เท่านั้น จึงทำให้ภาษาที่ใช้เป็นภาษาบาลี สันสกฤตเป็นส่วนใหญ่ และทำให้เข้าใจได้ยากสำหรับผู้ไม่มีพื้นฐาน

อนึ่ง มีคำเล่าลือในการพยากรณ์ในสมัยนั้นว่าแม่นเหมือนกับตาเห็น ซึ่งได้บันทึกไว้ 3 ครั้ง ด้วยกันคือครั้งแรกเมื่อจุลศักราช 1005 ปีมะแม เบญจศกพระโหราธิบดีถวาย กฤษฎีกาแด่พระเจ้าอยู่หัวปราสาททองว่า ในสามวันจะเกิดเพลิงไหม้ในพระราชวัง ครั้งเมื่อครบกำหนดในวันที่ 3 นั้น ได้เกิดฟ้าผ่าลงมาตรงเหมปราสาทเกิดเป็นเปลวเพลิงลุกไหม้พลุ่งโพล่งขึ้นพระที่นั่ง และเรือนที่อยู่ทั้งสองข้างหลังปราสาทถูกเผาผลาญวอดวายไปถึง 100 หลังนี้เป็นคำทำนายที่แม่นยำในครั้งแรกที่เล่าสืบต่อกันมา

ครั้งที่สอง กล่าวกันว่า ในขณะที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จประทับ ณ พระที่นั่งไพชยนต์มหาปราสาท ปรากฏมีหนูตัวหนึ่งตกลงมาหน้าพระที่นั่ง พระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งให้นำขันมาครอบไว้แล้วให้ตามพระโหรามาทนายว่า มีอะไรอยู่ในขันจำนวนเท่าใด พระโหราคำนวณเลขยามแล้วทนายว่า มีสัตว์สี่เท้าอยู่ในขัน 4 ตัว พระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาตรัสว่า มีสัตว์สี่เท้าในขันถูกต้องแต่จำนวน 4 ตัว นั้นผิด เพราะสักครุนั้นได้ครอบหนูไว้เพียงตัวเดียว แต่ครั้นเปิดขันดูปรากฏว่ามีลูกหนูตัวแดง ๆ 3 ตัวกับแม่หนู 1 ตัว จึงรวมเป็น 4 ตัว ตามที่พระโหราททำนาย เรื่องของความแม่นยำในครั้งนี้ ได้เล่าต่อกันมาในวงการโหรไทยจนถึงปัจจุบัน

ครั้งที่สาม ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อคราวที่พระยาสิทธิราชเดโช ถูกพม่าข้าศึกจับได้ในสนามรบสมเด็จพระนารายณ์มหาราชสั่งให้พระพิมลธรรม พระราชาคณะวัชรวงษ์

พิจารณาพยากรณ์เหตุการณ์นั้น พระพิมลธรรมพิจารณาตามยามตรีเนตร แล้วถวายพยากรณ์ว่า พระยาสีหราชเดโชพ้นจากอำนาจข้าศึกแล้ว และกลับได้ชัยชนะข้าศึกเสียด้วย พอเสร็จจากพยากรณ์ก็ได้รับใบบอกจากแม่ทัพในสนามรบว่า บัดนี้ พระยาสีหราชเดโชสามารถตีกองทัพพม่าแตกพ่ายไปแล้ว นับว่าเป็นการพยากรณ์ที่แม่นยำอีกครั้งหนึ่ง เท่าที่จะพอค้นคว้ามาแล้วสู้กันฟังพอให้เห็นคุณค่าของ โหราศาสตร์ได้บ้าง (หลวงวิศาลดรุณกร 2508 : 859)

1.3 หลักการและทฤษฎีโหราศาสตร์

1.3.1 หลักการและทฤษฎีโหราศาสตร์ต่างประเทศ

โหราศาสตร์สากลหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า โหราศาสตร์ยูเรเนียน (Uranian Astrology) เป็นโหราศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาจากระบบเดิม ซึ่งผู้ที่ค้นพบและเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงที่สุดในโหราศาสตร์ยูเรเนียน คือ อัลเฟรด วิตเตอ (Alfred Witte) ชาวเยอรมันและได้ก่อตั้งโรงเรียนโหราศาสตร์ฮัมเบอร์ก (Hamburg School)

คำว่า “โหราศาสตร์ยูเรเนียน” หมายถึง โหราศาสตร์ยุคปฏิรูปที่ได้รับการปรับปรุงให้เข้ากับวิทยาศาสตร์ เพื่อเจตนาที่จะเบนความสนใจของชาวอเมริกันและบรรดาผู้มีการศึกษาทั้งหลาย ซึ่งกำลังพากันเหิมระอาวิชาโหราศาสตร์เต็มทีแล้ว (ประยูร พลอารีย์ 2508 : 4) ปัจจุบันมีโหราจารย์ของไทยได้ศึกษาโหราศาสตร์ยูเรเนียนกันมากขึ้น และผู้ที่โดดเด่นมากที่สุด คือ พลตรีประยูร พลอารีย์ กล่าวได้ว่าเป็นปรมาจารย์วิชาโหราศาสตร์ยูเรเนียน และได้ตั้งโรงเรียนโหราศาสตร์กรุงเทพฯ

โหราศาสตร์ยูเรเนียน มีลักษณะเป็นการทดลองโดยมีความคล้ายคลึงกับวิทยาศาสตร์มาก ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า เหตุที่ก่อตั้งโหราศาสตร์ยูเรเนียนเพื่อต้องการให้ชาวอเมริกันหันมาสนใจศาสตร์นี้มาก พลตรีประยูร พลอารีย์ ได้สรุปลักษณะของโหราศาสตร์ยูเรเนียนไว้ ดังนี้

1. นำเอาทฤษฎีการสะท้อน (Antescien) มาประยุกต์ใช้ในการพยากรณ์อย่างกว้างขวาง
2. โดยอาศัยทฤษฎีการสะท้อนดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นที่เรียกว่า “จุดอิทธิพล” (Sensitive Point) ซึ่งหมายรวมถึง “ศูนย์รังสี” ด้วย (Half Sum)
3. ได้ค้นพบดาวพระเคราะห์ดวงใหม่ที่ยังไม่รู้จัก (Unknown Planet) และได้สร้างปฏิทินบอกตำแหน่งของดวงดาวเหล่านั้น
4. ใช้สิ่งที่เรียกกันว่า “โค้งสุริยศาสตร์” สำหรับการพยากรณ์ตามอายุขัย
5. แยกเรือนชะตาเมรเดียนและเรือนชะตาลักเนาให้ออกจากกันโดยเด็ดขาด

6. พัฒนาเรือนชะตาหลักขึ้น 6 แบบ เป็นดวงชะตาอนุเคราะห์สำหรับการพยากรณ์ในรายละเอียด

1.3.2 หลักการและทฤษฎีโหราศาสตร์ไทย

โหราศาสตร์ไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยนำหลักความเชื่อในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ภาคคำนวณ เป็นเรื่องของการคำนวณตัวเลข การนับตัวเลข และกฎเกณฑ์ในเรื่องของการหาตำแหน่งของดวงดาวต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ในการผูกดวง โดยใช้คัมภีร์หรือตำราเป็นต้น หลักในการพยากรณ์ เช่น คัมภีร์สุรยาตร์ เป็นคัมภีร์สำหรับคำนวณหาจุด เถลิงศก วัน ยาม ราศี เป็นต้น

2. ภาคพยากรณ์ เป็นเรื่องของการเชื่อมโยงกฎเกณฑ์โดยการตีความ และเชื่อมโยงความหมายออกเป็นลักษณะของคำทำนาย อาจแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การพยากรณ์ในด้านอดีต 2) การพยากรณ์ในด้านปัจจุบัน 3) การพยากรณ์ในด้านอนาคต

3. ภาคพิธี เป็นการนำหลักของไสยศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หรือเรียกว่า พิธีสะเดาะเคราะห์ โดยนำพิธีกรรมทั้งของพราหมณ์กับพุทธศาสนามาประสมกันเพื่อให้เกิดศรัทธากับผู้มารับการบริการ อนึ่ง สำหรับพระสงฆ์นั้นใช้คุณุภยดี ไม่ดี เพื่อนำไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วย

1.4 ประเภทของโหราศาสตร์

โหราศาสตร์ได้แบ่งประเภทใหญ่ ๆ หรือแบ่งเป็นค่ายใหญ่ ๆ อยู่ 2 ค่ายหรือ 2 ระบบ ได้แก่ (ยอดธง ทับทิวไม้ 2541 : 105 - 106)

1. ระบบนิรายนะ หมายถึง ระบบโหรที่ไม่เคลื่อนที่หรือคงที่ ระบบนี้คำนวณจากเวลาที่อาทิตย์โคจรรอบนักษัตร คือ ครอบรอบ 12 ราศี จากจุด 0 องศา ราศีเมษ จนกระทั่งอาทิตย์โคจรมาถึงจุดนี้อีกครั้งหนึ่งในวันใด ถือเอาวันนั้นเป็นวันสงกรานต์ ระบบนี้ใช้แพร่หลายในหมู่โหราจารย์ทางตะวันออก ได้แก่ อินเดีย จีน ไทย พม่า ฯลฯ ซึ่งจะตรวจราศีวัน 13 เมษายน ในแต่ละปี

2. ระบบสายนะ หมายถึง ระบบโหรเคลื่อนที่ เป็นระบบใหม่ ซึ่งระบบนี้คำนวณโดยอาศัยรอบฤดูกาลเป็นหลักโดยถือความสำคัญจากจุดทิวาราตรีเสมอภาค อันเป็นจุดเคลื่อนที่ไปได้ทุกปี อาทิตย์โคจรมาถึงจุดนี้วันใด วันนั้นจะเป็นวันที่มีกลางวันกลางคืนเท่ากัน ตกในราศีวัน 21 มีนาคม โหราศาสตร์ระบบเคลื่อนที่ได้ถือเอาว่า วันนี้เป็นวันสงกรานต์ของเขา เป็นวันที่เริ่มผลัดเปลี่ยนฤดูใหม่

อย่างไรก็ตาม โหราศาสตร์ยังได้แบ่งตามลักษณะ คือการนำโหราศาสตร์ไปอธิบายหรือ ตัดสินประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ตามบทบาทและหน้าที่ (จรัญ พิกุล 2504 : 17 - 19) ได้แบ่งโหราศาสตร์ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. โหราศาสตร์ภาคชะตาบุคคล หมายถึง การผูกดวงชะตาจาก วัน เดือน ปี และเวลาเกิด ของบุคคลเพื่อจะได้อ่านดวงชะตาว่า ในชีวิตจะมีเหตุการณ์ประสบเรื่องร้ายอย่างไรในชีวิต

2. โหราศาสตร์ภาคกาลชะตา หมายถึง การจับยามดู เช่น ดูของหาย พยากรณ์ปัญหาเฉพาะ หน้าของปัญหาต่าง ๆ ที่เราอยากทราบโดยใช้การผูกดวงเช่นเดียวกัน แต่เป็นการผูกดวงของปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เราไปหาโหราจารย์ เขาจะผูกดวงในวันที่ไปหา และผูกดวงตามเวลาที่เรากำลังปัญหาขึ้น เพื่อวิเคราะห์จากดวงดาวในขณะนั้นว่าเหตุการณ์ที่ถามนั้นจะร้ายเป็นไปอย่างไร เป็นต้น

3. โหราศาสตร์ภาคชะตาบ้านเมือง หมายถึง การพยากรณ์เหตุการณ์บ้านเมืองต่าง ๆ ในโลกหรือพยากรณ์ชะตาของโลก ของสังคม โดยอาศัยดวงดาวต่าง ๆ และวิธีการอื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น อาศัยปรากฏการณ์ของสุริยุคราส จันทรคราส ดาวหาง เป็นต้น

4. โหราศาสตร์ภาคดิน ฟ้า อากาศ หมายถึง การพยากรณ์ดิน ฟ้า อากาศ ลม ฝน พายุ โดย อาศัยการโคจรของดวงดาว ซึ่งอาจจะพยากรณ์ได้ตามตำแหน่งท้องที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งก็มีหลักการ คล้าย ๆ กับโหราศาสตร์ภาคชะตาบ้านเมือง

5. โหราศาสตร์การแพทย์ หมายถึง การพยากรณ์เกี่ยวกับ โรคร้ายไข้เจ็บของบุคคล มีวิธีการ เช่นเดียวกับการพยากรณ์ภาคชะตาบุคคล แต่เน้นหนักไปในเรื่องของการวินิจฉัยโรค ทำนายโรค และการเยียวยารักษาว่า ควรจะใช้แพทย์ที่มีชะตาเช่นไร จึงจะทำให้เราหายจากป่วยได้เร็ว

หลวงวิจิตรวาทการ (2541 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงโหราศาสตร์อันหมายถึง วิชาทำนายการณ ล่วงหน้าบางอย่างใช้กำลังดวงจิต และบางอย่างไม่ต้องใช้ซึ่งได้แบ่งโหราศาสตร์ออกเป็น 10 ประการ คือ

1. วิชาทำนายโดยถืออำนาจดวงดาวเป็นเกณฑ์ (Astrology) หมายความว่า การเอา วัน เดือน ปี และเวลาตกฟากมาคำนวณแล้วทำนายตามหลักเกณฑ์ของโหราศาสตร์ และหมายเอา ประเภท อื่น ๆ ด้วย เช่น เลข 7 ตัว เป็นต้น

2. วิชาทำนายด้วยการดูลักษณะคน (Physiognomy) หรือที่เรียกว่า นรลักษณ์

3. วิชาทำนายด้วยการดูเส้นลายมือ (Chiromancy) หรือที่เรียกว่า หัตถศาสตร์

4. วิชาทำนายด้วยลักษณะของคนโดยการดูลายมือเขียนหนังสือของเขา (Graphology)

5. วิชาทำนายไพ่ (Cartomancy)

6. วิชาทำนายฝัน (Oniromancy)
7. วิชาทำนายด้วยการจับต้องสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Psychometry) อย่างที่หมอจินทำนายโดยวิธีจับเส้นตรวจเลือดลม
8. ทิพจักขุ (Clairvoyance)
9. ลางต่าง ๆ (Presage)
10. การเสี่ยงทาย (Oracle)

แต่เมื่อรวมโหราศาสตร์ทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มี 2 ประการ ได้แก่ (สุนทร ทัศนจันทร์ 2539 : 32 - 33)

1. โหราศาสตร์สังคม (Mundane Astrology) เป็นเรื่องเกี่ยวกับหมู่ชน (The Collective) คือ ประเทศชาติ สังคม กลุ่มชน และองค์กร พรรคการเมือง คือ การใช้โหราศาสตร์อธิบายความเป็นไปในสังคม ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ ภูมิอากาศ เป็นต้น

2. โหราศาสตร์บุคคล (Natal Astrology) เป็นเรื่องเกี่ยวกับเอกชนหรือปัจเจกชน (The Individual) เข้าชะตา (Nativity) คือ การใช้โหราศาสตร์อธิบายเกี่ยวกับตัวบุคคล ซึ่งเป็นเฉพาะบุคคลนั้น ๆ อาจจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ด้วย เพื่อนำมาประกอบประกอบในการอธิบายความหมายที่ได้จากการคำนวณ

1.5 โหราศาสตร์กับสังคมไทย

โหราศาสตร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยจำนวนมาก โดยมีหลักฐานสนับสนุนอย่างชัดเจน เช่น สื่อมวลชนของสังคมไทยนับตั้งแต่หนังสือพิมพ์รายวันรายสัปดาห์ และวิทยุกระจายเสียง ต่างก็ได้จัดคอลัมน์และรายการพยากรณ์ โชคชะตาราตีบุคคลตามหลักโหราศาสตร์เป็นประจำ เรามักได้ยินได้ฟังคำพูดว่า “ดวงดี” หรือ “ดวงไม่ดี” หรือ “แล้ว แต่ดวง” อยู่เสมอในวงการสนทนาทั่วไป

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า วิชาโหราศาสตร์กับสังคมไทยนั้น แยกจากกันไม่ออกทุกระยะเวลา การดำเนินชีวิตของบุคคล หรือทุกวันเวลาของเหตุการณ์บ้านเมืองที่เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับชีวิต โหราศาสตร์จะนำมาใช้อย่างเข้มงวดกวัดขันสำหรับคนสมัยโบราณ (ซีเซโร 2534 : 74) โดยแสดงออกในรูปของพิธีกรรม ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณี ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย สังคมไทยที่มีคติความเชื่อเช่นนี้จะอยู่กับสังคมไทยตลอดไป ถึงแม้บางคนอาจจะไม่เชื่อถือในเรื่องนี้ แต่ก็ยังประกอบพิธีกรรมที่โหราจารย์เป็นผู้กำหนด เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ต้องอาศัยเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์และความฉลาดของคนสมัยก่อน

คือ การรู้จักผสมผสานความเชื่อที่มีอยู่เดิมกับความเชื่อใหม่ อันได้แก่ พระพุทธศาสนา จึงทำให้เกิดวัฒนธรรม ประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมไทย

พิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย จะแทรกคคความเชื่อในโหราศาสตร์ มาเป็นองค์ประกอบหรือเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ จะทำการสิ่งใดต้องมีฤกษ์ยาม กล่าวได้ว่า มีตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายซึ่ง (พระมหาประศักดิ์ ช่างแสง 2541 : 82 - 87) ได้กล่าวไว้ว่าความเชื่อโหราศาสตร์ของคนไทย ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด ทุกชีวิตที่เกิดมามีความคิดที่เหมือนกัน คือ รักสุขเกลียดทุกข์ หมายความว่า ต้องการความสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งหนึ่งที่ คนนิยมปฏิบัติกันคือการประกอบพิธีกรรม อันเป็นการเช่นสร้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเทวดาที่สิงสถิตตามบ้านป่าเขา เป็นต้น เพื่อต้องการให้เทวดาเหล่านั้นคอยปกป้องรักษาคุ้มครองลูกหลานให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ สังคมไทยก็เช่นเดียวกัน มีพิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิดหลายอย่าง นับตั้งแต่การทายความฝันของมารดา การทำขวัญ การ โกงผมไฟ จนถึงเมื่อลูกเติบโตใหญ่เป็นหนุ่มเป็นสาว

เมื่อมารดาคลอดลูกแล้ว จะให้ผู้ที่มีความรู้หรือโหราจารย์ผู้ชำนาญจวัน เดือน ปี และเวลา ซึ่งเรียกว่าเวลาดกฟาก (ตกลงบนฟาก) เพื่อโหราจารย์จะได้ตรวจดวงชะตาของเด็กกว่าจะมีความเป็นมาอย่างไรเกี่ยวกับชีวิต ดีหรือไม่ดี พ่อแม่จะฟังได้หรือไม่ หรือชีวิตมีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานหรือไม่ สิ่งเหล่านี้โหราจารย์จะเป็นผู้พยากรณ์กำหนดไว้ 7 วัน เรียกว่าดาวพระเคราะห์ 7 องค์ มีพระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ และพระเสาร์ ชายหญิงที่เกิดมาในวันทั้ง 7 นี้ มีความเป็นไปในชีวิตจะต่างกันตามกำหนด ดังนี้

1. บุคคลที่เกิดวันอาทิตย์ ใจศรัทธา เจ้านายเมตตา มีความซื่อสัตย์ โกรธง่าย ทำคุณคนไม่ขึ้น
2. บุคคลที่เกิดวันจันทร์ รูปร่างงดงามดี มีคนเมตตา โกรธง่ายหายเร็ว อยู่ที่ไหนก็ได้ไม่นาน
3. บุคคลที่เกิดวันอังคาร ใจกล้าหาญ ปัญญาไว เจ้านายเมตตา อาสาศึกตี ตกยากก่อนแล้วภายหลังจึงจะได้ดี
4. บุคคลที่เกิดวันพุธ ปัญญาบริสุทธิ์ ผู้คนเขาเมตตาเก็บทรัพย์ไว้ได้แต่ไม่ค่อยมั่งคั่งนักมีคนเบียดเบียน
5. บุคคลที่เกิดวันพฤหัสบดี รูปร่างโสภา ใจศรัทธา ปัญญาดี ค้าขายคล่อง หยิ่งในศักดิ์ศรีมีมานะ
6. บุคคลที่เกิดวันศุกร์ ชอบสนุก มีศิลป์ในการพูด ญาติมิตรอุปถัมภ์ ชอบบ่น ฐู้

7. บุคคลที่เกิดวันเสาร์ มีความเพียร เจริญขริมน เจ้าทุกข์ โมโหร้าย ไม่ชอบสังคม (ประภาพร เลาหรัตนเวทย์ 2540 : 7)

2. ความเชื่อเกี่ยวกับการมีคู่ครอง เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะดำรงเผ่าพันธุ์ของตน ได้ก็ต้องมีการอยู่ด้วยกันอย่างสามัคคีปรองดอง ในสมัยโบราณไม่มีพิธีอะไรมากนัก เป็นเพียงรักชอบพอกันก็ตกลงอยู่กินด้วยกัน ต่อมามนุษย์มีความเจริญทางด้านสติปัญญามากขึ้น ทำให้มีการจัดพิธีการแต่งงานเพื่อเป็นประจักษ์พยานต่อสาธารณชนว่า ชายหญิงคู่นี้ได้ตกลงร่วมกันแล้วว่าจะจะเป็นสามีภรรยาและในพิธีกรรมนั้นจะขาดเสียมิได้ คือการถือฤกษ์ยามอันเป็นความเชื่อในโหราศาสตร์ที่มีมานาน

ในสังคมไทย การแต่งงานจะเริ่มขึ้นได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายชายจัดหาบุคคลที่เชื่อถือได้เป็นเจ้าแม่ไปพุดจาพาทามฝ่ายหญิงเป็นการเจียบ ๆ เสียก่อนว่าจะยอมยกลูกสาวให้หรือไม่หากฝ่ายหญิงยังลังเลอยู่มักจะขอวัน เดือน ปีเกิดของผู้ชายที่จะมาเป็นขะมาให้โหรตรวจดู “สมพงศ์” และหว่านาคตามตำราของโหราศาสตร์ว่าชะตาตรงกันหรือไม่ เพื่อจะได้มีเวลาตริตรอง หรือตรวจสอบความประพฤติกของฝ่ายชายเป็นคนดี เอาจานเอากาหรือบวชเรียนแล้วหรือไม่ถ้ารังเกียจก็จะตอบว่า ชะตาไม่ตรงกันเกรงจะเกิดอันตรายเมื่อแต่งงานกันไปแล้ว แต่ถ้าหากฝ่ายหญิงและฝ่ายชายรู้จักกันดีมาก่อน ก็ไม่ต้องขอวัน เดือน ปี มาตรวจกลับตกลงยกให้เลยก็มี จากนั้นจะมีการเจรจากันเรื่องขันหมาก ซึ่งเมื่อตกลงแน่นอนก็จะนัดหมายวันส่งขันหมากหมั้นไปสู่ขอตามธรรมเนียม (พระมหาประศักดิ์ ชั่งแสง 2541: 82 - 83)

อนึ่ง ฤกษ์ในพิธีแต่งงาน สำหรับเดือนที่ใช้ คือ เดือน 6, 9, 12, 2, และเดือน 4 สำหรับวันที่นิยมใช้วันอาทิตย์ วันจันทร์ และวันศุกร์ นอกจากนั้น ไม่นิยมกำหนดวันแต่งงานเป็นวันอังคารเพราะเป็นวันร้อนแรง มักทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน ส่วนวันพุธจะทำให้คู่บ่าวสาว มั่นอกใจ เลิกร้างกันภายหลัง ส่วนวันพฤหัสบดีท่านกล่าวว่าเป็นวันครุ เป็นเหตุทอนอายุทำให้อายุไม่ยืน และเป็นวันศาสนา จะทำให้ทอนความสุขในกามารมณ์ และวันเสาร์เป็นวันเจ้าทุกข์มักจะทำให้หงอยเหงาอย่างไรก็ดี ส่วนใหญ่จะถือกันมาก คือวันพุธกับวันอังคารเท่านั้น นอกจากนั้นพออนุโลมได้ถ้าหากเข้าตามกฎเกณฑ์อย่างอื่น

พันตรีหลวงวุฒิธรณพัสดุ (วุฒิ วิเศษจินดา 2498 : 77) ได้แบ่งไว้มี 7 ฤกษ์ คือ

1. ฤกษ์สู่ขอ เป็นการเริ่มแรกให้ญาติผู้ใหญ่ไปติดต่อหรือพาทามไว้
2. ฤกษ์หมั้น ทำหลังจากที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว
3. ฤกษ์ขันหมาก เป็นเวลาเช้าก่อนเที่ยง
4. ฤกษ์จดทะเบียน ทำในวันแต่งงานหรือวันต่อไปก็ได้แล้วแต่ความสะดวก
5. ฤกษ์รดน้ำ ทำเวลาบ่ายถึงเย็น เป็นการขอพรเพื่อเป็นสิริมงคล

6. ฤกษ์ปูที่นอน ทำภายหลังฤกษ์รดน้ำ หรือเรียกว่า ฤกษ์เรียงหมอน ถือเป็นฤกษ์สำคัญ

7. ฤกษ์ส่งตัว ทำต่อจากฤกษ์ปูที่นอน เป็นการฝากฝังเจ้าสาวแก่เจ้าบ่าว

ฤกษ์ทั้ง 7 นี้ ท่านนิยมให้ฤกษ์ที่เป็นสิริมงคล คือ ทลิต โท มหัทธโน เทวี ภูมิปาโลและราชาฤกษ์ ฤกษ์เหล่านี้เป็นฤกษ์ดี จะทำให้คู่บ่าวสาวอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการทำบุญอายุ เมื่อชีวิตได้เจริญวัยขึ้นมา บางครั้งมีความสุข บางครั้งมีความทุกข์ มนุษย์เกิดความวิตกกังวลว่าต่อไปชีวิตจะเป็นอย่างไร เกิดความไม่มั่นใจและเพื่อป้องกันอันตราย อุปสรรคที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้คนไทยส่วนใหญ่นิยมทำบุญอายุ โดยกำหนดตั้งแต่อายุเบญจเพส คือ อายุ 25 ปี คติโหราศาสตร์กล่าวว่า อายุ 25 ปี เป็นช่วงวัยที่มนุษย์ไม่ควรประมาท และควรระมัดระวังให้มากที่สุด ตามคตินี้เห็นจะเป็นเพราะอายุ 25 เป็นวัยที่กำลังย่างเข้าสู่วัยกลางคน เป็นวัยที่จะสร้างหลักฐานพอที่จะมีครอบครัว หรือเป็นวัยกำลังหางานทำหลังจากจบการศึกษาแล้ว ดังนั้นจึงแนะนำไม่ให้ประมาท ต่อจากนั้นนิยมทำบุญครบ 5 รอบ คือ อายุ 60 ปี 72 ปี หรือ 84 ปี เป็นการทำบุญอายุใหญ่

การทำบุญอายุใหญ่ มี 2 ชนิด คือ ทำบุญอายุใหญ่สามัญ และทำบุญอายุใหญ่ประกอบพิธีโหราศาสตร์ หรือการทำบุญใหญ่สวดนพเคราะห์ ได้แก่

1. ทำบุญอายุใหญ่สามัญ การนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ในตอนเย็น รุ่งขึ้นจึงถวายภัตตาหารพระสงฆ์ สำหรับพิธีเกี่ยวกับพระสงฆ์ท่านจะสวดบทสืบทสองตำนาน หรือไม่กี่สวดธรรมจกักปวัตตนสูตร หรือบางครั้งพระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าจะสวดมนต์โดยย่อแล้วแต่เวลาจะอำนวยความสะดวกการสวดมนต์นั้นเพื่อเป็นการต่อเสริมชะตาอายุของเจ้าภาพ

2. การทำบุญอายุใหญ่ (สวดนพเคราะห์) เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับโหราจารย์หรือพราหมณ์ ที่เจ้าภาพเชิญมาประกอบพิธี การทำบุญสวดนพเคราะห์เป็นการส่งเทวดาที่จะเคลื่อนจากราศีหนึ่งไปอีกราศีหนึ่ง และเทวดาที่กำลังจะเสวยอายุ โดยกำหนดตามกำลังของวัน

4. ความเชื่อเกี่ยวกับการตาย เมื่อมีการเกิดย่อมมีการตาย พิธีกรรมเกี่ยวกับความตายทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีธรรมเนียมปฏิบัติกัน สังคมไทยมีพิธีกรรมเช่นเดียวกัน โดยโหราจารย์เป็นผู้กำหนดวันเผา

การเผาศพห้ามวันข้างขึ้นเผาคู่ ข้างแรมเผาคี่ เป็นอัมงคล เรียกว่าผีเผาคน ต้องเผาข้างขึ้นเผาคี่ ข้างแรมเผาคู่ เรียกว่าคนเผาผี เพราะแรมคี่หนึ่งก็เท่าวันที่ 16 ของเดือน กลายเป็นวันคู่ไป ส่วนวันแรม 2 ค่ำ ก็เท่ากับวันที่ 17 ของเดือน กลายเป็นวันคี่ไป (เสถียร โกเศศ 2539 : 143)

เนื่องจากการนับจำนวนวันทางจันทรคติตามหลักโหราศาสตร์นั้น 1 เดือน มี 30 วัน ข้างขึ้น 15 วัน ข้างแรม 15 วัน สำหรับข้างแรมตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เป็นต้นไป นับเป็น 16, 17, 18...30 ฉะนั้นสำหรับข้างแรม จะต้องเผาศพในวันเลขคู่ เช่น แรม 2 ค่ำ ซึ่งเป็นเลขปักษ์หลัง 17 เป็นต้น โหราจารย์

ท่านจึงมีสูตรสำเร็จวันเผาศพตายตัวว่า ให้เผาวันเลขที่ 1, 3, 5, 7, 9, 11, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29 ตั้งแต่เลข 17 – 19 เป็นวันข้างแรมคือ แรม 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 ค่ำ แต่มีข้อยกเว้นเป็นข้อห้ามเผาศพในวันพระ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เพราะวันพระเป็นวันที่ชาวบ้านไม่ว่างต้องไปวัดเพื่อทำบุญตักบาตร ฟังธรรมและรักษาศีล เป็นต้น (สุเมธ เมธาวิทยกุล 2532 : 157 - 158)

อนึ่ง ท่านห้ามเผาผีวันศุกร์ เพราะเหตุคำว่า “ศุกร์” ไปพ้องกับคำว่า สุข เป็นความดี ท่านจึงห้ามไม่ให้เผา และมีคติว่า เผาผีวันศุกร์ให้ทุกข์แก่ญาติ ห้ามเผาวันพฤหัสบดี เพราะเป็นวันครุ ไม่ควรเผาหรือถ้าใครตายในวันเสาร์ห้ามเผาวันอังคาร เพราะเป็นวันกล้า ทำให้ผีดู และห้ามเผาวันพระ เพราะเป็นการไม่สะดวกกับพระสงฆ์ที่จะมาทำพิธี

ในปัจจุบัน พิธีกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่มีใครคำนึงถึงเรื่องฤกษ์มากนัก ถือเอาเป็นวันสะดวกทั้งเจ้าภาพและพระสงฆ์ก็เพียงพอแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม คติโบราณที่ท่านยึดถือกันมานั้น จะมีคติข้อคิดเป็นกฎเกณฑ์ให้พวกเราได้สำนึกเป็นเครื่องเตือนสติ เช่น พิธีแต่งงาน ทำไมเขาจึงนิยมให้แต่งงานเดือน 6 ก็เพราะเป็นฤกษ์ทำนา ผู้ที่จะมาเป็นแขก จะได้ช่วยพ่อบุญตาแม่ยายทำนา นี่คือน้ำใจที่อนุชนควรกระทำตามแต่บางอย่างไม่สำคัญเราก็สามารถถึงความเชื่ออันนั้นเสีย เพื่อไม่ให้เสียโอกาสที่ดี พระพุทธศาสนาสอนว่า “ประโยชน์ได้ล่วงคนโง่เขลา ผู้มัวคอยฤกษ์อยู่ ประโยชน์เป็นฤกษ์ของมันเองดวงดาวจะทำอะไรได้” (ขุ.ชา. 27/49/20)

ดังนั้น ผู้ใช้บริการจากโหราจารย์อย่าปล่อยให้โอกาสที่จะมาถึงได้หลุดลอย เพราะมัวแต่คอยฤกษ์อยู่ การประพฤติกติ ปฏิบัติชอบอยู่ในศีลธรรมอันดี จะทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในชีวิตได้ โหราศาสตร์เป็นเพียงแผนที่ชี้ทางกรรมที่บุคคลได้ทำมาตั้งแต่อดีตชาติและจะเป็นสิ่งที่กำหนดกรรมในปัจจุบัน ความดี ความชั่ว เป็นของเฉพาะบุคคล ไม่มีใครคลบบันดาล หรือทำให้เราได้ นอกจากตัวเอง

1.6 ประโยชน์และโทษของโหราศาสตร์

1.6.1 ประโยชน์ของโหราศาสตร์

ประโยชน์ของโหราศาสตร์เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความเชื่อถือนั้น เพราะวิชานี้ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามหลักของวิทยาศาสตร์ ถึงแม้ว่าจะมีโหราจารย์บางท่านพยายามทำให้โหราศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ก็ตามแต่ หลักโหราศาสตร์นั้นยังเป็นศาสตร์ลึกลับอยู่ อย่างไรก็ตามโหราศาสตร์ก็ยังมีประโยชน์

พิไลรัตน์ รุจิวิชัยกุล (2524 : 34 - 40) ได้สรุปประโยชน์ของโหราศาสตร์ไว้เป็น 2 ประการ ดังนี้ คือ

1. ประโยชน์ทางโหราศาสตร์ ได้แบ่งไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

ก. ใช้สำหรับพยากรณ์เหตุการณ์อนาคต วิชาโหราศาสตร์มีความโน้มเอียงไปทางด้านการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต เพื่อต้องการทราบว่า จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นหรือไม่

ข. ใช้ในกิจการฤกษ์ยามที่ อันเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของวิชาโหราศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นโหราศาสตร์ประยุกต์ ใช้ในการให้ฤกษ์และห้ามฤกษ์ เพื่อเลือกหรือกำหนดวันเวลามงคล สำหรับประกอบกิจกรรมหรือเริ่มกิจการงานต่าง ๆ ทั้งนี้รวมทั้งวันเวลาดีนสุดกิจการงานเหล่านั้นด้วย

ค. ใช้เป็นความรู้ขั้นพื้นฐานสำหรับศาสตร์ลึกลับต่าง ๆ เช่น โสยศาสตร์ ลางสังหรณ์ การแก้เคล็ดต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งเครื่องมือหลักที่จะนำไปสู่ความรู้แจ้งในศาสตร์เหล่านี้ คือ วิชาโหราศาสตร์

ง. ใช้เป็นความรู้ขั้นพื้นฐานของวิชาพยากรณ์ศาสตร์อื่น ๆ เช่น หัตถศาสตร์ เลขเด็ดตัว กราฟ ฯลฯ

จ. ใช้สำหรับการบุกเบิกจักรวาลเพื่อสำรวจสิ่งและส่วนที่มนุษย์ยังไม่ทราบ ได้มีโหราจารย์ในอดีตได้ค้นพบดาวพระเคราะห์ซึ่งยังไม่มีใครค้นพบมาก่อน คือ อัลเฟรด วิตเตอ (Alfred Witte) ซึ่งได้ค้นพบดาวพระเคราะห์ 8 ดวงในจักรวาล นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้กับทุกสิ่งทุกอย่างทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

2. ประโยชน์ทางด้านสังคมและจิตวิทยา

ประโยชน์ในด้านนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ว่ามีประโยชน์ทางด้านจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ที่มีความทุกข์สามารถคลายจากความทุกข์ บางคน ถึงขั้นคิดฆ่าตัวตายแต่โหราจารย์ผู้ฉลาดสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ โดยบอกผู้มารับการบริการมิให้คิดเช่นนั้นได้ ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2518 : 161) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโหราศาสตร์ไว้ว่า

ผู้ที่เชื่อถือ เห็นว่าชีวิตของมนุษย์ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของดาวพระเคราะห์ ไม่ว่าจะในทางดีหรือร้ายก็ตาม ฉะนั้นการปฏิบัติตนให้ถูกต้องจึงเป็นสิ่งดี เป็นการประพฤตินี้เหมาะสมกับเหตุการณ์ ไม่ประมาท และหาทางผ่อนหนักเป็นเบาเคราะห์กรรมที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต หรือบุคคลที่มีความทุกข์มักจะชอบหาโหราจารย์ หรือหมอดู เพื่อขอคำแนะนำ เพื่อความสบายใจของตนเอง ฉะนั้นโหราจารย์ หรือหมอดูบางครั้งทำหน้าที่คล้าย ๆ กับนักจิตวิทยา เพราะเป็นการระบายอารมณ์ของบุคคลบางบุคคล และเป็นที่ได้รับการปลอบใจในบางเรื่อง แต่มีเหมือนกันที่ยังหาโหราจารย์หรือหมอดูยิ่งเสว้าใจ เพราะเมื่อทำนายว่าเคราะห์ไม่ดีก็กลัวกลุ่มจึงต้องหาทางสะเดาะเคราะห์วิธีการต่าง ๆ เช่น รดน้ำมนต์ บนบาน ศาลกล่าว ตักบาตร เป็นต้น

สำหรับจิตแพทย์หลายท่าน ได้กล่าวถึงการที่โหราศาสตร์มีประโยชน์สำหรับคนที่ป่วยทางด้านจิตใจมาก เช่น ร่องอชิบติกรมสุขภาพจิต นายแพทย์ธงชัย ทวีชาชาติ ได้กล่าวไว้ว่า “โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ในยามที่มีปัญหาสุขภาพจิตหากได้รับข้อมูลที่เป็นวิชาการจากกรมสุขภาพจิตจะทำให้เป็นความหวังให้กับประชาชนได้ เพราะลำพังบุคลากรของกรมสุขภาพจิตคงจะช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาความเครียดได้ไม่หมด” (เคลนิวส์ 2540 : 3)

โหราศาสตร์นั้นมีทั้งคุณและโทษ ขึ้นอยู่กับผู้ที่ได้รับคำพยากรณ์แล้วไปใช้หรือไม่ เพราะการพยากรณ์มีทั้งแง่ดีและไม่ดี บางคนอยากฟังแต่เรื่องดี ๆ เรื่องไม่ดีไม่ยอมฟัง เมื่อโหราจารย์พยากรณ์ดวงชะตาว่าไม่ดี กลับยอมรับไม่ได้ถึงกับกินไม่ได้นอนไม่หลับไปหลายวันก็มี ดังนั้น เมื่อได้รับคำพยากรณ์แล้วควรนำไปคิดไตร่ตรอง ด้วยปัญญาของตัวเองว่าเป็นจริงตามที่โหราจารย์พยากรณ์ไว้หรือไม่ แล้วหาวิธีแก้ไขให้สิ่งไม่ดีเหล่านั้นให้สูญหายไปหรือให้บรรเทาลง

พระยาปริรักษเวทการ (2511 : 20) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโหราศาสตร์ไว้ว่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มี 3 ประการ คือ

1. ปฏิบัติตนถูกต้องกับกาลเวลา (อาชีพ การดำเนินชีวิต)
2. ถึงคราวมีโชค ขวนขวายทำให้ได้
3. ถึงคราวไม่ดี ระวัง (ไม่ประมาท)

ดังนั้น วิชานี้จะมีคุณประโยชน์อยู่บ้างก็ตรงที่ทำให้บุคคลมองโลกในแง่ดี ไม่ตกอยู่ในความประมาท ทำให้รู้เท่าทันตนเอง เหตุการณ์และสภาวะแวดล้อมเพื่อเตรียมตัว เตรียมใจ ทำใจได้ คอยเตือนสติให้เตรียมพร้อมอยู่เสมอเพื่อที่จะรับกระแสความหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงแห่งโลกธรรมทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และช่วยเหลือสังคมได้ดีทางหนึ่ง (ภิญโญ พงศ์เจริญ 2541 : 11)

ส่วนวาสนา จันตภาษา (2518 : 11 - 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโหราศาสตร์ไว้ 8 ข้อ คือ

1. ทำให้ทราบถึงประวัติของเจ้าของชะตา
2. ทำให้ทราบถึงอนาคตของเจ้าของชะตา
3. ประโยชน์ในการพิจารณาสัยใจคอของบริวาร
4. ประโยชน์ใช้ประกอบในการวินิจฉัยโรคและสุขภาพ
5. ประโยชน์ใช้ประกอบในการสอบสวนคดีต่าง ๆ
6. ประโยชน์ใช้ประกอบในการพยากรณ์ดิน ฟ้า อากาศ

7. ประโยชน์ใช้สำหรับการเตรียมพร้อมที่จะรับเหตุการณ์ภายนอกที่เรียกว่า อนาคตสัญญา
8. ประโยชน์ใช้สำหรับพยากรณ์ในเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป

1.6.2 โทษของโหราศาสตร์

โหราศาสตร์เปรียบเสมือนดาบสองคม มีทั้งแง่ดีและแง่ร้าย ถ้าเข้าใจถึงแก่นแท้ของโหราศาสตร์หรือเป้าหมายหลักของโหราศาสตร์ บุคคลนั้นสามารถนำโหราศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่บางคนที่มีความเชื่อผิดหลักของวิชาโหราศาสตร์โดยนำเข้าเกี่ยวข้องกับโหราศาสตร์ เช่น การสะเดาะเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งอาจมีความเชื่อว่าอิทธิพลดวงดาวสามารถกำหนดโชคชะตามนุษย์ให้เป็นไปตามที่กำหนด เรียกว่า พรหมลิขิตหรือคาราลิขิต บุคคลนั้นจึงปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามยถากรรม ไม่ขวนขวายฉวยโอกาสเมื่อมีโชควาสนา และไม่พยายามหลีกเลี่ยงแก้ไขเหตุการณ์ร้ายที่จะเกิดขึ้นให้บรรเทาเบาบางลง ซึ่ง (พระเทพวิมลโมลี บุญมา คุณสม ปน โน ป.ธ.9 165 : 2520) ได้กล่าวถึงโทษของโหราศาสตร์ไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. ทำให้เสียผลประโยชน์ที่ควรได้ บุคคลผู้คอยแต่โชควาสนา รอโอกาสเลืกคิดช่วยเหลือตนเอง โดยเฉพาะบุคคลผู้ที่มีการศึกษาต่ำหรือไม่มีการศึกษา เชื่อคนง่ายมักขาดสติยั้งคิดจะเชื่อทุกอย่างที่โหราจารย์แนะนำ และยอมรับนำมาปฏิบัติตามโดยไม่พิจารณาให้ดีเสียก่อน การเชื่อในโหราศาสตร์มีทั้งแง่ดีและร้ายอย่างที่ทราบกันมาแล้ว ดังนั้น ผู้ใช้บริการจึงต้องใช้ปัญญาให้มาก ไม่เช่นนั้นจะถูกโหราจารย์ที่ขาดจริยธรรมหลอกลวงให้สะเดาะเคราะห์จนเสียประโยชน์ที่ควรได้

อย่างไรก็ตาม สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาความเชื่อ ความศรัทธาต่อหลักคำสอนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสถึงการทำความดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ ว่าเป็นอุษยคติไว้ในสุปัพพหสูตรว่า

“ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย สัตว์เหล่าใดประพฤตีสุจริตทางกาย วาจา ใจ ในเวลาเช้า ... ในเวลากลางวัน...ในเวลาเย็น วันนั้น ย่อมเป็นวันที่ดีของสัตว์เหล่านั้น” (อัง.ติก.20/379/595)

2. เกิดความไม่สบายใจ เมื่อได้ตรวจดูแล้วว่าดวงชะตาไม่ดี ผู้ใช้บริการจากโหราจารย์ที่มีความเชื่อในคำพยากรณ์มากเกินไป หรือขาดการพิจารณาว่าจะเป็นเรื่องจริงตามคำพยากรณ์หรือไม่ ซึ่งการพยากรณ์ก็เหมือนการทดลองตามทฤษฎีต่าง ๆ บางทฤษฎีอาจไม่เป็นจริง โหราจารย์เป็นเพียงผู้ค้นหาคำตอบเท่านั้น ฉะนั้นถ้าผู้ใช้บริการขาดสติปัญญา หรือมีความเชื่อในโหราศาสตร์มากเกินไป จะเป็นเหตุให้เกิดความไม่สบายใจ มีความทุกข์ได้ หรืออาจทำให้ครอบครัวแตกแยกก็มี ฉะนั้นผู้ใช้บริการจึงไม่ควรเชื่อในคำพยากรณ์มากเกินไป เพียงแค่เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งก็พอแล้ว

3. ทำอะไรไม่ทันบุคคลอื่น เพราะคอยแต่ฤกษ์หรือดวงชะตา บุคคลที่รอคอยแต่โอกาส วาสนา หรือฤกษ์ยามพลาดโอกาสที่ควรจะได้ และทำอะไรไม่ทันบุคคลอื่น เพราะผู้ที่เจริญ มีความก้าวหน้าในชีวิตการงานเอาวิกฤตเป็นโอกาส เรียกว่า พลิกความหายนะเป็นความเจริญได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่รอคอยแต่โอกาสหรือดวงชะตา จะทำอะไรก็บอกว่ายังไม่ถึงเวลารอคอยฤกษ์ก่อน เพราะเหตุนี้จะทำอะไรไม่ทันบุคคลอื่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.1 ความหมายของพฤติกรรม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำว่า พฤติกรรมไว้ดังนี้

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า (ราชบัณฑิตยสถาน 2546 : 580)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 253) ได้ให้คำจำกัดความพฤติกรรมไว้ว่าเป็นการกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายสังเกต เห็นได้หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว

กล่าวคือ พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง แนวคิดหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก (อรุวรรณ ปิณฑน์ โอวาท 2542 : 35)

สุรพงษ์ โสภนยะเสถียร (2533 : 120) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมใด ที่เป็นการแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันก็เนื่องมาจากการที่ความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พฤติกรรมยังเกิดขึ้นได้จากการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างในการแปลความของสารที่ตนเองได้รับ และก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

ชัยพร วชิชาวุธ ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรม (Behavior) ว่า หมายถึง การกระทำของมนุษย์ การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำนั้น ผู้กระทำจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าบุคคลอื่นจะสังเกตการณ์กระทำได้หรือไม่ก็ตาม การพูด การเดิน การกระพริบตา การไต่ยีน การเข้าใจ การรู้สึกโกรธ การคิด ฯลฯ

โสภา ชูพิกุลชัย ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรม (Behavior) ว่า หมายถึง การกระทำ กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีสิ่งมีชีวิต และบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ หรือใช้เครื่องมือทดลองได้ เช่น การหัวเราะ การร้องไห้ การกิน การเล่น การนอน ฯลฯ

ศรียา ประภัสสร นิยมธรรม ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง เป็นการกระทำ หรือการตอบสนอง การกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดหมาย สังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สีกตัว

จากคำจำกัดความต่าง ๆ พอสรุปความหมายของพฤติกรรมได้ว่า

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการตอบสนองของมนุษย์ ต่อสถานการณ์หนึ่ง สถานการณ์ใด หรือต่อสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ โดยการกระทำนั้นเป็นไปโดยมีจุดหมาย และเป็นอย่างไร่ใคร่ครวญมาแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สีกตัว และไม่ว่าสิ่งมีชีวิตหรือบุคคลอื่น สามารถสังเกตการณ์กระทำนั้นได้ หรือไม่ก็ตาม

การศึกษาพฤติกรรมในทางจิตวิทยา ต้องมีการสังเกตพฤติกรรม พฤติกรรมของมนุษย์ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายใน (Govern Behavior) ซึ่งเป็นการรู้สึกการรับรู้ การพิจารณา และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นความในใจของแต่ละบุคคล และพฤติกรรมภายนอก (Over Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ เช่น การพูด การเดิน การร้องไห้ การขับรถ ฯลฯ

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่าง ก็ได้ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่าง ก็ต้องใช้เวลานาน จึงจะสามารถบรรลุความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะต้องเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างภายหลัง

2. ความพร้อม (Read) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการกระทำกิจกรรม เพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเรา

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรม เพื่อสนองความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเรา

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ลงไป ต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อน แล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะให้ความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรม เพื่อสนองความต้องการ โดยใช้วิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้ว ย่อมได้รับผลจากการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจตรงตามที่คาดคิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงข้ามกับที่คาดหมาย (Contradict)

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่า เขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้ อาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายเสียใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

การปฏิบัติของมนุษย์หรือพฤติกรรมภายนอก เป็นผลมาจาก 1) ทักษะ 2) บรรทัดฐานของสังคม 3) นิสัย และ 4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว

การพัฒนาพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ ลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับมรดกตกทอดจากบิดามารดา สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของบุคคล และช่วงชีวิต ซึ่งหมายถึง ระดับการพัฒนาของบุคคล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ในอดีต ปัจจัยทั้งสามนี้ จะส่งอิทธิพลร่วมกันเสมอ นักจิตวิทยาจะให้ความสำคัญและสภาพแวดล้อมมากกว่าปัจจัยอื่น นักจิตวิทยา เชื่อว่า พันธุกรรมกำหนดระดับการพัฒนาของมนุษย์ โดยให้มนุษย์มีศักยภาพ (Potentiality) ความแตกต่างกันมา แต่กำเนิด การที่บุคคลจะสามารถพัฒนาไปถึงขีดสูงสุดของคนได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

การโน้มน้าวพฤติกรรมในทุกระดับของการสื่อสารในสังคมอาจผ่านสื่อ โดยอาศัยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การปลุกเร้าอารมณ์ (Emotion Arousal) เพื่อให้เกิดความตื่นตัวเร้าใจในการติดตามไม่ว่าด้วยภาพหรือเสียง

2. การเห็นอกเห็นใจ (Empathy) โดยการแสดงความอ่อนโยน เสียสละ และความกรุณาปรานี

3. การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ (Internalize Norms) เป็นการสร้างมาตรฐานอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อให้มาตรฐานนั้นปลูกศรัทธา และเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่จะต้องปฏิบัติตาม

4. การให้รางวัล (Reward) เช่น การลด แลก แจก แถม ในการโฆษณาเพื่อเป็นการจูงใจให้เลือกซื้อสินค้าชิ้นนั้น ๆ หรือการเลือกที่จะประหยัดไฟฟ้าเพราะต้องการได้รับสิทธิในการลดค่าไฟฟ้า เป็นต้น

ผลที่เกิดขึ้นจากการโน้มน้าวจิตใจด้วยวิธีดังกล่าว ก่อให้เกิดพฤติกรรมพื้นฐาน 2 แบบ คือ

1. กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ หรือให้มีพฤติกรรมต่อเนื่อง

2. หยุคยั้งพฤติกรรมเก่า

การกระตุ้นและการหยุคยั้งดังกล่าวนี้ เป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอื่นๆ ตามมา เช่น การตัดสินใจจึญต่อประเด็นปัญหา การจัดการหาขุทวิธีดำเนินงานและการสร้างพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอาจเกิดขึ้นได้ก่อนข้างยาก แต่หากผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงความรู้หรือการรับรู้ได้ การเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพื้นฐานให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในภายหน้าได้ เมื่อรับสารที่โน้มน้าวใจครั้งต่อไป (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท 2542 : 40)

สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออก การกระทำ หรือการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้พฤติกรรมเป็นผลสืบเนื่องมาจากสิ่งกระตุ้นที่มีอิทธิพลมากพอ ทำให้บุคคลเกิดความรู้ ทศนคติตอบสนอง ต่อสิ่งกระตุ้นนั้น ๆ ก่อน แล้วจึงนำไปสู่การเกิดพฤติกรรม

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม

การเปลี่ยนแปลงเจตคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี เจตคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อเจตคติเปลี่ยนแปลงแล้วจึงจะมีการยอมรับ โดยการปฏิบัติ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้น ในการที่ต้องการให้บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใด จึงต้องพยายามเปลี่ยนทศนคติเสียก่อน โดยการให้ความรู้กับบุคคลนั้น โดยสามารถจำแนกความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เจตคติ และพฤติกรรม ได้ 4 ประการ คือ (ดารุเรศ กาศโอสถ 2542 : 27)

1. เจตคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และการปฏิบัติ ดังนั้นความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติ และมีผลต่อการปฏิบัติ
2. ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา
3. ความรู้และทศนคติต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และเจตคติ ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน
4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรง และทางอ้อม

3. ความเชื่อ

3.1 ความหมายของความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกรูปทุกนาม สิ่งที่มีมนุษย์ได้ สัมผัสทางใดทางหนึ่งจากอายตนะทั้ง 6 (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) เป็นต้นเหตุของความเชื่ออันเป็นสัญญเจตนา เมื่อเกิดการเพาะบ่มความเชื่อโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมที่ได้สัมผัสเป็นประจำ เป็นเครื่องช่วยให้ ความเชื่อเจริญเติบโต จึงเกิดรูปเกิดสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเกิดความเชื่อในรูปแบบความเชื่อที่เป็นรูปธรรม และความเชื่อที่เป็นนามธรรม

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กล่าวถึงความเชื่อไว้ว่า ศรัทธา (น.) ความเชื่อ ความเลื่อมใส (ส.) รศ. ภิญ โญ จิตต์ธรรม กล่าวว่า ความกลัว และความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อ และความเชื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศาสนาวัฒนธรรมความเชื่อทางศาสนา คือ แนวทางการประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และคำสั่งสอนของศาสนานั้น ๆ เพื่อหวังความสุขแก่ตน

ความเชื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ทั้งด้านดีและด้านร้ายธรรมดาคนเราจะมี ความเชื่อและความไม่เชื่อเป็นของกลุ่มกัน คือระหว่างความศรัทธา และไม่ศรัทธา บุคคลที่มีใจศรัทธา กับ อจลศรัทธา คือศรัทธาที่หวั่นไหวและศรัทธาที่มั่นคงไม่หวั่นไหว ดังนั้น การจะกำหนดให้แต่ละ บุคคลเชื่ออย่างเดียวกันย่อมทำได้ยาก เพราะความเชื่อที่ให้ผลตรงกันข้ามก็มี และความไม่เชื่อ เกิดผล ไปอีกแนวหนึ่งก็มี ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ ความเชื่อ และความไม่เชื่อ

ความเชื่อแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ เชื่ออย่างมีเหตุผล และเชื่ออย่างไม่มีเหตุผล ความไม่เชื่อ ได้แก่ การปฏิเสธ หรือมีความเห็นเป็นอื่น อันขัดต่อเหตุผลของความเป็นจริงในทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อนับเป็นพื้นฐานแห่งการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และศาสนาอันก่อให้เกิด ประโยชน์ ดังนี้

1. ความเชื่อทำให้เกิดความมั่นใจ
2. ความเชื่อทำให้เกิดพลัง
3. ความเชื่อทำให้เกิดความสามัคคี
4. ความเชื่อทำให้เกิดการสร้างสรรค์
5. ความเชื่อทำให้เกิดรูปธรรม
6. ความเชื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญา
7. ความเชื่อทำให้เกิดการนับถือศาสนาอย่างมั่นคง
8. ความเชื่อทำให้เกิดฤทธิ์ทางใจ

อย่างไรก็ตามความเชื่อมักเกิดขึ้นจากความคิดคำนึงว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนั้นไม่ดีจะต้องส่งผลกระทบต่อคนนั้น เป็นเช่นนี้ ความเชื่อที่ปรากฏเป็นข้อห้ามคำสอนของโบราณ ย่อมเป็นสิ่งทำหยาบต่อปัญญาของมนุษย์ผู้นำสมัยอย่างยิ่ง หากศึกษาให้ถ่องแท้จะทราบถึงเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษว่า ข้อห้ามคำสอนนั้นทรงคุณค่าต่อสังคมเพียงใด

3.2 หลักความเชื่อ 10 ประการ

หลักนี้มีที่มาในกาลามสูตร และสูตรอื่น ๆ พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนมนุษย์ทุกคนไว้ว่าให้มีความเชื่อในเหตุผลของตนเอง ในเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นว่าสิ่งที่มีผู้นำมากกล่าวหรือสั่งสอนนั้น ตนควรจะเชื่อถือเพียงไรหรือไม่ มีผู้ไปทูลถามว่า เขาได้รับความลำบากใจ ในการที่สมณะพราหมณ์กลุ่มหนึ่งก็สอนไปอย่างหนึ่ง สมณะพราหมณ์กลุ่มอื่นก็สอนไปอย่างอื่น หลายกลุ่มหลายอย่างด้วยกันจนไม่รู้ว่าจะเชื่อใครในที่สุด พระองค์ทรงตรัสหลักสำหรับทำความเชื่อแก่บุคคลเหล่านั้นมีใจความว่า

1. มา อนุสุสาเวน อย่าเชื่อโดยฟังตามกันมา
2. มา ปรมุปราย อย่าเชื่อโดยเหตุที่สืบทอดกันมา
3. มา อิติ กิราย อย่าเชื่อโดยตื่นข่าว
4. มา ปิฎกสัมปทานน อย่าเชื่อโดยอ้างปิฎก
5. มา ตกุกเหตุ อย่าเชื่อโดยนึกเดาเอาเอง
6. มา นยเหตุ อย่าเชื่อโดยคาดคะเน
7. มา อาการปริวิตกเคน อย่าเชื่อโดยการตรึกตรองตามอาการ
8. มา ทิฎฐินิชฌมานกุกนุกนุติยา อย่าเชื่อโดยเห็นว่าถูกต้องตามลัทธิของตน
9. มา ภพุปรูปตาย อย่าเชื่อโดยเห็นว่า ผู้พูดควรเชื่อได้
10. มา สมโณ โน ครู อย่าเชื่อโดยถือว่า สมณะนี้เป็นครูของเรา

แต่ให้เชื่อจากการพิจารณาของตนเองว่าคำสอนเหล่านั้นเมื่อประพฤติปฏิบัติตามแล้ว จะมีผลเกิดขึ้นอย่างไร ถ้ามีผลเกิดขึ้นเป็นการทำตนเองและผู้อื่นให้เป็นทุกข์ เดือดร้อน เป็นคำสอนที่ไม่ควรปฏิบัติตาม ถ้าทำไปเพื่อทำตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน แต่เป็นไปเพื่อความ สุข ความเจริญ ย่อมเป็นคำสอนที่ควรทำตามตัวอย่างเช่น เมื่อมีการพูดถึง รากะ โทสะ โมหะ ว่าเป็นสิ่งควรละหรือไม่ ผู้ฟังจะต้องพิจารณาให้เห็นชัดด้วยตนเองว่า รากะ โทสะ โมหะ เป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความทุกข์ หรือความสุขให้เห็นชัดแก่ใจของตนเสียก่อน เมื่อเห็นว่า รากะ โทสะ โมหะ เป็นของร้อนจึงจะเสีย ตามคำสอน ถ้ายังพิจารณาไม่เห็นแม้แต่เล็กน้อยก็เป็นสิ่งที่ให้หรือไว้ก่อนยังไม่ปฏิบัติตามจนกว่าจะได้พิจารณาเห็นแล้วจึงปฏิบัติตามโดยสัดส่วนของการพิจารณาเห็นไม่ยอมเชื่อ และปฏิบัติตามสักว่าโดยเหตุ 10 อย่างดังกล่าวแล้วข้างต้น

หลักนี้เป็นการแสดงถึงสิ่งที่พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญเป็นอิสระในความเชื่ออย่างถึงที่สุด ฟังรู้ไว้ในฐานะเป็นอุปกรณ์แห่งการควบคุมความเชื่อของตนให้เป็นไปในทางที่จะปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จได้จริง ๆ

เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้คนเกิดการยอมรับ เกิดความคิดที่แตกต่างและเกี่ยวโยงไปถึงการดำเนินวิถีชีวิตที่ต่างกันไป นั่นเพราะความเชื่อมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตเช่นนั้นแล้ว ความเชื่อก็เปรียบเสมือน "หนทาง" หนึ่งที่จะชี้ถูกชี้ผิดแก่ชีวิตของมนุษย์ได้

พระมหาอุทัย วชิรเมธี หรือที่รู้จักกันดีในนาม ว. วชิรเมธี พระนักคิด นักเขียน ท่านได้กล่าวถึงเรื่องความเชื่อไว้หลายเรื่องโดยได้ข้อสรุปว่า มนุษย์ยึดติดกับความเชื่อใดๆ ก็จะเกี่ยวพันโยงใยไปในทิศทางนั้น ๆ (มัลลิกา นามสง่า 2552)

ตัวอย่างเช่น ครั้งหนึ่งมีชาวบ้านนั่งรถมาหาท่านที่วัดป่า จ. เชียงราย บรรจงกราบอย่างดีแล้ว ก็มาขอให้ช่วยสงเคราะห์เอา 2 ตัวพอ ไม่ต้องถึง 7 ในขณะที่ท่านทำงานสร้างกุฏิจนมือแตก จึงขมื่อให้ดูแล้วบอกว่า "ถ้าโยมทำงานจนมือแตกเหมือนพวกอาตมา โยมจะไม่จน" เท่านั้น ผู้มาเยือนแปลกหน้าก็ลากลับแบบทันควัน

พระมหาอุทัยก็พานเข้าใจว่า "สงสัยโยม โกรธที่ไปพูดแทงใจดำและก็ตรงเกินไป คือสอนเขาตรง ๆ ซึ่ง ๆ หน้า เป็นการสอนธรรมะกันตร คือ ทำงานให้มือมันแตกแล้วจะรวย แต่มนุษย์พอมีความเชื่อแล้วมันจะกำหนดความเชื่อคน เราสอนธรรมะโยม โครม ๆ มันก็ไม่ฟัง แต่เขามีชุดความเชื่อของเขาเอาธรรมะที่เราให้ตรง ๆ ไปลดครหัส (ลองทายกันเอาเองว่าเลขอะไร) ถ้าเราเชื่ออย่างใด ความเชื่อจะกำหนดวิถีชีวิตของเรา ความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ ต่อชีวิตของเรา"

3.3 ความเชื่อกับสังคม

การที่สังคมหนึ่ง ๆ มีหลายความเชื่อ ย่อมเป็นทางออกที่ดีกว่ามีเพียงความเชื่อเดียว ซึ่งพระมหาอุทัยให้อรรถาธิบายว่า "เชื่อใหม่สังคมใดก็ตามที่มีความหลากหลายทางความเชื่อ และคนที่มีความหลากหลายทางความเชื่อสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ นั่นคือสังคมที่มีเสน่ห์มาก ประเทศไหนก็ตามที่มีระบบความเชื่อเดียว ประเทศนั้นจะเป็นประเทศที่อึดอัดขัดข้องต่างจากประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความหลากหลายทางความเชื่อ ซึ่งเหมือนกับว่าเราไปยืนอยู่ในที่โล่งแจ้งที่มีอากาศหายใจได้อย่างโปร่งโล่ง ฉะนั้น ความหลากหลายทางความเชื่อจึงเป็นเสน่ห์ของประเทศที่เจริญแล้ว"

สำหรับประเทศไทย นับเป็นประเทศที่มีพหุความเชื่อ แม้ว่าเราจะยืนอยู่ในอาณาเขตที่สามารถเลือกเชื่อได้หรือแม้พุทธศาสนาจะยอมรับว่ามนุษย์มีความหลากหลายทางความเชื่อได้ แต่พระพุทธเจ้าก็ไม่ปล่อยให้มนุษย์เชื่ออะไรก็ได้ ทรงแนะนำชุดคำสอนชุดหนึ่งแล้วตรัสว่ามนุษย์ควรจะเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ ทรงใช้คำว่า "ควรจะ" ไม่ได้ใช้คำว่า "ต้อง"

พระพุทธเจ้าขณะทรงแสดงกัมมัตถ์แรกที่เรียกว่า ปฐมเทศนา สิ่งแรกที่สอนหลังตรัสรู้ นั่นคือ เรื่องของ สัมมาทิฐิ การมีระบบความเชื่อที่ถูกต้อง พอเรามีระบบความเชื่อที่ถูกต้อง ชีวิตของเราก็จะถูกต้องทันที ในทางกลับกันถ้าเรามีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง ชีวิตของเรา ก็จะกลับตาลปัตรทันที ฉะนั้น เมื่อพูดถึงความเชื่อพุทธศาสนาจะยอมรับว่าความหลากหลายทางความเชื่อเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ แต่พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ใจกว้างจนไม่ได้จัดชุดความเชื่อที่ดีที่สุดเอาไว้ให้ชุดความเชื่อที่พระพุทธเจ้าได้จัดสรรไว้ให้ นั้นมีอยู่ 1 ชุด ชุดความเชื่อที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าเป็นชุดความเชื่อที่ดี ควรเจริญรอยตามนั้น อย่างน้อยมีอยู่ 4 เรื่อง ขณะเดียวกันก็มีชุดความเชื่อที่พึงระวังมีอยู่ 3 เรื่อง ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ ดังนี้

ชุดความเชื่อที่พึงระวัง พระพุทธเจ้าได้จัดสรรไว้ 3 ข้อ

1. **เชื่อกรรมเก่า** เกิดมายากจนก็บอกว่ากรรมเก่า เกิดมาไม่หล่อ ไม่สวย ก็บอกว่ากรรมเก่า ทั้ง ๆ ที่เพื่อนบอกว่าเดี๋ยวนี้สวยด้วยมีคหมอได้เชือกก็ไม่ปรับปรุง ยอมรับกรรมเก่าตลอดเวลา รัฐบาลคอร์รัปชันก็บอกว่ากรรมของเรา

2. **เชื่อเทพเจ้าต่างๆ** ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในเงื้อมมือของเทพเจ้าทั้งหมด ชีวิตจะเป็นอย่างไรรอให้เทพบันดาล ถ้าเราขอให้เทพบันดาลมนุษย์จะต้องอ่อนเทพ คนไทยเลยเป็นคนขี้อ่อน

3. **เชื่อว่าแล้วแต่ชะตากรรมจะพาให้เป็นไป** เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลัทธิบังเอิญ อะไรจะเกิดไม่รู้หรือ ทุกอย่างบังเอิญไปหมด ทั้งการปฏิบัติวัตร

นี่คือ 3 ลัทธิที่พระพุทธศาสนาบอกให้พึงระวังเพราะเป็นลัทธิที่ทำให้มนุษย์ "ไม่รับผิดชอบตัวเอง" เช่น หากเราเชื่อมั่นในกรรมเก่า 100 เปอร์เซ็นต์ เราจะกลายเป็นมนุษย์ที่ยอมจำนนไม่ลุกขึ้นสู้ ขณะที่ชุดความเชื่อแบบเทพเจ้าทำให้เราไม่เชื่อมั่นในตนเอง แล้วยอมมอบกายถวายชีวิตให้เทพและชุดความเชื่อแบบ "ลัทธิบังเอิญ" ทำให้เราเป็นคนที่ไม่กล้าลงมือและคอยงานไม่คิดที่จะลุกขึ้นมาพัฒนาอะไรทั้งสิ้น เพราะทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่มีที่มาที่ไป

ชุดความเชื่อที่ดี

ชุดความเชื่อที่พระพุทธศาสนาบอกว่า เราควรเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อในทัศนะของพุทธ มีอย่างน้อย 4 เรื่อง

1. **เชื่อในระบบเหตุปัจจัย** สอดคล้องกับระบบความเชื่อที่นักวิทยาศาสตร์เชื่อกันอยู่ทุกวันนี้ นั่นคือเชื่อว่าเบื้องหลังปรากฏการณ์ทุกอย่างในโลกล้วนมีระเบียบวาระของมันเอง เช่น โยนหินลงน้ำไม่ว่าก้อนเล็กก้อนใหญ่ หินต้องจม นี่เป็นกฎของธรรมชาติ หรือภาษาทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า **ธรรมนิยาม** คือ กฎของระบบแห่งเหตุและผล ทุกสิ่งทุกอย่างมีระบบเหตุและผลอยู่ในตัวของมันเอง ถ้าเราเชื่ออย่างนี้เราจะกลายเป็น "ปัญญาชน" เพราะเราจะมองอะไรในลักษณะ

มีที่มาและที่ไป ไม่มองอะไรในลักษณะเป็นเส้นเป็นเศษและขาดเป็นช่วง ๆ เราจะกลายเป็นมนุษย์ที่ไม่คิดข้ามขั้นตอน ไม่คิดตัดตอน เราจะมองอะไรในลักษณะมีที่มาที่ไปเสมอ และคิดต่อเนื่อง โยงใยเป็นสายสัมพันธ์ นี่เป็นวิธีคิดวิธีเชื่อแบบวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา

2. ชุดความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า มนุษย์มีศักยภาพพิเศษอยู่ชนิดหนึ่งนั่นคือศักยภาพในศาสตร์แห่งการเรียนรู้ หรือรู้จักการฝึกฝนพัฒนา มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการฝึกฝนพัฒนา เราอยากเก่ง อยากพัฒนาในศักยภาพด้านจำเป็นต้องฝึกฝนศักยภาพแบบนี้ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า เวไนยสัตว์ คือ สัตว์ที่ฝึกกันได้

3. เชื่อมั่นในตนเอง กล่าว คือ อัตตาหิ อัตโนนาโถ ถ้าเราเชื่อมั่นในตนเองเราจะกลายเป็นบุคคลที่ไม่หวังการดลบันดาลพรจากมือที่ไม่เห็น เราจะพึ่งมันสมองสองมือของเรา นี่คือระบบความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นชุดความเชื่อที่พระพุทธเจ้าสอนให้กับมนุษยชาติทั่วโลกมีคนเคยถามว่าเชื่อมั่นในปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเชื่ออย่างไร พระองค์ทรงตรัสว่าเชื่อตนเองนั่นแหละ ฉะนั้นมนุษย์ที่เชื่อมั่นในตนเองจะสามารถทำอะไรได้มากมาย ผู้ที่เชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในตนเอง จะคิด จะพูด จะทำอะไร และกระทำการสิ่งใดก็จะลงมือกระทำทันทีหากเกิดปัญหาจะแก้ไขปัญหาทันที

4. เชื่อในกฎแห่งกรรม คือ ความเชื่อมั่นว่าทุกครั้งที่เราทำอะไรก็ตามประกอบด้วยเจตนา จะมีผลตามมาเสมอ ผู้ให้เป็นวัยรุ่นก็คือ ทุก ๆ Action ต้องมี Reaction เวลาเราทำอะไรที่ประกอบไปด้วยเจตนาจะมีจิตอันหนึ่งที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยความจำ เราเรียกว่าจิตใต้สำนึก จิตใต้สำนึกนี้จะประมวลผลทุกสิ่งทุกอย่างฝังอยู่ในนี้ เป็นจิตใต้สำนึกของเราจะแสดงตัวเวลาหลับ ตอนเพื่อตอนออกหกรักคุณ ตอนโกสัตาย ตอนที่ควบคุมตัวเองไม่ได้ จิตใต้สำนึกจะแสดงตัวออกมา พอเราเชื่อกฎแห่งกรรม จะเป็นบุคคลที่รับผิดชอบชีวิต เราจะเลือกทำในสิ่งที่ดีงามเพราะถ้าเราทำสิ่งที่ไม่ดีงามสิ่งนั้นจะย้อนกลับมาทำร้ายเราเสมอไปเหมือนบูเมอแรง "มนุษย์เก็บเกี่ยวสิ่งที่ตนเองหว่านเสมอไป" นั่นแหละคือกฎแห่งกรรม

พระพุทธศาสนายอมรับความหลากหลายทางความเชื่อว่าเป็นธรรมดาของสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน แต่ถ้าเรามีชุดความเชื่อดีๆ มาเชื่อสักชุดหนึ่ง โอกาสที่เราจะไม่ต้องไปลองผิดลองถูกกับชุดความเชื่อที่อันตรายก็หายไป (มัลลิกา นามสง่า 2552)

4. ความเชื่ออำนาจในตน

4.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Internal Locus of Control ซึ่งผู้บุกเบิกแนวความคิดคือ รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 1) ได้อธิบายว่าคนที่มีจะรับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต เป็นผลมาจากลักษณะพฤติกรรมหรือการกระทำของตน ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน (External Locus of Control) จะรับรู้เหตุการณ์หรือผลใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองทั้งหมด แต่เป็นผลจากโชคชะตาเคราะห์กรรม ความบังเอิญ มีอิทธิพลอำนาจของผู้อื่นผลักดันให้เป็นไปหรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันหรือพลังอำนาจใด ๆ

โซโลมอน และโอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander 1974 : 119 - 123) ได้ให้ความหมายของว่าเป็นความเชื่อและการรับรู้ผลตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิดโดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวนี้ เกิดจากทักษะความสามารถและความพยายามของตนเองหรือเป็นเพราะอำนาจโชคกลาง โอกาส หรือการกระทำของบุคคลอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนเรียกว่าเอง แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคกลางหรือบุคคลอื่นจะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายนอกตน

คราวน์ (Crowne 1979 : 184) กล่าวว่า คือ ความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลใดก็ตามจะตัดสินใจได้รับรางวัลหรือการลงโทษของบุคคลนั้น และความเชื่ออำนาจภายนอกที่ได้รับรางวัลหรือได้รับโทษเชื่อว่ามาจากอำนาจหรือการเอาใจผู้อื่น หรือโดยเคราะห์กรรม โชคชะตา

ลีฟคอร์ท (Lefcourt 1990 : 413-414) กล่าวสรุปได้ว่า (Locus of Control) เป็นความเชื่อทั่วไปในเรื่องคุณสมบัติส่วนตัวหรือการกระทำกับผลของ การกระทำที่เกิดขึ้น ซึ่งจะอธิบายบุคคลตามความเชื่อที่ยึดถือเป็นแบบ “ภายใน” (Internal) หรือ “ภายนอก” (External) โดยดูจากสาเหตุและการควบคุมคนที่ยึดแบบ “ภายใน” จะเป็นบุคคลที่คิดว่าผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาจากการกระทำของตน ดังนั้น พวกนี้จะพยายามให้ได้มาซึ่งผลการกระทำนั้น ส่วนคนที่ยึดแบบ “ภายนอก” จะเป็นบุคคลที่คิดว่าความสำเร็จเป็นเรื่องของโชค สิบบน ความไม่ยุติธรรมอื่น ๆ หรือความช่วยเหลือเกื้อหนุนจากผู้อื่น

จากผลการวิจัยในประเทศไทย ได้มีผู้ให้ความหมายของ ดังนี้

มนตรี อนันตรักษ์ (2527 : 5) ให้ความหมายของทัศนคติแบบควบคุมภายในตนว่าความรู้สึกหรือความคิดที่ว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นตนเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นเองโดยอาศัยความสามารถของตนเอง การแสดงออกจะอยู่ในรูปของ

1. มีความกระตือรือร้น
2. มีความตั้งใจจริง
3. ตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

4. การยอมรับในการกระทำของตนเอง
5. มีเหตุผลในตนเอง ไม่เชื่อ โชคลาง พรหมลิขิต หรือความบังเอิญ

ในทางกลับกันทัศนคติแบบควบคุมจากภายนอก (ความเชื่ออำนาจภายนอกตน) คือ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ตนเป็นผู้กระทำ เช่น โชค ความบังเอิญ ดวง การแสดงออกจะตรงข้ามกับบุคคลที่มีทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน

ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532 : 32) ได้สรุปไว้ว่า ถ้าบุคคลใดเชื่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเกิดจากทักษะ ความชำนาญ หรือความสามารถของตน และตนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะ ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าผลที่เกิดขึ้นเนื่องมาจาก โชคลางเคราะห์กรรม และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้เป็นบุคคลที่มีลักษณะเชื่ออำนาจภายนอกตน

วันชัย ดนัยตโมนุท (2536 : 16) กล่าวว่า ความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลที่ว่าผลใด ๆ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งใด ถ้าบุคคลมีความเชื่อหรือรับรู้ว่ามีผลหรือเหตุการณ์นั้นเป็นผลจากการกระทำของตน และตนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ ก็จะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นอำนาจภายในตน ในทางตรงข้ามบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้สิ่งใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ไม่ได้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของตน ตนควบคุมไม่ได้ แต่เกิดจากอิทธิพลของอำนาจภายนอก เช่น โชค ดวง ความบังเอิญ อำนาจลึกลับ หรืออำนาจบุคคลอื่นๆ บุคคลประเภทนี้จะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นอำนาจภายนอกตน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคคลที่มี เป็นบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อว่าการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนกระทำลงไปนั้นมัน ใจว่าจะเกิดจากความพยายาม ความสามารถ สติปัญญาของตน และยอมรับในผลที่สะท้อนกลับมาไม่ว่าผลนั้นจะออกมาดีหรือไม่ ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนนั้นเป็นบุคคลที่มีความเชื่อว่า ผลที่เกิดจากการกระทำลงไปนั้นไม่ได้เกิดจากตนเองทั้งหมดแต่เกิดจากบุคคลอื่นหรือความบังเอิญ โชคลางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ มาเกี่ยวข้องโดยตนไม่สามารถควบคุมสิ่งเหล่านั้นได้

4.2 ความสำคัญของความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตนเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอื่นๆ อีกมาก ดังเช่น จากการศึกษาของ รอตเตอร์ (Rotter 1966 : 25) กล่าวว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะมีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อมที่จะมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขา จะพยายามปรับปรุงสถานการณ์ต่างๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับขั้น ให้คุ้มค่าทางทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากความพยายามเป็นสำคัญ รวมทั้งไม่ยอมให้ใครชักจูงโดยไม่มีเหตุผลและจากการศึกษาของ สตรี๊กแลนด์ (Strickland 1977 : 235 - 245) พบว่า ผู้ที่มีมักเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อในความสามารถของตน

พึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น ใช้เวลาในการคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับงานที่ทำมากกว่า อดทนต่องานหนักให้ความสำคัญต่อความสำเร็จและรู้จักศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องงานโดยไม่ต้องอาศัยบุคคลอื่น ๆ ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะมีลักษณะตรงข้ามถ้าพิจารณาคุณสมบัติของนามัย พบว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน มีการรักษาสุขภาพอนามัยและป้องกันโรคมามากกว่าผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตน และในด้านพฤติกรรมระหว่างบุคคล พบว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตนยังเชื่อตามการชักจูงที่มีเหตุผล ส่วนผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตนมักจะต้องใช้อำนาจบังคับ โฮลแลนเดอร์ (Hollander 1981 : 123) ยังพบว่า นั้นสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานดีของบุคคลด้วย ในงานวิจัยของโรเจอร์ และบุคคลอื่นๆ (Roger and others 1986) พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการอ่าน ทักษะคิดต่อการอ่าน และอัตรานอ้ทศน์ จากผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และความเชื่อที่มีผล ไร้เหตุผล โดยเก็บข้อมูลจากพนักงานองค์การบริหารมวลชนของรัฐ จำนวน 105 คน พบว่า บุคคลที่มี มีความเชื่อที่มีเหตุผลมากกว่าส่วนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะมีความเชื่อแบบ ไร้เหตุผลมากกว่า (Martin and others 1991 - 1992) ส่วนเอมี และบุคคลอื่นๆ (Amy and others 1993) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมและพบว่า เด็กที่มี มีคะแนนด้านบวก ในการวัดทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กอื่นๆ ความสัมพันธ์นี้แสดงว่ามีความรู้สึกลัวว่าเขามีอำนาจควบคุมสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบในการกระทำของตน และมีทัศนคติส่งเสริมสิ่งแวดล้อมอย่างมาก

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า นี้ ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ เป็นประโยชน์ ทั้งตัวบุคคลและส่วนรวมนั้นหมายถึงประเทศชาติ ซึ่งงานวิจัยในเมืองไทยที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ พอสรุปได้ดังนี้

รุ่งนภา ทีชะ (2522 : ง) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตรานอ้ทศน์ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 380 คน พบว่า อัตรานอ้ทศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก และนักเรียนที่มีอัตรานอ้ทศน์ และสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีอัตรานอ้ทศน์และต่ำส่วนพฤติกรรมกรเข้ากลุ่มอาสาพัฒนาชนบทนั้น วิเชียร รักการ (2522) พบว่า นิสัยผู้อาสาพัฒนามีสูงกว่าผู้ไม่มีอาสาพัฒนา

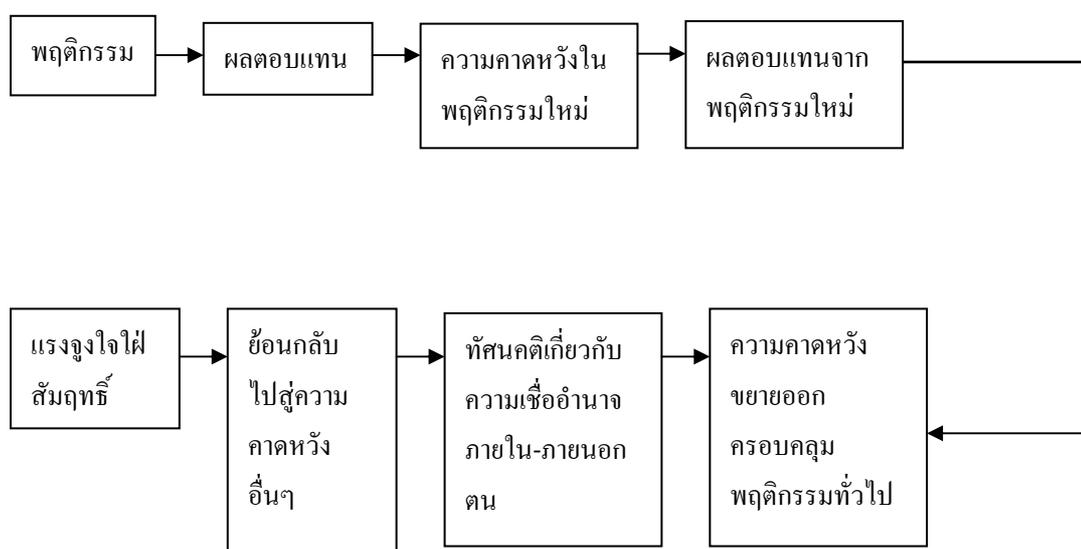
กรรณิการ์ กันธะรักษา (2527 : 50) ผลวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพในหญิงมีครรภ์

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528 : 51 - 52) ได้วิเคราะห์จิตลักษณะที่จำเป็นสำหรับพลเมืองดี และข้าราชการที่ดี พบว่า ลักษณะทางจิตที่เป็นแกนกลางของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ มี 8 ลักษณะ หนึ่งใน 8 ลักษณะนั้น คือ ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานทางจิตใจที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และการพัฒนาทางจริยธรรม

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า ควรที่จะได้รับการส่งเสริมพัฒนา เพราะส่งผลต่อพฤติกรรมในแง่ดีหลายประการ ซึ่งเป็นพื้นฐานนำไปสู่การพัฒนาบุคคลในด้านอื่น ๆ ต่อไป

4.3 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตน

รอดเตอร์ ได้อธิบายลักษณะทั่วไปของความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตน โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) บุคคลจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การสะสมประสบการณ์ในการได้รับรางวัลและการถูกลงโทษตั้งแต่วัยเด็กที่แตกต่างกัน ถ้าเด็กได้รับรางวัลและการลงโทษอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมของตนทั้งทางด้านเวลาของการได้รับผล ตลอดจน ลักษณะและปริมาณของผลที่ได้รับ เช่น เด็กเมื่อทำความดีแล้วได้รับสิ่งตอบแทนที่ทำให้เด็กพอใจ เด็กจะก่อเกิดความคาดหวัง (Expectancy) ที่จะได้รับความพอใจอีกเมื่อกระทำพฤติกรรมประเภทเดียวกันในโอกาสต่อไป และความคาดหวังนี้จะแผ่ขยาย (Generalize) ไปครอบคลุมพฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันด้วย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนพฤติกรรมกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากแผนภูมิตี่ 1 จะเห็นความเกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่ของพฤติกรรม (Behavior) ผลตอบแทน (Reinforcement) ความคาดหวัง (Expectancy) และทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตน (Internal - External Locus of Control) นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นความเกี่ยวพันไปสู่ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของบุคคล คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives)

ผู้ที่มีลักษณะสูง เป็นผู้ที่จะเชื่อว่าตนสามารถทำนายและควบคุมผลที่เกิดขึ้นกับตนได้มาก ฉะนั้น บุคคลประเภทนี้จะเป็นผู้ที่ริเริ่มการกระทำต่าง ๆ เพราะเชื่อว่าจะทำให้เกิดผลตามที่ตนต้องการได้มาก เช่น การดูแลเอาใจใส่รักษาสุขภาพของตนเอง การมีมานะพยายามเอาใจใส่เล่าเรียน หรือประกอบอาชีพแรงงาน การทำกิจกรรมเพื่อผู้อื่น และการอาสาพัฒนาชุมชน ซึ่งรวมแล้วคือเป็นผู้ที่มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่จะเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนและพัฒนาประเทศได้ อย่างดี (ดวงเดือน พันธมนาวิน 2523 : 36 - 38)

ลักษณะความเชื่อภายในตนนี้ จะถูกปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ถ้าสภาพแวดล้อมของบุคคลเอื้ออำนวยให้เขาสามารถทำนายและควบคุมผลที่จะเกิดกับเขาได้มาก เขาจะเป็นผู้ที่มีกิจกรรมต่าง ๆ มาก ตรงกันข้ามถ้าบุคคลได้รับรางวัลและถูกลงโทษตามอารมณ์ผู้ใหญ่ที่ปราศจากเหตุผล จะกลายเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อยและเชื่ออำนาจนอกตนมาก บุคคลประเภทนี้จะเฉื่อยชา ท้อแท้ หมดิ่ง (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ 2529 : 92 ; อ้างถึงใน Williams 1973) วางเฉย นิ่งดูตาย เมื่อมีปัญหาเกิดกับตนหรือผู้อื่น เพราะเขาเชื่อว่าเขาไม่มีอำนาจพอที่จะแก้ปัญหาหรือทำให้เกิดผลดีได้ ในช่วงเด็กถึงผู้ใหญ่ตอนต้น บุคคลจะได้รับการปลูกฝังลักษณะ โดยการเรียนรู้จากการอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ในชีวิต ค่านิยมในสังคม สภาพสุขภาพ (บุญทิพย์ สิริรังศรี 2537 : 16) ลักษณะเมื่อก่อนแล้วในช่วงอายุตอนต้นจะมีความคงทนต่อไปจนตลอดชีวิต ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในช่วงหลังจะเปลี่ยนแปลงปริมาณความเชื่ออำนาจในตนของบุคคลได้มาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมลักษณะความเชื่ออำนาจในตนในเยาวชนไทยให้มากขึ้น

5. ความคาดหวัง

5.1 ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณ เกี่ยวกับการคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมีควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้น หรือว่าควรจะเป็นเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็นบุคคลรับรู้ความเป็นไปได้หากมีความพยายาม (Effort) เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ผลงาน (Performance) ที่ดีขึ้น

ในนิยายหรือภาพยนตร์หลายเรื่อง มักจะให้ความสำคัญกับ “ความหวัง” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อตอนถึงคราวคับขัน ตัวเอกพบเหตุการณ์ที่วิกฤตมาก ๆ แทบจะมองไม่เห็นว่าจะหาทางออกกับ

ปัญหาในขณะนั้นอย่างไร แต่ตัวละครก็จะเตือนสติตนเอง หรือมีผู้อื่นเตือนสติให้เชื่อมั่นว่าอย่าหมกหมอง ให้เชื่อจริง ๆ ว่าสิ่งร้าย ๆ ต้องผ่านไปและสิ่งดี ๆ ก็ต้องเข้ามาสักวัน

ส่วนในชีวิตจริงนั้นเนื่องจากเราเป็นผู้แสดงเสียเอง และเนื่องด้วยโลกในปัจจุบัน คือโลกแห่งวิทยาศาสตร์ ความหวังดูเหมือนจะเป็นปาฏิหาริย์เลื่อนรางใกล้เคียงกับเรื่องโศคลาง แต่อย่างไรก็ตามมีการวิจัยของจิตวิทยาเกี่ยวกับผลของความคิด หรือความหวังของผู้ที่อยู่ภายในที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งรอบตัวให้เป็นไปตามนั้น ฟังแล้วเหมือนจะเป็นเรื่องที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ แต่ความจริงแล้วความหวังมีอิทธิพลต่อสิ่งต่าง ๆ จริง ๆ

ปรากฏการณ์ที่ความหวังนั้นเกิดก่อนความจริง เป็นเรื่องที่มีการกล่าวถึงมานาน แต่จะในแนวเหนือธรรมชาติเสียมากกว่า ภาษาอังกฤษเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า Self-fulfilling Prophecy ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจเกี่ยวกับนิยาย และภาพยนตร์ในหลาย ๆ เรื่อง

5.2 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคาดหวัง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังใน ปี 1992 ของ Robert Rosenthal และ Lenore Jacobson ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับผลของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งน่าสนใจมากทีเดียว

การวิจัยนี้ทดลองโดยการบอกครูผู้สอนว่าเด็กคนไหนเก่ง และคนไหนไม่เก่ง โดยที่จริงแล้วเด็กทั้งคู่ก็เรียนเก่งพอ ๆ กัน แต่พอเวลาผ่านไป เด็กคนที่ครูผู้สอนเชื่อว่าเป็นเด็กเก่งก็เรียนเก่งขึ้นจริง ๆ และเด็กคนที่ครูผู้สอนเชื่อว่าเรียนไม่เก่ง ก็พาเขาเรียนไม่เก่งเอาคือ ๆ ทั้ง ๆ ที่เด็กทั้งคู่ก่อนหน้านี้มีความเก่งหรือฉลาดไม่แตกต่างกันเลย การทดลองนี้แสดงให้เห็นว่าความเชื่อของครูผู้สอนที่มีต่อนักเรียนมีผลต่อตัวนักเรียนอย่างมาก แต่ว่าเป็นเพราะอะไร ความเชื่อที่อยู่ในหัวถึงส่งผลต่อเด็กจริง ๆ ได้

ความคิดของคนนั้นแม้จะอยู่แค่ภายในก็จริง แต่สามารถส่งผลกระทบต่อเราหลายอย่างออกมาโดยที่เราไม่รู้ตัวบ้างไม่รู้ตัวบ้าง จากการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นก็เป็นผลมาจากสิ่งนี้ ครูผู้สอนเมื่อรู้ว่านักเรียนคนไหนเรียนเก่งก็จะคาดหวังกับเด็กคนนั้นสูง พยายามส่งเสริมให้ทำอะไรต่าง ๆ ที่ยากขึ้น เมื่อเด็กคนนั้นไม่ทำได้หรือผิดก็อาจจะคิดว่าเป็นเรื่องแปลก และพยายามทำให้เด็กคนนั้นทำได้ เพราะตนรับรู้ว่าเขาเป็นคนเก่งซึ่งควรจะทำอะไรยาก ๆ ได้ แต่เด็กคนที่ครูคาดว่าเรียนไม่เก่ง ครูก็จะไม่ค่อยจะให้มีส่วนร่วม เช่น ไม่ให้ตอบคำถามยาก ๆ เพราะคาดไว้แล้วว่าคงตอบไม่ได้เมื่อทำอะไรไม่ได้ ครูผู้นั้นก็จะเข้าใจว่าไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะคิดไว้แล้วว่าเป็นคนไม่เก่ง และอาจจะละเลยที่จะส่งเสริมให้เด็กคนนั้นเก่งขึ้น เพราะคิดว่าคงจะยากเกินไปสำหรับเด็กคนนั้น

การวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวอย่างหนึ่งของผลของความคาดหวัง เมื่อเราคาดหวังอะไร มักจะคิดไว้ก่อน โดยที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป ควรจะเป็นแบบไหน เช่น ถ้าเราหวังว่า

วันเกิดของเราจะได้ของขวัญจากเพื่อน เมื่อเราเห็นกลุ่มเพื่อนของเราขอตัวไปซื้อของโดยไม่ให้เราไปด้วย เราก็มักจะคิดว่าเขาคงไปซื้อของขวัญให้เราแน่ ๆ และไม่เพียงเท่านั้น ความหวังของเราจะส่งผลกับผู้อื่นด้วย เช่น ถ้าเราเห็นว่าเพื่อนไม่เห็นจะให้ของขวัญเราเสียที เราอาจจะพูดถึงของที่อยากได้ หรือแม้แต่การมองของที่อยากได้ขณะเดินซื้อของกับเพื่อน โดยหลายครั้งเราทำไปโดยไม่รู้ตัว และแน่นอนว่าผู้อื่นเองก็อาจรับรู้ความต้องการของเราได้เช่นเดียวกัน เพื่อนเราที่อาจจะลืมวันเกิดเรา แต่เมื่อได้รับการกระตุ้นจากการกระทำของเราบ่อย ๆ เขาก็อาจจะจำได้ว่าควรจะซื้อของขวัญวันเกิดให้เรา การที่ความคาดหวังเป็นจริงนั้น เป็นเพราะเราทำให้สิ่งรอบตัวเอื้อต่อการเกิดสิ่งที่เราหวังนั่นเอง

อย่างไรก็ตามนี่เป็นแค่ตัวอย่างที่ยกขึ้นมาให้เห็นชัดเจนเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้วเรามักจะไม่รู้ตัวว่าเราพยายามทำสิ่งที่เราหวังให้เกิดขึ้น เพราะหลายสิ่งที่เราทำมันส่งผลเล็กน้อยมาก เช่น ถ้าเราแอบชอบใครเราจะพยายามหาโอกาสที่จะได้เจอกับคน ๆ นั้น เช่น เดินผ่านที่ที่เขาอยู่บ่อย ๆ ซึ่งถ้าหากมองเผิน ๆ แล้วเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่มันเป็นการเพิ่มความเป็นไปได้ของสิ่งที่เราหวัง เช่น จากตัวอย่าง ถ้าเราชอบใครแล้วเราไม่เคยทำให้เขาเห็นหน้าเลย โอกาสที่เขาจะชอบเราก็จะน้อยเต็มที

นอกจากนี้ยังมีเรื่องท่าทางและการแสดงออก หลายอย่างที่ส่งผลโดยความคิดภายใน โดยอยากที่จะปกปิด เช่น สีหน้า น้ำเสียง ถ้าเรากับเพื่อนมีปัญหาขัดแย้งกัน แล้ววันต่อมาเราคาดหวังว่าเราอาจจะทะเลาะกับคนคนนี้เพราะปัญหานี้ก็ได้ เวลาเรารุยกับเพื่อนคนนี้เราอาจจะแสดงสีหน้าบึ้งตึง น้ำเสียงกระซก จนเป็นการสร้างความโมโหให้อีกฝ่าย และต้องทะเลาะกันจริง ๆ

อย่างไรก็ตามถึงความหวังนั้นมีผลต่อสิ่งภายนอก แต่แค่ส่งผล ไม่ได้ดลบันดาลให้เป็นจริงไปตามทุกอย่างที่เราหวัง เพราะที่มันเป็นจริงก็เกิดจากตัวเราที่พยายาม และผู้อื่นที่รับรู้ถึง ความพยายามของเราเสียส่วนใหญ่

ความหวังคงจะมีประโยชน์ไม่ใช่แค่หวังชั่วครั้งชั่วคราว เพราะถ้าเราแค่หวังเราก็จะพยายามทำอะไรให้สมหวังโดยไม่รู้ตัว แต่ถ้าเราพยายามอย่างรู้ตัวควบคุมไปด้วยและพยายามอย่างถูกวิธีก็เพิ่มความเป็นไปได้ว่าสิ่งที่เราหวังนั้นจะเป็นจริงได้ง่ายขึ้น

และสิ่งที่ควรเตือนตนเองไว้เสมอคือ ทุกอย่างมีโอกาสผิดพลาด มีความหวัง ย่อมคู่ไปกับความผิดหวัง ความผิดหวังไม่ใช่สิ่งที่ดี แต่ถ้าเราสามารถยอมรับมันได้ และไม่ทุกข์กับมันจนเกินไป เราก็จะหวังสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสบายใจขึ้นและที่สำคัญที่สุด คือ ความคาดหวังในสิ่งที่ดี

5.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวังนี้ ได้มีนักพฤติกรรมศาสตร์หลายท่านได้เสนอแนวคิดไว้ เช่น Kurt Lewin , Edward Tolman , Victor H Vroom , Porter และ Lawer เป็นต้น ดังนั้นทฤษฎีความ

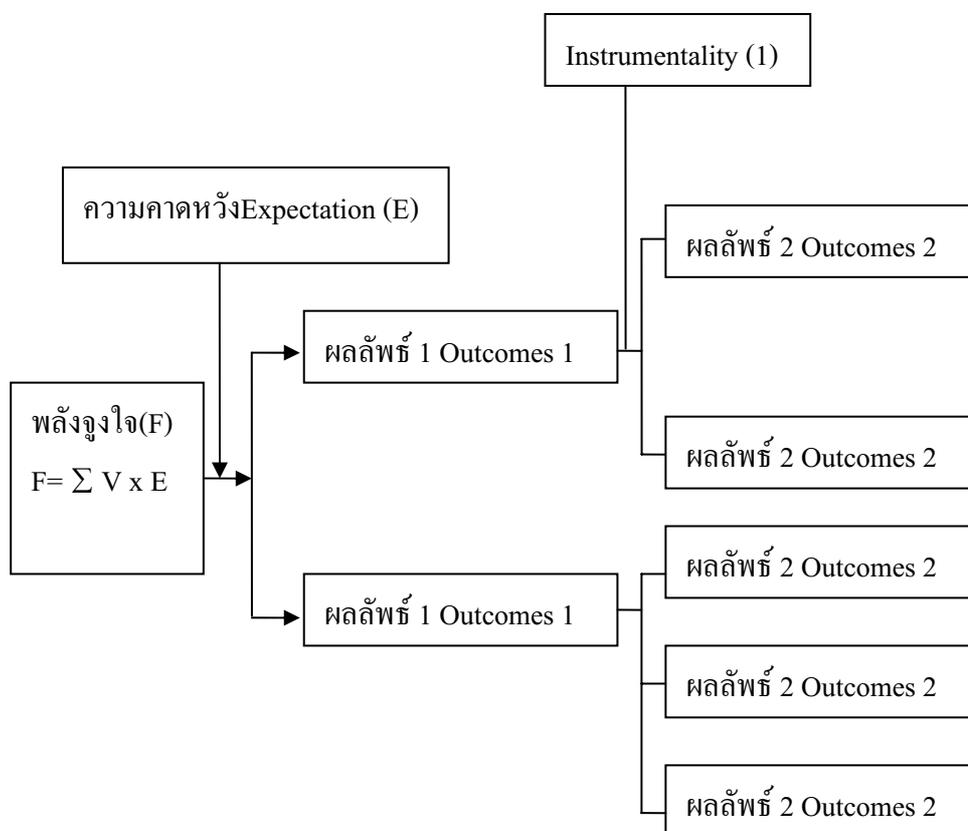
คาดหวังที่กล่าวนี้จะอยู่ในรูปของกลุ่มทฤษฎี และเพื่อความเข้าใจจะกล่าวถึงทฤษฎีในกลุ่มนี้ตามลำดับ ดังนี้

5.3.1 ทฤษฎีความคาดหวัง ของ Kurt Lewin และ Edward Tolman

ในประเด็นของการให้ผลตอบแทนทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะทำงานทุ่มเทมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ 1) ระดับความเข้มข้นของความต้องการผลตอบแทนและความคาดหวังของบุคคลนั้นว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะได้รับการตอบสนองดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น นาย ก. มีความต้องการที่จะได้รับเงินเดือนขั้นพิเศษประจำปีด้วยเห็นว่า การได้รับขั้นพิเศษนั้นมีคุณค่ากับตน และ 2) ความคาดหวังไว้ถ้าตนเองได้ทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มที่ โอกาสในการได้รับขั้นพิเศษก็จะสูง นาย ก. ก็จะพยายามทำงานในลักษณะที่ทุ่มเทมากขึ้น ในทำนองกลับกัน ถ้า นาย ก. ทราบดีว่าปีนี้ไม่มีนโยบายให้ขั้นพิเศษ แม้ว่า นาย ก. จะมีความต้องการเพียงใดก็ไม่มีโอกาส นาย ก. ก็จะไม่พยายามทุ่มเททำงานดังนี้ เป็นต้น

5.3.2 ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

ทฤษฎีนี้เสนอโดย Victor H Vroom (1994) มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของ Lewin และ Tolman แต่ได้ขยายความโดยเสนอในรูปแบบของตัวแบบ (Model) ของความคาดหวังในการทำงานที่เรียกว่า VIE Model หรือ VIE Theory

แผนภูมิที่ 2 แบบทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

V = Valance คือ ระดับความรุนแรงของความต้องการของบุคคลในเป้าหมายรางวัลกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ คุณค่าความสำคัญของรางวัลที่บุคคลให้กับรางวัลนั้น

I = Instrumentality คือ ความเป็นเครื่องมือของผลลัพธ์ 1 ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ 2 เช่นการทุ่มเทในการทำงานจะนำไปสู่การพิจารณาขั้นพิเศษ เป็นต้น

E = Expectancy คือ ความคาดหวังถึงความเป็นไปของการได้ซึ่งผลลัพธ์หรือรางวัลที่ต้องการเมื่อแสดงพฤติกรรมบางอย่าง

6. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

6.1 ความหมายของเจตคติ

ซัดดียา กรรณสูตร (2516: 2) ให้ความหมายไว้ว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายสิ่ง ในลักษณะที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น หรือการแสดงออกที่เรียกว่าพฤติกรรม

สุชา จันทรเอม และ สุรางค์ จันทรเอม (2520:104) ให้ความหมายเจตคติ คือความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึก หรือท่าทีที่จะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 61) ให้ความหมายเจตคติ คือ สภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (วัตถุ สถานการณ์ ความคิด ผู้คน ฯลฯ) ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่

ชม ภูมิภาค (2516: 64) ให้ความหมายเจตคติ คือ วิธีทางที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง คำจำกัดความเช่นนี้มีใช้จำกัดความเชิงวิชาการมากนักแต่หากเราจะพิจารณาโดยละเอียดแล้วเราก็พอจะมองเห็นความหมายของมันลึกซึ้งชัดเจนพอๆ เมื่อพูดว่าคือความรู้สึกต่อสิ่งนั้นก็หมายความว่าเจตคตินั้นมีวัตถุ วัตถุที่เจตคติจะมุ่งตรงต่อนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบายหรืออื่นๆ อาจจะเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม ดังนั้นวัตถุแห่งเจตคตินั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ที่คนรับรู้หรือคิดถึง

ความรู้สึกเช่นนี้อาจจะเป็นในด้านการจงใจหรืออารมณ์และเช่นเดียวกันแรงจูงใจแบบอื่น ๆ คือ ดูได้จากพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น เจตคติต่อศาสนาหากเป็นเจตคติที่ดีเราจะเกิดความเคารพในวัดเราจะเกิดความรู้สึกว่าศาสนาหรือวัดนั้นจะเป็นสิ่งจรรโลงความสงบสุข เรายินดีบริจาคทำบุญร่วมกับวัดเราจะพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นความพร้อมที่จะถูกกระตุ้นด้วยวัตถุ

การกระทำต่าง ๆ ของบุคคลนั้นมักถูกกำหนดด้วยเจตคติที่จะตัดสินใจว่าจะบริจาคเงินแก่วัดสักเท่าใดนั้นย่อมมีปัจจัยต่างๆ เข้าเกี่ยวข้อง เช่น ชอบสมภาร รายได้ตนเองดีขึ้น เห็นความสำคัญ of วัด เห็นว่าสิ่งที่จะต้องบูรณะมาก

เจตคติ หมายถึง สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิดเห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบเห็นหรือไม่เห็นด้วย เจตคติมี 2 ประเภท คือ เจตคติทั่วไป เจตคติเฉพาะอย่าง

Collins (1970:68) ให้ความหมายเจตคติ คือ การที่บุคคลตัดสินในสิ่งต่างๆ ว่าดี – ไม่ดี เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้ - ยอมรับไม่ได้

Rokeach (1970 : 10) ให้ความหมายเจตคติ คือ การผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

Belkin และHkydell (1979:13) ให้ความหมายเจตคติ คือ แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่เป็นความพอใจ ไม่พอใจต่อผู้คน เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและคงที่

ดังนั้นสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ อาจเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ ต่อสิ่งใดๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่ และทำให้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง (ชม ภูมิภาค 2552)

6.2 องค์ประกอบของเจตคติ

องค์ประกอบของเจตคติที่สำคัญ 3 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2509 : 505 - 506)

1.การรู้ (Cognition) ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ เช่น ทัศนคติต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ สิ่งสำคัญขององค์ประกอบนี้ก็คือ จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่า น่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ ดีหรือไม่ดี และยังรวมไปถึง ความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกิริยาตอบโต้ อย่างไรต่อเป้าหมายทัศนคตินั้นจึงจะเหมาะสมที่สุด ดังนั้น การรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

2. ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ นั้น เป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด ซึ่งอาจกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาตอบโต้ได้ หากมีสิ่งขัดกับความรู้สึกมากระทบ

3. แนวโน้มพฤติกรรม (Action Tendency) หมายถึง ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมาย เขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้าย เป้าหมายนั้นเช่นกัน

6.3 การเกิดเจตคติ และเจตคติเกิดจากอะไร

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดต้องภายหลัง เมื่อตนเองได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ๆ แล้ว ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่าเจตคติเกิดขึ้นจากเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมความคิดอันเกิดจากประสบการณ์หลาย ๆ อย่าง
2. เกิดจากความรู้สึกที่ร่อยพิ่มพ์ใจ
3. เกิดจากการเห็นตามคนอื่น

ชม ภูมิภาค (2516 : 66 - 67) ได้อธิบายเรื่องการเกิดเจตคติว่าเกิดจากการเรียนรู้ และ โดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning)

6.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตคติ

1. **ประสบการณ์เฉพาะ** เมื่อคนเราได้รับประสบการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะมีลักษณะในรูปแบบที่ผู้ได้รับรู้สึกว่าได้รางวัลหรือถูกลงโทษ ประสบการณ์ที่ผู้รู้สึกเกิดความพึงพอใจย่อมจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นที่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดี

2. **การสอน** การสอนนั้นอาจเป็นทั้งแบบที่เป็นแบบแผนหรือไม่เป็นแบบแผนก็ได้ ซึ่งเราได้รับจากบุคคลอื่น องค์กรที่ทำหน้าที่สอนเรามีมากมายอาทิเช่น บ้าน วัด โรงเรียน สื่อมวลชนต่าง ๆ เรามักจะได้รับเจตคติที่สังคมมีอยู่และนำมาขยายตามประสบการณ์ของเรา การสอนที่ไม่เป็นแบบแผนนั้นส่วนใหญ่เริ่มจากครอบครัวตั้งแต่เด็ก ๆ มาแล้ว พ่อแม่พี่น้องมักจะบอกเราว่าสิ่งนั้นไม่ดีสิ่งนี้ไม่ดีหรือใครควรทำอะไรมีความสำคัญอย่างไร การสอนส่วนมากเป็นแบบยึดทะนุและมักได้ผลดีเสียด้วยในรูปแบบการปลูกฝังเจตคติ

3. **ตัวอย่าง** เจตคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบในสถานการณ์ต่าง ๆ เราเห็นผู้อื่นประพฤติ เราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคนอื่นออกมาเป็นรูปของเจตคติถ้าเรายอมรับนับถือหรือเคารพบุคคลนั้น ๆ เราก็มักจะรับความคิดของเขาตามที่เรารู้เข้าใจ เช่น เด็กชายแดงเห็นบิดาดูรายการกีฬาทางโทรทัศน์ประจำเขาก็จะแปลความหมายว่ากีฬาเป็นที่น่าสนใจ และจะต้องดูหรือถ้าเขาเห็นพ่อแม่ระมัดระวังต่อชุดรับแขกในบ้านมากกว่าของที่อยู่ในสนามหญ้าหลังบ้าน เขาก็จะเกิดความรู้สึกว่าของในบ้านต้องระวังรักษาเป็นพิเศษ ซึ่งการเรียนรู้เช่นนี้พ่อแม่ไม่จำเป็นต้องพูดว่าอะไรเลย เด็กจะเฝ้าสังเกตการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อบุคคลอื่นอย่างถ้อยถนจะเรียนรู้ว่าใครควรคบใครควรนับถือ ใครไม่ควรนับถือ

4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน ปัจจัยทางสถาบันมีอยู่เป็นอันมากที่มีส่วนสร้างสนับสนุนเจตคติของเราตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนในวัด ในโบสถ์ การแต่งกายของคนในสถานการณืทางสังคมต่างๆ เป็นสิ่งให้แนวเจตคติของคนเราเป็นอันมาก

6.5 สภาวะที่มีผลต่อการก่อเกิดของเจตคติ

1. ประการแรกขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เราคิดว่าเราเป็นพวกเดียวกัน (Identification) เด็กที่ยอมรับว่าตนเองเป็นพวกเดียวกับพ่อแม่ย่อมจะรับเจตคติของพ่อแม่ได้ง่ายขึ้น หรือที่โรงเรียนหากเด็กถือว่าครูเป็นพวกเดียวกับตนเด็กย่อมจะรับความเชื่อถือหรือเจตคติของครู

2. ประการที่สองขึ้นอยู่กับว่าเจตคตินั้นคนอื่นๆ เป็นจำนวนมากเชื่ออย่างนั้นหรือคิดอย่างนั้น (Uniformity) การที่เราจะมีเจตคติเข้ากลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้นั้นอาจจะมีสาเหตุอื่นอีก เช่น โอกาสที่จะได้รับเจตคติแตกต่างกันนั้น ไม่มีประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งหากไม่เห็นด้วยกับส่วนใหญ่เราเกิดความรู้สึกว่าส่วนใหญ่ปฏิเสธเรา นอกจากนี้ประการที่สามการที่เรามีเจตคติตรงกับผู้อื่นทำให้เราพูดติดต่อกับผู้อื่นเข้าใจ เมื่อเราเจริญเติบโตจากเด็กเป็นผู้ใหญ่นั้นแน่ที่สุดที่เราจะพบความแตกต่างของเจตคติมากมาย ในครอบครัวนั้นนับว่าเป็นแหล่งเกิดเจตคติตรงกันที่สุด แต่พอมีสังคมเราจะเห็นว่าเจตคติของเพื่อนฝูงและครอบครัวของเขาแตกต่างกันบ้าง ในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาชั้นสูงเราจะพบความแตกต่างของเจตคติมากมายดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าเจตคติแรก ๆ ที่เราได้รับนั้นค่อนข้างจะคงทนถาวร เจตคตินั้นมักจะสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ที่มีพ่อคุณเข้มงวดเขาจะเกิดความมั่งร้ายต่อพ่ออาจจะคิดว่าผู้บังคับบัญชานั้นคุณเข้มงวดและเกิดความรู้สึกมั่งร้ายต่อผู้บังคับบัญชาก็ได้หรือคนงานที่ไม่ชอบหัวหน้างานอาจจะนำความไม่ชอบนั้นไปใช้ต่อบริษัทหรือเกลียดบริษัทไปด้วย

6.6 ลักษณะของเจตคติ

ทิตยา สุวรรณชนก (2520 : 602 - 603) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเจตคติ 4 ประการ คือ

1. เจตคติ เป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมได้ตอบ ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือจะเรียกว่าสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

2. เจตคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่มิได้หมายความว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. เจตคติ เป็นตัวแปรหนึ่ง นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่าง พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยวาจา หรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. เจตคติ มีคุณสมบัติของแรงจูงใจ ในอันที่จะทำให้บุคคลประเมิณผล หรือเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความต่อไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

เจตคตินับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำงานอย่างหนึ่ง นอกจากความพร้อมและการจูงใจ บุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานจะช่วยให้ทำงานได้ผล ทั้งนี้เพราะเจตคติเป็นต้นกำเนิดของความคิดและการแสดงการกระทำออกมานั่นเอง

กล่าวโดยสรุป เจตคติ หมายถึง ลักษณะทางจิตของบุคคลที่เป็นแรงขับแรงจูงใจของบุคคล แสดงพฤติกรรมที่จะแสดงออกไปในทางต่อต้านหรือสนับสนุน ต่อสิ่งนั้นหรือสถานการณ์นั้น ถ้าทราบทัศนคติของบุคคลใดที่สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ โดยปกติคนเรามักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติที่มีอยู่

อย่างไรก็ดีเจตคติเมื่อเกิดขึ้นแล้วอาจจะมีลักษณะที่ค่อนข้างถาวรและคงทน ความรังเกียจเดียดฉันท์ที่เรียนรู้ในวัยเด็กอาจจะคงอยู่ต่อไปจนชั่วชีวิต เจตคติทางการเมือง ศาสนาและอื่น ๆ มักจะมีความคงทนเป็นอันมาก สาเหตุที่ทำให้เจตคติบางอย่างมีความคงทนอาจมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากเจตคตินั้นเป็นแนวทางปรับตัวได้อย่างพอเพียงคือ ครอบงำที่สถานการณ์นั้นยังสามารถจะใช้เจตคติเช่นนั้นในการปรับตัวอยู่เจตคตินั้น ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากไม่สามารถที่จะใช้ได้เนื่องจากสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วเจตคตินั้นก็มักจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกาคนส่วนใหญ่มักจะคัดค้านการช่วยเหลือของรัฐบาลอย่างรุนแรง แต่พอเกิดเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงก็อาจจะรับความช่วยเหลือของรัฐบาลมากขึ้น

2. เหตุที่เจตคติไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ ก็เพราะว่าผู้มีเจตคตินั้นจะไม่ยอมรับรู้สิ่งยกเว้นใด ๆ เหตุการณ์เช่นนี้เรียกว่า Selective Perception เช่น คนที่เกลียดยิว เกิดความคิดว่าพวกยิวนี้ชั่วเหี้ยมเอารัดเอาเปรียบ ต่อมาเมื่อยิวมาอยู่บ้านใกล้ ๆ ทั้ง ๆ ที่ยิวคนนั้นแสนจะดีเป็นกันเองให้ความช่วยเหลือเราดี เจตคติของเรามีอยู่เดิมจะไม่ยอมรับรู้ความดีของยิว ดังนั้นเจตคติจึงไม่เปลี่ยน

3. สาเหตุอีกอย่างหนึ่งก็คือความภักดีต่อหมู่กลุ่มที่เราเป็นสมาชิกคนเราไม่อยากจะทรยศต่อพวก ตัวอย่างเช่น หญิงสาวถูกอบรมมาในครอบครัวซึ่งเคร่ง ไม่ยอมให้เล่นการพนัน สูบบุหรี่ เพราะการกระทำเช่นนั้นครอบครัวถือว่าเป็นการกระทำมิใช่วิสัยสตรีที่ดีที่จะพึงกระทำ แม้ว่าจะมีโอกาสที่จะกระทำได้ แต่ก็ไม่ทำเพราะเห็นว่าขัดต่อเจตคติของพ่อแม่ที่เคยสั่งสอนมา

4. ความต้องการป้องกันตนเอง คือ บุคคลที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเจตคติที่เขาถืออยู่เดิมนั้น อาจเนื่องจากเหตุผลว่าหากเขาเปลี่ยนแปลงแล้วจะทำให้คนอื่นเห็นว่าเขาอ่อนแอ เช่น คนขายของ เสนอวิธีการขายใหญ่ให้หัวหน้า หัวหน้าเห็นว่าดีเหมือนกันแต่ไม่ยอมรับเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำให้คนอื่นเห็นหัวหน้าไม่มีความสามารถ

5. การได้รับการสนับสนุนจากสังคม คือ การที่เราเชื่อและมีเจตคติเช่นนั้นแล้วเรายังได้รับการสนับสนุนจากคนที่มีความเชื่อเช่นเดียวกับเรา

6.7 หน้าที่และประโยชน์ของเจตคติ

Katz (อ้างถึงในนพมาศ 2534 : 130) มองว่าเจตคติมีประโยชน์และหน้าที่ คือ

1. เป็นประโยชน์โดยการเป็นเครื่องมือ ปรับตัว และเป็นประโยชน์ในการใช้เพื่อทำการต่าง ๆ
2. ทำประโยชน์โดยการใช้ป้องกัน สภาวะจิตใจ หรือปกป้องสภาวะจิตของบุคคล

(Ego Defensive Function) เพราะความคิด หรือความเชื่อบางอย่างสามารถทำให้ผู้เชื่อ หรือคิดสบายใจ ส่วนจะผิดจะถูกเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

3. เจตคติทำหน้าที่แสดงค่านิยม ให้คนเห็นหรือรับรู้ (Value Expressive Function)
4. มีประโยชน์หรือให้คุณประโยชน์ทางความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้คนและสิ่งต่างๆ
5. ช่วยให้ผู้บุคคลมีหลักการและกฎเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยพัฒนาค่านิยม ให้กับบุคคล การที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลสามารถประเมินและตัดสินใจได้ว่าควรที่จะเลือกประพฤติอย่างไรจึงจะเหมาะสมและดีงาม

ชม ภูมิภาค (2516 : 65) เจตคติทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับรู้อยู่มาก เจตคติมีส่วนกำหนดการมองเห็นของคน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่อื่นๆ อีกเช่น

1. เตรียมบุคคลเพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติการ
2. ช่วยให้ผู้บุคคลได้คาดคะเนล่วงหน้าว่าอะไรจะเกิดขึ้น
3. ทำให้บุคคลได้รับความสำเร็จตามหลักชัยที่วางไว้

6.8 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

สุชา จันแอม และสุรางค์ จันแอม (2520 : 110 - 111) กล่าวว่า ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้เนื่องมาจาก

1. การชักชวน (Persuasion)ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงใหม่ได้หลังจากที่ได้รับคำแนะนำ บอกล่า หรือได้รับความรู้เพิ่มพูนขึ้น
2. การเปลี่ยนแปลงกลุ่ม (Group Change) ช่วยเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้
3. การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) เป็นการชักชวนให้บุคคลหันมาสนใจหรือรับรู้โดยการสร้างสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้น

6.9 สิ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ

1. บิดา มารดา ของเด็ก
2. ระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมของสังคม
3. การศึกษาเล่าเรียน
4. สิ่งแวดล้อมในสังคม
5. การพักผ่อนหย่อนใจที่แต่ละคนใช้ประจำตัว

6.10 การแก้ไขเจตคติหรือวิธีสร้างเจตคติ

เจตคติเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ยากถ้าจำเป็นจะต้องช่วยแก้ไขเปลี่ยนเจตคติของคนอาจใช้วิธีเหล่านี้ คือ

1. หาสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจอย่างเข้มข้นมาช่วย
2. คบหาสมาคมกับเพื่อนดี ๆ
3. ให้อ่านหนังสือดีมีประโยชน์
4. ให้ลองทำงานเห็นชอบแล้วกลับตัวตัวเอง

ชม ภูมิภาค (2516 : 65) ได้อธิบายว่า เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ ปัจจัยที่จะช่วยให้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้มีหลายประการ เช่น

1. ความกดดันของกลุ่ม หากกลุ่มจะสามารถให้รางวัลหรือลงโทษได้ย่อมจะมีแรงกดดันมาก ในการที่จะกดดันทิศทางเจตคติของเราสิ่งช่วยที่เป็นรางวัลนั้น ได้แก่ ความเป็นผู้มีคนรู้จักมาก การเลื่อนตำแหน่งการงาน สัญลักษณ์ของการยอมรับนับถือ เป็นต้น ส่วนสิ่งช่วยที่เป็นการลงโทษ เช่น การเสียเพื่อน เสียชื่อเสียง เสียตำแหน่ง เป็นต้น ยิ่งเรามีความผูกพันไปจากกลุ่มเท่าใด แรงบีบบังคับของกลุ่มย่อมมีมากเท่านั้น ยิ่งเราต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม แรงบีบบังคับของกลุ่มย่อม

มีมากเท่านั้น ยิ่งกลุ่มต้องการเรามากเท่าใดกลุ่มก็ต้องการให้เราปฏิบัติตามมาตรฐานของกลุ่มเท่านั้น กลุ่มที่มีเกียรติศักดิ์หรือศักดิ์ศรีต่ำในกลุ่มอาจจะกระทำผิดแปลกไปได้บ้าง แต่ยังมีตำแหน่งสูงหรือศักดิ์ศรีสูงแล้วกระทำผิดมาตรฐานเพียงเล็กน้อยแรงกดดันของกลุ่มจะเกิดขึ้นทันทีเพื่อให้ปฏิบัติอยู่ในแนว

นอกจากนี้ แรงกดดันของกลุ่มจะมีมากก็คือ การที่ไม่มีมาตรฐานอื่นที่จะปฏิบัติหรือมีน้อยทางที่จะเลือกหรือเราไม่มีความรู้มากมายนักในเรื่องนั้นบุคคลมักจะเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเจตคติหากกลุ่มของเขาที่ยึดอยู่เปลี่ยนแปลงไปตัวอย่างเช่น กรรมกร แรก ๆ อาจไม่สนใจกันรวมเป็นสมาคม แต่ต่อมาหากรู้ว่าบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มรับฟังความคิดเห็นนั้น เขาก็อาจเปลี่ยนความคิด ยิ่งกลุ่มมีความเป็นเอกภาพเท่าใดแรงกดดันของกลุ่มยิ่งมีผลเท่านั้นเรื่องอำนาจของความกดดันของกลุ่มอันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะเป็นไปได้ 4 กรณี คือ

1. เราอาจปฏิเสธบรรทัดฐานของกลุ่มและยึดมั่นในเจตคติของเราและเราอาจจะก้าวร้าวยิ่งขึ้นหากเราเชื่อว่ากลุ่มไม่มีผลบีบบังคับเรามากนักหรือเรามีความภักดีต่อกลุ่มอื่นมากกว่า

2. เราอาจจะไม่เปลี่ยนแปลงต่อเจตคติของเราแต่เราปฏิบัติตามกลุ่มเพราะเหตุผลภายนอกอย่างอื่นโดยถือว่าเป็นส่วนตัวและเราไม่เห็นด้วยแต่ส่วนรวมทำเช่นนั้นก็ต้องปฏิบัติตาม

3. เราอาจยอมรับบรรทัดฐานของกลุ่มเพียงผิวเผิน ภายในส่วนลึกของจิตใจเราไม่ยอมเปลี่ยน แต่พอออกไปอยู่กลุ่มอื่นเราจะได้เห็นว่าเราเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

4. เราอาจจะนำเอาบางส่วนของบรรทัดฐานของกลุ่มมาผนวกกับความเชื่อของเราและปฏิเสธบางส่วน

2. **ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจหรือไม่น่าพึงพอใจ** เราอาจเปลี่ยนแปลงเจตคติไปได้เมื่อได้รับประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจหรือไม่น่าพอใจ เช่น นายแดงเข้ามาทำงานในบริษัทแห่งหนึ่งเพราะเขาเชื่อว่าจะมีความก้าวหน้าแต่พบว่าหัวหน้าของเขาเป็นคนขี้อิจฉา เมื่อเขาเกิดเสนอ ความคิดเห็นดี ๆ เพื่อปฏิบัติหัวหน้าอาจจะเห็นว่าการเสนอแนะของเขาเช่นนั้นทำให้ฐานะของเขาสั้นคลอนและนอกจากนั้นยังทราบดีว่าเพื่อนร่วมงานของเขาไปฟ้องแก่หัวหน้างานบ่อย ๆ เขาจึงอาจเปลี่ยนเจตคติไปอีกแบบหนึ่งคือมองไม่เห็นความก้าวหน้าในการทำงานกับบริษัทนี้ เช่นนี้เป็นต้น

3. **อิทธิพลของกลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียง** บุคคลที่มีชื่อเสียงในความหมายนี้อาจจะเป็นเพื่อนซึ่งเรานับถือความคิดของเขาหรืออาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านความพิเศษต่างๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในเรื่องนี้ก็คือ การ โฆษณา ซึ่งมักจะใช้บุคคลมีชื่อเสียงไปยุ่งเกี่ยว เช่น ดาราภาพยนตร์ชื่อดังคนนั้นใช้สบูยี่ห้อนั้น ๆ เป็นต้น

7. บุคลิกภาพ

7.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Personality มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Persona แปลว่า หน้ากาก

เป็นคำที่นำมาใช้กันทั่วไป เพื่อบรรยายลักษณะของบุคคล นักจิตวิทยาและนักศึกษาได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford 1959 : 2 - 4) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือแบบแผนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวหรือคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น ๆ

อนาสตาซี (Anastasi 1988 : 111) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกัน แต่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้

กู๊ด (Good 1973 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล

แคทเทล (Cattell 1977 : 2 - 3) ให้ทัศนะเกี่ยวกับบุคลิกภาพว่าเป็นผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมด มีทั้งเปิดเผยและซ่อนเร้น

กอร์ดอน (Gordon 1978 : 14) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล

วิภา เจริญสมัย (2540 : 10) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของลักษณะนิสัยและพฤติกรรมทั้งหมดที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่แสดงออกมา ทั้งกิริยา ท่าทางภายนอก ลักษณะทางอารมณ์และจิตใจ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวเป็นสาเหตุให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

โดยที่ พรทิพย์ เชียรไพสิฐ (2542 : 10) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพคือภาพรวมของพฤติกรรมและความคิดของแต่ละบุคคลที่แสดงออกทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการปรับตัวที่จะดำรงชีวิตในสังคม ซึ่ง คู่ม ชุมสาย ได้ให้คำจำกัดความบุคลิกภาพ คือ กระบวนการรวมหน่วย (Integration) อันหนึ่งประกอบขึ้นด้วยรูปร่าง ลักษณะและพฤติกรรม ซึ่งเป็นเครื่องสื่อนิสัยของคน ๆ หนึ่ง และทำให้ผู้อื่นกำหนดคุณค่าของบุคคลนั้นด้วยตนเอง และไม่ใช้สติปัญญาหรือเขาน์

จรรยา สุวรรณทัต กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป เป็นลักษณะรวมของบุคคลนั้น ๆ อันประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดงออกและลักษณะเฉพาะภายในของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป

อารี พันธุ์มี ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของบุคคลได้ และบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคลทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

7.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพเป็นความพยายามของนักจิตวิทยา ที่จะอธิบายให้ทราบถึงลักษณะโดยธรรมชาติของบุคลิกภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางให้เข้าใจความเป็นมาและลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพ และสรุปลักษณะโครงสร้างการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นระบบ แต่ละทฤษฎีจะมีหลักการและเหตุผล ความเชื่อของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพมีหลายทฤษฎี (โสภณ ชูพิกุลชัย 2529: 100 - 105) ได้เสนอการจัดระบบของทฤษฎีบุคลิกภาพ ดังนี้

7.2.1 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีนี้เน้นในเรื่องความเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ และพัฒนาการของบุคลิกภาพ ในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางด้านสังคม และเชื่อว่าสิ่งที่มีมาแต่กำเนิดมีอิทธิพลต่อการก่อตั้งและการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาในทฤษฎีนี้ได้แก่ ฟรอยด์ (Freud)

ฟรอยด์วิเคราะห์ว่าจิตของมนุษย์ประกอบด้วย 2 ระดับ คือ ระดับจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก ซึ่งฟรอยด์เชื่อว่า โครงสร้างบุคลิกภาพของบุคคลประกอบด้วย ระบบสำคัญ 3 ระบบที่ถือว่าเป็นตัวแทนของจิต (The Agencies of the Mind) คือ 1) อิด (Id) เป็นแหล่งรวมของแรงกระตุ้นความปรารถนาแรงขับและสัญชาตญาณทางเพศ หน้าที่หลักของอิด คือ การแสวงหาความสุขให้กับตัวเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่คำนึงถึงโลกภายนอก เช่น เหตุผล กฎระเบียบ ความถูกต้องดีงาม 2) อีโก้ (Ego) เป็นส่วนของการคิด การรับรู้ข้อเท็จจริงอย่างมีสติ (Conscious Perception) และการตัดสินใจ โดยจะเป็นตัวกลางประสานระหว่างความต้องการที่ไร้เหตุผลของอิด กับสิ่งที่มีเหตุผลมีคุณธรรมของซูเปอร์อีโก้เพื่อให้บุคคลนั้นอยู่ได้ในสภาพของความเป็นจริง และ 3) ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด 2 ส่วน คือ มโนธรรมอันเป็นความละอาย และความเกรงกลัวต่อบาป และอุดมคติของอีโก้ (Ego Ideal) เป็นอุดมคติทางคุณธรรม ศีลธรรม สภาพความเป็นจริง ซึ่งพัฒนาขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่บุคคลได้รับจากที่บ้าน ทางโรงเรียน เป็นสิ่งที่

เหนียวรั้งบุคคลไม่ให้กระทำชั่ว มนุษย์มีแรงขับพื้นฐานภายในตัวอยู่ 2 แบบ ซึ่ง فروยด์ เรียกว่า สัญชาตญาณ ได้แก่ 1) สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิต (Life Instinct) เช่น ความหิว ความต้องการทางเพศ และ 2) สัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) เช่น ความก้าวร้าว การทำลาย

فروยด์ เห็นว่า การทำงานของระบบทั้งสามนี้เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันเสมอ โดยอีโก้จะพยายามทำให้สอดคล้องกับความต้องการของอิดภายใต้เหตุผล และสอดคล้องกับมาตรฐานที่ดิงามของซูเปอร์อีโก้ แต่ถ้าบุคคลมีอิดมากเกินไปจะเป็นคนก้าวร้าว เห็นแก่ตัว ถ้ามีซูเปอร์อีโก้มากเกินไปจะเป็นคนเจ้าระเบียบ คำนึงถึงจิตใจของคนอื่นมากเกินไป ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดความสุข บุคลิกภาพที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบันควรเป็นลักษณะที่ผสมผสานระหว่างอีโก้กับซูเปอร์อีโก้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีรากฐานมาจากแรงขับภายในของบุคคล อันเป็นเหตุให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

7.2.2 ทฤษฎีการแบ่งประเภท

ทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า บุคลิกภาพของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้โดยยึดหลักการคล้ายกับการแบ่งสิ่งมีชีวิตในโลกลอกเป็นระดับ (Order) ทฤษฎีนี้มุ่งพิจารณาเกี่ยวกับตัวบุคคล โดยคำนึงถึงรูปร่าง (Physical) หรือลักษณะทางกายภาพเป็นส่วนใหญ่ และยอมรับเกี่ยวกับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอกที่สังเกตได้ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ จุง (Jung) เชลดอน (Sheldon) และเครชเมอร์ (Kretschmer)

คาร์ล จี จุง (Carl G. Jung) มีความเชื่อว่าบุคลิกภาพของคนจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่ในวัยเด็ก และได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พวกที่ชอบแสดงตัว (Extroversion) เป็นพวกที่ชอบสมาคมกับคนอื่น คุยเก่ง ชอบความสนุกสนาน ความรื่นเริง ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ง่าย เป็นคนกล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี ชอบกิจกรรมที่ทำให้ตื่นเต้นเป็นคนแสดงอารมณ์และเปิดเผยความรู้สึก เมื่อประสบปัญหากล้าที่จะเผชิญปัญหาด้วยการต่อสู้กับปัญหา

2. พวกที่ชอบเก็บตัว (Introversion) เป็นพวกที่ชอบแยกตัวออกจากบุคคลอื่น ไม่ชอบยุ่งกับผู้อื่น ไม่สนใจโลกภายนอก ทำอะไรด้วยความระมัดระวังและวางแผนล่วงหน้า เป็นคนเรียบร้อย ใจง่าย ปรับตัวยาก เจ้าระเบียบ ไม่ชอบความตื่นเต้น มีการควบคุมอารมณ์ ไม่ใคร่แสดงความรู้สึกออกมาตัดสินใจตามความคิดของตัวเอง ชอบคิด ชอบฝัน เมื่อเผชิญปัญหามักจะแยกตัวออกมาจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหา

3. พวกกลาง ๆ (Ambivert) มีลักษณะกลางๆ ไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวจนเกินไปเชลดอน (Sheldon) เชื่อว่า ลักษณะรูปร่างของบุคคลมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. รูปร่างอ้วนกลม (Endomorphic) มีลักษณะนิสัยเป็นคนชอบความสบาย สนุกสนาน ชอบกิน ชอบให้คนอื่นเอาใจ ใจน้อย คุ้นเคย เจ้าอารมณ์ โกรธง่ายหายเร็ว จู้จี้ขี้น หลับง่าย เคลื่อนไหวช้า และเมื่อเผชิญปัญหาจะต้องการผู้ช่วย

2. รูปร่างสมส่วน (Mesomorphic) มีลักษณะไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบการต่อสู้ มีลักษณะแบบนักกีฬาสูงใหญ่แข็งแรง ชอบสนุก เสียงดัง คล่องแคล่วว่องไว กล้าได้กล้าเสีย โผงผาง เมื่อมีปัญหา มักแก้ปัญหาด้วยการเดินหน้าต่อสู้

3. รูปร่างผอม (Ectomorphic) มีลักษณะนิสัยยึดมั่นถือมั่น เอาการเอางาน ไม่มีการยืดหยุ่น ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ ตอบโต้ไว อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ชอบอยู่คนเดียว เป็นบุคคลประเภทอ่านยาก ไม่ว่องไว เหนื่อยง่าย หลับยาก เมื่อเผชิญปัญหาชอบอยู่คนเดียว

เครทเชเมอร์ (Kretschmer) แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลตามลักษณะร่างกายได้ 4 ประเภท คือ

1. บุคคลที่มีรูปร่างผอมสูง (Asthenic Type) คือ บุคคลที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนขายาว ส่วนสูงกับน้ำหนักไม่สมดุลกัน เป็นคนไม่ค่อยกระตือรือร้น ชอบคิดชอบฝัน ส่วนใหญ่เป็นนักกวี นักประพันธ์

2. บุคคลที่มีรูปร่างอ้วน (Pyknic Type) คือ บุคคลที่มีรูปร่างอ้วน เตี้ย แคระแกรน แบบมะขามข้อเดียว เป็นคนเจ้าอารมณ์ ทำอะไรจริงจัง โกรธง่าย ดิ๋มง่าย ชอบสนุกสนาน

3. บุคคลที่มีรูปร่างผิดปกติ (Dysplastic Type) คือ บุคคลที่มีรูปร่างสูงใหญ่เกินไป หรือมีรูปร่างไม่สมประกอบ บุคคลประเภทนี้มักมีปมด้อย และมีสติปัญญาต่ำ

4. บุคคลที่มีรูปร่างลำสัน (Athletic Type) คือ บุคคลที่มีรูปร่างแข็งแรง มีกล้ามเนื้อโตสมส่วน เป็นคนชอบการต่อสู้และการผจญภัย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งประเภทเป็นทฤษฎีที่เชื่อในเรื่องของการแยกประเภทบุคลิกภาพ โดยใช้หลักการคล้ายการแบ่งสิ่งมีชีวิตในโลกออกเป็นประเภทต่าง ๆ จากเกณฑ์ต่าง ๆ กัน เช่น แบ่งตามลักษณะทางกาย หรือแบ่งตามลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออก

7.2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าลักษณะของบุคลิกภาพมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะนิสัย ซึ่งในคน ๆ เดียวกัน อาจมีหลายลักษณะในเวลาเดียวกัน และวิธีแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลแต่ละ

บุคคลจะแสดงออกแตกต่างกัน นักจิตวิทยาตามแนวคิดทฤษฎี ได้แก่ ออลพอร์ต (Allport) และ กิลฟอร์ด (Guilford) การ์ดอน ออลพอร์ต (Gardon Allport) มีความเชื่อว่าลักษณะนิสัยต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นเอกลักษณ์และลักษณะนิสัยจะมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นเสมือนสิ่งซึ่งนำพฤติกรรมของบุคคล ออลพอร์ต แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ลักษณะนิสัยสามัญ (Common Traits) คือลักษณะนิสัยที่เหมือนกับคนอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไปในแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เช่น ลักษณะนิสัยของคนไทยสมัยอยุธยา พ.ศ.2475 ตามทัศนะของชาวตะวันตกว่าเป็นคนรักสนุก ใจบุญสุนทาน เป็นต้นลักษณะนิสัยเฉพาะบุคคล (Personal Traits) คือ ลักษณะนิสัยที่แสดงให้เห็นเฉพาะหรือเป็นเอกลักษณ์ (Unique) ของแต่ละบุคคลเป็นตัวทำนายลักษณะพฤติกรรมและวิถีชีวิตที่แท้จริงของบุคคล

ลักษณะประเภทนี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ลักษณะสำคัญ (Cardinal Traits) เป็นลักษณะนิสัยเด่นที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคลเกือบทุกด้าน ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยเด่นของบุคคลที่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนไม่สามารถซ่อนเร้นได้เป็นลักษณะนิสัยที่ใช้เป็นบุคลิกภาพอ้างอิง (Reference Traits) เช่น เขาเป็นคนกล้าหาญ เธอเป็นคนละเอียด ถี่ถ้วน เป็นต้น 2) ลักษณะนิสัยแกน (Central Traits) เป็นลักษณะนิสัยที่สังเกตได้ง่าย มีความมั่นคงในบุคลิกภาพ แต่ละบุคคลจะมีลักษณะแกนอยู่ประมาณ 5 - 10 ลักษณะ และ 3) ลักษณะนิสัยทุติยภูมิ (Secondary Traits) เป็นลักษณะนิสัยที่แสดงต่อสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งบางครั้งจะแสดงออกในเชิงเจตคติ ออลพอร์ต เรียกลักษณะนิสัยชนิดนี้ว่า ลักษณะนิสัยเชิงเจตคติ (Attitudinal Traits)

กิลฟอร์ด (Guilford) แบ่งบุคลิกภาพเป็น 7 ด้าน ซึ่งมีการประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) ความสนใจ 2) ความต้องการ 3) เจตคติ 4) ความถนัด 5) สภาพอารมณ์ 6) กายภาพ และ 7) โครงสร้างและรูปร่างภายนอก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลจะมีหลายลักษณะอยู่ในบุคคลเดียวกัน ลักษณะของบุคลิกภาพที่แสดงออกมีความสัมพันธ์กัน และแสดงออกได้หลายลักษณะในเวลาเดียวกัน

7.3 ทฤษฎีองค์รวม

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการศึกษามบุคลิกภาพจะต้องศึกษาโดยส่วนรวมทั้งหมด และเชื่อว่ามนุษย์มีพื้นฐานของความคิด ควรได้รับการพัฒนาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นักจิตวิทยาในทฤษฎีนี้ได้แก่ มาสโลว์ (Maslow) และ โรเจอร์ (Roger)

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ เกิดจากความต้องการที่จะพัฒนาไปสู่จุดหมายปลายทางที่มีความหมายและตนพอใจ และกระบวนการนี้เป็นหัวใจสำคัญของบุคลิกภาพของมนุษย์ มาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยเรียงจากขั้นต่ำสุดไปหาสูงสุด ไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเพื่ออยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม การนอนหลับ อากาศ ที่อยู่อาศัยและความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) โดยทั่วไปแล้วคนปกติ จะมีความพึงพอใจความต้องการเหล่านี้ แต่อาจจะพบบ่อยในผู้ป่วยโรคประสาทที่มักชอบประพฤติแบบเด็กๆ ขาดความมั่นคงหรือชอบย้ายที่ และหลีกเลี่ยงประสบการณ์ที่แปลกใหม่

3. ความต้องการส่วนร่วมและต้องการความรัก (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะแสวงหาความรัก และความสนิทสนมจากการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น แต่ความต้องการความรักนี้จะต้องเป็นได้ทั้งผู้ให้และผู้รับ

4. ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self - esteem Needs) ความยกย่องนับถือจากผู้อื่น และจากตนเอง ความภาคภูมิใจประกอบด้วย ความเป็นเจ้าของ ความสำเร็จ ความเป็นอิสระ และมีเสรีภาพ

5. ความเข้าใจตนเองหรือความสมหวังในชีวิต (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะไปให้ถึงศักยภาพขั้นสูงสุดของตน ความเข้าใจตนเอง จะไม่มีมาตรฐานในการวัด เนื่องจากแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน

คาร์ล โรเจอร์ (Carl R. Rogers) มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพของคนพัฒนาขึ้นมาจากการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับตัวเอง (Self Concept) ซึ่งจะพัฒนาการขึ้นตามวัยและประสบการณ์ การรับรู้ต่อตนเองจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนารูปแบบของบุคลิกภาพต่อไป

โรเจอร์ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการเกี่ยวพันกันระหว่าง 3 ระบบ คือ

1. องค์กรรวมของประสบการณ์ (Organism) โรเจอร์เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและผลักดันจากประสบการณ์ตั้งแต่แรกเกิดไปจนตลอดชีวิต ดังนั้นประสบการณ์ของบุคคลจึงเป็นเสมือนแกนนำของบุคลิกภาพ

2. สนามประสบการณ์ (Phenomenal Field) ได้แก่ ประสบการณ์ทั้งหมดที่มนุษย์รับรู้หรือเป็นประสบการณ์ทุกชนิดของมนุษย์

3. ตัวตนของบุคคล (Self) มาจากปรากฏการณ์และองค์กรรวมของประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อม และจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในทางที่ดีขึ้นบุคคลทุกคนมีตัวตน 3 แบบ คือ

1) ตัวตนตามการรับรู้ (Self Concept) คือ ลักษณะตัวตนตามการมองของตนเอง อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือการมองของคนอื่น

2) ตัวตนตามความเป็นจริง (Real Self) คือตัวตนตามความเป็นจริง ซึ่งบางคนอาจมองไม่เห็นก็ได้ เช่น ตัวตนในลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ หรือเป็นตราบาป เป็นต้น

3) ตัวตนในอุดมคติ (Ideal Self) เป็นลักษณะตัวตนที่บุคคลอยากจะมีอยากจะเป็น ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีหรือยังไม่เป็นบุคคลที่สามารถปรับการมองตัวตนของตนเองให้ตรงกับตัวตนตามความเป็นจริง และตัวตนใน อุดมคติได้ จะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่ความก้าวหน้าและมีความเหมาะสมได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีองค์รวมเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องศึกษาบุคคลโดยส่วนรวม คือ จะต้องศึกษาทั้งทางด้าน การรับรู้ ความรู้สึก อารมณ์ ทัศนคติ ค่านิยม ความเข้าใจตนเอง และเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับคุณลักษณะที่ดีพร้อมและจะพัฒนาได้ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

7.4 ทฤษฎีที่เน้นทางสังคม

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคลิกภาพมีกำเนิดมาจากสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวบุคคล สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและมีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาในทฤษฎีนี้ได้แก่ แอดเลอร์ (Adler) และ ฟอรัมม์ (Fromm)

อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเน้นในเรื่องอิทธิพลของสังคม และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลว่ามีความสัมพันธ์กับการสร้างบุคลิกภาพ แนวคิดที่สำคัญได้แก่

1. การแสวงหาความยิ่งใหญ่หรือความเหนือกว่า (Striving for Superior) สิ่งที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์ที่ต้องการให้ตนเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์แบบ เช่น การแสวงหาชัยชนะ การแสวงหาความมั่นคงและการแสวงหาในสิ่งที่ต้องการ เป็นต้น

2. ความรู้สึกด้อยและการชดเชย (Inferiority Feeling and Compensation) การที่มนุษย์มีความมุ่งหวังจะให้ตนมีความสมบูรณ์แบบตามที่ตนคิดนั้นเกิดจากความรู้สึกด้อย หรือความรู้สึกว่าตนเองยังมีความสมบูรณ์ไม่พอ จึงต้องพัฒนาตนเองโดยการตั้งเป้าหมายพัฒนาการในขั้นที่สูงกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อชดเชยสิ่งที่รู้สึกขาดหรือบกพร่องนั้น

3. ความสนใจทางสังคม (Social Interest) มนุษย์มีความสนใจทางสังคมติดตัวมาตั้งแต่เกิด การได้อยู่ร่วมกันในสังคมและการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่ปรุงแต่งบุคลิกภาพของมนุษย์ รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความยิ่งใหญ่ หรือความเหนือกว่าในระดับต่อมา

อีริค ฟรอมม์ (Erich Fromm) มีความเชื่อว่า สังคมเป็นแนวทางปฏิบัติของมนุษย์ และบุคลิกภาพของบุคคลจะพัฒนาอย่างไรขึ้นอยู่กับโอกาสที่สังคมจะเปิดให้ ฟรอมม์ แบ่งบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพประเภทเปิดใจกว้าง (Receptive Personality) คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ใจกว้าง มีเหตุผล เข้ากับคนง่าย บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ได้รับความรักความอบอุ่น

2. บุคลิกภาพประเภทเห็นแก่ได้ (Hoarding Personality) คือ คนที่ชอบเอาเปรียบผู้อื่น แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่น ใจแคบ ชอบฉวยโอกาสจากผู้อื่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ต้องต่อสู้ดิ้นรน หรือมาจากครอบครัวที่มีแต่ความหวาดระแวงกันตลอดเวลา

3. บุคลิกภาพประเภทตระหนี่ (Exploitative Personality) คือ จู้จี้ ขี้เหนียว หยุ่มหยุิม ละเอียดถี่ถ้วนจนเกินไป วุ่นวายอยู่กับแต่สมบัติของตัวเอง บุคคลที่มีบุคลิกภาพ ประเภทนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ฝืดเคือง ขาดแคลนแย่งกันอยู่แย่งกันใช้

4. บุคลิกภาพประเภทเป็นคนส่วนรวม (Marketing Personality) คือ บุคคลที่เป็นคนของสังคม ชอบการเปลี่ยนแปลง นิยมชมชอบผู้อื่น เช่นเดียวกับตนเอง ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่อยู่กันอย่างปรองดอง มีความรักภายในครอบครัว

5. บุคลิกภาพประเภทผู้พิสมัยความตาย (Necrophilous Personality) หรือบุคลิกภาพประเภทชอบความตาย บุคคลประเภทนี้จะรู้สึกงุนงงกับของทั้งหลายที่ตายแล้ว เช่น ศพ การเนาเปื่อย ของสกปรก คลั่งไคล้ในอำนาจ การใช้กำลัง และมีความเชื่อว่า วิถีทางเดียวที่จะแก้ปัญหา คือ การใช้ความรุนแรง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เน้นทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม เชื่อว่ามีสาเหตุของพฤติกรรมมาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมทั้งสิ้นและได้พยายามศึกษาค้นคว้าถึงบทบาทและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนว่ามีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของบุคคลอย่างไร

7.5 ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการศึกษาค้นคว้าทางด้านบุคลิกภาพจะเห็นถึงความพยายามของนักจิตวิทยาในการจัดโครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ นับตั้งแต่ Allport (Cited in

Wade & Tavris 1998) ที่ได้แบ่งบุคลิกลักษณะของมนุษย์ออกถึง 200 ลักษณะ ต่อมาในปี ค.ศ. 1940 Catrle ได้เสนอรูปแบบใหม่ของโครงสร้างของบุคลิกลักษณะ ซึ่งลดลงเหลือเพียง 16 ลักษณะและในปี ค.ศ. 1961 Tupes and Christal เจ้าหน้าที่วิจัยของกองทัพอเมริกัน ได้สานต่องานของ Fiske ที่ทำการศึกษาค้างไว้ในปี ค.ศ. 1949 เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะที่ถูกโครงสร้างลงเหลือ 5 ด้าน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ และวิธีการประมาณค่า ซึ่งพบว่าโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ต่างชาติหรือต่างภาษา ย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ การแสดงตัว/การเก็บตัว (Extraversion/Introversion) ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional stability) และสติปัญญา (intelligence) ต่อมาการแนวความคิดดังกล่าวนี้ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับกันในนามของ The Big Five (Janda 1998) และด้วยเหตุที่โครงสร้างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบนี้ สามารถทำนายพฤติกรรมบุคคลในองค์การได้อย่างเหมาะสม จึงส่งผลให้องค์การต่าง ๆ ในปัจจุบันใช้แบบทดสอบเพื่อวัดองค์ประกอบบุคลิกภาพ 5 ด้านนี้กันอย่างกว้างขวาง (Digman 1990 McCrse & Costa 1997 Cited in Frisch 1998) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแนวคิดและโครงสร้างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบนี้มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อวงการจิตวิทยาบุคลากร โดยเฉพาะการสรรหาบุคลากร การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากร (Bmtick and Mount 1991)

มิติของบุคลิกภาพตามแนวคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

Costa and Macrae(1992) ได้กำหนดองค์ประกอบทั้งห้าด้านไว้ดังนี้

ด้านที่ 1 ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) หมายถึง บุคลิกภาพที่เน้นการประกอบไปด้วย บุคลิกลักษณะ 6 ประการ ได้แก่

1. ความวิตกกังวล (Anxiety)
2. ความโกรธ (Angry Hostility)
3. ความซึมเศร้า (Depression)
4. ความประหม่าอาย (Self Consciousness)
5. ความหุนหันพลันแล่น (Impulsiveness)
6. ความอ่อนแอ (Vulnerability)

บุคคลที่มีระดับคะแนนด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์สูง จะมีความยากลำบากในการปรับตัว ให้เข้ากับผู้อื่นหรือสถานการณ์ ไม่ค่อยมีเหตุผล ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ความต้องการของจิตใจได้ และมีความสามารถในการจัดการกับความเครียดต่ำในทางกลับกันบุคคลที่มีระดับคะแนน

ด้านนี้ต่ำจะสามารถจัดการกับความต้องการและอารมณ์ของตัวเองได้ดี มีความสงบนิ่งผ่อนคลาย และสามารถเผชิญหน้ากับสภาวะการที่มีความตึงเครียดได้อย่างดี

ด้านที่ 2 การเปิดเผยตัวเอง (Extraversion) ประกอบไปด้วยบุคลิกลักษณะ 6 ประการ ได้แก่

1. ลักษณะที่อบอุ่น (Warmth)
2. ชอบเข้าสังคม (Gregariousness)
3. กล้าแสดงออก (Assertiveness)
4. กระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว (Activity)
5. ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement-Seeking)
6. อารมณ์แจ่มใส (Positive Emotions)

บุคคลที่มีระดับคะแนนสูงสำหรับการเปิดเผยตัวเองสูง มักจะชอบเข้ากลุ่มกับคนหมู่มาก ชอบเข้าสังคม พูดคุย กล้าแสดงออก ตื่นตัว ชอบความสนุกตื่นเต้นและมองโลกในแง่ดีบุคคลที่มีระดับคะแนนต่ำในการเปิดเผยตนเอง จะมีบุคลิกเป็นเก็บตัวรักสันโดษ ชอบเป็นตัวของตัวเองและไม่ชอบนำหรือตามใคร

ด้านที่ 3 การเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) ประกอบไปด้วยบุคลิกลักษณะ 6 ประการ ได้แก่

1. การมีจินตนาการกว้างไกล (Fantasy)
2. ความมีสุนทรียภาพ (Aesthetic)
3. ไวต่อความรู้สึก (Feelings)
4. การสนใจประสบการณ์และสิ่งแปลกใหม่ (Actions)
5. การเปิดกว้างทางด้านความคิด (Ideas)
6. การให้คุณค่าแก่สิ่งรอบข้าง (Values)

บุคคลที่มีระดับคะแนนด้านการเปิดรับประสบการณ์สูง มักจะมีความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องต่าง ๆ ชอบหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ตนเองอยู่เสมอ บุคลิกภาพด้านนี้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาและสติปัญญา แต่อย่างไรก็ตามไม่สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีสติปัญญาฉลาดหลักแหลมจะเปิดรับประสบการณ์เสมอไป หรือในทางกลับกันผู้ที่มีความจำกัดทางด้านสติปัญญา สามารถมีบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ได้เช่นกัน ทั้งนี้ (Costa & McCrae 1992) ได้แสดงความคิดเห็น

ไว้ว่าบุคลิกภาพทั้งแบบเปิดรับ และไม่เปิดรับประสบการณ์นั้น ไม่มีแบบใดที่ดีกว่ากัน เพราะขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

ส่วนบุคคลที่ไม่ชอบเปิดรับประสบการณ์มักจะชอบยึดติดอยู่กับประเพณี หรือพฤติกรรมเดิม ๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นสิ่งที่ตัวเองไม่คุ้นเคย โดยทั่วไปบุคคลที่มีคะแนนสูงด้านนี้มีแนวโน้มที่จะเข้าใจผู้อื่นได้ยาก

ด้านที่ 4 ความเข้าใจผู้อื่น (Agreeableness) ประกอบไปด้วยบุคลิกลักษณะ 6 ประการ ได้แก่

1. ความไว้วางใจแก่ผู้อื่น
2. ความตรงไปตรงมา
3. ความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น
4. การยอมตาม
5. การอ่อนน้อมถ่อมตน
6. ความอ่อนโยน

บุคคลที่มีระดับของความเข้าใจสูงจะมีความเห็นใจผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น และกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือโดยที่จะเชื่อว่าผู้อื่นจะช่วยเหลือตนเองเช่นกัน บุคลิกลักษณะนี้ มักเป็นที่ชื่นชอบของสังคมมากกว่าที่มีลักษณะตรงกันข้ามบุคคลที่มีระดับของความเข้าใจผู้อื่นต่ำ จะเป็นผู้ที่ยึดถือความคิด และการตัดสินใจของตนเองเป็นใหญ่มักเคลือบแคลงในการกระทำและความคิดของผู้อื่น ชอบการแข่งขันมากกว่าการร่วมมือ อย่างไรก็ตามข้อดีของบุคคลที่มีลักษณะแบบนี้ก็คือสามารถทุ่มเทและต่อสู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือต้องการ

ประการแรก เป็นแบบทดสอบที่มีความแม่นยำตรงตามโครงสร้างเพราะพื้นฐานมาจากแนวคิดด้านบุคลิกภาพที่มีมายาวนานกว่า 50 ปี

ประการที่สอง สามารถปรับใช้ได้กว้างขวางเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ เป็นผู้ใหญ่มากกว่ากลุ่มอายุเฉพาะ

ประการที่สาม ข้อซักถามไม่ซ้ำซ้อนกันในแต่ละมาตราวัด มีข้อความถามในด้านเชิงบวกและลบอย่างละเท่ากัน

ประการสุดท้าย นักวิจัยส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเที่ยงและความตรงเหตุผลที่สำคัญอีกประการที่ทำให้แบบทดสอบ NEO ได้รับความนิยม คือ แบบทดสอบนี้มีทั้งฉบับเต็มและฉบับย่อ แบบทดสอบฉบับเต็มเรียกว่า NEO PI-R ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบ NEO PI ประกอบ คำถาม 240 ข้อ ใช้ในการประเมินบุคลิกภาพ 5 ด้าน ด้านละ 6 ลักษณะ มาตราวัดที่

ใช้คือ ลิเคอร์ต์ 5 ระดับมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเฉลี่ยสำหรับองค์ประกอบบุคลิกภาพทั้ง 5 ด้านเท่ากับ .90 ส่วนแบบทดสอบฉบับย่อเรียกว่า NEQ - FFI ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย ชูชัย สมितिไกร (2542) เป็นแบบให้ผู้ตอบประเมินตนเอง มีข้อคำถามทั้งสิ้น 60 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านละ 12 ข้อ ใช้มาตรวัดแบบลิเคอร์ต์ 5 ระดับมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเฉลี่ยสำหรับองค์ประกอบบุคลิกภาพทั้ง 5 ด้านเท่ากับ .80 (Center for Applied Cognitive Studies 1998) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกแบบฉบับย่อเพื่อใช้วัดบุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากมีจำนวนข้อคำถามที่ไม่มากจนเกินไป ชีวิตมีความตั้งใจแน่วแน่รอบคอบตรงต่อเวลา บุคลิกภาพด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับการศึกษาและความสำเร็จในหน้าที่การงาน ข้อเสียของบุคคลที่มีคะแนนที่สูงมาก ๆ ในด้านนี้คือจะเป็นคนจู้จี้ระเบียบจัดและอาจเครียดได้หากงานที่ทำอยู่ไม่ดีพอหรือไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

ในทางกลับกันบุคคลที่มีคะแนนด้านความรับผิดชอบต่ำ มักจะทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ยาก แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นคนไม่มีหลักการในการดำเนินชีวิตเพียงแต่ทำสิ่งใดไม่ค่อยสำเร็จตามเป้าหมายเท่านั้นเอง

7.6 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด ดังนี้

1. ตัวกำหนดทางสรีระ ได้แก่ ทางร่างกายและจิตใจ (Constitutional Determinations) ซึ่งได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมมาแต่กำเนิด โดยผ่านทางยีนส์ โครโมโซม เช่น ลักษณะความสูง ผิว สติปัญญา เป็นต้น

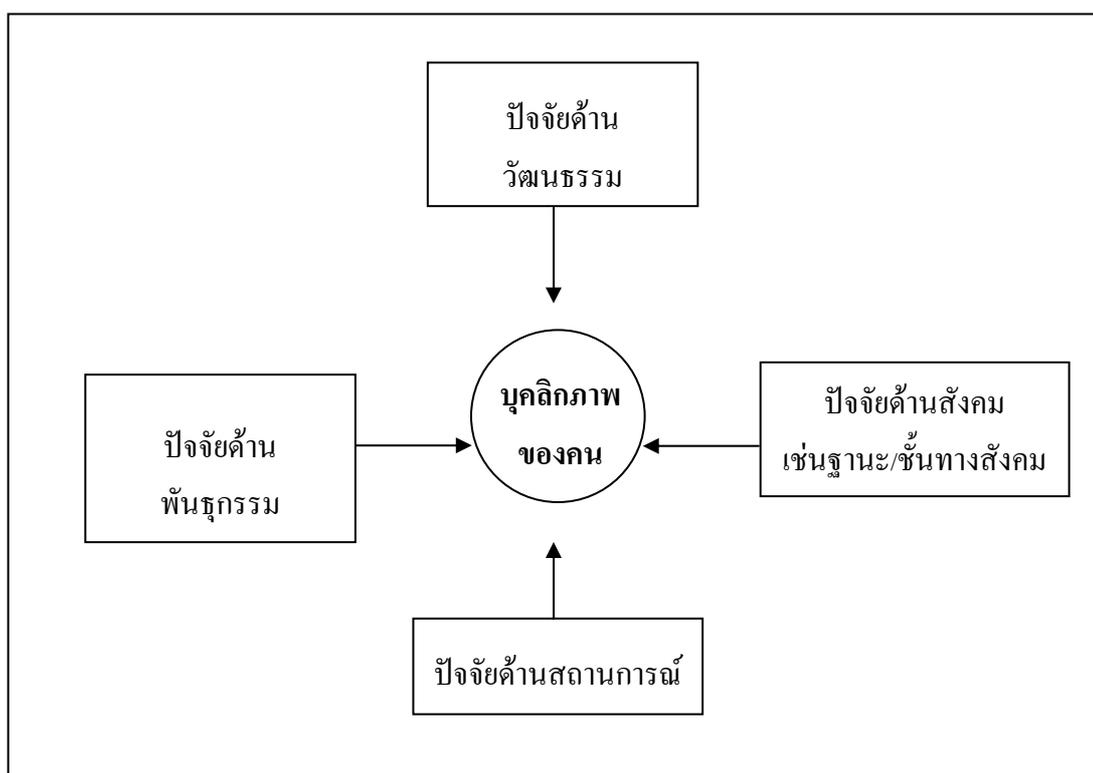
2. ตัวกำหนดทางด้านกรเป็นสมาชิกกลุ่ม (Group Determinants) ได้แก่ กลุ่มครอบครัว กลุ่มโรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม เป็นต้น จากการศึกษาพบว่ากระบวนการจัดเกลา หรือการอบรมสั่งสอนของกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคลในหลายระดับด้วยกัน กล่าวคือ เมื่อแรกเกิดวัยเด็ก พ่อแม่พี่น้องมีอิทธิพลสูงสุดต่อบุคลิกภาพของเด็ก เมื่อเด็กมาเข้าโรงเรียน ครู เพื่อนนักเรียน มีอิทธิพลต่อการกำหนดหรือพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในฐานะเป็นสมาชิกของโรงเรียน ของกลุ่มเพื่อน เมื่อเด็กเติบโตไปทำงานไปมีชีวิตในสังคม เด็กได้รับการจัดเกลาถ่ายทอดและพัฒนาบุคลิกภาพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีกลุ่มที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง คือ สื่อมวลชน ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นยุคข่าวสารข้อมูล สื่อมวลชน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดหรือปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพของบุคคลโดยไม่รู้ตัว

3. ตัวกำหนดบทบาท (Role Determination) บุคคลในสังคม ได้แก่ บทบาทของพ่อ แม่ ลูก พี่น้อง สามีภรรยา และยังมีบทบาทในสังคม เช่น นายกรัฐมนตรี ประธานมูลนิธิ วิทยากร ที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการ หัวหน้า ทหาร มีหลากหลายบทบาท ทำให้ต้องมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไปตามบทบาท ซึ่งเป็นที่มาของบุคลิกภาพ

4. ตัวกำหนดทางด้านสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อม (Situation Determination) ได้แก่ สถานการณ์บางสถานการณ์เป็นตัวสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากสภาพการณ์ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นเหตุให้บุคคล กัดค้น และว้าวุ่นใจ วิธีการลดความกดดันหรือว้าวุ่นใจอาจใช้กลไกป้องกันตนเอง และการยอมรับของกลุ่มคนที่มีบุคลิกภาพดีเยี่ยมเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ต้องการที่จะให้รวมอยู่ในกลุ่ม ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ บุคลิกภาพของบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มแตกต่างกับบุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับ (อารี พันธุ์ณี 2545 : 72 - 74)

ปัจจัยที่ทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน (Sources of Personality Differences)

แผนภูมิที่ 3 แผนผังปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลดังภาพที่ 3 นั้นนักจิตวิทยา เชื่อว่ามีได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งแยกเป็นอิสระจากกัน แต่ทุกปัจจัยมีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะตัวปรุงแต่งให้บุคลิกภาพของคนเราแตกต่างกัน ปัจจัยทั้งสี่อาจรวมเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ ด้านพันธุกรรมกับด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งครอบคลุมอีก 3 ปัจจัยที่เหลือ

1. ปัจจัยด้านพันธุกรรม (Heredity Factors) เป็นลักษณะที่ถ่ายทอดโดยกำเนิดทางสายเลือดจากผู้เป็นบิดามารดา และบรรพบุรุษของบิดามารดามาสู่ลูก ผ่านทางหน่วยพันธุกรรมหรือยีนส์ (Genes) ซึ่งอยู่ในโครโมโซมของมนุษย์ ได้แก่ ลักษณะทางกาย เช่น ความสูง สีผิว รูปร่างหน้าตา ระดับสติปัญญา ตลอดจนความถนัดบางอย่างที่เกี่ยวกับศิลปะดนตรี เป็นต้น รวมถึงโรคบางชนิด เช่น โรคโลหิตเป็นพิษ เบาหวาน โรคไต เป็นต้น มีความเชื่อว่าพันธุกรรมเป็นตัวกำหนดเพดานสูงสุด (Limit) ที่บุคคลจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะบุคลิกภาพของตนได้ถึงขีดระดับนั้น

2. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factors) ได้แก่ เรื่องค่านิยม (Values) ความเชื่อ (Beliefs) และปทัสถาน (Norms) ของสังคม ซึ่งมีอิทธิพลในการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล

3. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) ที่สำคัญ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การนับถือศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น ชมรมสโมสรเพื่อนันทนาการ กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนหล่อหลอม กล่อมเกลายบุคลิกภาพทั้งสิ้น

4. ปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situational Factors) เช่น มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งก้าวหน้าสูงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้บทบาทที่รับผิดชอบเปลี่ยนไปส่งผลต่อบุคลิกภาพ หรือ การเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจรุนแรงจนทำให้กิจการต้องล้มละลายหรือตกงาน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพได้

กล่าวโดยสรุปว่า ปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ดังกล่าว มีอิทธิพลมากต่อการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคลในองค์กรจนดูเหมือนว่าเกินความสามารถของผู้บริหารที่จะเข้าไปควบคุมได้ แต่ผู้บริหารไม่อาจปฏิเสธถึงความสำคัญขององค์ประกอบด้านบุคลิกภาพที่มีต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในที่ทำงาน กล่าวคือ จะไม่สามารถเข้าใจพฤติกรรมที่แท้จริงของนักศึกษาได้เลย ถ้าขาด ความเข้าใจแนวคิดด้านบุคลิกภาพ ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ (Perception) เจตคติ (Attitudes) การเรียนรู้ (Learning) และการจูงใจ (Motivation) ดังนั้น ความพยายามทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมโดยภาพรวมของบุคคลจะขาดความสมบูรณ์ถ้าขาดการพูดถึงบุคลิกภาพ

8. ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

การกระทำใด ๆ ของมนุษย์ล้วนกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เอง ซึ่งอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้ให้ทัศนะว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยความต้องการ 5 ประการ คือ

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Need)
2. ความต้องการสวัสดิภาพ (Safety Need)
3. ความต้องการความรักและการยอมรับเข้าเป็นพรรคพวก (Love and Belongingness Need)
4. ความต้องการนิยมนับถือจากตนเองและผู้อื่น (Esteem Need)
5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self - actualization)

ต้องการประสบผลสำเร็จ ต้องการแสดงความสามารถให้ประจักษ์แก่ผู้อื่น (อนนกุล กริแสง 2519 : 96) และความต้องการของมนุษย์นี้เองคือแรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมในที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงจุดประสงค์หลักของผู้ใช้บริการดูแลสุขภาพ ส่วนใหญ่มักสอบถามในเรื่องที่กำลังประสบและคำถามที่ถาม เช่น ปัญหาความรักและครอบครัว ปัญหาการงาน ปัญหาการศึกษา ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บและความปลอดภัย ซึ่งก็คือปัญหาที่เกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์นั่นเอง การดูแลสุขภาพจึงเป็นแนวทางแก้ปัญหาคือความต้องการดังกล่าว ตามโครงสร้างของสังคมไทยที่เปิดโอกาสให้บุคคลมีทางเลือกมากมายในการดำรงชีวิต

นักสังคมวิทยา กลุ่มโครงสร้างหน้าที่ (Structural - Functional Approach) อธิบายว่า โครงสร้างของสังคมมนุษย์ประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ คือ ระบบครอบครัว ระบบการศึกษา ระบบสุขภาพอนามัย ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง ระบบความเชื่อและศาสนา ซึ่งระบบย่อยเหล่านี้จะทำหน้าที่ส่วนของตัวให้สอดคล้องกับการทำหน้าที่ของระบบย่อยอื่น ๆ เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ (สนิท สมักรการ 2518: 94)

การดูแลสุขภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งในระบบความเชื่อและศาสนาที่มีความสัมพันธ์กับระบบย่อยอื่น ๆ และระบบย่อยต่าง ๆ เหล่านี้ทำหน้าที่ของตนผ่านความสัมพันธ์ทางสังคมมนุษย์ในที่สุด

รูปแบบความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ระดับบุคคลต่อบุคคล และระดับกลุ่มบุคคล ซึ่งในแต่ละระดับแบ่งประเภทความสัมพันธ์เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความสัมพันธ์แบบเข้าหา เช่น การติดต่อกัน การปรับตัวเข้าหากัน การรวมกลุ่ม การมีความสามัคคี เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์แบบตีจาก เช่น การแข่งขัน การขัดแย้ง เป็นต้น
3. ความสัมพันธ์แบบผสมผสานระหว่างการเข้าหาและการตีจาก

ตาร์ด (Gabriel Tarde) นักสังคมวิทยาจากกลุ่มทฤษฎีจิตวิทยา (Psychological School) ได้กล่าวว่าปรากฏการณ์ทางสังคมมีลักษณะทางจิต (จิตเป็นใหญ่) เกิดจากการกระทำระหว่างกันและการกระทำทางจิตของบุคคล คือ การแลกเปลี่ยนและการหมุนเวียนของความปรารถนาและความเชื่อถือต่าง ๆ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นกระบวนการสังคม มี 3 รูปแบบ คือ

1. การกระทำซ้ำหรือเลียนแบบกัน
2. การขัดแย้งหรือปฏิเสธ
3. การสร้างสรรค์หรือการประดิษฐ์ (การปรับตัว)

ตาร์ด (Gabriel Tarde) อธิบายอีกว่า เมื่อเกิดความคิดหรือความเชื่อชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นในจิตใจของคน ๆ หนึ่ง ๆ คน ๆ นั้นก็จะแพร่ความคิดนั้นไปยังบุคคลอื่น ๆ และบุคคลอื่นก็จะเลียนแบบหรือกระทำซ้ำเมื่อเขาชอบ หากไม่ชอบก็จะเกิดการขัดแย้งหรือปฏิเสธไม่ยอมรับ ในขณะที่เดียวกันถ้าชอบก็จะเกิดการสร้างสรรค์หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (วารคม ที่สุกะ 2526: 2540)

การเลียนแบบ การขัดแย้งปฏิเสธและการสร้างสรรค์ประดิษฐ์นี้ ก่อให้เกิดความคิดขึ้นใหม่อีกและหมุนเวียนไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่ง จอห์น เอฟ. เอ็มบริ (John F. Embree) นักมานุษยวิทยา ได้ศึกษาลักษณะสังคมไทย พบว่าลักษณะของสังคมไทยเป็นระบบสังคมประเภทโครงสร้างหลวมไม่กระชับแน่น มีความยืดหยุ่น คือ สังคมที่วัฒนธรรมของสังคมเปิดโอกาสให้บุคคลเลือกตัดสินใจกระทำการแตกต่างกันได้ในสถานการณ์อย่างเดียวกัน หรือสังคมไม่มีการบีบบังคับทางธรรมเนียม ประเพณีว่าในเหตุการณ์อย่างหนึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างใดเพียงอย่างเดียว แต่สังคมถือว่าพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปบ้างในสถานการณ์เดียวกันนั้นเป็นไปได้ ดังนั้น แนวทางการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของคนไทยจึงมีหลากหลายวิธี และการควบคุมก็เป็นวิธีหนึ่งที่คนไทยบางกลุ่มเลือกมาประพฤติปฏิบัติและชี้นำพฤติกรรมของตน

อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Maslow 1970 : 35 - 47) ได้สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการซึ่งมีอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ถ้าความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วก็จะหมดไป และความต้องการอันอื่นก็จะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้จะเริ่มตั้งแต่เกิดจนตายไม่มีที่สิ้นสุด

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับชั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์นั้น ได้แบ่งไว้เป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปจนถึงระดับสูงสุด ดังนี้

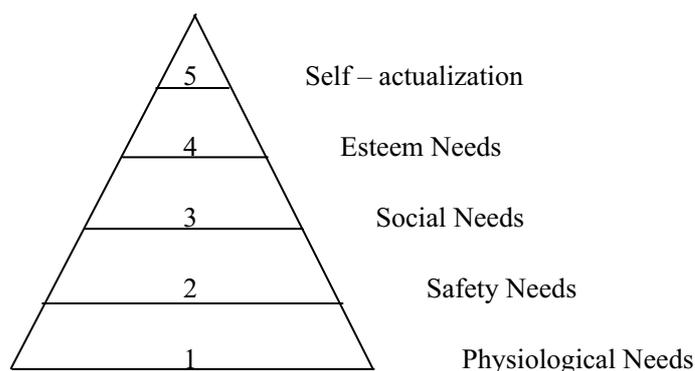
1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เกี่ยวข้องกับความต้องการในเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ความต้องการทางเพศ ซึ่งเป็นความต้องการเบื้องต้น ความต้องการทางด้านร่างกาย และจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนที่ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย Maslow ซึ่งให้เห็นว่าบุคคลใดก็ตามที่ยังอยู่ในภาวะการขาดแคลนอาหาร ความปลอดภัย การเข้าสังคม และความมีชื่อเสียงแล้ว บุคคลนั้นจะมีความต้องการในเรื่องอาหารมากกว่าสิ่งใด ๆ

2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety Need) เป็นความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย เช่น อุบัติเหตุ อาชญากรรม เป็นต้น และเมื่อพิจารณาจากทัศนะของฝ่ายบริหารแล้ว ความต้องการด้านความปลอดภัยจะหมายถึง การให้ความแน่นอน หรือการรับประกันความมั่นคงในหน้าที่การงานและการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงินแก่ผู้ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น นอกจากความต้องการเกี่ยวกับการเพิ่มผลตอบแทนทางการเงินให้สูงมากขึ้นแล้ว ยังมีความต้องการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของงาน และผลประโยชน์พิเศษอื่น ๆ อีกด้วย

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Need) เมื่อต้องการทางด้านร่างกายและ ความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางด้านสังคมก็เริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ตามปกติคนมีนิสัยชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความต้องการทางด้านนี้จะเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกว่าคุณเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ คนต้องการเพื่อนไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem Need) ความต้องการให้ได้รับการยกย่องในสังคม รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และรวมถึงความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย การมีตำแหน่งสูงในองค์กร หรือการที่สามารถเข้าใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญ ๆ ล้วนแต่ทำให้ฐานะของตนเด่นเป็นที่ยกย่องในสังคม

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดใฝ่ฝัน (Self - actualization) ความต้องการประเภทนี้เป็นความต้องการระดับสูงสุด เป็นความต้องการที่อยากจะได้รับความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างความนึกคิดของตนเอง ความต้องการชนิดนี้จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นจากความมานะ และมองเห็นว่าความต้องการในลำดับถัด ๆ ไป เป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะต้องเอาชนะให้ได้ เช่น ความนึกคิดที่อยากจะเป็นนายกรัฐมนตรี หรือเป็นนักกีฬาที่มีความสามารถ เป็นต้น

แผนภูมิที่ 4 ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

ที่มา : นพรัตน์ ศรีนวลสด, การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขอย้ายไปดำรงตำแหน่งนอกหน่วยงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดสำนักงานแพทย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(ม.ป.ท. : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544), 7 – 11.

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าความต้องการของมนุษย์นั้นมีอยู่อย่างมากมายทั้งในด้านปริมาณและขอบเขต แต่อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าหากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์จะเกิดความพอใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงานด้วย ดังนั้นการทำงานความเข้าใจเรื่องความต้องการของมนุษย์นี้ จึงนับว่ามีความสำคัญต่อนักบริหารเป็นอย่างยิ่ง จริงอยู่แม้ผู้บริหารจะมีความรู้ความสามารถในทุกๆ ด้าน แต่ถ้าหากขาดเสียซึ่งความรู้ในเรื่องนี้แล้วหน่วยงานหรือองค์การอาจจะประสบกับความล้มเหลวไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

ในการบริหารงานนั้น การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานฝ่ายบริหารมักจะพิจารณาเลือกเอาสิ่งจูงใจ (Incentives) ต่างๆ มาใช้กับความเหมาะสม ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกัน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งจูงใจที่ดีที่สุดสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

กลุ่มหนึ่ง อาจไม่ดีต่ออีกกลุ่มหนึ่ง หรืออาจไม่มีผลในระยะยาวก็ได้ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ซึ่งเน้นเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ตั้งที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาใช้ประกอบการจูงใจได้ สำหรับองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการจูงใจมนุษย์ในการปฏิบัติงานนั้น มีผู้ศึกษาค้นคว้าและประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าของ เฟรดเดอริก เฮอริชเบอร์ก

เฮอริชเบอร์ก (Herzberg and others 1959 : 113 - 119) ได้เสนอทฤษฎีองค์ประกอบ 2 ประการ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เรียกว่า ทฤษฎีจูงใจค้ำจุน (The Motivation – Hygiene Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้มาจากการสัมภาษณ์นักบัญชีและวิศวกร จำนวน 200 คน โดยเฮอริชเบอร์ก (Herzberg) มุ่งความสนใจที่องค์ประกอบ 2 ชุด คือ องค์ประกอบของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ และการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความพอใจในการทำงาน มีอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบแรก ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ (Motivation Factors) มี 5 ประการ คือ

1.1 ความสำเร็จของงาน (Achievement) หมายถึง การที่คนทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดี เมื่องานประสบผลสำเร็จ จึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลานปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น

1.2 การได้รับการยกย่องนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอรับคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย หรือการยอมรับในความรู้ ความสามารถ

1.3 ลักษณะของงาน (Work itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจงานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทาย หรือเป็นงานที่สามารถทำตั้งแต่ต้นจนจบได้โดยลำพัง

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับการมอบหมายให้สูงขึ้น การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน (Advancement) หมายถึง ได้รับเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยนี้เรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) มีอยู่ 11 ประการ คือ

2.1 เงินเดือน (Salary) หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนนั้นเป็นที่พอใจของบุคคลในหน่วยงาน

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of Growth) หมายถึง โอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่ง และได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพ

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Interpersonal Relation Subordinate) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าอันดี และความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.4 ฐานะของอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับของสังคม มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2.5 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Interpersonal Relation Superior) หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับผู้บังคับบัญชาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ความสามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจซึ่งกันและกัน

2.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation Peers) หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับเพื่อนร่วมงานที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ความสามารถทำงานร่วมกัน และเข้าใจซึ่งกันและกัน

2.7 เทคนิคการนิเทศ (Supervision Technique) หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชา ในการดำเนินงาน หรือความยุติธรรมในการบริหารงาน

2.8 นโยบายและการบริหารงานบริษัท (Policy and Administration) หมายถึง การจัดการ (Management) การบริหารงานขององค์กร และการติดต่อสื่อสารในองค์กร

2.9 สภาพการทำงาน (Working Condition) ได้แก่ สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงทำงาน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ

2.10 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal Life) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานของเขา

2.11 ความมั่นคงในงาน (Job Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในงาน ความยั่งยืนของอาชีพหรือความมั่นคงขององค์กร

องค์ประกอบทั้งสองด้านนี้ เป็นสิ่งที่คนงานต้องการเพราะเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยกระตุ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้คนเกิดความสุขในการทำงาน และเมื่อคนได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยชนิดนี้แล้ว คนจะเกิดความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) ส่วนปัจจัยก้ำจุน ทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้เกิดความทุกข์หรือความไม่พึงพอใจในการทำงานขึ้น เมื่อใดที่คนงานได้รับการตอบสนองปัจจัยชนิดนี้ อย่างเพียงพอแล้วจะมีความพึงพอใจในการทำงาน

9. ความพึงพอใจในการให้บริการ

9.1 ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction และยังมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

คณิต ดวงหัตถ์ (2537 : 166) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้น จะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ หมายถึง ความพยายามที่จะจัดความตึงเครียด หรือ ความกระวนกระวาย หรือภาวะไม่ได้คุณภาพในร่างกาย ซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถจัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวได้แล้วมนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ (เสกสิทธิ์ 2544 : 6)

อุทัยพรรณ สุกใจ (2545 : 7) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

สุพล (2540 : 27) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นในลักษณะเชิงบวกของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการหรือได้รับสิ่งตอบแทนที่คาดหวังไว้

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540 : 17) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคลซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใด ๆ นั้น

อรรถพร (2546 : 29) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

สายจิต (2546: 14) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งใดสร้างความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้น โดยทั่วไปนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและมิติความพึงพอใจในการรับบริการ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบผู้รับบริการ

9.2 ความหมายของความพึงพอใจในการให้บริการ

ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วย

ขั้นตอนการให้บริการ ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และมีความคล่องตัว

ความสะดวก รวดเร็วของการให้บริการ

ให้บริการด้วยความครบถ้วน ถูกต้อง

ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการด้วยสื่อต่าง ๆ

มีการตีประกาศหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ เช่น ประกาศขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน

ความเสมอภาคในการให้บริการ เช่น การให้บริการตามลำดับคิว

ระยะเวลารอคอยในการรับบริการ

ความสะอาดของสถานที่ให้บริการโดยรวม

ได้รับบริการที่ตรงตามความต้องการ

ได้รับบริการที่คุ้มค่า คุ้มประโยชน์

ผู้ให้บริการมีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถามชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ

มีความจริงใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการ

มีความรู้ความสามารถในการให้บริการ

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิไลรัตน์ รุจิวิชัยกุล (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับการบริการจากหมอดู : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้มารับการบริการจากหมอดูของสมาคมโหรแห่งประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า ผู้มารับการบริการจากหมอดูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุในช่วง 15-30 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในขั้นปริญญาตรีมากที่สุด สำหรับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางมีรายได้พอดีกับรายจ่าย มีบ้านพักส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ ผู้มารับการบริการจากหมอดูมีสถานภาพทางครอบครัวเป็นบุตรมากที่สุดและไม่มียาได้ของตนเอง อยู่ในปกครองหรือว่างงานมากที่สุด

สำหรับสุขภาพจิตของผู้มารับการบริการจากหมอดู ในแง่ความรู้สึกต่อตนเองปรากฏว่าส่วนใหญ่ตอบว่าสามารถควบคุมความผิดหวังได้ รองลงมา รู้สึกโกรธเวลาไม่พอใจ และมีความวิตกกังวลเป็นอันดับสาม สำหรับสุขภาพจิตในแง่ความรู้สึกต่อบุคคลอื่น ส่วนใหญ่ตอบว่ามีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือมีส่วนร่วมในครอบครัว ในเพื่อนร่วมงาน และในเพื่อนฝูง ส่วนความสามารถในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ตอบว่ามีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตน และสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยตนเอง แต่ก็ตอบว่าสามารถหาความพึงพอใจในชีวิตหรือประสบความสำเร็จในชีวิตได้น้อย คือ จัดให้อยู่ในอันดับท้ายสุด

ผู้มารับการบริการจากหมอดูส่วนใหญ่เคยไปหาหมอดูมาก่อน แม้ว่าส่วนใหญ่จะตอบว่าไปหาหมอดูไม่บ่อยนัก และเหตุผลที่ไปหาหมอดูเพราะอยากรู้อนาคตมากที่สุด ส่วนปัญหาของผู้มารับการบริการจากหมอดูมีความคาดหวังว่าเมื่อมาหาหมอดูจะทำให้สบายใจขึ้นมากที่สุด นอกนั้นมีบางส่วนที่ตอบว่าทำให้มีความหวัง คลายความวิตกกังวล และหลังจากรับการบริการจากหมอดูแล้วส่วนใหญ่ตอบว่ารู้สึกสบายใจขึ้น สำหรับความรู้เรื่องงานสังคมสงเคราะห์ ผู้มารับการบริการจากหมอดูส่วนใหญ่เคยทราบว่า มีหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน แต่ส่วนมากไม่เคยไปรับการบริการจากหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ เพราะไม่เชื่อว่านักสังคมสงเคราะห์จะช่วยอะไรได้และเบื่อหน่ายต่อระบบราชการเมื่อมีความเดือดร้อน ผู้มารับการบริการจากหมอดูส่วนใหญ่จะเลือกไปปรึกษาเพื่อน พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง สามีหรือภรรยา ก่อน รองลงมาเลือกไปหาหมอดู ส่วนนักสังคมสงเคราะห์จะเลือกไปปรึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “หมอดู : กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม” ผลการศึกษาพบลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก ลักษณะของวิชาโหราศาสตร์ดั้งเดิมมีลักษณะเป็นศาสตร์บริสุทธิซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาและไสยศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคคำนวณและภาคพยากรณ์ แต่โหราศาสตร์ที่มีอยู่ในสังคมไทยนั้น มีความหลากหลาย คือ มีภาคพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เป็นผลมาจากความเชื่อดั้งเดิมของหมอดูแต่ละท่าน อันมีผลมาจากการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม และความเชื่อดังกล่าวจะถูกสอดแทรกใน

กระบวนการพยากรณ์ ประการที่สอง การสร้างตัวตนซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเชื่อดั้งเดิม สามารถสรุปเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการนิยามวิชาชีพล่วงหน้า ซึ่งเป็นความเชื่อ ต่อวิชาโหราศาสตร์เบื้องต้นอันเป็นผลมาจากการขัดเกลาทางสังคม และประสบการณ์ทางสังคมเป็นปัจจัยผลักดัน ให้ปัจเจกบุคคลเข้าสู่สถาบันฝึกอบรม และความเชื่อดังกล่าว จะมีผลโดยตรงต่อการสร้างตัวตนของหมอดู 2. ขั้นตอนการก่อรูปในกระบวนการฝึกอบรมเป็น การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางโหราศาสตร์ ธรรมเนียมปฏิบัติ บทบาทและหน้าที่ ซึ่งหมอดูจะสร้างตัวตนให้เป็นที่ยอมรับในสถานภาพความเป็นหมอดูของตนเองในหมู่สมาชิก โดยมีกระบวนการฝึกหัดบทบาทเป็นหัวใจของการพัฒนาตัวตน 3. ขั้นตอนการเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นการพัฒนาตัวตนไปสู่สถานภาพความเป็นหมอดู ซึ่งความคาดหวังของผู้มารับการบริการ จะมีความสำคัญอย่างมากต่อการก่อรูปตัวตนของหมอดูและประการสุดท้าย คือ ความเชื่อ และความคาดหวังของผู้มารับการบริการ และสถานการณ์ในสังคมที่บุคคลผู้นั้นเผชิญอยู่ จะมีผลต่อความเชื่อต่อ คำพยากรณ์ของหมอดู และการมองรูปลักษณะของโหราศาสตร์

พรทิพย์ จงเจดศักดิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความน่าเชื่อถือของหมอดูกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ” ผลการวิจัยพบว่า 1. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการดูหมอดูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระหว่าง 26 - 30 ปี สถานภาพในการสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี สถานภาพโสด ในด้านระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรี หรือสูงกว่ามากที่สุด อาชีพที่พบมากที่สุด คือรับจ้างทั่วไป/บริษัท มาเป็นลำดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาระดับรายได้ของกลุ่ม ตัวอย่างส่วนมากอยู่ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท 2. การปฏิบัติตนตามคำแนะนำของหมอดู ในการดูหมอดูที่ผ่านมาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการดูหมอดูส่วนใหญ่มักปฏิบัติตามคำแนะนำ ของหมอดูมากกว่าไม่ปฏิบัติตาม ซึ่งการดูหมอดูในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากได้รับการแนะนำจากหมอดูให้ปฏิบัติตน ปัญหาหรือคำถามที่กลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการดูหมอดู สอบถามหมอดูในการดูหมอดูครั้งนี้ประกอบด้วยคำถามเรื่อง การงาน/การเงิน รองลงมาคือ เรื่องครอบครัว/ความรัก เรื่องโรคภัย/ความปลอดภัย และเรื่องการศึกษา 4. แนวปฏิบัติที่หมอดูแนะนำในการดูหมอดูครั้งนี้คือแนะนำให้ประกอบพิธีกรรมมากที่สุด เช่น การทำบุญ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การปล่อยสัตว์ การสะเดาะเคราะห์ การแก้เคล็ดต่าง ๆ การสวดมนต์ ในขณะที่มีการแนะนำในเรื่องการดำเนิน ชีวิต เช่น การปรับเปลี่ยนนิสัย การปฏิบัติตน การทำงาน การเรียน การแต่งกาย อยู่ในลำดับรองลงมา และการระวังภัย เช่น อุบัติเหตุ อุบัติภัย ทรัพย์สิน การค้าประกัน สุขภาพ ภัยต่อบุคคลรอบข้าง แนวโน้มในการกลับมาใช้บริการหมอดูคนเดิมอีกครั้ง ซึ่งผู้ให้บริการดูหมอดูส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการกลับมาใช้บริการหมอดูคนเดิมอีกครั้ง 6. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ สถานภาพ ในการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความ สัมพันธ์กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ในขณะที่อายุ องค์กรประกอบความน่าไว้วางใจ ความรู้ความสามารถ ความคล่องแคล่วว่องไว และความน่าเชื่อถือโดยรวม ของหมอดูมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ

วชิราภรณ์ สัตยากุล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “หมอดูแผ่นผ้ากับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการจังหวัดอุบลราชธานี” มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการและขั้นตอนในการทำนายจากหมอดูแผ่นผ้า และเพื่อศึกษา ปัญหาของผู้ใช้บริการหมอดูแผ่นผ้า โดยการศึกษาจากเอกสารและภาคสนาม ด้วยการสังเกต และสัมภาษณ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ การดูหมอดูแผ่นผ้าเป็นเรื่องที่ชาวบ้านนิยมกระทำสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน โดยมีการสร้างความศรัทธาด้วยการกำหนดเป็นเครื่องสักการะ และมีอัตราค่าดูแสดงไว้ให้เห็น เป็นสำหรับเมื่อหมอดูรับไว้แล้วก็จะถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับ วัน เดือน ปีเกิด เพื่อนำมาลำดับหาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบันและอนาคต แล้วนำมาตีความตามภาพเขียนบนแผ่นผ้า ซึ่งหมอดูได้กางต่อหน้าผู้ให้บริการไว้แล้ว มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของมนุษย์แบบต่าง ๆ เป็นช่วง ๆ ตามลำดับ เมื่อลำดับข้อมูล ของผู้ให้บริการตรงกับภาพในช่องใดก็ตีความจากภาพเขียนนั้นได้ การเสนอเหตุผลของหมอดู แผ่นผ้าสามารถทำนายเรื่องราวในวิถีชีวิตได้ทั้งเวลาในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ปัญหาของผู้ใช้บริการของหมอดูแผ่นผ้า คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านการงาน ปัญหาด้านคู่ครอง สามีภรรยา ปัญหาเรื่องโชคกลาง ปัญหาเรื่องเคราะห์ไม่ดี เพศหญิงมีปัญหามากกว่าเพศชาย วยของผู้ใช้บริการมีตั้งแต่อายุ 25 ปี ถึง 45 ปี ลักษณะการแก้ปัญหาของหมอดูแผ่นผ้าเมื่อกทำนายว่าโชคไม่ดีก็ให้รับเอาโชค เมื่อกทำนายว่ามีเคราะห์ ดวงไม่ดีก็ให้สะเดาะเคราะห์ ส่งราหูเพื่อให้ดวงดีขึ้น เมื่อการทำนายของหมอดูแผ่นผ้ามีความแม่นยำก็ทำให้ชาวบ้านมีความนิยมเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าหมอดูแผ่นผ้าเป็นผู้มีความสามารถในการหยั่งรู้ความเป็นอยู่ของตนเองทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตทุกเรื่อง รวมทั้งมีวิธี ชี้นำในแนวทางที่ดี และสามารถจัดปัญหาต่าง ๆ ได้ หมอดูแผ่นผ้าจึงเป็นวิธีการทาง จิตวิทยาซึ่งชาวบ้านที่ใช้บริการได้นำไปปรึกษาปัญหาความว้าวุ่นทางจิตใจให้ผ่อนคลาย ลงได้ ทำให้ชาวบ้านมีขวัญและกำลังใจในการครองชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

กัญชัช ศศิธร (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของหมอดูในสังคมไทยกรณีเฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าในด้านผู้มารับการบริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุน้อยและเป็นโสด การศึกษาค่อนข้างต่ำและรายได้ค่อนข้างน้อย โดยเหตุผลผลของการมารับการบริการจากหมอดูส่วนใหญ่เป็นเพราะต้องการรับรู้ดวงชะตาและอนาคต เพื่อสร้างกำลังใจและความหวัง ความถี่ของการมารับการบริการจากหมอดูในรอบ 1 ปี พบว่าส่วนใหญ่มารับการบริการเพียงปีละ 1 ครั้ง ค่าใช้จ่ายในการไปรับบริการจากหมอดู ส่วนใหญ่ครั้งละไม่เกิน 350 บาท

บทบาทของหมอดูในทัศนะของผู้รับบริการส่วนใหญ่เห็นว่าหมอดูมีบทบาททางด้านจิตใจ เช่น ทำให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะกระทำการอย่างใดถ้าหากหมอดูทำนายว่าจะสำเร็จ และบางครั้งอาจจะหมดกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหาหากหมอดูทำนายว่าดวงกำลังตกอับ บทบาททางด้านครอบครัว เช่น ในครอบครัวที่มีความเชื่อเรื่องหมอดู ถ้าหมอดูทำนายว่าไม่ใช่เนื้อคู่กันหรือสามีจะมีภรยาน้อย

แม้ว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ตาม แต่อาจก่อให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง หรือถึงขั้นครอบครัวแตกแยกได้ สำหรับบทบาททางด้านสังคมนั้น ผู้รับบริการส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีบทบาทเท่าใดนัก

พระมหาประสัคค์ อคฺคปัญโญ (ซึ่งแสง : 2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ กับ กฎแห่งกรรม ของชาวพุทธในปัจจุบัน” ผลการวิจัยพบว่าชาวพุทธไทยในปัจจุบันเชื่อโหราศาสตร์และกฎแห่งกรรมไปพร้อมๆ กันและยืนยันว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้แต่ใช้โหราศาสตร์ในการตัดสินใจ ก่อนที่จะดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด

ณัชชา ชินธิป (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “โหราศาสตร์กับการตัดสินใจทางธุรกิจ” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วนบริษัท 10 คน นักธุรกิจแบบครัวเรือน 10 คน และผู้ให้บริการโหราศาสตร์ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า นักธุรกิจแบบครัวเรือนและแบบห้างหุ้นส่วนบริษัทมีความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์จากประสบการณ์ของครอบครัวที่ปฏิบัติตามบรรพบุรุษ บิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย พาปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมา จากประสบการณ์ที่ประสบด้วยตนเองและส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มเพื่อนนักธุรกิจแนะนำมา โดยมีความเชื่อว่าเมื่อปฏิบัติแล้วจะอยู่เย็นเป็นสุข มีความสบายใจมีกำลังใจ และสร้างความคาดหวังในการประกอบธุรกิจเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้การประกอบธุรกิจรุ่งเรือง พิธีกรรมความเชื่อที่นักธุรกิจแบบครัวเรือนและแบบห้างหุ้นส่วนบริษัทนำมาใช้หรือปฏิบัติเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การไหว้เจ้าที่ การตั้งศาลพระภูมิ การบูชาเตี้ยจุกี้ การบูชาบรรพบุรุษ การใส่บาตร การถือศีลกินเจ ในช่วงเทศกาล การไหว้ตรุษจีน สารทจีน เเซมั่ง ตลอดจนการตั้งสุสานบรรพบุรุษโดยมีความเชื่อว่าถ้าทำการบูชาสม่าเสมอเป็นการคารวะเจ้าที่ทำให้กิจการรุ่งเรือง ลดปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้ ลักษณะการนำโหราศาสตร์มาใช้ในปัจจุบัน นักธุรกิจแบบครัวเรือนนำโหราศาสตร์มาช่วยในการตัดสินใจในเรื่องการขึ้นบ้านใหม่ การเปิดร้านใหม่ การทำพิธียกเสาเอกเสาโท การหาฤกษ์ในการตั้งเตี้ยจุกี้ การสร้างบ้านตามหลักฮวงจุ้ย การเลือกทำเลที่อยู่อาศัยและทำเลค้าขายการเลือกคู่ครองหรือการประกอบพิธีมงคลสมรส การตั้งหิ้งพระตลอดจนการตรวจดวงชะตาตนเองเพื่อนำมาปรับใช้กับวิถีชีวิต ส่วนนักธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วนบริษัทจะใช้โหราศาสตร์ช่วยตัดสินใจในเรื่องการเลือกทำเลที่ตั้งกิจการ การจัดห้อง การแก้ไขตามหลักฮวงจุ้ย การใช้โหราศาสตร์ด้านคัมภีร์มหาศตเลขในการหาฤกษ์ในการเปิดธุรกิจใหม่ พิธีเปิดป้ายร้านใหม่ การตั้งเตี้ยจุกี้ ยกเสาเอกเสาโท ตั้งศาลพระภูมิ และวิเคราะห์ดวงชะตาว่าสัมพันธ์ในแต่ละเรื่องอย่างไร นอกจากนี้ยังใช้โหราศาสตร์ด้านการดูโหงวเฮ้งในการคัดเลือกพนักงาน การเลือกหุ้นส่วนหรือลูกค้าที่จะให้เครดิต เหตุผลในการนำโหราศาสตร์มาใช้มาจากมีความเชื่อว่าวิถีชีวิตมนุษย์เกิดขึ้นภายใต้กฎแห่งกรรม การไม่ประมาทโดยการให้โหราศาสตร์ช่วยในการตัดสินใจแล้วทำให้มีความมั่นใจ จิตใจสงบ ก่อให้เกิดสมาธิ แล้วเกิดปัญหาในการแก้ไขปัญหาก็เกิดความสำเร็จของงานและลดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้ นักธุรกิจแบบครัวเรือนและแบบห้างหุ้นส่วนบริษัทจะ

ปฏิบัติตามคำพยากรณ์ทุกครั้งที่ได้ไปขอรับคำปรึกษาและผู้ให้บริการโหราศาสตร์ซึ่งแนะนำให้ปฏิบัติโดยใช้เหตุผลจากความเป็นจริงและความเหมาะสมมาประกอบการตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติ

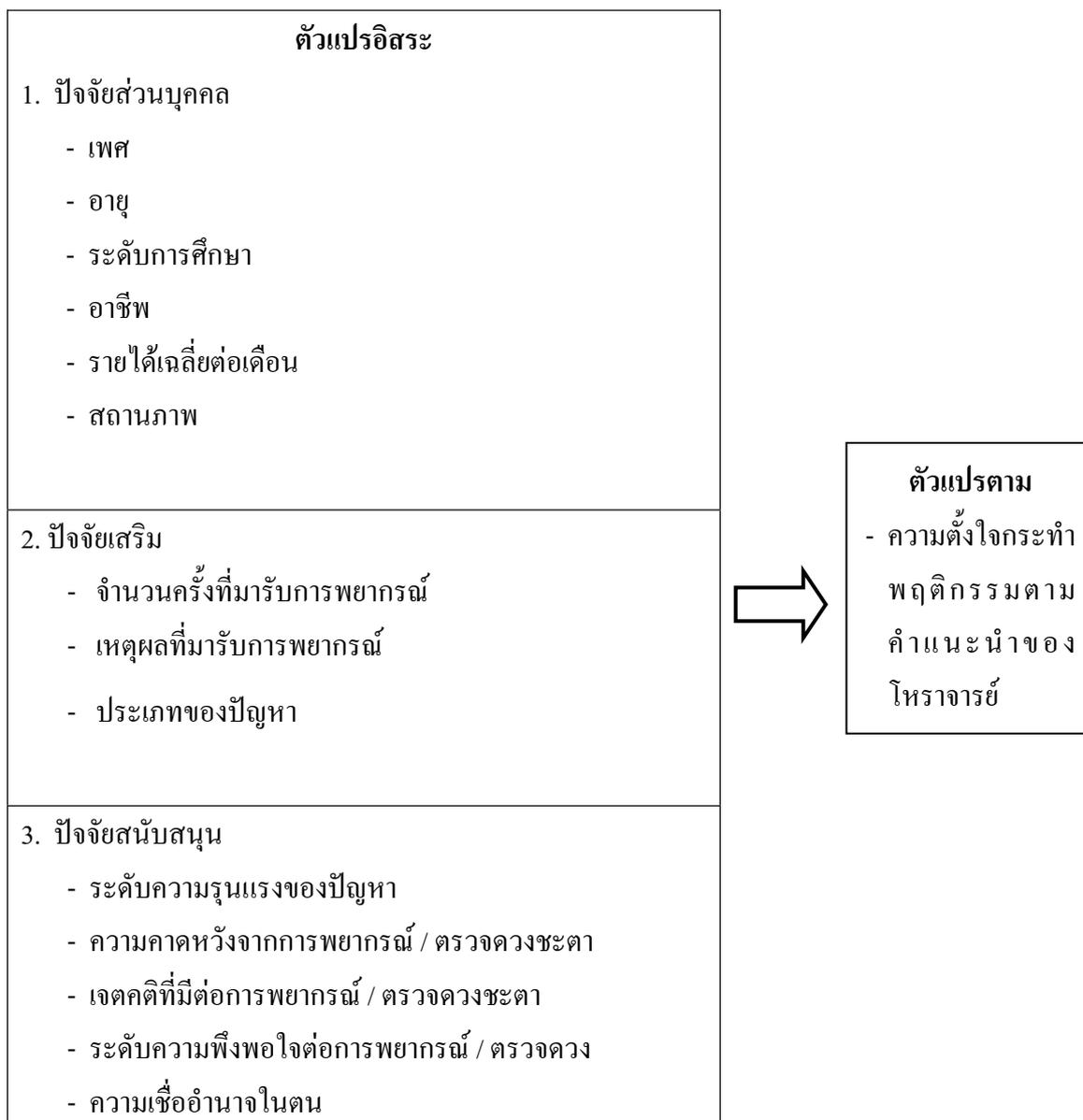
จิรารัตน์ ถือคำ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกคูดวงของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มาคูดวงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเลือกคูดวงของประชาชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการคูดวงเป็นสิ่งที่ไม่มั่งงาย นิยมการคูลายมือ โดยเฉลี่ยแล้วจะคูดวงปีละ 1 ครั้ง สถานที่ในการคูดวงนั้นส่วนใหญ่เป็นสถานที่อื่นๆ เช่น วัด ซึ่งส่วนใหญ่นิยมคูเรื่องเกี่ยวกับการเงินมากที่สุด ค่าใช้จ่ายในการคูดวงแต่ละครั้งคือ 100 บาท ส่วนเหตุผลที่ประชาชนตัดสินใจเลือกที่จะคูดวงคือ อยากรู้อนาคต

จากผลการศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกคูดวงพบว่า ปัจจัยทางด้านหมอดู โดยประชาชนเชื่อว่าประสพการณ์และความชำนาญของหมอดูมีผลต่อการตัดสินใจเลือกคูดวงมากที่สุด ปัจจัยทางด้านราคา ประชาชนคิดว่าอัตราค่าบริการคูดวงมีความสำคัญ ปัจจัยทางด้านสถานที่ ซึ่งประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกสถานที่คูดวงที่มีความสะดวกในการเดินทางมากที่สุด ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ประชาชนคิดว่าการบอกแบบปากต่อปากจากบุคคลที่รู้จัก มีผลในการตัดสินใจเลือกคูดวง ส่วนปัจจัยอื่นๆ เชื่อว่าศาสนามีผลโดยตรงต่อการเลือกคูดวง

ศิริชัย ทรวงแสง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์กับพฤติกรรมการดำเนินธุรกิจ : กรณีศึกษากลุ่มนักธุรกิจของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า นักธุรกิจหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่มีความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการใช้โหราศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจระดับปานกลาง โดยมีพฤติกรรมในการดำเนินธุรกิจ 2 ลักษณะๆ ที่ 1 เป็นการอยู่ภายใต้ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ ทำให้เกิดความมั่นใจ สบายใจ และกำลังใจในการดำเนินงาน และจะเป็นส่วนช่วยดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบมีสติ ลักษณะที่ 2 การใช้หลักความเชื่อในโหราศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจ โดยผสมผสานความเชื่ออำนาจในตนเอง คือ ความสามารถของตนเองในการพยายามแสวงหาข้อมูลเพื่อการดำเนินธุรกิจ การกำหนดกลไกด้านการบริหารจัดการ และการตลาด และเชื่ออำนาจภายนอกคือ ในเรื่องของอำนาจที่เหนือการควบคุม คือดวงชะตา ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาโอกาส เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจ จากการทดสอบระหว่างคุณลักษณะส่วนตัวกับความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ พบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลอันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ความเชื่อทางศาสนา และลักษณะธุรกิจที่ดำเนินการ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่าลักษณะส่วนบุคคล ดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้โหราศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยขณะที่ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับลักษณะพฤติกรรมการใช้โหราศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ประมวณ วรณโชติผาเวช (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินความแม่นยำของโหราศาสตร์ไทยในการพยากรณ์ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมในการทำงาน” ผลการวิจัยพบว่าการใช้โหราศาสตร์ไทยมีความแม่นยำในการพยากรณ์ลักษณะส่วนบุคคลได้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความขยัน การเสียสละ และความอดทน นอกจากนี้โหราศาสตร์ไทยยังมีความแม่นยำในการพยากรณ์พฤติกรรมในการทำงาน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่ง การรักษาเวลา และความรับผิดชอบต่อน้ำที่ ส่วนค่าพยากรณ์เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย และการให้ความร่วมมือไม่พบความแม่นยำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์กับองค์กรในการนำโหราศาสตร์ไทยไปเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการคัดเลือกและจัดสรรบุคคลเข้าทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสมในการพิจารณาความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความขยัน การเสียสละ และความอดทน ตลอดจนการปฏิบัติตามคำสั่ง การรักษาเวลา และความรับผิดชอบต่อน้ำที่ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ประจำปี 2552 จำนวน 18,250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ประจำปี 2552 จำนวน 380 คน โดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) ในการคำนวณเพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 (Yamane 1967 : 729)

จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อนร้อยละ 5 พบว่าจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบระบบ (Systematic Random Sampling) สุ่มจากผู้รับบริการช่วงความห่างช่วงละ 5 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรต้น : ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

เพศ

อายุ

ระดับการศึกษา

อาชีพ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สถานภาพ

1.2 ปัจจัยเสริม ได้แก่

จำนวนครั้งที่มารับการพยากรณ์

เหตุผลที่มารับการพยากรณ์

ประเภทของปัญหา

1.3 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่

ระดับความรุนแรงของปัญหา

ความคาดหวังจากการพยากรณ์ / ตรวจดวงชะตา

เจตคติที่มีต่อการพยากรณ์ / ตรวจดวงชะตา

ระดับความพึงพอใจต่อการพยากรณ์ / ตรวจดวงชะตา

ความเชื่ออำนาจในตน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1: แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเสริม เพื่อสอบถามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ จำนวนครั้งที่มารับการพยาบาล เหตุผลที่มารับการพยาบาล ประเภทของปัญหา และสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

ตอนที่ 2 : แบบสอบถามปัจจัยสนับสนุน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ระดับความรุนแรงของปัญหา จำนวน 1 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ดังนี้

มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรุนแรงระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรุนแรงระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรุนแรงระดับน้อย/ไม่รุนแรง

2.2 ความคาดหวังจากการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา จำนวน 1 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับดังนี้

มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคาดหวังระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคาดหวังระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคาดหวังระดับน้อย

2.3 เจตคติที่มีต่อการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา จำนวน 7 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

2.4 ระดับความพึงพอใจต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา จำนวน 1 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับดังนี้

มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความพึงพอใจระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคาดพึงพอใจระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคาดพึงพอใจระดับน้อย

2.5 ความเชื่ออำนาจในตน จำนวน 7 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 : แบบสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 4 ข้อ โดยที่

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา
3. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตามรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร
4. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความเหมาะสมของสำนวนภาษา และพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) โดยจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน

4.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

4.3.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha - Coefficient) (ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ 2548 : 69 – 70) ดังสูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_T^2} \right]$$

โดยที่	α	=	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
	K	=	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_T^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

โดยที่

แบบสอบถามเจตคติต่อการพยากรณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7561

แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8026

แบบสอบถามความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7921

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำหนดไว้
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มทดลองตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองจนได้ตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดไว้
4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ จำนวนครั้งที่มารับการพยากรณ์ เหตุผลที่มารับการพยากรณ์ ประเภทของปัญหาใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของปัญหา ความคาดหวังจากการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา เจตคติที่มีต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา ระดับความพึงพอใจต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาความเชื่ออำนาจในตน และความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์

ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ และ 5 ระดับ ดังนี้

สำหรับ 3 ระดับ

- 2.50 - 3.00 หมายถึง มีระดับความรุนแรง/ความคาดหวัง/ความพึงพอใจระดับมาก
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับความรุนแรง/ความคาดหวัง/ความพึงพอใจระดับปานกลาง
- 1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับความรุนแรง/ความคาดหวัง/ความพึงพอใจระดับน้อย

สำหรับ 5 ระดับ

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีเจตคติ/ความเชื่ออำนาจในตน/ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีเจตคติ/ความเชื่ออำนาจในตน/ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีเจตคติ/ความเชื่ออำนาจในตน/ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีเจตคติ/ความเชื่ออำนาจในตน/ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีเจตคติ/ความเชื่ออำนาจในตน/ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเสริมใช้การทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบภายหลังด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีการด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

4. การหาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการทำนาย ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับความสำคัญ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด (Opened End) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอเป็นประเด็นด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการ พยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งสรุปผลในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนของผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำเสนอในรูปแบบของจำนวนและร้อยละ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา
ตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	99	26.10
หญิง	281	73.90
2. อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	26	6.80
21 – 30 ปี	109	28.70
31 – 40 ปี	127	33.40
41 – 50 ปี	71	18.70
51 – 60 ปี	39	10.30
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	8	2.10
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	12	3.20
ประถมศึกษา	75	19.70
มัธยมศึกษาตอนต้น	66	17.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	77	20.30
อนุปริญญา/ปวส.	28	7.40
ปริญญาตรี	100	26.30
สูงกว่าปริญญาตรี	22	5.80

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
เกษตรกรรวม	20	5.30
ค้าขาย	86	22.60
รับจ้างทั่วไป	45	11.80
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	49	12.90
พนักงานบริษัท	69	18.20
ธุรกิจส่วนตัว	66	17.40
อื่น ๆ (แม่บ้าน/นักศึกษา/แม่ชี)	45	11.80
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	73	19.20
5,001 – 10,000 บาท	126	33.20
10,001 – 15,000 บาท	68	17.90
15,001 – 20,000 บาท	40	10.50
20,001 – 25,000 บาท	20	5.30
25,001 – 30,000 บาท	25	6.60
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	28	7.40
6. สถานภาพ		
โสด	132	34.70
สมรส	189	49.70
หย่า/หม้าย	40	10.50
แยกกันอยู่	19	5.00

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายข้อมูลทั่วไปของประชากรได้ดังนี้

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 73.90 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ปริญญาตรี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 มีอาชีพค้าขายมากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 สถานภาพของผู้รับการบริการการพยาบาลส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของโหราจารย์วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้รับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา ตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
7.ท่านเคยมารับการบริการ/ตรวจดวงชะตาที่วัดโคกเขมาเป็นจำนวนกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	213	56.10
ครั้งที่ 2	62	16.30
ครั้งที่ 3	37	9.70
มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	68	17.90
8.เหตุผลที่ท่านเลือกรับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาที่วัดโคกเขมา		
เพื่อน/คนรู้จักแนะนำ หรือชักชวนมา	212	55.80
โหราจารย์ไม่เห็นแก่อำมิสสินจ้างหรือเรียกค่าบริการมากเกินไป	16	4.20
โหราจารย์มีชื่อเสียงในการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาได้แม่นยำ	73	19.20
โหราจารย์ให้แง่คิดหรือแนวทางที่สามารถนำไปใช้ใน	72	18.90
ชีวิตประจำวันได้ดี		
อื่น ๆ เช่น มาวัดเป็นเพื่อนผู้มารับการบริการการพยาบาล	7	1.80

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
9.สาเหตุที่มารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้		
มาตรฐานตรวจดวงชะตาเพื่อทราบอนาคตหรือแนวทางการสร้าง ความก้าวหน้าในอนาคต	159	41.80
มาตรฐานดูฤกษ์ยามเพื่อความเป็นสิริมงคลในการทำกิจการบางอย่าง	26	6.80
ต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน	195	51.30
9.1 ปัญหาที่ต้องการคำแนะนำ		
1. การงาน/การเรียนรู้	52	13.70
2. ความรัก	19	5.00
3. สุขภาพ	15	3.90
4. ครอบครัว	52	13.70
5. การเงิน	55	14.50
6. อื่น ๆ เช่น คู่มือออกกรณใหม่/ทิศการสร้างบ้านใหม่	187	49.20
10. ปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้เป็นปัญหาที่เกิดจาก		
ตนเอง	265	69.70
สามี/ภรรยา/แฟน	26	6.80
บิดา/มารดา/ญาติพี่น้อง	25	6.60
บุตร	18	4.70
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	11	2.90
ผู้บังคับบัญชา	4	1.10
อื่น ๆ เช่น ครอบครัว	31	8.20
11.ระดับความรุนแรงของปัญหาที่ท่านมารับการบริการการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้		
รุนแรงมาก	43	11.30
รุนแรงพอสมควร	164	43.20
รุนแรงน้อย/ไม่รุนแรง	173	45.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
12.ในการมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาครั้งนี้ ท่านคาดหวังว่าจะได้รับทราบถึงอนาคตหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับใด		
มาก	206	54.20
ปานกลาง	170	44.70
น้อย	4	1.10

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ที่มารับการบริการ/ตรวจดวงชะตาที่วัดโคกเขมาเป็นครั้งแรก จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 เหตุผลที่มาเลือกรับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาที่วัดโคกเขมา เพราะเพื่อน/คนรู้จักแนะนำ หรือชักชวนมา จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 สาเหตุที่มารับการพยากรณ์/ตรวจ ดวงชะตาในครั้งนี้ เพราะต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 ปัญหาที่ต้องการคำแนะนำ เป็นปัญหาด้านอื่นๆ เช่น คู่มือออกฤทธิ์ใหม่ / ทิศทางการสร้างบ้านใหม่ จำนวน 187 คิดเป็นร้อยละ 49.20 ปัญหาสำคัญที่มารับการพยากรณ์/ตรวจ ดวงชะตาในครั้งนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากตนเองจำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 ระดับความรุนแรงของปัญหาที่มารับการบริการการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้รุนแรงน้อย/ไม่รุนแรง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 ในการมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาครั้งนี้ ผู้ที่มารับการบริการคาดหวังว่าจะได้รับทราบถึงอนาคตหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับมาก จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเจตคติต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา
ตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ด้านเจตคติต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.		
1. การตรวจดวงชะตาสามารถจะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคตได้	4.02	.75	มาก	1
2. การตรวจดวงชะตาควรทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.47	.86	ปานกลาง	6
3. การปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์จะทำให้ท่านมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตมากขึ้น	3.89	.71	มาก	3
4. คำแนะนำของโหราจารย์สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นได้	3.86	.75	มาก	4
5. คนที่ให้ความสำคัญกับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาเป็นคนทิ้งมง่ายและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง	2.33	1.00	น้อย	7
6. การตรวจดวงชะตาจะทำให้ท่านมีความมั่นใจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น	3.85	.76	มาก	5
7. การปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์มีผลดีมากกว่าผลเสีย	3.90	.76	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.62	.80	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ข้อที่มีความคิดเห็นต่อการพยากรณ์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ การตรวจดวงชะตาสามารถจะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคตได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.02$) ส่วนเรื่องการตรวจดวงชะตาควรทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ($\bar{x} = 3.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคนที่ให้ความสำคัญกับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาเป็นคนทิ้งมง่ายและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{x} = 2.33$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเรื่องความเชื่ออำนาจในตนต่อการพยากรณ์/

ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ความเชื่ออำนาจในตนต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.		
1. การวางแผนที่ดีล่วงหน้า ผลงานที่ออกมามักจะดี	4.32	.64	มาก	1
2. การอธิษฐานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้เกิดสิ่ง ที่ดี ๆ ตามมา	3.92	.81	มาก	4
3. ปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชีวิต เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว	3.47	.91	ปานกลาง	7
4. คนเราย่อมมีทางออกของตนเองถ้าหากมี ความพยายาม	4.21	.68	มาก	2
5. การเป็นคนเก่งดีกว่าการเป็นคน โซคติ	3.78	.91	มาก	6
6. ท่านสามารถทำอนาคตให้ดีขึ้นได้ด้วย สิ่งที่กระทำในวันนี้	4.13	.73	มาก	3
7. ความก้าวหน้าในชีวิตของท่านจะเกิดขึ้นได้ เมื่อท่านทำงานหนัก	3.86	.90	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.96	.80	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า เรื่องที่มีความคิดเห็นต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอันดับแรก คือ การวางแผนที่ดีล่วงหน้า ผลงานที่ออกมามักจะดี ($\bar{x} = 4.32$) รองลงมาคือ เรื่องคนเราย่อมมีทางออกของตนเองถ้าหากมีความพยายาม ($\bar{x} = 4.21$) ส่วนอันดับสาม คือ เรื่องท่านสามารถทำอนาคตให้ดีขึ้นได้ด้วยสิ่งที่กระทำในวันนี้ ($\bar{x} = 4.13$) และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ เรื่องปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว ($\bar{x} = 3.47$)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของการสอบถามหลังจากผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา
ตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
1.หลังจากที่ท่านเข้ารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาแล้ว ท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ		
มาก	261	68.70
ปานกลาง	118	31.10
น้อย	1	0.30
2.โหราจารย์ได้แนะนำให้ท่านปฏิบัติสิ่งใดหรือไม่		
ไม่ได้แนะนำ	35	9.20
แนะนำ	345	90.80
3.โหราจารย์ได้แนะนำให้ท่านปฏิบัติ		
ทำบุญ	255	67.10
ทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่วัด	111	29.20
ทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่บ้าน	37	9.70
ถือศีลที่วัด	13	3.40
ถือศีลที่บ้าน	15	3.90
อื่น ๆ เช่น เปลี่ยนชื่อ	24	6.30

จากตารางที่ 5 พบว่า การสอบถามหลังจากผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตาม
คำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จัดลำดับได้ดังนี้

1. หลังจากที่ท่านเข้ารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาแล้ว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 68.70
2. โหราจารย์ได้แนะนำให้ท่านปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 90.80
3. โหราจารย์ได้แนะนำให้ทำบุญ จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 67.10

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำ
ของโหราจารย์ วัดโคกขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ความคิดเห็นต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.		
1. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ทันทีที่ดูเสร็จแล้ว	4.08	.72	มาก	4
2. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะแนวทางที่โหราจารย์แนะนำในครั้งนี้นี้ง่ายต่อการปฏิบัติ	4.21	.73	มาก	2
3. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะการปฏิบัติตามคำแนะนำในครั้งนี้นี้จะมีผลดีมากกว่าผลเสีย	4.28	.70	มาก	1
4. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะคำแนะนำของโหราจารย์สามารถใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.09	.68	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.17	.71	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์หลังจากรับการบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาแล้ว โดยเชื่อว่าท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ เพราะการปฏิบัติตามคำแนะนำในครั้งนี้นี้จะมีผลดีมากกว่าผลเสีย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ($\bar{x} = 4.28$) ส่วนท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ทันทีที่ดูเสร็จแล้วมีค่าเฉลี่ย อยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ($\bar{x} = 4.08$)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของการสอบถามหลังจากผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา
ตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านจะกลับมาใช้บริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาที่นี่อีกหรือไม่		
กลับมาใช้บริการอีก	336	88.40
ไม่แน่ใจ	43	11.30
จะเปลี่ยนไปใช้บริการที่อื่นแทน	1	0.30

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม กลับมาใช้บริการอีกมีจำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 88.40 ผู้รับบริการพยากรณ์ที่ไม่ใจว่าจะกลับมาใช้บริการมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 และจะเปลี่ยนไปใช้บริการที่อื่นแทน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการ
พยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม

ตัวแปรทำนาย	R	R ²	Adj R ²	R ² change	b	B	t
เจตคติต่อการพยากรณ์	.542	.294	.292	.292	.526	.446	10.495*
ความพึงพอใจ	.610	.372	.369	.078	.371	.283	6.664*
ความเชื่ออำนาจในตน	.620	.385	.380	.013	-.197	-.113	2.774*
Constant(a) = .466			S.E. = .304				Over all F = 78.336*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ พบว่า เจตคติต่อการพยากรณ์ เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยที่เจตคติต่อการพยากรณ์ได้รับคัดเลือกเข้ามาสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ได้ร้อยละ 29.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 10.495 ส่วนความพึงพอใจ เป็นตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาสมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 6.664 และความเชื่ออำนาจในตน เป็นตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาสมการเป็นลำดับที่ 3 สามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 2.774 โดยเจตคติต่อการพยากรณ์ ความพึงพอใจ และความเชื่ออำนาจในตน มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ร้อยละ 38.5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .304 และสามารถเขียนเป็นสมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .466 + .526(\text{เจตคติต่อการพยากรณ์}) + .371(\text{ความพึงพอใจ}) - .197(\text{ความเชื่ออำนาจในตน})$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .466*Z_{(\text{เจตคติต่อการพยากรณ์})} + .283*Z_{(\text{ความพึงพอใจ})} - .113*Z_{(\text{ความเชื่ออำนาจในตน})}$$

ตารางที่ 9 ความแตกต่างระหว่างเพศกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความตั้งใจ		t
	\bar{x}	S.D.	
1. เพศชาย	4.199	.641	.631
2. เพศหญิง	4.154	.610	

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้มารับการบริการเพศชายมีค่าเฉลี่ยของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ($\bar{x} = 4.199$, S.D. = 0.641) ซึ่งไม่แตกต่างกับผู้มารับการบริการเพศหญิง ($\bar{x} = 4.154$, S.D. = 0.610) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยอายุ

ช่วงอายุ	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ต่ำกว่า 20 ปี	26	3.894	.592	มาก
21 – 30 ปี	109	4.223	.648	มาก
31 – 40 ปี	127	4.146	.614	มาก
41 – 50 ปี	71	4.172	.571	มาก
51 – 60 ปี	39	4.167	.629	มาก
มากกว่า 60 ปี	8	4.531	.490	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 60 ปี มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.531$) และช่วงอายุอื่นๆ อยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.894, 4.223, 4.146, 4.172$ และ 4.167 ตามลำดับ)

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์

จำแนกโดยอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	3.391	.678	1.795
ภายในกลุ่ม	375	141.289	.378	
รวม	379	144.680		

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้มารับการบริการที่อายุแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยสถานภาพ

สถานภาพ	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
โสด	132	4.045	.644	มาก
สมรส	189	4.250	.584	มาก
หย่า/หม้าย	40	4.169	.616	มาก
แยกกันอยู่	19	4.158	.673	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานภาพโสด สมรส หย่า/หม้าย และแยกกันอยู่ มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ระดับมาก ($\bar{x} = 4.045, 4.250, 4.169$ และ 4.158 ตามลำดับ)

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์
จำแนกโดยสถานภาพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	3.253	1.084	2.883*
ภายในกลุ่ม	376	141.427	.376	
รวม	379	144.680		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้มารับการบริการที่สถานภาพแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำ
ของโหราจารย์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method)

สถานภาพ	โสด ($\bar{x} = 4.045$)	สมรส ($\bar{x} = 4.250$)	หย่า/หม้าย ($\bar{x} = 4.169$)	แยกกันอยู่ ($\bar{x} = 4.158$)
โสด ($\bar{x} = 4.045$)	-			
สมรส ($\bar{x} = 4.250$)	-.2045*	-		
หย่า/หม้าย ($\bar{x} = 4.169$)	-.1233	.0812	-	
แยกกันอยู่ ($\bar{x} = 4.158$)	-.1124	.0921	.0109	-

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้มารับการบริการที่สถานภาพแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้มารับการบริการสถานภาพโสดมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์น้อยกว่าผู้มารับการบริการสถานภาพ ($\bar{x} = 4.045$ และ 4.250 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่าง

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	12	4.375	.494	มาก
ประถมศึกษา	75	4.193	.599	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	66	4.106	.584	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	77	4.250	.669	มาก
อนุปริญญา/ปวส.	28	4.286	.604	มาก
ปริญญาตรี	100	4.038	.638	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	22	4.273	.511	มาก

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับการศึกษาทุกระดับ มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.375, 4.193, 4.106, 4.250, 4.286, 4.038$ และ 4.273 ตามลำดับ)

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์
จำแนกโดยระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	3.664	.611	1.615
ภายในกลุ่ม	373	141.017	.378	
รวม	379	144.680		

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้มารับการบริการที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจ
กระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
เกษตรกร	20	4.125	.641	มาก
ค้าขาย	86	4.198	.591	มาก
รับจ้างทั่วไป	45	4.217	.641	มาก
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	49	4.194	.609	มาก
พนักงานบริษัท	69	4.225	.634	มาก
ธุรกิจส่วนตัว	66	4.171	.620	มาก
อื่นๆ	45	3.944	.607	มาก

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในทุกกลุ่มอาชีพ มีความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.125, 4.198, 4.217, 4.194, 4.225, 4.171$
และ 3.944 ตามลำดับ)

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์
จำแนกโดยอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	2.721	.453	1.192
ภายในกลุ่ม	373	141.959	.381	
รวม	379	144.680		

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้มารับการบริการที่อาชีพแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	73	4.168	.631	มาก
5,001 – 10,000 บาท	126	4.141	.626	มาก
10,001 – 15,000 บาท	68	4.254	.651	มาก
15,001 – 20,000 บาท	40	4.100	.515	มาก
20,001 – 25,000 บาท	20	4.262	.651	มาก
25,001 – 30,000 บาท	25	4.100	.633	มาก
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	28	4.143	.591	มาก

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.168, 4.141, 4.254, 4.100, 4.262, 4.100$
และ 4.143 ตามลำดับ)

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์
จำแนกโดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	1.087	.181	.471
ภายในกลุ่ม	373	143.593	.385	
รวม	379	144.680		

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้มารับการบริการที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจ
กระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยจำนวนครั้งที่เข้ารับการบริการ

จำนวนครั้ง	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ครั้งแรก	213	4.215	.584	มาก
ครั้งที่ 2	62	3.968	.677	มาก
ครั้งที่ 3	37	4.061	.660	มาก
มากกว่า 3 ครั้ง	68	4.250	.609	มาก

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มารับการพยากรณ์ ครั้งแรก, ครั้งที่ 2, ครั้งที่ 3
และมากกว่า 3 ครั้ง มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ระดับมาก ($\bar{x} = 4.215,$
3.968, 4.061 และ 4.250 ตามลำดับ)

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์
จำแนกโดยจำนวนครั้งที่เข้ารับบริการ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	3.833	1.278	3.411*
ภายในกลุ่ม	376	140.847	.375	
รวม	379	144.680		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้มารับการบริการที่รับการรักษาจำนวนครั้งที่แตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของ
โหราจารย์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method)

จำนวน	ครั้งแรก ($\bar{x} = 4.215$)	ครั้งที่ 2 ($\bar{x} = 3.968$)	ครั้งที่ 3 ($\bar{x} = 4.061$)	มากกว่า 3 ครั้ง ($\bar{x} = 4.250$)
ครั้งแรก ($\bar{x} = 4.215$)	-			
ครั้งที่ 2 ($\bar{x} = 3.968$)	.2470*	-		
ครั้งที่ 3 ($\bar{x} = 4.061$)	.1540	-.0931	-	
มากกว่า 3 ครั้ง ($\bar{x} = 4.250$)	-.0352	-.2823*	-.1892	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้มารับการบริการที่จำนวนครั้งแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้มารับการบริการครั้งแรกมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์มากกว่าผู้มารับการบริการครั้งที่ 2 ($\bar{x} = 4.215$ และ 3.968 ตามลำดับ) ผู้มารับการบริการมากกว่า 3 ครั้ง มีความตั้งใจกระทำ

พฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์มากกว่าผู้มารับการบริการครั้งที่ 2 ($\bar{x} = 4.250$ และ 3.968 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่าง

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยสาเหตุที่มารับการบริการ

สาเหตุ	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
อนาคต/แนวทาง	159	4.123	.627	มาก
ฤกษ์ยาม	26	4.115	.558	มาก
แก้ไขปัญหา	195	4.208	.618	มาก

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุที่มารับการพยากรณ์ มาตรวจดวงชะตาเพื่อทราบอนาคตหรือแนวทางการสร้างความก้าวหน้าในอนาคต มาตรวจฤกษ์ยามเพื่อความ เป็นสิริมงคลในการทำกิจกรรมบางอย่าง และต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ระดับมาก ($\bar{x} = 4.123, 4.115$ และ 4.208 ตามลำดับ)

ตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยเหตุผล

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.704	.352	.922
ภายในกลุ่ม	377	143.976	.382	
รวม	379	144.680		

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้มารับการบริการที่มีสาเหตุแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยประเภทของปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการบริการ

ปัญหา	n	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ตนเอง	265	4.173	.646	มาก
สามี/ภรรยา/แฟน	26	4.058	.389	มาก
บิดา/มารดา/ญาติพี่น้อง	25	4.290	.589	มาก
บุตร	18	4.208	.665	มาก
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	11	4.046	.640	มาก
ผู้บังคับบัญชา	4	3.813	.125	มาก
อื่นๆ	31	4.161	.554	มาก

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการบริการจากบิดา/มารดา/ญาติพี่น้อง, บุตร และตนเอง มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ระดับมาก ($\bar{x} = 4.290, 4.208$ และ 4.173 ตามลำดับ)

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ จำแนกโดยปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการบริการ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	1.394	.232	.605
ภายในกลุ่ม	373	143.287	.384	
รวม	379	144.680		

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้มารับการบริการที่มีปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการบริการแตกต่างกัน มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของ
ผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และ
ค่าร้อยละ (Percentage) และการจัดอันดับ ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 แสดงจำนวน และร้อยละข้อเสนอแนะ ของผู้มารับบริการต่อการมารับการพยาบาล/
ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. คำพยากรณ์เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคตเป็นอย่างดี	28	29.79
2. ควรจัดทำบัตรคิวในการให้บริการ	23	24.47
3. คำพยากรณ์เข้าใจง่าย	17	18.09
4. ควรกำหนดระยะเวลาในการพยากรณ์/ตรวจชะตาต่อครั้ง	8	8.51
5. สถานที่ในการพยากรณ์/ตรวจชะตา เช่น คับแคบ	5	5.32
6. มีความแม่นยำในการตรวจดวงชะตา	4	4.26
7. ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	3	3.19
8. อยากให้โหราจารย์ได้พักผ่อนบ้าง	3	3.19
9. ควรใช้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการพยากรณ์	1	1.06
10. โหราจารย์พูดเร็ว	1	1.06
11. ควรมีระบบติดตามผลการพยากรณ์	1	1.06
รวม	94	100

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้มารับบริการต่อการมารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำ
ของโหราจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าคำพยากรณ์เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติในอนาคตสูงสุด
เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 29.79 รองลงมาคือ ควรจัดทำบัตรคิวในการให้บริการเป็นลำดับที่ 2
คิดเป็นร้อยละ 24.47 คำพยากรณ์เข้าใจง่าย เป็นลำดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.09

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ รวมถึงเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ และศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2552 จำนวน 380 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane 1967 : 729) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การใช้ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างในเชิงสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือร้อยละ 73.90 (281 คน) มีอายุระหว่าง 31– 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.40 (127 คน) สถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 49.70 (189 คน) ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีมากที่สุด ร้อยละ 26.30 (100 คน) ส่วนใหญ่อาชีพค้าขาย ร้อยละ 22.60 (86 คน) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 33.20 (126 คน)

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ พบว่าผู้ที่มารับการบริการ/ตรวจดวงชะตาที่วัดโคกเขมาเป็นครั้งแรกมากที่สุด ร้อยละ 56.10 (213 คน) โดยเหตุผลที่มาเลือกรับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาที่วัดโคกเขมา

เพราะเพื่อน/คนรู้จักแนะนำหรือชักชวนมา ร้อยละ 55.80 (212 คน) ส่วนสาเหตุที่มารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้ เพราะต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน ร้อยละ 51.30 (195 คน) ปัญหาสำคัญที่มารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากตนเอง ร้อยละ 69.70 (265 คน) มีระดับความรุนแรงของปัญหาที่มารับการบริการการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้รุนแรงน้อย/ไม่รุนแรง ร้อยละ 45.50 (173 คน) ในการมารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาครั้งนี้ ผู้ที่มารับการบริการคาดหวังว่าจะได้รับทราบถึงอนาคตหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับมาก ร้อยละ 54.20 (206 คน)

3. การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนที่ดีล่วงหน้า ผลงานที่ออกมามักจะดี ($\bar{x} = 4.32$) การตรวจดวงชะตาสามารถจะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคตได้ ($\bar{x} = 4.02$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคนที่ให้ความสำคัญกับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาเป็นคนที่มั่งงายและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{x} = 2.33$)

4. การสอบถามหลังจากผู้รับบริการการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ พบว่า หลังจากที่ท่านเข้ารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาแล้ว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 68.70 (261 คน) โหราจารย์ได้แนะนำให้ท่านปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร้อยละ 90.80 (345 คน) และโหราจารย์ได้แนะนำให้ทำบุญ ร้อยละ 67.10 (255 คน)

5. การสอบถามหลังจากผู้รับบริการการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ พบว่า ผู้รับบริการกลับมาใช้บริการอีก ร้อยละ 88.40 (336 คน) สำหรับผู้รับบริการการพยาบาลที่ไม่แน่ใจร้อยละ 11.30 (43 คน) และจะเปลี่ยนไปใช้บริการที่อื่นแทน ร้อยละ 0.30 (1 คน)

6. ระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์หลังจากรับการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาแล้ว พบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) เนื่องจากการปฏิบัติตามคำแนะนำในครั้งนี้จะมีผลดีมากกว่าผลเสีย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{x} = 4.28$) ส่วนการที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ทันทีที่ดูเสร็จแล้วมีค่าเฉลี่ย อยู่ในอันดับสุดท้ายคือ ($\bar{x} = 4.08$)

7. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพที่แตกต่างกันมีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานภาพโสดมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์น้อยกว่าสถานภาพสมรส ($\bar{x} = 4.045$ และ 4.250 ตามลำดับ)

8. การวิเคราะห์ปัจจัยเสริมกับความความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของ โหราจารย์ วัดโคกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า เหตุผลที่มารับการพยากรณ์ และ ประเภทของปัญหา มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำนวนครั้งที่มารับการพยากรณ์ มีระดับความความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของ โหราจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้ที่มาตรวจดวงชะตาครั้งแรกมีความ ตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์มากกว่าผู้ที่มาครั้งที่สอง ($\bar{x} = 4.215$ และ 3.968 ตามลำดับ) และผู้ที่มาตรวจดวงชะตามากกว่า 3 ครั้ง มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของ โหราจารย์มากกว่าผู้ที่มาครั้งที่สอง ($\bar{x} = 4.250$ และ 3.968 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่าง

9. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการ พยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ฯ พบว่า เจตคติต่อการพยากรณ์ได้รับคัดเลือก เข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ได้ ร้อยละ 29.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 10.495 ส่วนความพึงพอใจ เป็นตัวแปรที่ได้รับความนิยมคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตาม คำแนะนำของโหราจารย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 6.664 และอำนาจในตน เป็นตัวแปรที่ได้รับความนิยมคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 3 สามารถทำนายความ ตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 2.774 โดยเจตคติต่อการพยากรณ์ ความพึงพอใจ และอำนาจในตน มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ร้อยละ 38.5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .304 และสามารถเขียนเป็นสมการการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{y} = .466 + .526 (\text{เจตคติต่อการพยากรณ์}) + .371 (\text{ความพึงพอใจ}) - .197 (\text{ความเชื่ออำนาจในตน})$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .466 * Z_{(\text{เจตคติต่อการพยากรณ์})} + .283 * Z_{(\text{ความพึงพอใจ})} - .113 * Z_{(\text{ความเชื่ออำนาจในตน})}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

จากผลการวิเคราะห์ระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากนั้นเป็นไปตามพฤติกรรมความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์ในสังคมไทยที่ พระพรหมวชิรญาณ (2546) ได้กล่าวว่า สังคมไทยได้นำโหราศาสตร์มาเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตจิตใจ ซึ่งชาวไทยจำนวนมากยังไม่ค่อยยังยึดติดความเชื่อไว้กับวิชาโหราศาสตร์และวิชาหมอดู การที่คนไทยยังมีความเชื่อเช่นนี้อยู่สืบเนื่องมาจากชีวิตมีปัญหาและมีความสงสัย เช่น มีปัญหาในเรื่องการงาน ปัญหาในเรื่องการเงิน ปัญหาในเรื่องความรัก ปัญหาในเรื่องครอบครัว ปัญหาในเรื่องประสบอุบัติเหตุ ตลอดจนปัญหาประสบความสูญเสียและความทุกข์ในเรื่องต่างๆ และอีกประการหนึ่งคือ ต้องการทราบว่าจะอนาคตเป็นอย่างไร ถ้ามีเคราะห์จะหมดเคราะห์เมื่อไหร่ หรือทำอะไรจึงจะหมดเคราะห์ หรือผ่อนหนักเป็นเบาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กัญชัช ศศิธร (2541) และ วชิราภรณ์ สัตยากุล (2541) ซึ่งได้กล่าวถึงเหตุผลในการไปดูหมอนในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ซึ่งพบปัญหาและความทุกข์ที่เป็นความสับสนต่างๆ เหล่านี้ ไม่อาจทราบหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จึงต้องไปพึ่งนักโหราศาสตร์หรือหมอดู เพื่อให้พยากรณ์ และช่วยชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ให้ร้ายกลายเป็นดี ประกอบกับการดูหมอนเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล คือ หมอดูกับผู้ใช้บริการ และมีผลสะท้อนกลับของการสื่อสารคือ การรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ โดยมักจะมีการสร้างเนื้อหาสาระมากขึ้น มีการถ่ายทอดประสบการณ์ ผู้ใช้บริการเกิดความรู้สึก อารมณ์ต่างๆ ภายหลังจากการดูหมอน และเกิดทัศนคติต่อหมอดู รวมทั้งคำทำนาย แล้วจึงส่งผลถึงแนวโน้มพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ซึ่งก็คือ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของหมอดู ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ จงเจดศักดิ์ (2540)

และจากการศึกษายังพบว่าผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตายังเห็นว่าปฏิบัติตามคำแนะนำในครั้งนี้จะมีผลดีมากกว่าผลเสีย และคำแนะนำส่วนใหญ่ที่โหราจารย์แนะนำคือการทำบุญ และทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่วัด ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ จงเจดศักดิ์ (2540) ที่กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่หมอดูแนะนำ คือการแนะนำให้ประกอบพิธีกรรม คือ การทำบุญ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การปล่อยสัตว์ การสะเดาะเคราะห์ การให้คำแนะนำในเรื่องการดำเนินชีวิต เช่น การปรับเปลี่ยนนิสัย การปฏิบัติตน การทำงาน การเรียน การแต่งกาย และการแนะนำเรื่องการระวังภัย เช่น อุบัติเหตุ ทรัพย์สิน การค้าประกัน เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาคำแนะนำหรือแนวปฏิบัติที่หมอดูแนะนำข้างต้น จะพบว่าส่วนใหญ่นั้นมีความง่าย

และเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ ไม่ขัดกับความเชื่อของผู้ใช้บริการ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เปิดเผยได้ และแสดงออกมาในรูปของความตั้งใจปฏิบัติตามคำแนะนำของหมอ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเสริมกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีผลต่อระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ จงเจิดศักดิ์ (2540) ซึ่งทำการศึกษาความน่าเชื่อถือของหมอดูกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ และมีการทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับ ศิริชัย ทรวงแสง (2548) ที่ได้ศึกษาถึงความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์กับพฤติกรรมการค้าเงินธุรกิจ ซึ่งพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักธุรกิจ อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ความเชื่อทางศาสนา และลักษณะการค้าเงินธุรกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาความรัก ปัญหาครอบครัว ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพ อาจประสบได้และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ประกอบกับมนุษย์ทั้งหลายมีความต้องการในการควบคุมอนาคตหรือความคาดหวังต่อผลประโยชน์หรือความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมใดๆ เหมือนกัน ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลแสวงหาสิ่งต่างๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ จึงเป็นผลให้ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้นไม่มีผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์

แต่ในส่วนของสถานภาพที่แตกต่างกันมีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์น้อยกว่าสถานภาพสมรส ซึ่งหากพิจารณาตามวงจรชีวิตของครอบครัว (Family Life Cycle) จะพบว่าบุคคลที่มีครอบครัวแล้วมักจะมีภาระความรับผิดชอบ และความห่วงใยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงปัญหาต่างๆ มากกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพโสด เช่น ปัญหาเรื่องครอบครัว ทั้งปัญหาเกี่ยวกับสามี และปัญหาเกี่ยวกับบุตร นอกจากนี้ยังมีความเกี่ยวพันไปถึงปัญหาทางการเงินด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ จงเจิดศักดิ์ (2540) ที่ได้ศึกษาถึงปัญหาที่ผู้รับบริการดูแลสุขภาพหมอดูอันดับที่สอง คือ เรื่องครอบครัวหรือเรื่องความรัก และสอดคล้องกับ วชิราภรณ์ สัตยากุล (2541) พบว่า ปัญหาของผู้ใช้บริการคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาด้านคู่ครอง สามีภรรยา เช่นกัน จึงเป็นเหตุให้บุคคลที่มีสถานภาพสมรสมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของหมอดูหรือโหราจารย์มากกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพโสด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเสริมกับความความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัด โศกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า เหตุผลที่มารับการพยากรณ์ และประเภทของปัญหา มีระดับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำนวนครั้งที่มารับการพยากรณ์ มีระดับความความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มาตรวจดวงชะตาครั้งแรกมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์มากกว่าผู้ที่มาครั้งที่สอง ($\bar{x} = 4.215$ และ 3.968 ตามลำดับ) และผู้ที่มาตรวจดวงชะตามากกว่า 3 ครั้งมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์มากกว่าผู้ที่มาครั้งที่สอง ($\bar{x} = 4.250$ และ 3.968 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่าง ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้มาตรวจดวงชะตาครั้งแรกส่วนใหญ่จะมีผู้ที่แนะนำมา และกล่าวถึงความแม่นยำในการตรวจดวงชะตา จึงทำให้กลุ่มที่มาครั้งแรกมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ และจากผลการวิจัยยังพบว่าผู้ที่มาตรวจดวงชะตามากกว่า 3 ครั้งขึ้นไปมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์มากที่สุด เนื่องจากกลุ่มนี้มีความเชื่อมั่น และศรัทธาในการให้คำแนะนำว่าสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ประสบผลสำเร็จ สามารถแก้ปัญหาได้จริง จึงได้มาตรวจดวงชะตามากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป

3. การศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสนับสนุนกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ พบว่า เจตคติต่อการพยากรณ์ ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 ความพึงพอใจ เป็นตัวแปรที่ได้รับความนิยมเป็นลำดับที่ 2 และความเชื่ออำนาจในตน เป็นตัวแปรที่ได้รับความนิยมเป็นลำดับที่ 3 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรข้างต้นมีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ ร้อยละ 38.5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .304

หากพิจารณาในด้านของเจตคติต่อการพยากรณ์ซึ่งสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ได้นั้น โดยจากผลการวิจัยพบว่าผู้รับบริการมีเจตคติต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าการตรวจดวงชะตาสามารถจะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคตได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการมีเจตคติต่อการพยากรณ์ในทางบวก จึงมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ หรือหมอดู ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิด

เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม (ดาเรศ กาศโอสถ 2542) กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจดี เจตคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อเจตคติเปลี่ยนแปลงแล้วจึงจะมีการยอมรับ โดยการปฏิบัติหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นในการที่ต้องการให้บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใด จึงต้องพยายามเปลี่ยนเจตคติเสียก่อน

ส่วนปัจจัยในด้านของความพึงพอใจในการให้บริการนั้น หากพิจารณาจากความหมายของความพึงพอใจในการให้บริการที่ สุภลักษณ์ ชัยอนันต์ 2540 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล โดยความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล และมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใด ๆ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าผู้รับบริการส่วนใหญ่มารับการพยาบาลเพราะต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน อันเป็นความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นในตนเอง เมื่อมารับการพยาบาลและปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์หรือหมอดูแล้วก็จะคลายความรู้สึกกังวลจากปัญหาต่าง ๆ จากผลการวิจัยพบว่าผู้เข้ารับการพยาบาลส่วนใหญ่ร้อยละ 68.70 มีความพึงพอใจในการให้บริการดังกล่าว และมีระดับการปฏิบัติตามคำแนะนำของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคลนั่นเอง

ส่วนปัจจัยด้านความเชื่ออำนาจในตนซึ่งสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ได้โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบนั้น ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาของ รอตเตอร์ (Rotter 1966 : 25) ที่พบว่าผู้ที่มีจะมีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อมที่จะมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขาและจะพยายามปรับปรุงสถานการณ์ต่างๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับขั้น รวมทั้งไม่ยอมให้ใครชักจูงโดยไม่มีเหตุผล และจากการศึกษาของสตรีกแลนด์ (Strickland 1977 : 235-245) พบว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมักเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อในความสามารถของตน พึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น ใช้เวลาในการคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับงานที่ทำมากกว่า อดทนต่องานหนักให้ความสำคัญต่อความสำเร็จและรู้จักศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยไม่ต้องอาศัยบุคคลอื่นๆ ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะมีลักษณะตรงข้าม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าสาเหตุที่มารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้ เพราะต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน ปัญหาสำคัญที่มารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากตนเอง มีระดับความรุนแรงของปัญหาที่มารับการบริการการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้รุนแรงน้อย/ไม่รุนแรง และในการมารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตานั้น ผู้ที่มารับการบริการคาดหวังว่าจะได้รับทราบถึงอนาคตหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโหราจารย์หรือหมอดูมีบทบาทในการให้คำแนะนำและช่วยคลายความวิตกกังวลจากปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิตชุมชน ควรเปิดอบรมหมอดูหรือนักพยากรณ์ ในเรื่องของสุขภาพจิตชุมชน ตลอดจนหลักการสังคมสงเคราะห์ เพื่อเป็นการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนในเบื้องต้น และเมื่อหมอดู พบว่า ผู้มารับการบริการคนใดมีปัญหาสุขภาพจิตในขั้นที่ควรได้รับการปรึกษาจากนักสังคมสงเคราะห์จิตเวช เช่น ผู้คิดจะฆ่าตัวตาย หรือจะไปทำร้าย ปองร้ายกับบุคคลอื่นๆ ให้มีการแนะนำหรือส่งต่อ (Refer Case) ไปยังหน่วยงานสังคมสงเคราะห์จิตเวชเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่าสาเหตุที่มารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้ เพราะต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิตชุมชนอาจร่วมมือกับสถาบันทางโหราศาสตร์หรือหมอดูต่าง ๆ เช่น วัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาทางสุขภาพจิตที่หมอดูได้จากผู้รับบริการ แล้วนำไปวางแผนการป้องกันสุขภาพจิตของคนในชุมชนต่าง ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ กับพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยในครั้งนี้
2. ควรมีการศึกษาในหัวข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโหราศาสตร์ เช่น จริยธรรม/ การขัดเกลาทางสังคม/ผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากอิทธิพลโหราศาสตร์หรือหมอดู
3. ควรศึกษาวิจัยถึงผลของการปรับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของผู้รับบริการพยาบาล
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในเชิงลึกเกี่ยวกับการปฏิบัติหลังจากได้รับการตรวจดวงชะตาโดยการสัมภาษณ์หรือการสังเกต และศึกษาความตั้งใจกระทำพฤติกรรมตามคำแนะนำของโหราจารย์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
5. ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มผู้ที่ไม่มารับการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กุลชน ชนาพงศธร. หลักการให้บริการ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- กัญชัช ศศิธร. “บทบาทของหมอคุณในสังคมไทย : กรณีศึกษาเฉพาะเขตกรุงเทพฯ.”
 ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
 2541.
- ไฉแสง ชวศิริ. “ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์พยาบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2530.
- กมณา วัชรานนท์. “ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษา
 มหาวิทยาลัย.” ภาคนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.
- งามตา วนินทานนท์. “ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมของบิดามารดา
 ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร.” รายงานการวิจัยฉบับที่ 50
 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
 (อัดสำเนา)
- จรัส พิภูล. โหราศาสตร์สากล. กรุงเทพฯ : เกษมบรรณกิจ, 2511.
- จิรารัตน์ ถือคำ. “ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกคู่วงของประชาชนในเขต
 กรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2548.
- จิรวัดนา มั่นยืน และ รุ่งทิพย์ สมานรักษ์. “การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
 หลบหนีการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา.” รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัย เฉลิมพล,
 ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- ชม ภูมิภาค. เจตคติ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2552. เข้าถึงได้ จาก
<http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=3&art=59345>
- ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคนอื่น ๆ. “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมใน
 การบริการของมัคคุเทศก์ไทย.” รายงานการวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท :
 การวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2547.
 (อัดสำเนา)

- ณัชชา ชินธิป. โหราศาสตร์กับการตัดสินใจทางธุรกิจ. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. “จุดนัดพบของจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยาที่สาเหตุและผลของการอบรมเลี้ยงดู.” วารสารแนะแนว. 23,3 (2527) : 10-20.
- _____ . การปรับพฤติกรรมเพื่อพัฒนาประเทศ ดำรงขั้นสูง . กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.
- ดารุเรศ กาศโอสถ. “พฤติกรรมกำเริบที่เกี่ยวกับความรู้และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรังสิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต, 2542.
- ทองคำ ลาภิกานนท์. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพฯ : ศึกษากรณีสำนักงานเขตหนองแขม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- เทพ สาริกบุตร. โหราศาสตร์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ : อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์, 2506.
- _____ . โหราศาสตร์ในวรรณคดี. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2511.
- นิยะดา ชุณหวงษ์. “หน่วยงานที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์.” เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมมนุษย์และจริยธรรมทางธุรกิจหน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535. (อัดสำเนา)
- ประมวณ วรรณโชติผาเวช. การประเมินความแม่นยำของโหราศาสตร์ไทยในการพยากรณ์ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมในการทำงาน. ม.ป.ท., 2551.
- ประยูร พลอารีย์. กัมภีร์สูตรพระเคราะห์สนธิ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนโหราศาสตร์, 2521.
- _____ . อารัมภบทโหราศาสตร์ บทเรียนวิชาโหราศาสตร์ ตอนที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงเรียนโหราศาสตร์, ม.ป.ป.
- ประยูร วงศาจันทร์. “เจตคติต่อการเมืองของครูประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- ปัทมกร บุลสถาพร. “ความรู้ในตำราพรหมชาติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.

- พระมหาสมคิด เลือะกะ. “จริยธรรมในอาชีพโหราจารย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- พระมหาประศักดิ์ ชั่งแสง. “ความเชื่อโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธรศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2541.
- พระประยูร ปยุตโต. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทวฤทธิ์ ปาฏิหาริย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม จัดพิมพ์, 2538.
- พระยาปริยัติวิธาน. ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2511.
- พรทิพย์ จงเจิดศักดิ์. “ความน่าเชื่อถือของหมอดูกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ.” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- พรรณราย พิทักษ์เจริญ. “จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพและจิตของข้าราชการสูงอายุ.” ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543.
- พระพรหมวชิรญาณ. “พฤติกรรมความเชื่อในสังคมไทย.” วารสารรามคำแหง. 7,1 (2546) : 10-35.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2540.
- พิไลรัตน์ รุจิฉนิษฐ์กุล. “การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับบริการจากหมอดูศึกษา เฉพาะกรณีผู้มารับบริการจากหมอดูของสมาคมโหราศาสตร์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- พูลหลวง. โหราศาสตร์ไทยสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2509.
- ภิญโญ พงศ์เจริญ. หมอดูกับโลกปัจจุบัน. ดวงเศรษฐี, 2541.
- _____. บทบาทของโหรในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543.
- มัลลิกา นามสง่า. อิทธิพลของ ‘ความเชื่อ’ กับชีวิต [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 6 ตุลาคม 2552. เข้าถึงได้จาก <http://www.artgazine.com/?name=news&file=readnews&max=20>
- ยอดธง ทับทิวไม้. โหราศาสตร์ไทยเรียนด้วยตนเองใน 30 ชั่วโมง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดลิฟี่, 2541.
- ยุทธนา คนแรง และ สุชาดา บุญเปรม. “ความเชื่อที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านตำบลทัพหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.” สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2548.
- โยธิน ศันสนยุทธ์. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2538.
- _____. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คพับลิเคชันส์, 2546.
- เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชัน, 2542.
- วชิราภรณ์ สัตยากุล. “หมอดูแผ่นผ้ากับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการจังหวัดอุบลราชธานี.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา - เน้นมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- วนิดา ไชยธวัช. “ปัญหาสุขภาพจิตของผู้ป่วยที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช.”
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- วาสนา จันทภาษา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโหราศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518.
- วุฒิภัทร อุดมชาติวัฒน์. ศักยภาพในการให้บริการจัดส่งผู้โดยสารของพื้นที่หน้าอาคารผู้โดยสารขา
ออกระหว่างประเทศ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2544.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, ม.ป.ป.
- ศรีหษ์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.
- _____. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- ศักดิ์ศรี รักษ์ธรรม. “เจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของครูโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดกระบี่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- ศิริชัย ทรวงแสง. ความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์กับพฤติกรรมการค้าเงินธุรกิจ. เชียงใหม่ :
กลุ่มนักธุรกิจของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่, 2548.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ส. ศิวรักษ์. โหราศาสตร์กับการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทส่องสยาม จำกัด, 2537.
- สมใจ เขียวสด. พฤติกรรมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ผลิตผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บังคับบัญชาผู้บริหาร
สถานศึกษาในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูธนบุรี, 2534.
- สมบุญ จิตตปญโญ. วิชาธรรมวิภาคและคิปปิปฏิบัติฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง,
2550.

- สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. “หมอดู กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม.” วิทยานิพนธ์
 ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2535.
- สำนักงานเจ้าคณะตำบลท่าไม้-วังควง วัดลานทอง. บทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ไทย [ออนไลน์].
 เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2552. เข้าถึงได้จาก
<http://watlantong.igetweb.com/index.php?mo=3&art=251287>
- สำเร็จ จันทรสุวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น :
 ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.
- สุเทพ อคคมณี, พระมหา. เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย :, 2542.
- สุนทร ทัศนจันทร์. โหราศาสตร์ของโลกวันนี้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2539.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ
 : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2518.
- สุรพงษ์ โสชนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- หลวงวิศาลดรุณกร. คัมภีร์โหราศาสตร์ไทย ฉบับสมบูรณ์. พระนคร : ศิลปสาสน์การพิมพ์, 2508.
- หลวงวุฒิธมพัสดุ. ถุขยามยามดีกับพิธีกรรมมงคลต่าง ๆ. พระนคร : โรงพิมพ์ห้างสมุด, 2498.
- อนุสร จันทพันธ์ และ บุญชัย โกศลธนากุล. จิต 6 ศาสตร์ในการอ่านใจคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 อัมรินทร์, 2546
- อภิชาติ พจน์จิราภรณ์. “เจตคติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่ออาชีพรับราชการ.”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวบัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- อรวรรณ ปิลนธน์โอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- อรุณ ลำเพ็ญ. “การเรียนโหราศาสตร์ ระบบหมอดู (วัลย์).” ม.ป.ท.,ม.ป.ป. (แผ่นพับ)
- อารยา ศุภทวมงคล. “พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของ
 ประชาชนในกรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 สื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ภาษาอังกฤษ

- Ajzen, I. The theory of planned behavior. New York : Organization and Human Decision Process, 1991.
- Davis, K. Human Behavior at Work : Organization Behavior. New York : McGraw Hill Book Company, 1981.
- Geis, K.J., and Ross C.E. A new look at urban alienation : The effect of neighborhood disorder on perceived powerlessness. New York : Social Psychology Quarterly, 1998.
- Good, C.V. Dictionary of Education. New York : McGraw Hill Book Company, 1973.
- Helgeson, V.S. Moderators of the relation between perceived control and adjustment to chronic illness. New York : Journal of Personality and Social Psychology, 1992.
- Kerlinger, F.N. Foundations of Behavioral Research. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc, 1982.
- Herzberg, F. , Mausner Bernard And Snyderman B. Barbara .
The Motivation to Work. New York : John Willay & Sons, 1959.
- Klausmer, Herbert J. Learning and Human Abilities : Educational Psychology. New York : Harper and Brothers, 1961.
- Lagom. Expectancy [Online]. Accessed 30 October 2009. Available from <http://guru.google.co.th/grur>
- Lawer III, E. et al. Perspective on Behavior in Organization. New York : McGraw Hill Book Company, 1983.
- Maslow, A.H. Motivation and personality. New York : Harper, 1970.
- Twenge, J.M., Zhang L., and Im C. It's beyond my control : a cross-temporal meta-analysis of increasing externality in locus of control. New York : Personality and Social Psychology Review, 1960-2002.
- Thurstone, L. Attitude Can be Measured: Attitude Theory and Measurement. New York : Willey&Sons, 1976.
- Wagner, J.A., and J.R. Hollenbeck. Management of Organizational Behavior. New Jersey : Prentice Hall, 1992.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

พระมหาวชิตร กลยามจิตโต

วุฒิการศึกษา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตศึกษาบาฬีพุทธ โขส
หน่วยงาน วัดมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เดชา ทวีไทย

วุฒิการศึกษา ศีรษะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
หน่วยงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางจิตรีรัตน์ แก้วไทย

วุฒิการศึกษา ศีรษะศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
หน่วยงาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามงานวิจัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามหมายเลข 1

เรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงความ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการ
บริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์ วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลตามความ
เป็นจริงและขอขอบพระคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

โปรดตอบแบบสอบถามชุดนี้ก่อนที่ท่านจะเข้ารับบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำสั่ง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือ กรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 21 – 30 ปี	☐ 31 – 40 ปี
☐ 41 – 50 ปี	☐ 51 – 60 ปี	☐ มากกว่า 60 ปี
3. สถานภาพ

☐ โสด	☐ สมรส	☐ หย่า/หม้าย
☐ แยกกันอยู่		
4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา	☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	☐ อนุปริญญา/ปวส.	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี		
5. อาชีพที่เป็นรายได้หลัก

☐ เกษตรกรรม	☐ ค้าขาย	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัท	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,001 – 10,000 บาท	☐ 10,001 – 15,000 บาท
☐ 15,001- 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท	☐ 25,001 - 30,000 บาท
☐ มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป		

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุน

7. ท่านเคยมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาที่วัด โศกเขมาเป็นจำนวนกี่ครั้ง (นับครั้งนี้ด้วย)

- ครั้งแรก ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3
 มากกว่า 3 ครั้ง โดยครั้งนี้เป็นครั้งที่.....

8. เหตุผลที่ท่านเลือกมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาที่วัด โศกเขมา (โปรดเลือกเหตุผลสำคัญเพียง 1 ข้อเท่านั้น)

- เพื่อน/คนรู้จัก แนะนำ หรือชักชวนมา
 โหราจารย์ไม่เห็นแก่อามิสสินจ้างหรือเรียกค่าบริการมากเกินไป
 โหราจารย์มีชื่อเสียงในการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาได้แม่นยำ
 โหราจารย์ให้แง่คิดหรือแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. สาเหตุที่มารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้

มาตรวจดวงชะตาเพื่อทราบอนาคตหรือแนวทางการสร้างความก้าวหน้าในอนาคต (ข้ามไปข้อที่ 10)

มาตรวจฤกษ์ยามเพื่อความเป็นสิริมงคลในการทำกิจกรรมบางอย่าง (ข้ามไปข้อที่ 10)

ต้องการคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตน (โปรดเลือกปัญหาสำคัญเพียง 1 ข้อเท่านั้น)

- การงาน/การเรียน ความรัก สุขภาพ
 ครอบครัว การเงิน อื่น ๆ ระบุ.....

10. ปัญหาสำคัญที่ท่านมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้เป็นปัญหาที่เกิดจาก

- ตนเอง สามี/ภรรยา/แฟน บิดา/มารดา/ญาติพี่น้อง
 บุตร เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

11. ระดับความรุนแรงของปัญหาที่ท่านมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาในครั้งนี้

- รุนแรงมาก รุนแรงพอสมควร รุนแรงน้อย/ไม่รุนแรง

12. ในการมารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาครั้งนี้ ท่านคาดหวังว่าจะได้รับทราบถึงอนาคตหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับใด

- มาก ปานกลาง น้อย

13. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา
(โปรดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็น)

รายละเอียด	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
1. การตรวจดวงชะตาสามารถจะนำมาเป็น ข้อมูลในการวางแผนอนาคตได้					
2. การตรวจดวงชะตาควรทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
3. การปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ จะทำให้ท่านมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มากขึ้น					
4. คำแนะนำของโหราจารย์สามารถช่วย แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้					
5. คนที่ให้ความสำคัญกับการพยากรณ์/ ตรวจดวงชะตาเป็นคนทิ้งมายุและไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง					
6. การตรวจดวงชะตาจะทำให้ท่านมีความ มั่นใจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ มากขึ้น					
7. การปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์มี ผลดีมากกว่าผลเสีย					

14. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้ (โปรดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็น)

รายละเอียด	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1. การวางแผนที่ดีล่วงหน้า ผลงานที่ออกมา มักจะดี					
2. การอธิษฐานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้เกิดสิ่งที่ดีๆ ตามมา					
3. ปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว					
4. คนเราย่อมมีทางออกของตนเองถ้าหากมีความพยายาม					
5. การเป็นคนเก่งดีกว่าการเป็นคนโสดดี					
6. ท่านสามารถทำอนาคตให้ดีขึ้นได้ด้วยสิ่งที่กระทำในวันนี้					
7. ความก้าวหน้าในชีวิตของท่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อท่านทำงานหนัก					

แบบสอบถามหมายเลข 2

โปรดตอบแบบสอบถามชุดนี้หลังจากที่ท่านได้เข้ารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาแล้ว

คำสั่ง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือ กรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. หลังจากที่ท่านเข้ารับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาแล้ว ท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด

มาก ปานกลาง น้อย

2. โหราจารย์ได้แนะนำให้ท่านปฏิบัติสิ่งใดหรือไม่

ไม่ได้แนะนำ (ถ้าเลือกข้อนี้ไม่ต้องตอบข้อ 3)

แนะนำ (โปรดเลือกสิ่งที่จะแนะนำ โดยเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทำบุญ ทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่วัด ทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่บ้าน

ถูศีลที่วัด ถูศีลที่บ้าน อื่น ๆ ระบุ.....

3. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์

รายละเอียด	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ทันทีที่ดูเสร็จแล้ว					
2. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะแนวทางที่โหราจารย์แนะนำในครั้งนี้น่าง่ายต่อการปฏิบัติ					
3. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะการปฏิบัติตามคำแนะนำในครั้งนี้น่าจะมีผลดีมากกว่าผลเสีย					
4. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะคำแนะนำของโหราจารย์สามารถใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้					

4. ท่านจะกลับมาใช้บริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาที่นี่อีกหรือไม่

กลับมาใช้บริการอีก

ไม่แน่ใจ

จะเปลี่ยนไปใช้บริการที่อื่นแทน

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตา

.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

พระมหาระพิน (อภิชาโน) นาคจินวงษ์

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ก

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของผู้รับบริการบริการพยาบาล/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโลกเขมา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 2 ท่านมีเจตคติที่มีต่อการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์อย่างไร

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. การตรวจดวงชะตาสามารถจะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนอนาคตได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. การตรวจดวงชะตาควรทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	0	1	1	.66	สอดคล้อง
3. การปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์จะทำให้ท่านมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตมากขึ้น	1	1	1	1	สอดคล้อง
4. คำแนะนำของโหราจารย์สามารถช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
5. คนที่ให้ความสำคัญกับการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาเป็นคนที่งมงายและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง	0	1	1	.66	สอดคล้อง
6. การตรวจดวงชะตาจะทำให้ท่านมีความมั่นใจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ มากขึ้น	1	1	1	1	สอดคล้อง
7. การปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์มีผลดีมากกว่าผลเสีย	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 3 ท่านมีความเชื่ออำนาจในคนที่มีการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์อย่างไร

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. การวางแผนที่ดีล่วงหน้า ผลงานที่ออกมามักจะดี	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. การอธิษฐานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้เกิดสิ่งที่ดี ๆ ตามมา	0	1	1	.66	สอดคล้อง
3. ปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว	0	1	0	.33	สอดคล้อง
4. คนเราย่อมมีทางออกของตนเองถ้าหากมีความพยายาม	0	1	1	.66	สอดคล้อง
5. การเป็นคนเก่งดีกว่าการเป็นคนโชคดี	0	1	1	.66	สอดคล้อง
6. ท่านสามารถทำอนาคตให้ดีขึ้นได้ด้วยสิ่งที่กระทำในวันนี้	1	1	1	1	สอดคล้อง
7. ความก้าวหน้าในชีวิตของท่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อท่านทำงานหนัก	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 4 ท่านมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์อย่างไร

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ทันทีที่ดูเสร็จแล้ว	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์เพราะแนวทางที่โหราจารย์แนะนำในครั้งนี้น่าต่อการปฏิบัติ	0	1	1	.66	สอดคล้อง
3. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ เพราะการปฏิบัติตามคำแนะนำในครั้งนี้น่าจะมีผลดีมากกว่าผลเสีย	1	1	1	1	สอดคล้อง
4. ท่านจะปฏิบัติตามคำแนะนำของโหราจารย์ เพราะคำแนะนำของโหราจารย์สามารถใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	1	1	1	1	สอดคล้อง

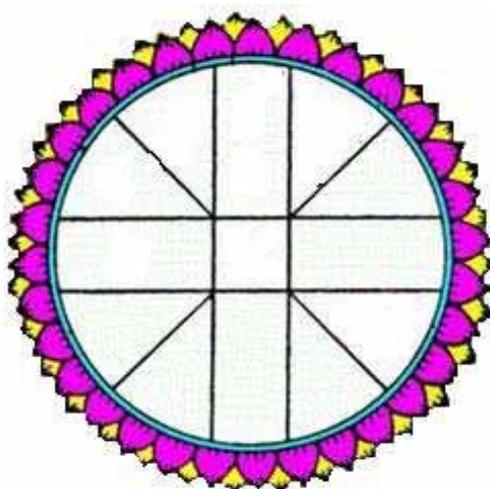
ภาคผนวก ง
โหราศาสตร์ไทยเบื้องต้น

โหราศาสตร์ไทยเบื้องต้น

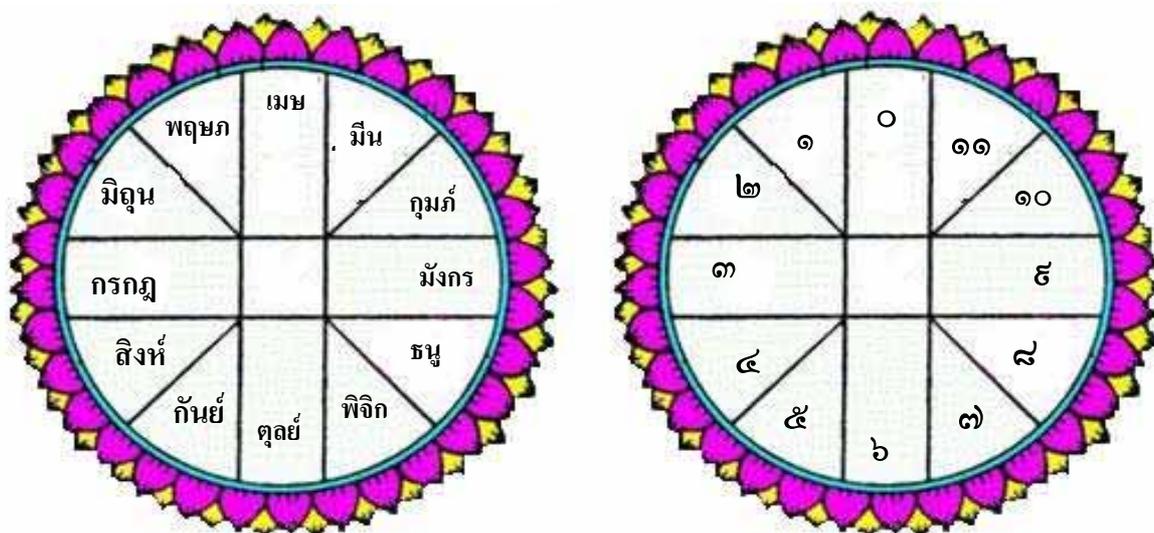
(อาจารย์ เสก คุณิต)

โหราศาสตร์ คือ วิชาพยากรณ์เหตุการณ์ข้างหน้าโดยใช้ “ดวงดาว” เป็นอุปกรณ์สำคัญ ดวงดาวที่ว่าก็คือ ดวงดาวที่อยู่บนท้องฟ้านี้เอง มีทั้งดาวเคราะห์ (ดาวที่โคจรรอบ ๆ ดวงอาทิตย์) และ ดาวฤกษ์ (ดาวที่ลอยหยุดนิ่งอยู่กับที่บนท้องฟ้า มีแสงในตัวเอง) ทั้งดาวเคราะห์และดาวฤกษ์นี้ โหราศาสตร์ได้นำมาใช้ประกอบในการพยากรณ์โดยแบ่งไปคนละส่วน คือ ดาวเคราะห์นั้นใช้พยากรณ์ โชคชะตาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ส่วนดาวฤกษ์นั้นมักใช้ในทางวางฤกษ์ยามเพื่อประกอบกิจกรรมทั้งปวง นำมาใช้ในการพยากรณ์บ้างแต่ก็เป็นส่วนประกอบเสียมากกว่า

เนื่องจากโลกที่เราอาศัยอยู่นี้เป็นดาวดวงหนึ่งที่ลอยอยู่ใต้ท้องฟ้าแห่งจักรวาล และมีดวงดาวต่าง ๆ ลอยล้อมรอบอยู่ ความจริงแล้วโลกเรานั้นโคจรรอบดวงอาทิตย์ แต่วิชาโหราศาสตร์นั้นได้ถือเอาโลกเป็นศูนย์กลาง โดยมองจากโลกออกไปยังท้องฟ้า เราจึงมองเห็นดวงอาทิตย์ (ซึ่งหยุดนิ่ง) นั้นลอยอยู่รอบโลกด้วย เมื่อโลกลอยอยู่ใต้ท้องฟ้าเช่นนี้ แผ่นผิงของท้องฟ้าจึงเป็นสิ่งจำเป็นก่อนอย่างอื่น โหราศาสตร์จึงกำหนดรูปแผ่นผิงของท้องฟ้าขึ้น ดังนี้

เราจะเห็นรูปวงกลมและมีเส้นแบ่งพื้นที่ในวงกลมนั้นออกเป็น 12 ช่องด้วยกัน วงกลมนั้นก็คือทรงกลมของท้องฟ้านั่นเอง ส่วนเส้นแบ่งนั้นก็คือการแบ่งส่วนของ “ราศี” ซึ่งในท้องฟ้าจริง ๆ นั้นก็มีการแบ่งเป็นราศีต่าง ๆ ตามกลุ่มดาวฤกษ์ที่ปรากฏอยู่ ดังนั้นทุกช่องของราศีจึงต้องเป็นที่อยู่ของราศีต่าง ๆ นั้น โดยมีราศี เมษ อยู่บนสุด แล้วนับเรียงราศีต่อมาโดยย้อนเข็มนาฬิกา ให้ราศีพฤษภเป็นราศีต่อมา ต่อจากนั้นก็เป็นที่ราศี มิถุน, กรกฏ, สิงห์, กันย์, ตุลย์, พิจิก, ธนู, มังกร, กุมภ์ และราศีมีน เป็นราศีสุดท้ายดังรูปต่อไปนี้

นักศึกษาจะต้องจดจำชื่อราศีนี้ให้แม่นยำจำให้ได้ว่าราศีไหนชื่ออะไรอยู่ตรงไหนจากนั้นต้องจำหมายเลขของราศีด้วย โดยที่ราศีเมษจะกำหนดเป็นราศี 0 และไล่เรียงกันมาตามรูปที่ปรากฏนี้ภาพวงกลมและราศีนี้แหละ โหราศาสตร์กำหนดให้เรียกว่า “จักรราศี” เพราะเป็นที่รวมของท้องฟ้าถ้าไล่ดาวเข้าไปตามราศีเหล่านี้ (คือ ดาวตามวันเกิดของบุคคลที่เกิดในวันนั้น ๆ) เราก็จะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “แผนภูมิดวงชะตา” ส่วนการว่าดาวลงในแผนภูมินี้ เราเรียกกันว่า “ผูกดวง”

ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้น นับเป็นเบื้องต้นของการศึกษาโหราศาสตร์ทีเดียว และนักศึกษาทุกคนจะต้องจดจำให้ได้ชนิดลับตามองเห็น เมื่อจำชื่อและหมายเลขของราศีต่าง ๆ ได้แล้วก็มาถึงขั้นต่อไปนั่นคือเรื่องของดวงดาว

เราใช้ดวงดาวอะไรบ้าง ดวงดาวที่ใช้ในโหราศาสตร์นี้ คือ ดาวเคราะห์ทั้งหมดที่โคจรอยู่รอบโลกของเรานั่นเอง ซึ่งมี ดังนี้ (๑) ดาวอาทิตย์ (๒) ดาวจันทร์ (๓) ดาวอังคาร (๔) ดาวพุธ (๕) ดาวพฤหัสบดี (๖) ดาวศุกร์ (๗) ดาวเสาร์ (๘) ราหู (๙) เกตุ (๑๐) ดาวมฤตยู

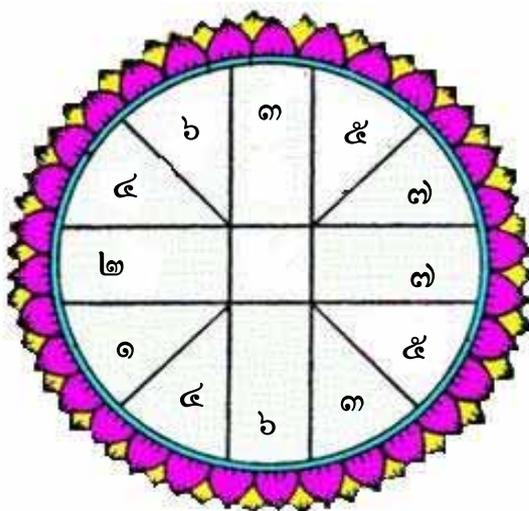
ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บนั้น คือตัวเลขประจำดาวนั้น ๆ ใช้แทนชื่อดาวนั้นในการวางลงในแผนภูมิ (หรือดวงชะตา) แต่เป็นที่น่าสังเกตอยู่ว่า หมายเลข ๘ และ ๙ นั้น ไม่มีคำว่าดาวอยู่หน้าชื่อที่เป็นดังนั้นก็เพราะว่าราหูกับเกตุไม่ใช่ดาว แต่เป็นเงาของโลกที่โหราจารย์ท่านได้ใช้ดาวอีกสองดวงมาเป็นอุปกรณ์อีก คือดาวเนปจูน (น) และดาวพลูโต (พ) ซึ่งเป็นการนำมาเสริมในภายหลัง โหราศาสตร์ดั้งเดิมนั้นไม่มีดาวสองดวงนี้ ปกติจะใช้เพียงสิบดวง ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้เท่านั้น แต่ถ้าใครสนใจก็ไปศึกษาได้ในภายหลัง

การจดจำดาวและหมายเลขของดาวนี้คงไม่ยากอะไรนัก เราจะผ่านมาถึงขั้นต่อไปอีก คือกลับมามายัง “จักรราศี” อีกครั้งขั้นแรกนักศึกษาควรรู้ไว้ก่อน ราศีนั้นจะมีองศา 30 องศา (1 องศาเท่ากับ 60 ลิปดา 1 ลิปดาเท่ากับ 60 ฟลิปดา) เมื่อรวมทั้ง 12 ราศีแล้วก็จะมี 360 องศา (เท่ากับ 1 วงกลมพอดี)

โหราศาสตร์จัดราศีต่าง ๆ ไว้เสมือนกับเป็นเรือนหนึ่ง ๆ คำว่าเรือน ก็คือบ้านนั่นเอง เมื่อเป็นบ้านก็ต้องมีเจ้าของบ้าน ดังนั้นในราศีทุกราศีจึงต้องมีผู้เป็นเจ้าของและผู้เป็นเจ้าของราศีนี้ก็คือ ดวงดาวนี้แหละ โดยกำหนดเอาไว้ดังนี้

ดาวอังคารเป็นเจ้าของราศีเมษและพิจิก ดาวศุกร์เป็นเจ้าของราศีพฤษภและตุลย์ ดาวพุธเป็นเจ้าของราศีมิถุนและกันย์ ดาวจันทร์เป็นเจ้าของราศีกรกฎ ดาวอาทิตย์เป็นเจ้าของราศีสิงห์ ดาวพฤหัสบดีเป็นเจ้าของราศีธนูและมีน ดาวเสาร์เป็นเจ้าของราศีมังกรและกุมภ์ ส่วนราหูนั้นท่านจัดให้ครองราศีกุมภ์ เป็นกรณีพิเศษ

การเป็นเจ้าของบ้านหรือเจ้าของเรือนนี้ โหราศาสตร์เรียกการเป็นเจ้าของนี้ว่า “เกษตร” เช่น อังคารเป็น “เกษตร” ในราศีเมษ และ พิจิก เป็นต้น

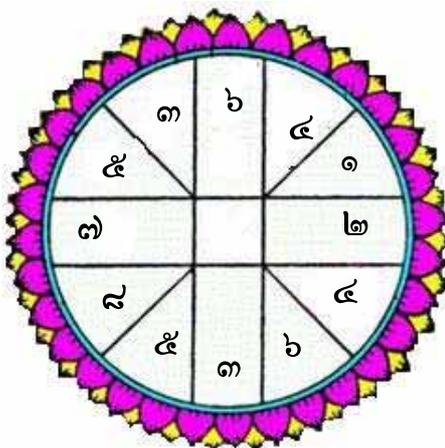

คำว่า “เกษตร” มีความหมายว่า “มั่นคงถาวร รุ่งโรจน์ มีพลัง” แข็งแรง ฉะนั้นถ้าในดวงชะตาใดมีดาวได้เกษตร (คือดาวอยู่ในเรือนของตัวเอง) ก็หมายความว่าดวงชะตานั้นมีความมั่นคง (ตามภพนั้น ๆ) โหรทุกท่านจะยกย่องนับถือดาวที่เป็นเกษตรทั้งนั้น เพราะการมีดาวที่อยู่ในเรือนตัวเองนั้น โหรถือว่าให้คุณ เปรียบเหมือนเจ้าของบ้านที่อยู่ในบ้านย่อมมีศักดิ์และสิทธิ์ที่จะทำอะไรก็ได้เต็มที่ เพราะเป็นบ้านของตน ไม่เหมือนกับการไปอาศัยบ้านคนอื่นอยู่ เช่นนี้เป็นต้น

เมื่อมีดี ก็ย่อมมีเสีย เพราะไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่จะดีแต่อย่างเดียว ดังนั้นเมื่อมี “เกษตร” ก็ต้องมี “ปรเกษตร” หรือเรียกกันอย่างสบายปากว่า “ประะ”

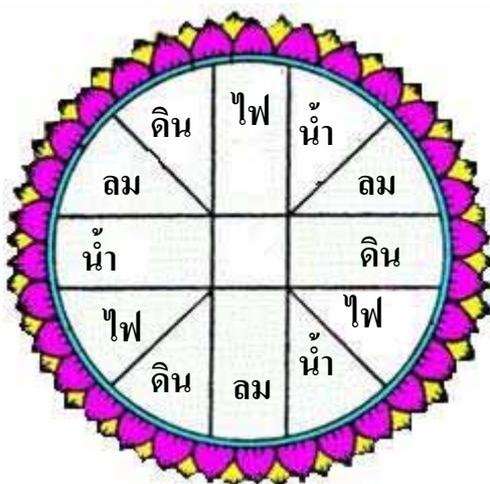
ปรเกษตร คือ อะไร

ปรเกษตรคือประ คือ สิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำว่า “เกษตร” เมื่อคำว่าเกษตรแปลว่ามั่นคง ปรเกษตร ก็แปลว่า “ไม่มั่นคง” ไม่ถาวร ไม่มีพลัง ฯลฯ นั่นเอง

อย่างไรจึงจะเรียกว่า “ปรเกษตร”

ถ้าเราจำได้ว่าดาวใด อยู่ราศีไหนเป็นดาวได้เกษตรแล้ว การจะรู้ว่าดาวใดเป็น “ปรเกษตร” ก็ง่ายมาก นั่นก็คือ ปรเกษตร นั่นจะอยู่ในราศีตรงกันข้ามกับราศีเกษตร นั่นเอง เช่นดาวอาทิตย์เป็นเกษตรในราศีสิงห์ แต่ถ้าดาวอาทิตย์ไปสถิตอยู่ในราศีกุมภ์ (ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับราศีสิงห์) ดาวอาทิตย์ก็จะ เป็นดาวปรเกษตร หรือที่เรียกง่าย ๆ ว่าเป็นดาว “ประ” ซึ่งแปลว่า ตกต่ำ, ไม่แน่นอน ส่วนการจะตกต่ำ ไม่แน่นอนในเรื่องอะไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่าดาวนั้นเป็นดาวที่ทำหน้าที่อะไร เป็นเจ้าของภพไหน (ซึ่งจะได้ เรียนในบทต่อไปข้างหน้า) แต่ในขณะนี้ขอให้นักศึกษาจงพยายามจดจำตำแหน่งของ “เกษตร” และ “ปรเกษตร” นี้ให้ได้เสียก่อนอย่าเพิ่งไปสนใจอย่างอื่น ต่อเมื่อท่องจำจนขึ้นใจดีแล้ว จึงค่อยก้าวไปขั้นต่อไป

ขั้นต่อไปก็คือ “ธาตุในราศี”

เราเรียนรู้กันมาแล้วว่า ราศีนั้นมี 12 ราศี มีเลขประจำราศีว่าอย่างไร มีชื่อเรียกอย่างไร และมีดาวครองราศีอะไรบ้าง แต่ในราศีนี้ยัง “ธาตุประจำราศี” อีกด้วย เรื่องธาตุประจำราศีนี้เป็นเรื่องสำคัญที่นักศึกษาจะต้องสนใจจดจำไว้ให้ดี โดยจำให้ได้ว่า ราศีใดเป็นธาตุอะไร นั่นคือ

ธาตุไฟ ราศีเมษ, สิงห์, ธนู

ธาตุน้ำ ราศีกรกฎ, พิจิก, มীন

ธาตุลม ราศีตุลย์, กุมภ์, เมถุน

ธาตุดิน ราศีมังกร, พฤษภ, กันย์

จะเห็นได้ว่า ธาตุหนึ่ง ๆ นั้นจะครองอยู่ 3 ราศี และจะอยู่ห่างกัน 5 ราศีทุกธาตุ ดังนั้นถ้าเราจำราศีทวาร (เมษ, กรกฎ, ตุลย์, มังกร) ได้ว่าเป็นธาตุอะไร นับไปอีก 5 ราศีก็จะเป็นธาตุดีเดียวกันนั่นเอง

ธาตุในดาว

นอกจากจะมีราศีธาตุแล้ว ในดวงดาวก็มีธาตุประจำตัวเป็นเรื่องสำคัญที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ไว้ เพราะจะเป็นประโยชน์ในการพยากรณ์ต่อไปเบื้องหน้า ดาวแต่ละดวงมีธาตุ ดังนี้

๑	ดาวอาทิตย์	เป็นดาวธาตุไฟ
๒	ดาวจันทร์	เป็นดาวธาตุดิน
๓	ดาวอังคาร	เป็นดาวธาตุลม
๔	ดาวพุธ	เป็นดาวธาตุน้ำ
๕	ดาวพฤหัสบดี	เป็นดาวธาตุไฟ
๖	ดาวศุกร์	เป็นดาวธาตุน้ำ
๗	ดาวเสาร์	เป็นดาวธาตุไฟ
๘	ราหู	เป็นดาวธาตุลม

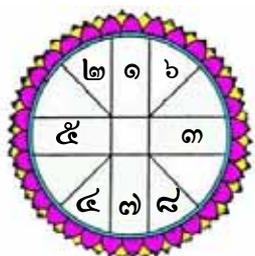
ทางโหราศาสตร์กำหนดไว้ว่า ดาว ๕, ๖, ๗, ๘ เป็นดาวแม่ธาตุ ส่วนดาว ๑, ๒, ๓, ๔ เป็นดาวลูกธาตุ

ในตอนนี้อย่าให้นักศึกษาจดจำไว้เพียงแค่นี้ก่อน และจะต้องจดจำไว้ให้ได้ เพราะทุกอย่างเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแม่บทของการศึกษาโหราศาสตร์ทั้งสิ้น

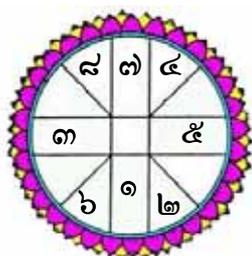
มาตรฐานของดาว

เราเรียกกันมาแล้วว่า ดาวที่เป็นเกษตรนั้นให้คุณแก่ดวงชะตา แต่ยังมีดาวที่ให้คุณแก่ดวงชะตาอีก (บางอย่างก็ให้โทษ) ซึ่งถ้าดาวใดได้มาตรฐานครองตามราศีดังที่กล่าวต่อไปนี้ ก็จะได้มีสภาพที่แข็งแรงหรืออ่อนแอตามที่โหราจารย์ได้กำหนด ซึ่งมีดังนี้

1. มหาอุจจ์
2. นิจ
3. มหาจักร
4. ราชาโชค

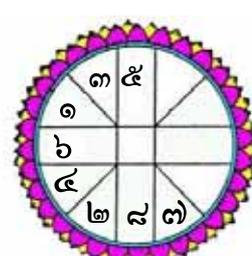
มหาอุจจ์

นิจ

มหาจักร

ราชาโชค

ตามแผนภูมิข้างบนนี้ คือ ตำแหน่งของดาวที่เข้าไปครองราศีและถูกกำหนดให้ได้มาตรฐานตามที่ระบุไว้ นั่น เช่น ดาวอาทิตย์สถิตในราศีเมษได้มาตรฐานมหาอุจจ์ เป็นต้น

มหาอุจจ์ มีความหมายอย่างไร

คำว่า “อุจจ์” แปลว่า สูงส่ง มหาอุจจ์ จึงแปลว่ายิ่งใหญ่ เค้น มีอำนาจอิทธิพล ชื่อเสียงยศศักดิ์ หรือตำแหน่งที่มีเกียรติมีชื่อเสียง เป็นต้น ดาวที่สถิตตามราศีดังกล่าวนี้จะมีสถานะที่เหมือนดวงไฟลุกโชติช่วง ร้อนแรง ดังนั้น เมื่อดาวมหาอุจจ์ให้คุณหรือโทษ จึงรุนแรงและรวดเร็ว

เมื่อมี “อุจจ์” ก็ต้องมี “นิจ”

ดาว “นิจ” นั่นก็คือดาวที่สถิตตรงข้ามกับดาวตำแหน่งอุจจ์นั่นเองและความหมายก็ตรงกันข้ามกับอุจจ์ด้วย เมื่ออุจจ์แปลว่าสูงส่ง มีเกียรติมีชื่อเสียง “นิจ” ก็แปลว่า ต้อยต่ำ ไร้เกียรติยศไร้ชื่อเสียงนี้เป็นหลักการจำอย่างง่าย ๆ

สำหรับดาว “มหาจักร” นั้น มีความหมายที่แปลกออกไป เพราะมหาจักรนั้นจะให้คุณและโทษก็ให้อย่างโลดโผน “จักร” แปลว่าหมุน มหาจักรจึงให้ความหมายในทางที่เป็นไปอย่างไม่ธรรมดา เช่น จะร้ายก็ไม่ได้เป็นไปอย่างคนทั้งหลาย จะต้องผ่านเรื่องราวที่พลิกหงายพลิกคว่ำหรือประสบเหตุการณ์ที่พิสดารพันลึก เป็นไปอย่างผาดโผนพลิกแพลงต่าง ๆ ดังนี้ เป็นต้น อะไร ๆ ที่เป็นไปอย่างไม่ธรรมดาแล้ว นั่นคือ “มหาจักร” ละ

ส่วนดาว “ราชาโชค” นั้นตรงข้ามกับมหาจักร เพราะราชาโชคนั้นคือโชคของราชา หมายถึงการให้คุณแก่ดวงชะตาที่เรียบง่าย เป็นไปอย่างสบาย ๆ ไม่ต้องลุ้นด้วยประการทั้งปวง เป็นการได้อย่างไม่ลำบาก ไม่ต้องออกแรงมากเท่าไรก็ได้มาแล้ว มีโหรบางท่านแปล ราชาโชค ว่า “ได้โชคใหญ่อย่าง

พระราชาราช” ซึ่งผมไม่เห็นด้วยนัก เพราะเท่าที่มีประสบการณ์มานับสิบ ๆ ปีนี้ ไม่ได้เป็นอย่างนั้นไปหมด บางรายได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็ได้อย่างสบาย

สรุปแล้ว ในความเห็นของผม ดาวทั้งหลายที่ปรากฏอยู่นี้ไม่ได้ให้คุณหรือโทษแต่สถานเดียว อย่างที่บางคนเข้าใจกัน ดาวนิจให้คุณแต่ดาวอุจจ์โทษก็มี แแน่ละตามปกติแล้ว ดาวมหาอุจจ์, มหาจักร, ราชาโชค เหล่านี้ส่วนใหญ่จะให้คุณมากกว่าโทษ แต่ความเป็นโทษก็มีอยู่ เช่นถ้าดาวมหาอุจจ์นั้นอยู่ในภพที่ให้คุณ แก่ดวงชะตาก็เป็นการดี แต่ถ้าไปอยู่ในภพที่ให้ความเสียหาย เช่น ภพวิหรือมรณะเช่นนี้ ก็ต้องนับว่าให้โทษ คนที่มีดาวธรรมดาเป็นอริ ก็เท่ากับมีศัตรูเป็นคนธรรมดา แต่ถ้าดาวมหาอุจจ์เป็นอริ ก็เท่ากับมีศัตรูตัวเบิ้ม มีอำนาจอิทธิพลสูง อย่างนี้แบบไหนจะให้โทษมากกว่ากันเล่า

ความจริงแล้ว ตามตำราแต่โบราณยังมีความมาตรฐานอื่นอีก เช่น ดาวจุลจักร (อยู่ตรงข้ามกับมหาจักร) และดาวเทวีโชค (อยู่ตรงข้ามกับราชาโชค) ซึ่งตำราบอกว่าให้คุณเช่นกัน แต่ไม่ตรงกับความเห็นของผม เพราะโดยทั่วไปแล้วดาวที่อยู่ตรงข้ามกันนั้นมักจะส่งผลในทางเสียหายมากกว่า เช่น อุจจ์กับนิจ เกษตรกับปรเกษตร เป็นต้น ผมจึงไม่นำดาวเหล่านั้นมาลงไว้ให้ และเห็นว่าไม่สำคัญอีกด้วย

เมื่อนักศึกษาจดจำแม่บทเหล่านี้ให้คล่องตัวแล้ว ต่อไปก็จะได้ไปเรียนในก้าวต่อไป นั่นก็คือเรื่องความหมายของดาวทั้งสิบดวง ว่ามีความหมายอย่างไรบ้าง (ซึ่งจะได้แยกออกเป็นอีกบทหนึ่งต่างหาก) และเรื่องของ “ภพ” ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งอีกต่อไป

หลักเกณฑ์การอ่านดวงชะตาทั่วไป

การอ่านดวงชะตาทั่วไปนั้น หมายถึง การที่เราหยิบเอาดวงชะตาที่ผูกไว้แล้วของใครคนหนึ่งขึ้นมาอ่าน (ดวงเดิม) หลักเกณฑ์ในการอ่านอย่างนี้นักศึกษาต่างก็ได้เรียนกันไปแล้ว คือการอ่านต้องอ่านสองจังหวะทุกครั้ง โดยยึดหลักดังนี้

1. ตรวจสอบดาวที่ประสงค์ว่าไปสถิตอยู่ที่ภพอะไร มีคุณภาพเข้มแข็งหรืออ่อนแอประการใด เป็นคู่มิตรคู่ศัตรูหรือส่งเสริมหักล้างกันหรือไม่ จากนั้นจึงตรวจสอบดาวเจ้าเรือนที่ดาวประสงค์ไปสถิตอยู่นั้นว่า ดาวเจ้าเรือนได้จรไปสถิตยังภพใด มีคุณภาพเข้มแข็งอ่อนแออย่างไร เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้วเราก็จะได้ข้อมูลของภพหรือสิ่งที่เราประสงค์จะอ่านแล้วว่าเป็นเช่นใด
2. ตรวจสอบดาวที่รวมราศีกับดาวที่ประสงค์หรือเปล่า จากนั้นจึงประยุกต์คุณภาพของดาวนั้นเข้ากับจุดประสงค์ที่เราต้องการอ่าน ถ้ามีทั้งดีและเสีย ให้ประเมินดูว่าอย่างไรหนจะอ่อนแอกว่ากัน
3. ตรวจสอบดาวที่ทำมุมสัมพันธ์มาถึงดาวที่ประสงค์ว่า เป็นดาวอะไร มีคุณภาพอย่างไร ให้ความเข้มแข็งหรืออ่อนแอ (มุมสัมพันธ์ที่ว่าเป็นก็คือดาวที่แฝงเรือนเกษตรหรือแฝงดาวเกษตรส่งกระแสมาถึง รวมทั้งมุมเสียด้วย)

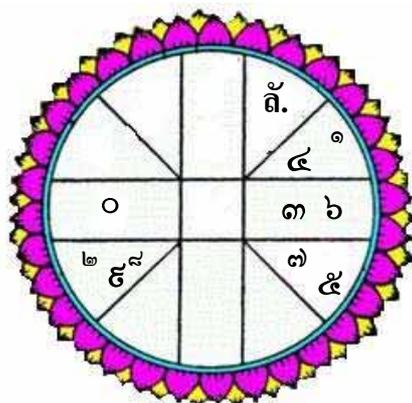
4. เมื่อได้กระทำทั้ง 3 ประการที่ว่ามาแล้ว ให้พิจารณาด้วยว่าดาวที่ทำมุมสัมพันธ์มาถึงนั้นเป็นดาวที่ทำหน้าที่ของภพอะไร ถ้าทำหน้าที่ดีเช่น ลภะ หรือ สุภะ ก็นำความดีมาให้ แต่ถ้าเป็นดาวประจำทุกสถานภพ เช่น อริ, มรณะ ก็นำความเสื่อมเสียมาให้ นอกจากนี้แล้วยังต้องพิจารณาอีกด้วยว่าตัวของดาวนั้น มีคุณสมบัติอย่างไร เช่น ดาวอังคารก็มีความขยันขันแข็ง ดาวเสาร์ก็เชิงซ้าอึดอาด ดาวอาทิตย์ก็มีความยุติธรรมตรงไปตรงมา เป็นต้น

เมื่อได้ทำทั้ง 4 ประการนี้ครบถ้วนแล้ว เราจะอ่านจุดประสงค์สิ่งนั้นสำเร็จไปข้อหนึ่ง จากนั้นก็อ่านในข้ออื่นมุมอื่นต่อไปจนครบตามที่ต้องการ

หลักสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องจดจำไว้ก็คือ การอ่านดวงไม่ควรอ่านทีเดียวทั้งดวง ควรอ่านทีละเรื่องทีละภพ และอ่านเฉพาะดาวที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของเราเท่านั้น เช่น ต้องการรู้เรื่องการเงินก็อ่านภพกุมพะและดาวที่เกี่ยวข้องกับกุมพะ ดาวในภพอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องอ่าน เป็นการย่นเวลาในการอ่านด้วย อย่าไปคิดว่าเอาดาวอื่น ๆ ที่พบเห็นเข้ามาสัมพันธ์โดยใช่เหตุ จะทำให้การอ่านพันเพื่อนและสับสนได้ง่าย และดาวที่มีความสัมพันธ์ห่างออกไปก็ไม่จำเป็นต้องอ่านก็ได้ อ่านเฉพาะดาวที่สัมพันธ์อย่างตรง ๆ และใกล้ชิดเท่านั้น

ต่อไปนี้จะสาธิตการอ่านดวงชะตาให้ดูสักเล็กน้อย ขอให้นักศึกษาจงจดจำวิธีการหรือหลักในการอ่านไว้ให้ดี (อย่าจำดาวในดวงชะตา) พิจารณาว่าหลักหรือวิธีการอ่านเป็นอย่างไร

เริ่มต้นเราต้องจับเอาชีวิตและวาสนาของเจ้าชะตาเสียก่อนว่าเป็นเช่นใด นั่นก็คือดูที่ตฤณลักษณ์คนาสติตราสีมิน ตฤณลักษณ์ก็คือดาวพฤหัสบดี ชีวิตของเขาจึงเป็นไปตามความหมายของดาวพฤหัสบดีว่ามีชีวิตที่สงบ มีคุณธรรม เป็นชีวิตที่ดีงามตามคูดาวพฤหัสบดี

ตามคูดาวพฤหัสบดีว่ามีตำแหน่งเข้มแข็งหรืออ่อนแอ ปรากฏว่าพฤหัสบดีสถิตราศีธนูเป็นเกษตร แสดงถึงความมั่นคงเป็นปีกแผ่น ขึ้นต่อมาก็คือพิจารณาดาวเสาร์ที่กุมดาวพฤหัสบดีอยู่ธรรมชาติของเสาร์กับพฤหัสนั้นเป็นศัตรูต่อกัน แต่ในดวงชะตานี้ดาวเสาร์ไม่อาจหักล้างดาวพฤหัสบดีได้ เพราะพฤหัสเป็นเกษตรในเรือนของตนผลของการรบกวนก็มีความหมายเพียงว่าเหนื่อยยาก ล่าช้า ตระหนี่ แสดงว่าชีวิตนี้จะตั้งหลักฐานมั่นคงได้แน่ แต่ต้องประสบกับความเหน็ดเหนื่อยด้วย

พิจารณาที่ดาวเสาร์อีกว่าเป็นความมาจากภพใด ปรากฏว่ามาจากภพลาภะที่หมายถึงความสำเร็จสมหวัง เป็นความหมายที่ให้คุณต่อดวงชะตา แต่เพราะความเป็นคู่ศัตรูต่อกัน จึงให้ความเหนื่อยยากลำบากในผลสำเร็จนั้น

การงาน

คูเจ้าเรือนภพที่ 10 เป็นจุดประสงค์ ซึ่งก็คือราศีธนู นั่นเอง มีเจ้าเรือนเกษตรคือดาวพฤหัสบดี แสดงว่างานของเจ้าชะตาเป็นงานที่ถูกต้อง หากินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เมื่อพฤหัสบดีเป็นเกษตรก็แสดงถึงความมั่นคง มีความเจริญงอกงามเป็นปึกแผ่น แต่เมื่อมีดาวเสาร์ร่วมอยู่ด้วย ก็อ่านประกอบได้ว่างานนั้นกว่าจะสำเร็จเป็นปึกแผ่น ได้ก็ต้องใช้ความมานะอดทนเป็นอันมาก

ถ้านำธรรมชาติของดาวเสาร์กับพฤหัสบดีมารวมกัน มีความหมายถึงการปฏิรูปและพัฒนาการงานของเจ้าชะตานี้จึงมีความหมายว่าน่าจะเป็นงานที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อย ๆ พฤหัสบดีคือความเจริญรุ่งเรือง เสาร์คือแผ่นดินหรือที่ดิน อาจะหมายถึงการทำบ้านจัดสรรขายก็ได้

ดาวที่มุมสัมพันธ์ถึงพฤหัสบดีในราศีธนูยังมีอีกสองดวง นั่นก็คือดาวศุกร์และอังคาร ซึ่งสถิตอยู่ในราศีมังกรเรือนของดาวเสาร์ มุมสัมพันธ์คือ “แฝงดาวเกษตร” นั่นเอง ดาวสองดวงนี้จึงเพิ่มความหมายในเรื่องการงานให้กับพฤหัสบดี

ดาวอังคารเป็นเกษตรราศีเมษภพกุมพะ หมายถึง การเงินและรายได้ และเป็นเกษตรราศีพิภภพศุภะ ดาวอังคารสถิตในราศีมังกรมีตำแหน่งมหาอุจจ์ ความหมายก็คือ การงานของเจ้าชะตานี้จะเกิดผลประโยชน์ เป็นรายได้ก้อนใหญ่หรือเป็นงานที่มีเกียรติได้รับความนับถือยกย่อง

ดาวศุกร์เป็นเกษตรราศีพฤษภภพสหัสชะ หมายถึง การติดต่อ-ปรับปรุงเป็นเกษตร ราศีตุลย์ภพมรณะ หมายถึงการเสียไป – จากไป – หดไป เมื่อสัมพันธ์ถึงพฤหัสบดีการงานก็ประกอบให้เห็นว่าการงานนั้นเป็นงานที่ปรับปรุงให้สวยงามขึ้นดีขึ้น และมรณะไปคือขายไป พ้นจากการเป็นของตนเอง ซึ่งก็คือการค้าหรือการจัดสรรที่ดินขายก็ได้ คือจัดปรับปรุงให้ดีแล้วก็มรณะไปโดยตนเอง

การเงิน

จับเจ้าเรือนกุมพะเป็นจุดประสงค์ คืออังคารราศีเมษว่าไปสถิตอยู่ที่ใด อังคารสถิตที่ราศีมังกรเป็นมหาอุจจ์ เป็นความหมายขั้นแรกว่า สถานะการเงินของเจ้าชะตามีความยิ่งใหญ่ ตามคูดาวเสาร์เป็นจิ้งหะที่สอง เสาร์สถิตภพกัมมะเป็นความหมายประกอบว่าการเงินที่ยิ่งใหญ่นั้นสำเร็จเพราะการงานอาชีพที่ต้องเหนื่อยยาก

ในด้านมุมสัมพันธ์ ดาวศุกร์ร่วมราศีอยู่ด้วย ศุกร์มาจากภพสหัสชะและมรณะ แต่ศุกร์นั้นมีสถานะเป็นคูมิตรกับอังคาร จึงส่งผลให้มีความหมายในทางการเงินว่า ความสำเร็จทางการเงินทำให้เจ้าชะตามีชื่อเสียงในสังคม (สหัสชะ) แต่ในขณะที่เดียวกัน ความหมายของมรณะที่ศุกร์มีอยู่ก็ให้ความหมายว่า ในความสำเร็จทางการเงินนี้ได้พบความเสียหาย (ศุกร์ตามเจ้าเรือนมากกระทบพฤหัสบดี) จนต้องล้มเลิกหรือเปลี่ยนแปลงงานหลายครั้งกว่าจะพบกับความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่

ความฤติอยู่ในราศีกรกฎเล็งอังคารอยู่ให้ความหมายว่าความเสียหายมักจะเกิดขึ้นอย่าง
ไม่ได้คาดฝัน แต่เนื่องจากอังคารเป็นมหาอุจจ์เข้มแข็งอยู่ ความฤติจึงมีอาจทำลายได้มากนัก

ขอให้นักศึกษาจงทำความเข้าใจ หลักเกณฑ์นี้ให้ดี จะได้พบความสำเร็จ ขอให้ทุกท่านจง
โชคดี

ความหมายและคุณสมบัติของดวงดาว

เนื่องจากดาวทุกดวงย่อมมีความหมายและคุณสมบัติแตกต่างกัน ฉะนั้นนักศึกษาจึง
จำเป็นต้องรู้และเข้าใจในเรื่องนี้อย่างแม่นยำเสียก่อน เพื่อเป็นผลดีของการพยากรณ์ที่จะมีต่อไปใน
เบื้องหน้า ขออัยว่านักศึกษาจะต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง มิฉะนั้นท่านจะเป็น
นักพยากรณ์ที่ดีต่อไปไม่ได้

ความหมายของดวงดาวต่าง ๆ มีดังนี้

ดาวอาทิตย์ (1) (ธาตุไฟ) อาทิตย์เป็นประธานแห่งดาว มีมวลความร้อนอันเป็นพลังงาน
ดังนั้น อาทิตย์จึงมีความหมายถึง เกียรติ อำนาจ ศักดิ์ศรี ความตระหนง ความซื่อตรงเปิดเผยความ
เข้มแข็งที่มีอิสรเสรี ความมีระเบียบกฎเกณฑ์ ความรุ่งโรจน์ ความร้อนแรง หมายถึง พลังงานต่าง ๆ ไฟ
แสงสว่าง ถ้าเป็นบุคลิกภาพก็หมายถึงความสง่าผ่าเผย ความน่าเชื่อถือ น่าเคารพ ท่าทาง
ภูมิฐานมีอำนาจ บุคคลผู้มีเกียรติ มีความเข้มแข็งจริงจังอยู่ในท่าที จุดอ่อนก็คือ มักจะไม่
ทนทานต่องานหนักที่ใช้กำลังกาย

ดาวจันทร์ (2) (ธาตุดิน) จันทร์เป็นดาวที่รับแสงมาจากดวงอาทิตย์ มีแสงนวลนาม ดังนั้น
ดาวจันทร์จึงมีความหมายถึง ความนุ่มนวลอ่อนไหว มีความเปลี่ยนแปลงง่าย ความสะอาดหมดจด ความ
สุภาพอ่อนน้อม ความเมตตาปรานี ความเห็นอกเห็นใจ ความเห็นอกเห็นใจ การพยาบาลและกิจการ
อนามัย ความละเอียดอ่อน ความคิดฝันทั้งที่เป็นได้และไม่ได้ การท่องเที่ยวต่าง ๆ ถ้าเป็นบุคลิกภาพก็
หมายถึงความนุ่มนวลอ่อนหวาน สะอาด มีความละเอียดประณีตอยู่ในตัว แม้จะเป็นชายก็มักจะมีบุคลิก
ของหญิงอยู่ด้วย

ดาวอังคาร (3) (ธาตุลม) อังคารเป็นดาวที่มีพลังงานในตัวสูง จึงหมายถึงความแข็งแกร่ง ความ
กล้าหาญที่บางครั้งก็บ้าบิ่น ความรุนแรงทั้งด้านสร้างสรรค์หรือทำลาย การต่อสู้ การดิ้นรนไม่ยอมแพ้
เชื่อมั่น ความรวดเร็ว การช่าง เครื่องจักรต่าง ๆ ความคม, อุบัติเหตุเลือด, อาวุธต่าง ๆ ถ้าเป็นบุคลิกภาพ
ก็หมายถึงความเข้มแข็งจริงจัง ขยันและกล้า ท่าทางกระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว สุขภาพแข็งแรง มักไม่
ค่อยอยู่นิ่ง จับถือสิ่งใดคุ้มคั่ง แข็งแกร่งอดทน ตัดสินใจเร็วมักดีอยู่แล้ว

ดาวพุธ (4) (ธาตุน้ำ) ดาวพุธเป็นดาวที่ปรับตัวได้ดีเยี่ยม ไม่ว่าสภาพแวดล้อมจะเป็นอย่างไร
ดาวพุธปรับตามไปได้ทั้งนั้น รับอิทธิพลของดาวอื่นได้ง่าย จึงมีความหมายถึงการปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความประนีประนอม การเจรจาตกลง เอกสารสัญญา การสื่อสาร เซวาน์ปัญญา
การพูดการเขียนต่าง ๆ ข่าวดาราทั่วไป การวางโครงการ ความเฉลียวฉลาด ถ้าเป็น

บุคลิกภาพก็หมายถึงลักษณะที่เป็นมิตรกับผู้อื่นได้ดี ทำทางคล่องแคล่ว พุดเก่ง มีอหิยาศัยดี คบคุ้นกับผู้อื่นได้ง่าย ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีเยี่ยม เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ดี

ดาวพฤหัสบดี (5) (ธาตุดิน) พฤหัสบดีเป็นดาวใหญ่ เป็นประธานแห่งดาวศุกรเคราะห์ เกาะกุมดาวไคก็แผ่คุณธรรมไปสู่ดาว นั้นด้วย เป็นดาวที่เข้มแข็งหนักแน่นแต่ไม่รุนแรงหักโค้น จึงมีความหมายถึงสิ่งที่ดีงามทั้งหลาย ความสุขสมบูรณ์ ความเป็นธรรมต่างๆ ความเอื้ออารี สติปัญญาที่ลึกซึ้ง การอบรมสั่งสอน กฎหมายต่างๆ แพทย์ ศาสนาและนักบวช แบบแผนจารีตประเพณี การปกป้อง ค้ำครอง ถ้าเป็นบุคลิกภาพก็หมายถึงความสงบระงับ สุขภาพอ่อนโยน สุขุมเยือกเย็น มีทำทางที่น่าเลื่อมใสในคารพนับถือ ลักษณะใจดี ไม่ถือตัว ดูแก่กว่าอายุจริง

ดาวศุกร์ (6) (ธาตุน้ำ) ดาวศุกร์เป็นดาวที่สวยงามที่สุดในกลุ่มดาวพระเคราะห์ทั้งหมด จึงมีความหมายถึง ความสุขที่ชื่นบานร่าเริง (โลกียสุข) ถ้ากุมกับดาวที่กระด้างจะช่วงลดความกระด้างของดาวนั้นลงได้บ้าง และยังหมายถึงความสวยงามสุนทรีย์ ความรัก การเงิน กามคุณต่างๆ อัญมณีทั้งหมด ศิลปะต่างๆ ความมั่งคั่งที่มีเสน่ห์ ถ้าเป็นบุคลิกภาพก็ หมายถึง ผู้ที่รักสวยรักงามรักธรรมชาติและศิลปะ ทำทางอ่อนหวานร่าเริงแจ่มใส มีเสน่ห์ในตัว จับใจมีชีวิตชีวารูปร่างมักจะดี

ดาวเสาร์ (7) (ธาตุไฟ) ดาวเสาร์เป็นดาวใหญ่ เป็นประธานแห่งดาวบาปเคราะห์ทั้งหมด ให้คุณและโทษอย่างซ้ำๆ แต่หนักแน่นมั่นคงระยะยาว จึงมีความหมายถึงความอดทน สุขุมมีระเบียบ ความมานะพยายาม ความเหนียวยาก ความเชื่องช้า ความเก่าแก่และเนิ่นนาน ความระมัดระวังรอบคอบ ความตระหนี่มัธยัสถ์ ความสันโดษ การงานที่ใช้กำลังกาย การเกษตร บ้านและที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ โลหะธาตุที่มีเนื้อหนักและแน่น อดีตกาล ความทุกข์และความเศร้า ถ้าเป็นบุคลิกภาพก็หมายถึง ทำทางที่เคร่งขรึม ระมัดระวัง เชื่องช้าเยือกเย็น ขาดความคล่องตัว แต่ทรหดบึกบึน ปรับสภาพให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ช้า มักเชื่อความคิดเห็นของตนเองอย่างมาก และทนทานกับงานหนักได้ดี

ราหู (8) (ธาตุลม) ราหูไม่ใช่ดาว แต่เป็นเงาของโลกที่ซัดสายไปได้ทุกที่เมื่อโลกเคลื่อนไหว โคจรไปในทิศทางต่าง ๆ จึงมีความหมายถึงสิ่งที่มีดมัว ความหลงผิดมัวเมาต่างๆ อบายมุขทั้งหลาย ความสุจริต, เล่ห์เหลี่ยม, อบายพลิกแพลงต่างๆ, สิ่งที่ผิดกฎหมาย, ความหลอกลวง, ความรวดเร็วฉับพลันทันที ความบุ่มบ่ามชุ่มฉ่ำ ความอึกทึกครึกโครม ถ้าเป็นบุคลิกภาพก็หมายถึงทำทางที่ ฉับไวจนบางครั้งดูเป็นความพรวดพรวดผลุนผลัน ความหยาบคายไม่นุ่มนวล ทำทางออกนักเลง ไม่ค่อยมีความระมัดระวัง ราหูนี้เมื่อเกาะกุมกับดาวใด ก็มักจะถ่ายทอดความมัวเมา และอิทธิพลของตนให้กับดาวดวงนั้นได้ด้วย สถิตที่ภพไหนก็ถ่ายทอดอิทธิพลให้กับภพนั้นด้วย เช่นกัน

เกตุ (9) (วิญญานธาตุ) เกตุไม่ใช่ดาว แต่เป็นจุดคำนวณของโหรที่สร้างขึ้นจากการสังเกตความเปลี่ยนแปลงของดาวที่รวมด้วย เกตุจึงเป็นดาวที่ให้อิทธิฤทธิ์แก่ดาวอื่น เมื่อเข้าสัมพันธ์กัน ทำให้ดาวนั้นเพิ่มความพิเศษขึ้นจากความหมายเดิม เกตุจึงมีความหมายถึง ความพิเศษต่าง ๆ, ลัทธิศาสนาต่างๆ, อภินิหาร, สิ่งที่ไม่ใช่ธรรมดา, การลักเพศ, ต่างประเทศ, การเดินทางไกล, ต่างชาติต่างถิ่น ถ้าเป็น

บุคลิกภาพก็หมายถึงท่าทางที่ลึกลับ ผู้ที่มีบางอย่างในตัวที่ดูไม่ออก ผู้ชอบในทางไสยศาสตร์และ
นักเล่นของเก่า คนที่วางท่าเป็นคนต่างชาติ

ดาวมฤตยู (0) มฤตยูหรือยูเรนัสเป็นดาวที่อยู่ไกลจากโลกมาก จึงเดินช้า สถิติราศีใดก็คดคั่ง
นาน มีอิทธิพล แห่งการดับสูญเพื่อนำไปสู่การเกิดใหม่ ให้คุณและโทษเด็ดขาดรุนแรง มีอำนาจที่ผิด
ธรรมชาติซึ่งหาเหตุผลไม่ได้ ร่วมกับดาวใดก็ทำให้คุณภาพของดาวนั้นผันแปรไป สถิติภพใดก็ทำ
ให้ความหมายของภพนั้นผันแปรมาสู่ธรรมชาติของคนได้ จึงมีความหมายถึงการสูญเสีย
ความรวดเร็วที่คาดไม่ถึง, ความลึกลับที่หาสาเหตุไม่ได้, สิ่งที่นอกเหนือธรรมชาติ, จิตวิญญาณ
ความเก่าแก่ช้านาน, การค้นคว้าวิจัย, ภัยอันตรายต่าง ๆ, ความตาย, ความรุนแรงที่อุบัติอย่าง
รวดเร็วจนคาดไม่ถึงและความหวังเหนียวแน่นซ้ำ ที่จริงแล้วความหมายของดาวยังมีมากกว่านี้อีก เช่น
การแยกออกไปผสมกับจิตใจ, เฉพาะกับเหตุการณ์ต่าง ๆ, เฉพาะบุคคล, สิ่งของ, อัญมณีต่าง ๆ, โรคภัยไข้
เจ็บ, อวัยวะของร่างกาย, สถานที่ ทิศ, รวมทั้งชีวิตของพืชและสัตว์ต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้นำมาเขียนรวมไว้
ในที่นี้เพราะเกรงว่านักศึกษาจะจดจำได้ไม่หมด และความสับสนได้ทำให้ความหมายหลักของดาวที่
บอกไว้นี้เกิดพร่าเลือนไป จึงขอให้นักศึกษาจดจำแต่ความหมายหลักนี้ไว้ก่อน และควรจะต้องจดจำให้
ได้เพราะจะเป็นบทฐานรองรับให้ท่านเป็นนักพยากรณ์ที่ดีในวันข้างหน้า

จงจำไว้ว่า ถ้าท่านต้องการเป็นนักพยากรณ์ (โหร) ที่ดีในวันหน้า ท่านจะต้องมุ่งมั่นเอาจริงเอา
จังตั้งแต่วันนี้ หมั่นฝึกฝนจดจำหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ครูอาจารย์ให้ไปอยู่เสมอเพราะวิชาโหราศาสตร์ไทยนี้
เป็นวิชาที่ลึกลับและละเอียดอ่อน ไม่ใช่จะเป็นกันได้ง่าย ๆ ผู้ที่ไม่ตั้งใจฝึกฝนจริงจังแล้ว จะไม่มีโอกาส
เป็นโหรได้เลย แม้ว่าจะมานั่งเรียนไปจนตาย จะเป็น ได้ก็เพียงโหร(ต้องแต่ง) เท่านั้น

เรื่องของตนุเศษ

โหราศาสตร์ไทยได้แบ่งดวงชะตาชีวิตของบุคคลออกเป็นสองภาค ภาคหนึ่งคือภาคของ
บุคลิก ซึ่งกำหนดไว้ด้วย “ตนุลักษณ์” ส่วนอีกภาคนั้นเป็นภาคแห่งจิตใจ ซึ่งแสดงออกเป็นอุปนิสัย
ของเจ้าชะตานั้น ๆ เป็นส่วนที่ซ่อนอยู่ภายในที่ไม่มีใครมองเห็น มีลักษณะเป็นนามธรรม จิตใจของคน
ย่อมมีความสำคัญที่สุด ยิ่งกว่าร่างกายเสียอีก เพราะเป็นสิ่งที่จะนำความดีหรือ ความชั่วมาสู่ชีวิตได้
เป็นส่วนที่จะสร้างพฤติกรรมดีหรือชั่วให้เจ้าชะตา ส่วนนี้เรียกว่า “ตนุเศษ”

ตนุเศษ เป็นดาวที่ถูกกำหนดขึ้นจากการคำนวณโดยตนุลักษณ์ หรือจะว่าไปแล้วเป็นตนุเศษของ
ตนุลักษณ์นั่นเอง มีวิธีคำนวณดังนี้

แบบที่หนึ่ง นับจาก “ลัคนา” ไปหา “ตนุลักษณ์” ว่าสถิตอยู่ในราศีใด โดยนับที่เป็นหนึ่ง ได้
เท่าใดตั้งไว้และนับจาก “ตนุลักษณ์” ไปหาเจ้าเรือนที่ลัคนาสถิตอยู่นั้นอีก ได้เท่าใดนำมาคูณกับจำนวนที่
ได้ไว้ก่อน แล้วเอาผลผลลัพธ์หารด้วย 7 เหลือเศษเท่าใดกากบาทไว้ยังดาวนั้นก็จะเป็น “ตนุเศษ”

แบบที่สอง แบบนี้เป็นแบบที่มีผู้คิดค้นขึ้นใหม่ในภายหลัง เพราะยังไม่แพร่หลาย แบบนี้ใช้นับจากตัวเลขกันไปหา “เจ้าเรือนที่ลัคนาสถิตอยู่” ได้เท่าใดตั้งไว้ และนับจากเจ้าเรือนลัคนานั้นไปหาเจ้าเรือนที่ลัคนาสถิตอีกครั้งหนึ่ง ได้เท่าใดนำสองจำนวนนี้มาคูณกัน เอา 7 หารผลผลลัพธ์ เหลือเศษเท่าใดกากบาทไว้เป็น “ตฤเศษ”

ในกรณีที่สองแบบนี้ ส่วนใหญ่แล้วโหราทั้งหลายมักจะใช้ในแบบแรก แม้แต่เจ้าพเจ้าเองก็ใช้แบบแรกด้วย แต่ก็ขอเสนอไว้ให้นักศึกษาได้รู้เพื่อประดับสติปัญญา จะทดลองใช้ตามแบบไหนก็แล้วแต่ชอบ

เมื่อคำนวณหา “ตฤเศษ” ได้แล้ว ดวงชะดานั้นก็เป็นอันสมบูรณ์ และผู้พยากรณ์ก็จะทราบถึงอุปนิสัยใจคอของเจ้าชะดานั้นว่าเป็นอย่างไร ซึ่งจะทราบได้ตามลักษณะคุณสมบัติของดาวที่เป็นตฤเศษนั่นเอง จะแสดงความหมายให้ไว้พอเป็นสังเขป ดังนี้

ดาวอาทิตย์ (1) เป็นตฤเศษ

เนื่องจากดาวอาทิตย์เป็นดาวธาตุไฟมีพลังแรงกล้า เมื่อเป็นจิตใจจึงมักจะใจร้อนมี ภาวะกระตือรือร้นทะเยอทะยานสูง ทำการสิ่งใดจะหวังผลตอบแทนทันที ไม่ชอบรอคอย เป็นคนที่จริงจังกับชีวิตเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่ค่อยชอบฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รักเกียรติทะนงตนสูง ไม่ง้อใคร รักศักดิ์ศรี เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ยุติธรรม มีอะไรจะแสดงออกอย่างเปิดเผย ไม่ชอบเก็บกด ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความคิดในลักษณะของผู้นำ จึงไม่ชอบงานที่ลำบากตรากตรำ รักอิสระมาก มักไม่ชอบให้ใครมาควบคุมบังคับบัญชา ชอบแสดงปมเด่นจนเหมือนคนโอ้อวด ชอบคำสรรเสริญ มักมีระเบียบ จุกจิกจู้จี้ ทำการสิ่งใดมุ่งหวังเกียรติยศมากกว่าเงินทองเสมอ

ดาวจันทร์ (2) เป็นตฤเศษ

ดาวจันทร์เป็นดาวธาตุดิน แต่ก็มีคุณสมบัติอ่อนโยนเป็นธรรมชาติ เมื่อเป็นจิต ดาวจันทร์จึงแสดงความหมายถึงความเป็นผู้มีความรัก รักบ้านรักครอบครัว รักความสะอาด มีเมตตาสูง ใจดีอ่อนเป็นผู้อบรมง่าย เอาใจผู้อื่นมากกว่าตน สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน ใจเกรงใจ มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ ไม่ชอบความรุนแรงหรือขัดแย้งกับผู้อื่น มักหลีกเลี่ยงเหตุการณ์รุนแรงเสมอ มีความรู้สึกเร็ว

ดาวอังคาร (3) เป็นตฤเศษ

ดาวอังคารเป็นดาวที่มีความรุนแรงแข็งกร้าว ทรงพลังและอำนาจในการต่อสู้ จิตใจที่เป็นดาวอังคารจึงเป็นผู้แกล้วกล้า หักหาญที่จะเอาชนะอย่าง ไม่ยอมแพ้ ไม่ยอมคุกเข่าให้ใครหรืออุปสรรคใดทั้งสิ้นเป็นนักสู้ที่บางครั้งแม้จะรู้ว่าสู้แล้วแพ้ก็จะสู้ มีอารมณ์รุนแรงไม่ว่าจะรักหรือเกลียด ใจนักเลงกล้าได้กล้าเสีย ตัดสินใจรวดเร็วเด็ดเดี่ยว แต่มักไม่รอบคอบ ไม่ชอบการวางแผน คิดอะไรก็ทำเลย ทำการใดมักจะรีบทำให้แล้วเสร็จจะประณีตเรียบร้อยหรือไม่นั้นไม่สนใจ มีจิตใจที่ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มักมีทิฐิมาแรงกล้า คือดี ถ้าไม่ถูกใจจะชนิดหัวชนฝา มีความจริงใจกับผู้อื่น ชอบคำยกย่องสรรเสริญ มักสร้างอุดมคติให้กับชีวิตของตน ชอบคบคนที่มีนิสัยเหมือนตน พุดจาโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับตนได้

เก่งชอบการแข่งขันเอาชนะ ชอบการต่อสู้และอาวุธ ชอบการช่างต่าง ๆ จุดอ่อนคือมักถูกทำไม่ได้ ใครทำมักจะรับหมด ถูกยั่วโทสะได้ง่าย เพราะชอบเอาแต่ใจตนเป็นสำคัญ

ดาวพุธ (4) เป็นตนุเศษ

ดาวพุธมีธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงง่าย ผู้ที่มีดาวพุธเป็นดาวแห่งจิตใจจึงมักจะเป็นผู้ผสมผสาน ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ดี มีความประนีประนอมกับผู้อื่น ถ้ามีการขัดแย้งมักจะแก้ด้วยการตกลงเจรจา หรือถ้อยคำ ไม่ชอบความรุนแรง ชอบการเขียนหรืออ่าน พูดจาเก่ง เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดี แต่ก็ถูกชักจูงง่าย เพราะเป็นคนหัวอ่อนนอบน้อมง่าย เชื่อฟังไม่ใคร่ต่อต้านกับใคร เกิดอะไรรุนแรง มักหวั่นไหวตกใจง่าย ตื่นข่าว ชอบแสดงความคิดเห็น ชอบวิจารณ์ อธิบายสิ่งใดได้ชัดเจน มีความคล่องตัวในการทำงานดี มีความรอบคอบต่อการทำงาน ทำการใดมักมีวางแผนไว้ก่อน ปรับตัวเองให้เข้ากับเหตุการณ์สิ่งแวดล้อม ได้ดี ชอบร่วมหมู่คณะ แต่มักจะมีมิตรหรือศัตรูเพราะปากและคำพูดของตน เวลาอารมณ์มักไววาย พุดบ่นไม่หยุด

ดาวพฤหัสบดี (5) เป็นตนุเศษ

พฤหัสบดีเป็นดาวที่มีคุณธรรมและยึดมั่นในสิ่งดีงาม เมื่อเป็นดาวแห่งจิตใจก็ทำให้เจ้าชะตาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีหิริโอตตปปะ มีความรักและเห็นใจผู้อื่น โอบอ้อมอารีพร้อมจะให้ความช่วยเหลือ มีความรับผิดชอบสูง ชอบแนะนำสั่งสอนผู้อื่น ปลอดภัยผู้อื่นให้คลายทุกข์ได้ดี มองโลกในแง่ดีเสมอ โกรธใครไม่นานและไม่พยายาม อภัยคนง่าย มีความกตัญญูกตเวทีรู้คุณคน มีสัจจะไม่หวั่นไหวกับเหตุการณ์เท่าใดนัก เมื่อประสบเคราะห์กรรมมักอดทนและรับสภาพได้ดี ไม่ชอบเล่าความทุกข์ยากของตนให้ผู้อื่นฟัง รักหมู่คณะ มีความปรองดอง ไม่ชอบการแตกร้างไม่หักหาญ มีจิตใจเสียสละ เข้าใจในชีวิตดี มีเหตุมีผล ชอบรับฟังความเห็นของผู้อื่น แม้ว่าจะขัดแย้งกับความคิดตน ชอบสังเกตพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ ชอบการศึกษาค้นคว้าในวิชาการต่าง ๆ มีอารมณ์สะเทือนใจง่ายสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน มีความยึดมั่นในตัวเองถูกชักจูงได้ยาก เพราะเป็นผู้ฉลาดและไหวพริบดี

ดาวศุกร์ (6) เป็นตนุเศษ

ดาวศุกร์เป็นดาวแห่งโลกียะ เมื่อเป็นตนุเศษจึงทำให้เจ้าชะตาเป็นผู้รักสวยรักงาม อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน ชอบความสนุกสนาน มองโลกและชีวิตใกล้ ๆ ตัวเอง ไม่ชอบคิดการณ์ไกล ไม่ชอบแผนระยะยาวและมีรสนิยมประณีต มีความเข้าใจในศิลปะ ชอบธรรมชาติ ชอบของหอมและเครื่องประดับตกแต่งแพรวพราว มีคนรักอยู่ในหัวใจเสมอ ยามรักมักทุ่มเทเทิดทูน ถ้าเกลียดก็มักเกลียดและทำลาย โกรธแล้วมักอาฆาต ทำอะไรมักเอาแต่ใจตน ตามใจตัวเอง ทำอะไรมักหวังผลเพื่อตนเอง ก่อนฉลาด มีความหวังเสมอ มีความทุกข์ไม่นาน มักเอาใจตัวเองได้ดี สะเทือนใจง่าย ปรวนแปรง่าย เปลี่ยนใจง่าย ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว กล้าได้กล้าเสีย รู้จิตใจ ชอบเที่ยว ชอบสังคมเพื่อนฝูง แต่มักมีความโลภและโมหะสูงเช่นกัน

ดาวเสาร์ (7) เป็นตฤเศษ

ดาวเสาร์เป็นดาวที่มีธรรมชาติหนักแน่นมั่นคง เชื่องช้า เมื่อเป็นดาวแห่งจิตใจทำให้เจ้าชะตาเป็นผู้ที่มีความสุขุมรอบคอบดี ทำอะไรมักจะช้าแต่มีความแน่นอน เป็นผู้ที่มีความอดทนพยายามสูง สันโดษ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับสังคมที่หรูหราฟุ่มเฟือยนัก มีความยึดมั่นเด็ดเดี่ยวไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง อดทนต่อการรอคอย โดยไม่ท้อถอย มีความอดสาหะ ผจญกับความทุกข์ยากได้ทุกสภาวะ รักสงบ ใจเย็น เกรงขريم ชอบความรู้ลึกได้เก่ง มีความเข้าใจช้า แต่เมื่อจำได้แล้วจะจดจำได้แม่นยำและลึกซึ้ง เก็บความลับได้ดีเยี่ยม ใช้ชีวิตง่าย ๆ อ่อนน้อมถ่อมตน เจียมตัว พอใจในสิ่งที่ตนมี ไม่ชอบเอาเปรียบผู้อื่น แต่ก็ไม่ชอบเสียเปรียบใคร ไม่ว่าจะเป็่สิ่งเล็กน้อยแค่ไหน ชอบวิตกกังวล เก็บเอาเรื่องราวเหตุการณ์ไว้ในจิตใจเสมอ ทำอะไรทุกอย่างเพื่อตนก่อน รักครอบครัวและยอมลำบากทุกอย่างเพื่อครอบครัวของตน ไม่ชอบการเสี่ยงแบบใดทั้งสิ้น

นักศึกษาโปรดทราบไว้ด้วยว่า ดาวตฤเศษก็เช่นเดียวกับดาวอื่น ๆ เมื่อไปสติดกับดาวใด ๆ ในราศีเดียวกัน ก็ย่อมจะถูกอิทธิพลของดาวนั้น ๆ แผ่รังสีเข้ามากระทบ และยอมรับเอาความหมายของดาวที่ร่วมราศีมาไว้ในตัวด้วย ดังนั้นถ้าดาวตฤเศษมีได้อยู่โดดเดี่ยว ก็ยอมรับเอาธรรมชาติของดาวนั้นมาไว้ในตนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือถูกผสมด้วยความหมายอื่นไปบ้าง แต่ถ้าดาว ตฤเศษนั้นได้ตำแหน่งเกษตรหรืออูจจ์ ความหมายจึงมิได้เต็มที่ แต่ถ้าเป็นเกษตรอยู่ในเรือนตนอย่างโดดเดี่ยวแล้ว ความหมายจะได้เต็มที่ตามธรรมชาติของดาวนั้น ๆ อย่างสมบูรณ์

จึงขอให้นักศึกษาได้จดจำและสนใจศึกษาเรื่องนี้ไว้ให้ดี ขอให้เห็นว่าโดยธรรมชาติจิตใจย่อมสำคัญกว่าร่างกาย จิตเป็นนายกายเป็นบ่าว จิตใจเป็นผู้บงการให้กระทำการต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อเข้าถึงจิตใจของเจ้าชะตาแล้ว ก็ย่อมจะทำให้การพยากรณ์ในด้านอื่น ๆ ของเขาง่ายมากขึ้น จึงขอให้นักศึกษาให้ความสนใจกับบทเรียนบทนี้เป็นอย่างดีที่สุด อย่าคิดว่าเป็นของตัน ๆ ที่ดูเพียงผ่าน ๆ ไปเท่านั้น ถ้านักศึกษามีความเข้าใจและใช้ตฤเศษเป็นแล้ว ก็แน่เหลือเกินว่าท่านจะเป็นนักพยากรณ์ที่ดีอีกคนหนึ่งในภายหน้าอย่างแน่นอน

มุมสัมพันธ์ของดาว

โหราศาสตร์นั้นอาศัยการพยากรณ์โดยดวงดาว จึงจำเป็นที่จะต้องรู้ถึงความผูกพันระหว่างดาวต่อดาวด้วย ซึ่งเราเรียกรวมการผูกพันร่วมผสมความหมายของดาวนี้ ว่า “มุมสัมพันธ์” โดยทั่วไปมุมสัมพันธ์ของดาวนั้นมีหลายอย่าง เช่น

1. ดาวกุมกัน คือ ดาวที่อยู่ร่วมราศีเดียวกัน สำหรับต่างประเทศถือกันว่าดาวจะกุมกันนั้นจะต้องมีองศาใกล้เคียงกันมาก ๆ จนถึง 0 องศา จึงจะถือว่ากุมกัน
2. ดาวห่างกัน 2 ราศี หรือมีองศาห่างกัน 30 องศา ไทยเรียกมุมนี้ว่า “ศูนย์พาหะ”

3. ดาวหางกัน 45 องศา ทั้งหน้าและหลัง ฝรั่งเศสเรียก “เซมิ-สแควร์” แต่ชาวไทยไม่นิยมใช้
4. ดาวหางกัน 3 ราศี ทั้งหน้าและหลัง ไทยเรียกว่า “โยค”
5. ดาวทำมุม 72 องศาต่อกัน ไทยไม่นิยมใช้
6. ดาวหางกัน 4 ราศี ฝรั่งเศสเรียกว่า มุม “สแควร์” ไทยเรียก “เกณฑ์”
7. ดาวหางกัน 5 ราศี ทั้งไทยฝรั่งเศสเรียกเหมือนกันว่า “ตรีโกณ”
8. ดาวทำมุม 135 องศาต่อกัน ไทยไม่นิยมใช้
9. ดาวทำมุม 150 องศาต่อกัน ไทยไม่นิยมใช้
10. ดาวหางกัน 7 ราศี หรือ 180 องศาต่อกัน ฝรั่งเศสเรียก “คอปโพลิชัน” ไทยเรียกมุมนี้ว่า “เส็ง”

ทั้งหมดนี้นำมาให้นักศึกษาได้เรียนรู้ไว้เท่านั้นเองว่ามีมุมสัมพันธ์อะไรบ้างแม้ว่าโหราศาสตร์ไทยจะไม่นิยมใช้ในบางมุม แต่ก็ควรรู้เป็นระดับสติปัญญาไว้ด้วย ส่วนโหราศาสตร์ไทยเท่านั้นใช้มุมสัมพันธ์อีกแบบหนึ่ง ควรยึดเอาเรือนเกษตรเป็นหลักในการอ่านผลพยากรณ์และไม่มีควมจำเป็นต้องใช้มุมทางองศาต่อกัน เป็นมุมสัมพันธ์ที่โหราโบราณใช้สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ และปกปิดหวงแหนกัน ไว้อย่างดี แม้ปัจจุบันนี้ก็มีผู้รู้และใช้มุมสัมพันธ์อย่างคล่องแคล่วน้อยเต็มที ดังนั้นจึงขอให้นักศึกษาอย่าสับสนไปใช้วิธีอื่นที่ยู้งยากกว่า จงยึดถือและจดจำมุมสัมพันธ์ระบบไทยของเราไว้ให้มั่นคง เพราะนี่คือ “ไม้ครู” ที่โหราโบราณหวงแหนกันนัก มุมสัมพันธ์ที่โหราไทยเราใช้มีอยู่ 4 แบบคือ

1. กุมกัน (ร่วมราศีเดียวกัน)

ดาวที่ร่วมราศีเดียวกัน ไม่ว่าจะมากน้อยสักแค่ไหน ย่อมจะมีความสัมพันธ์ต่อกัน และแลกเปลี่ยนคุณลักษณะของกันและกัน (ดังที่ได้เรียนมาแล้ว) จะสนับสนุนหรือหักล้างให้คุณและโทษต่อกันก็แล้วแต่คุณสมบัติเป็นคูมิตร/ศัตรู หรือคู่ธาตุ, สมพล ต่อกันนั่นเอง

2. แฝงเรือนเกษตร

ดาวที่สถิตอยู่ในราศีหนึ่งราศีใดก็ตาม จะมีอำนาจอิทธิพลหรือความหมายไปถึงอีกราศีหนึ่งได้ ถ้าหากว่าราศีนั้นมีเจ้าเรือนเกษตรเดียวกัน เช่น ดาวที่สถิตราศีเมษ จะส่งความหมายและอิทธิพลไปยังดาวอยู่ราศีพิจิกได้ และเช่นเดียวกัน ดาวในราศีพิจิกก็ส่งความหมายมาถึงดาวในราศีเมษได้ด้วย เพราะทั้งราศีเมษ/พิจิกนี้มีดาวอังคาร (3) เป็นเจ้าเรือนเกษตรนั่นเอง ในราศีพฤษภ/ตุลย์, มิถุน/กันย์, มীন/ธนู ก็เช่นกัน ดาวที่สถิตในราศีคู่กันนี้จะส่งกระแสถึงกันได้

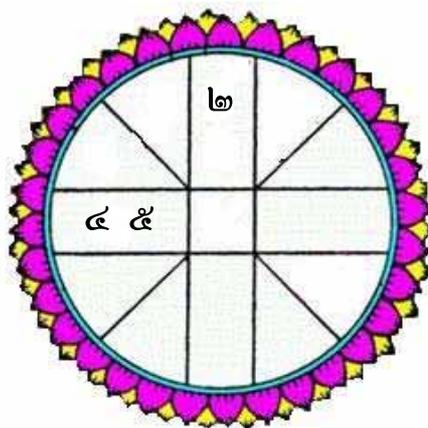
3. แฝงดาวเกษตร

ดาวที่สถิตในราศีหนึ่ง จะส่งความสัมพันธ์ไปยังราศีอื่นที่มีเจ้าเรือนเกษตรเดียวกับที่มันสถิตอยู่ได้โดยวิธี “แฝงดาวเกษตร” ดาวเกษตรในที่นี้ก็คือดาวเกษตรที่ตนสถิตอยู่นั่นเอง เช่น ดาวที่สถิตอยู่ในราศีธนูหรือมীন ย่อมจะส่งกระแสไปถึงดาวเกษตรเจ้าเรือนคือ พฤหัส (5) ได้ไม่ว่าดาวพฤหัส (5) จะไปสถิตอยู่ ณ ราศีไหน หรือดาวที่สถิตในราศีมิถุนหรือกันย์ ก็ย่อมส่งกระแสไปถึงดาวพุธ (4) ผู้เป็น

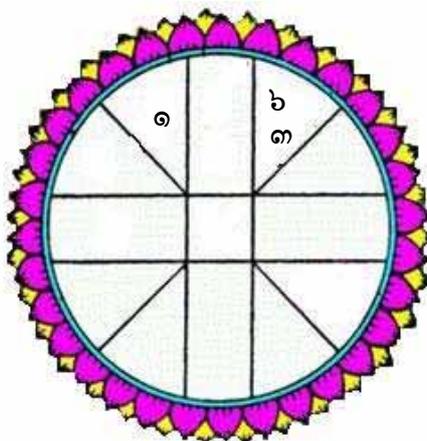
เจ้าเรือนเกษตรได้ไม่ว่าดาวพุธ (4) นั้นจะสถิตอยู่ราศีใด หรือดาวที่สถิตอยู่ในราศีสิงห์ ก็จะส่งกระแสถึงดาวอาทิตย์ (1) ได้ไม่ว่าดาวอาทิตย์ (1) จะสถิตอยู่ราศีไหน ในราศีอื่นก็ใช้ระบบนี้เช่นกัน และโดยนัยเดียวกัน ดาวเจ้าเรือนเกษตรที่สถิตอยู่ในราศีต่าง ๆ นั้น ก็ย่อมจะส่งกระแสของตนมาถึงดาวทุกดวงที่สถิตอยู่ในเรือนเกษตรของตนได้

มุลูกโซ่

ระบบลูกโซ่นี้แท้จริงก็คือความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่อง โดยระหว่างดาวที่แฝงเรือนเกษตรต่อกัน หรือแฝงดาวเกษตรต่อกันนั่นเอง คือขณะที่ดาวส่งความสัมพันธ์มาถึงกันนั้นในเวลาเดียวกันยังมีดวงดาวอื่นอยู่ร่วมราศีที่ดาวมีความสัมพันธ์กันด้วย กระแสของดาวที่ส่งไปถึงดาวเกษตรก็จะถูกถ่ายทอดผ่านดาวเกษตรไปยังดาวที่อยู่ร่วมราศีเดียวกันได้อีก เช่น

ดาวจันทร์สถิตอยู่ในราศีเมษ แต่สามารถส่งกระแสมาถึงดาวพฤหัสบดีกับและดาวพุธที่สถิตอยู่ในราศีกรกฎอันเป็นเรือนเกษตรของตัวได้

ดาวอาทิตย์สถิตอยู่ในราศีพฤษภ ย่อมส่งกระแสไปถึงดาวศุกร์ผู้เป็นเจ้าเรือนเกษตรที่ตนอาศัยอยู่ได้และยังส่งกระแสนั้นไปถึงดาวอังคารที่สถิตกุมร่วมราศีเดียวกับดาวศุกร์นั้นได้โดยผ่านดาวศุกร์เป็นสื่อกลาง

4. มุมเฉียง

ดาวที่อยู่ราศีตรงข้ามต่อกันเรียกว่า ดาวเฉียงกัน ย่อมส่งความหมายถึงกันได้โดยเฉพาะในราศีทวารคือ เมษ – กรกฎ – ตุลย์ - มังกร แล้ว กระแสที่ส่งถึงกันจะรุนแรงมากกว่าในราศีอื่น แต่การเฉียงกันนี้จะต้องมีดาวในราศีตรงข้ามด้วย ถ้าเป็นราศีเปล่าที่ไม่มีดาว มุมเฉียงไม่มีและจะนำเอากระแสไปยังเจ้าเรือนเกษตรในราศีเปล่านั้นไม่ได้ ขอให้ท่านทบทวนให้ดี

การอ่านดวงชะตา

ในการศึกษาโหราศาสตร์ไทยนี้ สิ่งที่เป็นสุดยอดความปรารถนาของนักศึกษาทุกคนก็คือ การอ่านดวงชะตาได้อย่างชัดเจนนั้น นักศึกษาจะต้องจดจำหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในวิชาโหราศาสตร์ให้ได้ และสิ่งที่นักศึกษาจะต้องจดจำมีดังนี้

1. เข้าใจความหมายของคำว่า ราศี, เรือนชะตา, ภพ ให้ถูกต้อง
2. จำความหมายของดาวทั้ง 10 ดวง ให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะความหมายหลัก
3. จำความหมายของภพต่างๆ ทั้ง 12 ภพ ให้แตกฉาน รู้จักปรับเปลี่ยนความหมายซึ่งมีมากมายของแต่ละภพให้กลมกลืนกับสิ่งที่เราต้องการอ่าน

4. มีความเข้าใจในความหมายของดาวคู่มิตร, คู่ศัตรู, คู่ธาตุ, คู่สมผล และจำให้ได้ว่า ตำแหน่งของดาวดวงไหนอยู่ราศีใดจะมีมาตรฐานเป็นเกษตร, ประเกษตร 4 ข้อสำคัญนี้แล้ว นักศึกษาจะต้องเรียนและจดจำกฎเกณฑ์ของโหราศาสตร์อีกหลายอย่าง อาทิ กฎแห่งพินทุบาทว์(บางท่านก็ใช้พินทุบาทว์) กฎดวงแตก กฎดาวฆาต กฎแห่งตบทุษ ๗๗ แต่นั่นเป็นสิ่งที่นักศึกษาจะได้เรียนต่อไป ในระยะนี้ท่านจะต้องศึกษาจดจำ 4 ข้อสำคัญที่วันนี้ให้ได้แม่นยำเสียก่อน เมื่อจดจำ 4 ข้อนี้ได้แล้ว นักศึกษาจะมีความสามารถที่จะอ่านดาวในดวงได้ เรียกหลักเกณฑ์สำคัญที่ทุกคนจะต้องจดจำให้ได้ หลักเกณฑ์ในการอ่านดาว หรือจะเรียกว่า “อ่านดวง” ก็ยังได้ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้สำคัญอย่างยิ่ง เป็นหลักเกณฑ์ชนิดที่เรียกว่า “กฎทองคำของโหราศาสตร์” ที่เดียว

กฎทองคำของโหราศาสตร์ มีดังนี้

1. การอ่านดาวนั้นต้องอ่านทีละเรื่อง เมื่อประสงคจะอ่านเรื่องใด ให้ใช้ดาวเจ้าเรือนในภพนั้นเป็นความหมายหลัก จับดูว่าดาวที่ประสงคนั้นไปสถิตที่ภพใด

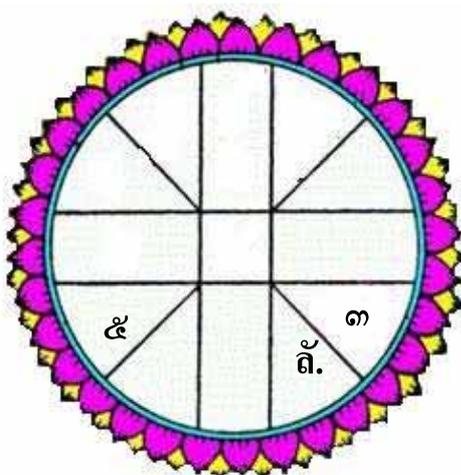
2. เมื่อทราบว่ที่ประสงค้ไปสถิตที่ภพใดแล้ว ให้อ่านจ้งหะสอง โดยติดตามคว่า ดาวตลัคน้จรไปสถิตย้งภใดแล้วนำความหมายของภพที่ดาวจะไปสถิตอยุ่นั้นมาบวกกับภพที่ดาวประสงค้สถิต จะได้โครงสร้างอันเป็นเรื่องราวของดาวที่เราประสงค้ันั้นขึ้นมา เช่น

เราต้องการอ่านสภาวะชีวิตหลักของเจ้าชะตา เราต้องเริ่มที่ภพ “ตล” โดยตรวจคว่า ดาวตลัคน้จรไปสถิตย้งภใด สมมติว่าจรไปสถิตย้งภ “กคุมพะ” เราก็ได้โครงสร้างในชั้นแรกแล้วว่ สภาวะชีวิตของเจ้าชะตานี้ผูกพันอยู่กับเรื่องการเงิน, หลักทรัพย์ โดยเขียนเป็นโครงสร้างได้ว่ “ตล - กคุมพะ-”

ถ้ดาวตลัคน้หรือภพกคุมพะที่ดาวตลัคน้สถิตอยุ่นั้นได้แสดงถึงความขยันขันแข็ง เช่น ดาวตลัคน้เป็นดาวอ้งการ เป็นต้น ก็ย้งอ่านต่อไปอีกว่เจ้าชะตานี้มีความขยันในการหาเงินหาทอง หรือขยันที่จะตั้งตัวอีกด้วย (แต่ถ้ภพกคุมพะที่ดาวตลัคน้สถิตอยุ่นั้นทำให้ดาวตลัคน้มีสภาพเป็นประเกศตร, เกศตร, มหัจจกร, อจจ, นิจ สภาวะของดาวก็มีผลไปถึงความหมายของภพด้วย เช่นมีสภาพมันคงหรือไม่มันคง เป็นต้น)

เมื่อได้โครงสร้างในจ้งหะแรกแล้ว เราต้องอ่านจ้งหะสองต่อไปอีกด้วย การติดตามดาว “กคุมพะลัคน้”(คือดาวเจ้าเรือนที่ดาวตลัคน้ไปสถิตอยู่) ว่ไปสถิตย้งภใด สมมติว่ดาวกคุมพะลัคน้ไปสถิตที่ภพ “กัมมะ” เราจะได้โครงสร้างดังนี้คือ “ตล - กคุมพะ - กัมมะ” ว่ดาวกคุมพะลัคน้ไปสถิตที่ภพ “กัมมะ” เราก็ได้โครงสร้างดังนี้คือ “ตล - กคุมพะ - กัมมะ”

อ่านได้ว่ กฎทองคำของโหราศาสตร์นี้ก็คือ ให้อ่านดาวสองจ้งหะ โดยให้จับอ่านทีละเรื่องอย่าอ่านปะปนจะทำให้เกิดความสับสน กฎทองคำของโหราศาสตร์ไม่ได้มีเพียงเท่านั้น ยังมีต่อไปอีก แต่ในช่วงนี้ขอให้งจดจำไว้เพียงแค่นี้ก่อน และขอให้พิจารณาความหมายต่าง ๆ ไม่ว่าจะของภพของดาวให้แตกฉานด้วย ยิ่งแตกฉานมากเท่าใด ท่านก็จะเป็น โหรที่ดีได้มากเท่านั้น

ตล - กคุมพะ - กัมมะ

คุณสมบัติในภพต่างๆ

เมื่อดาวคุณสมบัติไปสถิตในภพต่างๆ แห่งลัคนา ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามสถานะของภพนั้น โดยแสดงถึงความมุ่งมั่นผูกพันในความหมายแห่งภพนั้น เป็นส่วนหนึ่งของจิตใจของเจ้าชะตา

คุณสมบัติภพ “ตนุ” มีจิตใจด้วยตน คือ เปิดเผย จริตใจ คิดสิ่งใดทำสิ่งนั้น มีความคิดถึงตนเองมากกว่าผู้อื่นแต่ไม่ค่อยหลอกลวงใคร เกลี่ยความยุติธรรม

คุณสมบัติภพ “กตุมพะ” คิดถึงแต่เรื่องการสร้างฐานะ คิดอะไรที่เกี่ยวกับเงินทองเสมอ ทำอะไรขึ้นมาก็หวังได้เงินหรือผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง รั้งรั้งเรื่องการเงินดี ฉลาดหารายได้

คุณสมบัติภพ “สหัสชะ” พอใจในการคบหาสมาคม มีจิตใจเพื่อผู้อื่น ใฝ่ฝันที่จะมีชื่อเสียงในสังคม ชอบคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เสมอ

คุณสมบัติภพ “พันธู” เอาใจใส่ญาติพี่น้องเป็นพิเศษ จิตใจผูกพันอยู่กับญาติ รักบ้านไม่ชอบออกสังคม

คุณสมบัติภพ “ปุตตะ” รักบุตรและเด็ก ๆ ชอบความสนุกสนานและการเสี่ยงต่าง ๆ ชอบเล่นเกม ชอบสิ่งใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ ๆ ดี

คุณสมบัติภพ “อริ” จิตใจมักกลัวอุปสรรคมากกว่าปกติ คิดการใดมักเกรงอุปสรรคเสมอ วิตกกังวล ส่วนใหญ่จะมองโลกในแง่ร้าย

คุณสมบัติภพ “ปัตนิ” มีความรักครอบครัว เอาใจใส่ครอบครัวดี พอใจคบเพศตรงข้ามมาก ไม่ชอบเป็นผู้นำ

คุณสมบัติภพ “มรณะ” จิตใจมักประมาท คิดการใดมักคร่ำ ๆ ไม่รอบคอบ ห่วงใยในคุณภาพ ชอบการเดินทางหรือไปไกลจากบ้านเกิด พอใจในการท่องเที่ยว

คุณสมบัติภพ “ศุภะ” ชอบชีวิตที่มีความสงบ ยึดมั่นในสิ่งดีงาม จิตใจมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบดี พอใจในความเป็นอยู่ของตน ไม่ทะเลาะทะเลาะกันมาก

คุณสมบัติภพ “กัมมะ” มุ่งมั่นในการทำงาน รักงาน รับผิดชอบในเรื่องงานดี พอใจในการทำงานมีเหตุร้ายเกิดขึ้นกับตนก็มักจะปลงเป็นเรื่องกรรมมีความเชื่อเรื่องกรรมสูงกว่าปกติ

คุณสมบัติภพ “ลาภะ” จิตใจมักอยู่ในความประมาท ทำอะไรนี่ก็แต่ว่าจะต้องสำเร็จหวังผลได้สถานเดียวมักไม่เป็นอุปสรรคเพราะมองข้ามไปหมด จิตใจมักคืนรนแสวงหาอยู่เสมอ ไม่สงบ มีความโลภ เห็นความสำเร็จเป็นสิ่งที่ง่าย ๆ

คุณสมบัติภพ “วินาสน์” มีจิตใจที่เก็บกด ซ่อนความรู้สึกของตัวเองเสมอ ไม่เปิดเผย ผู้อื่นจะรู้ความรู้สึกได้ยาก สุขหรือทุกข์จะซ่อนอยู่ในใจ มีความวิตกกังวลสูงกว่าผู้อื่น

ดาวเจ้าเรือนต่าง ๆ แห่งลัคนามาเป็นดาวพิเศษ จะมีความหมายคล้ายคลึงกับดาว ๓ เศษไปสถิตภพต่าง ๆ เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

เจ้าเรือนอริเป็นพิเศษ เจ้าชะต้ามักกลัวอุปสรรคเป็นพิเศษ มักวิตกกังวล

วิธีหาลัคนา

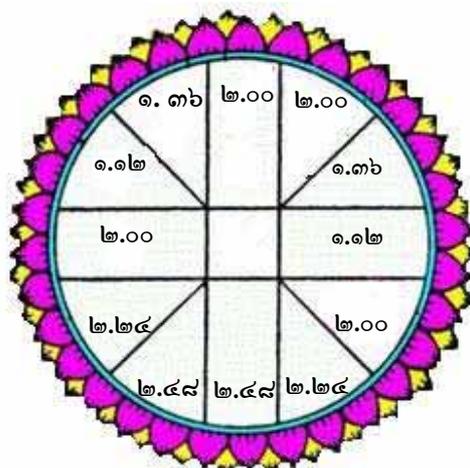
“ลัคนา” คือ จุดคำนวณนับจากเวลาที่ดวงอาทิตย์อุทัย ณ ขอบฟ้า โดยตั้งต้นจากตำแหน่งอาทิตย์ในราศีนั้นผ่านเวลาประจำราศี (อันโตนาที) ต่าง ๆ ไปจนถึงเวลาเกิด เมื่อสิ้นสุดเวลาเกิดของเจ้าชะตาดวงที่ราศีใด ก็นับว่าลัคนาสถิต ณ ราศีนั้น

โดยที่วงโคจรของโลกที่วนรอบดวงอาทิตย์นั้น มีวงรีเป็นรูปไข่ จึงทำให้มีเวลาการเดินทางของลัคนาแต่ละราศีไม่เท่ากัน บางราศีก็มีช่วงยาว บางราศีก็มีช่วงสั้น ซึ่งเวลาที่ลัคนาต้องโคจรผ่านแต่ละราศีไปในเวลาที่แตกต่างกัน เราเรียกอัตราการผ่านช่วงเวลานี้ว่า “อันโตนาที”

อัตราเวลาอันโตนาทีประจำราศีมี ดังนี้

เมษ. 2 ชม. 00 นาที	ตุลย์. 2 ชม. 98 นาที
พฤษภ. 1 ชม. 36 นาที	พิจิก 2 ชม. 29 นาที
มิถุน. 1 ชม. 12 นาที	ธนู 2 ชม. 00 นาที
กรกฎ. 2 ชม. 00 นาที	มังกร 1 ชม. 36 นาที
สิงห์. 2 ชม. 24 นาที	กุมภ์ 1 ชม. 36 นาที
กันย์. 2 ชม. 48 นาที	มีน 2 ชม. 00 นาที

รวมเวลาอันโตนาทีรอบจักรราศีทั้งหมด เป็นเวลา 24 ชั่วโมง

ในการคำนวณหาลัคนาเวลาเกิดที่สำคัญก็คือจุดแรกที่ตำแหน่งอยู่ในราศีใดเมืองสาลิปดา
เท่าไรเมื่อเวลาที่ดวงอาทิตย์อุทัย ณ ขอบฟ้าทิศตะวันออก

เวลาที่อาทิตย์อุทัยนี้ คือ เป็นจุดตั้งต้นที่ลัคนาจะเริ่มเดินจากจุดที่อาทิตย์อุทัยผ่านไปตามราศี
ต่าง ๆ จนกระทั่งถึงเวลาเกิดและเวลาที่อาทิตย์อุทัยนี้แต่ละวันแต่ละเดือนจะไม่เท่ากันแตกต่างกัน
บางครั้ง ถึง ๓๐ นาที ก็มีตามแต่ฤดูกาล เช่น ในฤดูหนาวราวเดือน พ.ย ถึง ม.ค. ดวงอาทิตย์จะอุทัยที่
ขอบฟ้าประมาณ ๖.๑๐ น. – ๖.๓๐ น. แต่ในฤดูร้อนราวเดือน มี.ค. ถึง พ.ค. ดวงอาทิตย์จะอุทัยในเวลา
ประมาณ ๕.๓๐ น. – ๖.๐๐ น.

ด้วยเวลาที่แตกต่างกันนี้จึงเป็นความยุ่งยากของโหรในการที่จะหาเวลาอาทิตย์อุทัยแต่ละ
เดือน บรรดาโหรอาชีพทั้งหลายจึงใช้เวลาอาทิตย์อุทัยเฉลี่ย คือ ใช้เวลา 6.00 น. เป็นหลักในการ
คำนวณหาลัคนา เว้นแต่เมื่อเกิดปัญหาในการวางลัคนาแล้วเกิดหมีนราศีกันขึ้น คาบเกี่ยวกันจนไม่แน่ใจ
ว่าลัคนาจะอยู่ในราศีใดแน่ จึงจะใช้เวลาอาทิตย์อุทัยที่แท้จริงตามฤดูกาลตรวจสอบให้แน่ชัด

หลักการคำนวณหาลัคนาอย่างย่อ ๆ

1. หองศาลีปดาของอาทิตย์อุทัยในวันเกิดของเจ้าชะตา โดยการตรวจจากปฏิทินดาวจรด้วย
การดูท้องฟ้าของดาวอาทิตย์ในวันก่อนวันเกิด 1 วัน แล้วบวกเข้าไปอีก 15 ลิปดา (ปฏิทิน อ.ทองเจือ) แต่
ถ้าใช้ปฏิทินดาราศาสตร์ของ อ.เทพ ก็ดูองศาอาทิตย์ในวันเกิดนั้นเลย และลบด้วย 2 ลิปดาก็จะเป็นเวลา
อาทิตย์อุทัยเวลาที่ได้นี้เรียกว่า “อดีตอุทัย”

2. หาเวลา “อนาคตอุทัย” เมื่อได้เวลาอดีตอุทัยแล้วก็นำมาลบเพื่อหาเวลาอนาคตอุทัยว่าใน
ราศีนี้องศาลิปดาของอาทิตย์ยังมีเหลืออีกเท่าใด และอาทิตย์จะต้องใช้เวลาเดินจนสุดราศีนั้นเท่าใด
(วิธีหาก็คือนำองศาอาทิตย์ที่เหลือจากอดีตมาเปลี่ยนเป็นลิปดาให้หมด เรียกว่า ลิปดาอนาคต แล้วนำ
เวลาประจำราศีนั้น (อัน โตนานาที) มาแตกให้เป็นนาทีให้หมดเช่นกันตั้งไว้ เอาลิปดาอนาคตมาคูณผล
ผลลัพธ์เท่าใดเอา ๑,๘๐๐ มาหารผลลัพธ์จะเป็นเวลาการเดินของลัคนาจนสุดราศีนั้น) ปรับเวลาให้เป็น
ชั่วโมงนาทีไว้ด้วย

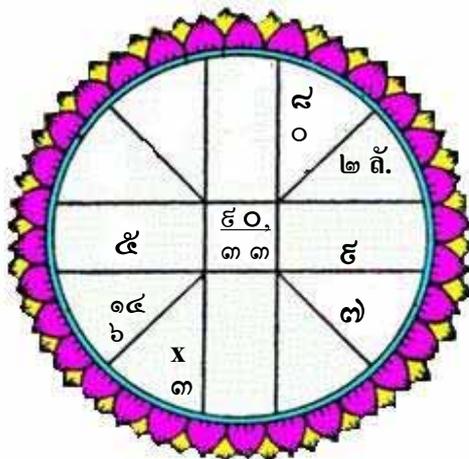
3. ตั้งเวลาเกิดของเจ้าชะตา แล้วนำเวลาอุทัย คือ ๖.๐๐ น. มาลบผล ผลลัพธ์ที่ได้คือเวลาที่
ลัคนาจะเดินจากอาทิตย์อุทัยในราศีนั้นเข้าไปหา ถ้าเวลาที่เหลือจากอาทิตย์อุทัยนำมาลบเวลาประจำราศี
นั้นแล้วยังมีเหลือ ก็นำส่วนที่เหลือนั้นไปลบกับอัน โตนานาทีในราศีข้างหน้าต่อไปอีกเรื่อย ๆ จนลบไม่ได้
ในราศีใด ลัคนาก็สถิตในราศีนั้น

4. วิธีหองศาของลัคนาที่สถิตในราศีนั้น ถ้าต้องการทราบว่าลัคนาสถิตในองศาที่เท่าใด
ของราศี มีวิธีการง่าย ๆ ดังนี้

ก. ปรับเวลาอัน โตนานาทีประจำราศีนั้นให้เป็นนาทีทั้งหมด

ข. เอา ๑,๘๐๐ (จำนวนลิปดาทั้งราศี) ตั้งแล้วเอาอัน โตนานาทีในข้อ ก. มาหารผลลัพธ์ ที่ได้คือ
จำนวนลิปดาต่อ ๑ นาที

ค. เอาเวลาที่เหลืออยู่ในราศีนี้มาคูณกับจำนวนลิปดา ๑ นาที (ข้อ ข.) ได้ผลลัพธ์เท่าใดเอา ๖๐ มาหารอีกครั้ง ผลลัพธ์ก็คือจำนวนองศา/ลิปดาที่ลัคนาสถิตในราศีนั้น

ตัวอย่าง เจ้าชะตาเกิดวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลาเกิด ๒๐.๐๐ น. ตรงกับวันพฤหัสบดี ๑๔ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะแม

ปฏิบัติตามหลักการคำนวณข้อที่ ๑ (หาองศาอาทิตย์อุทัยในวันเกิด)

ตรวจสอบปฏิทินดาว (ของ อ. ทองเจือ) วันที่ ๒๗ ส.ค. ๒๕๖๕ นั้น อาทิตย์สถิตราศีสิงห์ มีองศา ๑๐.๑๖ ค่อย้อนขึ้นไปในวันที่ ๒๖ (ก่อนวันเกิด ๑ วัน) องศาอาทิตย์เมื่อ ๒๔.๐๐ น. วันนั้น ๕ องศา ๓๓ ลิปดา จึงบวกด้วย ๑๕ ลิปดา (จำนวนเวลาอาทิตย์เกิน ๖ ชม.) รวมเป็นเวลาที่ตั้งดวงอาทิตย์อุทัย ๘ องศา ๓๓ ลิปดา หรือเท่ากับอาทิตย์เดินเข้าในราศีสิงห์แล้ว ๕.๓๓ องศา

๕ องศา ๓๓ ลิปดา เรียกว่า “อติตอุทัย”

ในราศีหนึ่ง ๆ นั้นมี ๓๐ องศา เมื่ออาทิตย์เดินมาแล้ว ๕.๓๓ องศา ก็จะเหลือระยะทางข้างหน้าอีก ๒๐.๒๗ องศา ซึ่งเราเรียกระยะทางข้างหน้าว่า “อนาคตอุทัย”

ต่อไปเราจะหาเวลาให้รู้ว่า ระยะทาง ๒๐.๒๗ องศาที่อาทิตย์จะต้องใช้เวลาเดินทางเท่าใดให้ปฏิบัติตามหลักการข้อ ๒ ที่บอกไว้แล้ว นำองศาอนาคตนี้มาแตกให้เป็นลิปดาทั้งหมด ๑ องศาเท่ากับ ๖๐ ลิปดา, ๒๐.๒๗ องศาเท่ากับ ๑,๒๒๗ ลิปดา

ต่อไปนำเวลาประจำราศีมาแตกให้เป็นนาทีทั้งหมด คำนวณนาทีของราศีสิงห์เท่ากับ ๒ ชม. ๒๔ นาที แตกเป็นนาทีได้ ๑๔๔ นาที

นำตัวเลขสองจำนวนนี้มาคูณกัน $๑๔๔ \times ๑,๒๒๗ = ๑๗๖,๖๘๘ = ๕๘.๑๖$ นาที

หารด้วย

๑,๘๐๐

ระยะทาง ๒๐.๒๗ องศา ลัคนาใช้เวลาเดินมาจนสุตราศีสิงห์ใช้เวลา ๘๘ นาที (พิเศษ)
หรือปรับเป็น ๑.๓๘ ชั่วโมง

ต่อไปก็ใช้หลักการข้อที่ ๓ นำเวลาเกิดของเจ้าชะตามาตั้ง

เวลาเกิดของเจ้าชะตา	๒๐	ชม.	๐๐	นาที
ลบด้วยเวลาอุทัย	๖	ชม.	๐๐	นาที
เหลือเวลาที่ลัคนาเดินจากราศีสิงห์	๑๔	ชม.	๐๐	นาที
ลัคนาใช้เวลาเดินสิ้นสุตราศีสิงห์	๑	ชม.	๓๘	นาที
ยังมีเวลาเหลืออีก	๑	ชม.	๒๗	นาที
ลบด้วยอันโตนาที่ราศีกันย์อีก	๒	ชม.	๔๘	นาที
สุตราศีกันย์ยังมีเวลาเหลืออีก	๕	ชม.	๓๕	นาที
ลบด้วยอันโตนาที่ราศีตุลย์	๒	ชม.	๔๘	นาที
สุตราศีตุลย์ยังมีเวลาเหลืออีก	๖	ชม.	๔๖	นาที
ลบด้วยอันโตนาที่ราศีพิจิก	๒	ชม.	๒๔	นาที

ตำรา “พระเคราะห์คู่”

พระโหราประสิทธิ์จิตคาด	เพศชายหญิงสมสวาทพาสนา
พระเคราะห์คู่ที่มีอยู่ในชะตา	จงพิจารณาปัจจัยเหตุเพศชีวิต
พหูหัตถ์จันทร์ป็นตัวหาผิวเมีย	มีพักต้องเสียขันหมากหมั้น
อังคารจันทร์เมถุนธนูคู่สำคัญ	มักอาจหาญการซู้เจ้าเกรา
อังคารร่วมราหูครุทันทัก	มักแย่งรักเสพคู่ของเขา
พุธศุกร์อีกคู่อย่าดูเบา	มักมากเมาเสพสมจนชมชาน
พหูหัตถ์เสาร์เสาร์ราหูได้คู่ซิด	มักแพกผิดพราวกู่คู่น้ำขัน
กลับเอาทาสชาติซู้ขึ้นชูชัน	ถ้าอยู่สิ่งห่มรักกันกักขลา
อังคารเสาร์กุมกันแลจันทร์เส็ง	มักซื่อแข่งคู่ศักดิ์รักทาสา
ศุกร์ราหูหรือจันทร์กับศุกร	มักเคล้าคู่โจรระวังภัย
ราหูกุมจันทร์แลเรือนจันทร์	อังคารนั้นราหูครุทันทัก
ชอบแย่งรักสมสู่คู่กระไร	แลมากไปทางเกรเสนห์พาล
พุธศุกร์อีกคู่ดูไม่ละ	ชอบตะกละเสพสมชมคาวหวาน
อยู่เรือนพุธศุกร์จันทร์แลอังคาร	มักร้าวรานหมางเมินห่างเหินกัน
อาทิตย์จันทร์เรือนครูอาจารย์ว่า	ถ้าทำการวิวาห์มักจะร้าย

พระเคราะห์คู่ที่มีอยู่ดังกล่าวนี้
 ตกสหัสชะกัมมะยิ่งเร้าใจ
 เป็นนิจประกาศีว่าไม่ดี
 ตกตณุปันธุแลลาภา

ถ้าตกที่ปัตนิวุ่นวายใหญ่
 ตลอดด้วยทั้งสามตามเวลา
 เป็นอุจจาวิลาศมุละคืนักหนา
 เทพวิวาหให้ดีสุขเออยๆ

ตำรา “พินทุบาทว์”

รวิภุมมะทั้ง
 ปิณฺจะแก้ลัคนา
 จันทรและชีวา
 ศุกรเจ็ดอาจารย์เจ้า
 เสาร์เฟ่งเล็งลัคน์แล้ว
 ภูมเมศร์อัยฉา
 จันทรเป็นสิบเอ็ดแก่รา-
 อาภัพอัปภาคย์ให้
 รวิอังคารพุนั้น
 แลสิบสองนั้นจัก
 ครุศศิร้ายนัก
 เป็นสิบสองแน่แท้
 ศุกราอาจารย์เจ้า
 เป็นสิบสองปองร้าย
 เสาราหนึ่งสองไซริ์
 ราหูสี่สองซื่อน

โศรา
 พุชเกล้า
 เป็นแปด
 ว่าร้อนนรินทร์
 อสุรา
 ว่าไว้
 หูเล่า
 โทษแท้ประเหินหิน
 สามลัคน์
 หมดแก้
 พุนเพิ่ม ทุกข์เออย
 โทษทั้งอันตราย
 กล่าวไว้
 เร่งร้อน
 ทรามยิ่ง แท้เออย
 แทรกซ้ำสิบสอง

เสารากล่าวโทษทุกข์
 ดาวเกาะหน้าอย่าแคลง
 เกาะหลังยังส่งแสง
 ตกยากลำบากเจ้า

ทวยแถลง
 กล่าวเศร้า
 ล้าสอด มานา
 จุงแจ้งจำทรง

นักศึกษาโปรดทราบไว้ด้วยว่า โคลงพินทุบาทว์ห้าโคลงนี้ สี่โคลงแรกให้นับออกจาก ลักณาทั้งสี่ เช่น “เสาราหนึ่งสองไซร์” ก็คือเสาร์กุมลัคณ์และอยู่ในภที่สอง (กคุมพะ) จากลักณ์ นั้นเอง ส่วนโคลงที่ห้าสุดท้ายนั้น ท่านให้ถือดาวเสาร์เป็นเกณฑ์ ถ้ามีความมาเป็นสองหรือสิบสองกับ ดาวเสาร์ หรือมีทั้งสองภพก็นับว่าเป็นพินทุบาทว์

โปรดจดจำไว้ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาโหราศาสตร์ต่อไป ขอให้โชคดี

“เกณฑ์” ต่าง ๆ ในโหราศาสตร์

คำว่า “เกณฑ์” นี้เป็นกฎสำคัญอย่างหนึ่งในโหราศาสตร์ และมีความหมายว่าเป็นจุด กำหนดค่าของดวงดาวที่ปรากฏอยู่ในเกณฑ์นั้น ๆ ว่ามีคุณภาพที่เข้มแข็งมากขึ้น สูงส่งมากขึ้น มั่นคง มากขึ้น มีเกณฑ์อยู่มากมายในโหราศาสตร์นี้ แต่จะขอนำแสดงไว้เพียงบางอย่างที่ใช้กันอยู่มากเท่านั้น

1. เกณฑ์ราศี

ในสิบสองราศีนี้ ท่านแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ ปัสสวะ, อัมพุ, นระ, กิฎะปัสสวะ คือราศีที่มีสัญลักษณ์เป็นสัตว์บก อัมพุ คือราศีที่มีสัญลักษณ์เกี่ยวกับน้ำ นระ คือ ราศีที่เกี่ยวกับคน กิฎะ คือ ราศีของแมลง

ปัสสวะเกณฑ์

ในราศีปัสสวะซึ่งมีราศีเมษ, พฤษภ, สิงห์นั้น ภพเกณฑ์จะอยู่ในภที่สอง ถ้ามีดาวลอยอยู่ในภที่ สิบของปัสสวะราศีนี้แล้ว ถือว่าดาวนั้นๆ คือ ปัสสวะเกณฑ์ ให้คุณแก่ดวงชะตา ยิ่งถ้าเป็นดาวที่ โหราจารย์ท่านกำหนดไว้คือ อาทิตย์, จันทร์, อังคาร, พุธ, พฤหัส สถิตอยู่ในภที่สิบนี้แล้ว ถือว่าได้ “องค์เกณฑ์” ให้ความเข้มแข็งแก่ดวงชะตาอย่างดียิ่ง

อัมพุเกณฑ์

ในราศีอัมพุซึ่งมีกรกฎ, มังกร, มীন ภพเกณฑ์อยู่ในภที่สี่ ดาวที่กำหนดให้เป็นองค์เกณฑ์ก็คือ จันทร์, พุธ, พฤหัส, ศุกร์ ถ้าเป็นดาวอื่นนอกจากนี้ จึงว่าได้ “อูดมเกณฑ์”

นระเกณฑ์

ในราศีนระซึ่งมีมิถุน, กันย์, ตุลย์, ธนู, กุมภ์นั้น ภพเกณฑ์อยู่ที่ภที่หนึ่ง คือ ดาวกุมลัคณา นั้นเอง มีดาวอาทิตย์, พฤหัส, เสาร์ เป็นดาวองค์เกณฑ์ ดาวอื่นเป็นอูดมเกณฑ์ ให้คุณต่ำกว่าดาวองค์ เกณฑ์ชั้นหนึ่ง

กิฎะเกณฑ์

ราศีกิฎะมีอยู่ราศีเดียวคือ พิจิก ดาวที่เป็นองค์เกณฑ์คือราหู, อังคาร ภพเกณฑ์คือภที่เจ็ดหรือ เล็งลักณานั้นเอง ดาวอื่นนอกจากนี้ก็ได้อูดมเกณฑ์ให้คุณต่ำกว่าดาวองค์เกณฑ์ชั้นหนึ่ง

2. จตุเกณฑ์

จตุเกณฑ์นี้ก็คือภพที่เป็นสี่ต่อกัน คือภพที่หนึ่ง, ที่สี่, ที่เจ็ด, ที่สิบของลัคนานั่นเอง ในดวงชะตาใดถ้ามีดาวลอยอยู่ในภพทั้งสี่นี้แล้วถือว่าได้เกณฑ์ มีความเข้มแข็งเพราะภพที่หนึ่งคือภพนุ หมายถึง วาสนาของตัวเอง ถ้ามีดาวสถิตอยู่ก็นับว่าเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งเอาตัวรอดได้ ภพที่สี่ หมายถึง ที่อยู่อาศัยยานพาหนะหลักฐาน ถ้ามีดาวอยู่ก็แสดงว่าเจ้าชะตานั้นจะมีบ้านมีรถเป็นของตนเองได้ มีหลักฐานดีในภายหน้า ภพที่เจ็ดหมายถึงคู่ครองครอบครัว ถ้ามีดาวสถิตอยู่ก็แสดงถึงจะมีคู่ครองที่ถูกต้องถูกใจ มีครอบครัวที่อบอุ่น ภพที่สิบ คือ กัมมะ หมายถึงกิจการงาน ถ้ามีดาวสถิตอยู่ก็หมายถึงการมีงานทำที่เป็นหลักเป็นแหล่ง มีงานที่มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เป็นต้น

ภพทั้งสี่ภพนับว่าเป็นหลักสำคัญในการครองชีวิต โบราณจารย์ท่านจึงถือเป็นความสำคัญมาก ดวงชะตาใดไม่มีดาวที่เป็นจตุเกณฑ์กับลัคนาหรือจันทร์เลย ก็นับว่าดวงชะตานั้นอ่อนแอ แม้จะมีบุญได้เงินได้ทองมาก็มักจะครอบครองไว้ไม่ได้นาน มักจะมีอันเป็นไปเสียหายจากไปก่อนเวลาอันสมควรเสมอ เว้นแต่ดาวในดวงมีความเข้มแข็งอยู่แล้วก็จะบรรเทาความอ่อนแอลงได้บ้าง

ส่วนการให้คุณของดาวที่สถิตเป็นเกณฑ์นั้น ก็ขึ้นอยู่กับดาวนั้นว่าเป็นดาวที่มีวิสัยอย่างไร เช่นมีดาวอาทิตย์กุมลัคน์อยู่ในภพที่หนึ่ง ยศศักดิ์ชายอาทิตย์ก็ให้คุณกับวาสนาตนเองจะทำให้เป็นคนที่มีชื่อเสียงเกียรติยศ มีคนนับหน้าถือตา อยู่ในภพที่สี่ก็มักจะชอบตกแต่งบ้านเรือนให้ดูโก้เก๋สวยงามตามแบบอาทิตย์ อยู่ภพที่เจ็ดก็ชอบจะมีคู่ครองที่โก้เก๋หรือชอบทำตัวให้โก้เก๋อัครฐานให้ผู้อื่นมองเห็นว่าครอบครัวของตนมีเกียรติอยู่ภพที่สิบก็มักจะชอบทำงานที่มีเกียรติ หรือมีงานที่มีเกียรติทำ เป็นต้น ถ้าดาวจันทร์อยู่ในเรือนเกณฑ์เจ้าชะตาก็มักจะเป็นผู้ที่มึนเสน่ห์ในตัว คบหากับใครก็มีคนรักคนชอบ ดาวอังคารเป็นเกณฑ์ก็มักจะขยันขันแข็งและกล้าหาญ ดาวพุธก็เจรจาดี พูดจาได้ประโยชน์ ดาวพฤหัสบดีก็มักจะเป็นคนเฉียบแหลมมีปัญญา ชอบใฝ่หาความรู้ ดาวศุกร์ก็เป็นคนร่าเริง สนุกสนาน แต่มักจะตระหนี่ ชอบเก็บเงินเก็บทองไม่อยากจะจ่ายเท่าไร สำหรับดาวศุกร์นี้ถ้าอยู่ในเรือนที่เจ็ดถือเป็นพินทุบาทว์ คือมักจะมีกามอารมณ์รุนแรง อาจจะมีเรื่องเสียหายด้านชู้สาวได้ หรือไม่ก็ไม่ค่อยจะสมหวังในเรื่องรัก ดาวเสาร์ในเรือนเกณฑ์ก็เป็นไปตามวิสัยของเสาร์ คือ “โทษทุกข์ทลายเสาร์” เจ้าชะต้ามักเป็นคนช่างคิด เหมือนคนเจ้าทุกข์ แต่ก็มีความละเอียดรอบคอบดี ชอบสันโดษ ไม่สูงส่งกับใคร ดาวราหูก็คือมัวเมาทลายราหู เจ้าชะต้ามักจะหลงคนง่าย ขี้สงสาร ใจอ่อนแอแพ้น้ำตาคน แต่ถ้าทำงานเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้คนมัวเมาย่อมจะดี เช่น ทำละครหรือเป็นนักแสดง สร้างภาพยนตร์ให้คนดู ขายบุหรี่ยสุราเหล่านี้ เป็นต้น

3. เกณฑ์จันทร์ครุสุริยา

เกณฑ์นี้เป็นเกณฑ์พิเศษที่บังคับไว้ว่า จะให้คุณสูงเชื่อมต่อเมื่ออยู่ในราศีทวาร (เมษ, กรกฎ, ตุลย์, มังกร) เท่านั้น ทั้งนี้เพราะราศีทวารเป็นราศีต้นธาตุ เป็นจรราศีที่ให้ความคล่องตัวสูง ดังนั้นถ้าในดวงชะตาใดมีดาวจันทร์, พุธ, อาทิตย์สถิตอยู่ในราศีทวารแล้ว ก็นับว่าดวงชะตานั้นมีความเข้มแข็งสูง จะมีชะตาที่เด่นกว่าผู้อื่น ยิ่งถ้ากุมลัคนาด้วยแล้วก็ยิ่งเด่นมากขึ้นอีก ถึงจะอยู่ในตระกูลต่ำก็สามารถตีบตัว

ขึ้นมาอยู่ในที่สูงได้ และถึงแม้ดาวสำคัญทั้งสามนั้นจะไม่ได้อยู่ร่วมราศีเดียวกัน แต่แยกกันอยู่คนละราศี ว่าเป็นราศีทวารด้วยกัน ก็ยังนับว่าใช้ได้ ให้คุณสูงเช่นกัน เช่นอาทิตย์อยู่ที่ราศีเมษ พฤหัสอยู่คู่ลัคนาจันทร์อยู่มังกร เป็นต้น

แต่มีบางคัมภีร์ที่กล่าวไว้ว่า เกณฑ์จันทร์ครุสุรียานี้มีทั้งคุณและโทษ ในยามให้คุณก็ให้คุณเด่นดีจริง แต่ในยามให้โทษแล้วก็รุนแรงเช่นกัน เช่น ยามให้คุณก็ทำให้เจ้าชะตาพุ่งขึ้นสูงเด่น แต่ยามตกแล้วก็จะพุ่งลงเร็วเช่นกัน ไม่ค่อยเป็นค่อยไปเหมือนชะตาธรรมดา ซึ่งความจริงก็น่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะราศีทวารนั้นมีความคล่องตัวสูงเกิดอะไรก็มักหือหว่า ขึ้นเร็วลงเร็ว ไม่เหมือนกับสถิตราศีที่มักจะเป็นไปอย่างช้า ๆ ไม่รวดเร็ว

นอกจากเกณฑ์สำคัญสามเกณฑ์ที่นำมาแสดงไว้แล้ว โหราศาสตร์ยังมีเกณฑ์อื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น ปทุมเกณฑ์ ลิงเกณฑ์ โยคเกณฑ์ ฯลฯ แต่เกณฑ์เหล่านี้มักจะใช้เป็นเครื่องประกอบในการพยากรณ์เท่านั้น จึงขอให้นักศึกษาที่สนใจไปค้นหาเอาตามตำราต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายแล้ว และจงทดลองพยากรณ์เพื่อหาประสบการณ์ให้มีทักษะที่ดีมากขึ้นสืบไป

ขอจบการแสดงเกณฑ์สำคัญแต่เพียงเท่านี้

ความหมายของภพในดวงชะตา

“ภพ” ก็คือ ราศีในดวงชะตาที่ถูกกำหนดขึ้น โดยมี “ลัคนา” เป็นจุดตั้งต้น ดังที่เราได้เรียนกันมาแล้วว่า ลัคนาสถิตที่ภพไหน ภพนั้นคือภพเริ่มต้น โดยเรียกภพนั้นว่า “ตนุ” และนับเรียงตามราศีติดต่อกันลงมาตามลำดับ ดังนี้

ตนุ – กุมพะ – สหัชชะ – พันธุ – ปุตตะ – อริ – ปัตนิ – มรณะ – ศุภะ – กัมมะ – ลาภะ -
วินาศน์ รวม 12 ราศี 12 ภพ

ภพแต่ละภพจะมีความหมายแตกต่างกันสำหรับใช้พยากรณ์ดวงชะตา สมัยโบราณความหมายของภพมีไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันโลกได้วิวัฒนาการไปมาก ความหมายของภพจึงต้องพัฒนาตามไปด้วย เพื่อครอบคลุมเหตุการณ์ให้ทั่วถึง แต่ก็ยังคงตามความหมายหลักของคัมภีร์โบราณเอาไว้ ความหมายของภพทั้ง 12 ภพ มีดังนี้

1. **ภพตนุ** ภพแรกที่ลัคนาสถิต หมายถึง ตัวตนของเจ้าชะตาเอง – ชีวิตของเจ้าชะตา – วาสนา - พฤติกรรมต่าง ๆ ของเจ้าชะตา – อุบัติการณ์ของเจ้าชะตา
2. **ภพกุมพะ** ภพที่ 2 จากลัคนา ความหมายหลักคือการเงินของเจ้าชะตา – หลักทรัพย์ – ทรัพย์สิน ต่าง ๆ – สมบัติ – ฐานะของเจ้าชะตา – รายรับรายจ่าย – กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการเงิน และทรัพย์สินทั้งหมด

3. **ภพสหัชชะ** ภพที่ 3 จากลัคนา ความหมายหลักคือเพื่อนฝูง – สังคม – ข่าวสาร – การติดต่อตกลงกัน - การพบปะกัน – การนัดหมาย – การเยี่ยมเยียน – การพัฒนา - การเดินทางใกล้ ๆ - ความมีชื่อเสียง – เครียด

4. **ภพพันธ** ภพที่ 4 จากลัคนา ความหมายหลักคือ ญาติพี่น้อง – วงศ์ตระกูล – พงษ์เผ่า – ถิ่นเกิด - ที่อาศัย – ความผูกพัน – ความมั่นคง – หลักทรัพย์ – อสังหาริมทรัพย์ – ยานพาหนะแม่ (ในดวงชะตาชาย) – ความหนักแน่น

5. **ภพปุตตะ** ภพที่ 5 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ เด็ก ๆ – บุตรของเจ้าชะตา – การเกิดอุปนิสัยใหม่ – สิ่งที่มาใหม่ – ความร่าเริงสนุกสนาน – ความรักความใคร่ของหนุ่มสาว – การริเริ่ม – การเสี่ยง – สิ่งที่ยังอ่อนเยาว์อยู่ – ความด้อยกว่า

6. **ภพอริ** ภพที่ 6 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ ศัตรู – คู่แข่งขัน – สิ่งกีดกันขัดขวาง – อุปสรรค – ความขัดแย้ง – การดิ้นรนต่อสู้ – ความยุ่งยากเดือดร้อน – อุบัติเหตุความเดือดร้อน – การทำร้ายต่อกัน – การข่มขู่ – การทะเลาะวิวาท – ความอคทน ความเพียรพยายาม – อาชญากรรม – คนรับใช้

7. **ภพปัตนิ** ภพที่ 7 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ การร่วมกัน – คู่ครอง – ครอบครัวเจ้าชะตาการแบ่งปัน – เพศตรงข้าม – คู่สัญญา – หุ่นส่วน – การจัดสรร – ส่วนแบ่งต่าง ๆ คดีความ – คู่คดี – ฝ่ายตรงข้าม

8. **ภพมรณะ** ภพที่ 8 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ ความสูญเสีย – ภัยอันตรายต่าง ๆ – ความตาย – การเจ็บป่วย – สุขภาพ – การจากไกล – ความพลัดพราก – ความเสื่อม – การโยกย้ายเปลี่ยนแปลง – ความเก๋านาน – ความห่างไกล

9. **ภพศุภะ** ภพที่ 9 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ ความเจริญรุ่งเรือง – ความดีงาม – การดำเนินชีวิตของเจ้าชะตา – สิ่งอันเป็นกุศล – ศิลธรรม – การศึกษา – ระดับอุดมศึกษา – การเดินทางไกล – การเดินทางต่างประเทศ – ศาสนา – ผู้บังคับบัญชา – ผู้ให้ความคุ้มครอง – ผู้เป็นที่พึ่ง – ความสำเร็จ

10. **ภพกัมปะ** ภพที่ 10 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ อาชีพการทำงาน – การกระทำ – ธุรกิจต่าง ๆ – สิ่งที่คุณอื่นนำผลกระทบบมาให้ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการงานทั้งหลาย

11. **ภพลาภะ** ภพที่ 11 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ สิ่งที่มีหวัง – ความมีโชคลาภ – ความสมหวังตั้งใจ – การแสวงหาเพื่อให้ได้มาเพิ่มขึ้น – ชัยชนะ – ความอุดมสมบูรณ์ – ความสุข

12. **ภพวินาศน์** ภพที่ 12 จากลัคนา ความหมายหลักก็คือ ความเสียหาย – สิ่งที่คุณบัติอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว – การเลิกร้างทอดทิ้ง – ความสิ้นหวัง – ความลับ – การซ่อนเร้นอำพราง – สิ่งที่อยู่เบื้องหลัง – ความไม่ถาวรยืนนาน – การฉวยโอกาส – การหลอกลวง – อุบายเล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ – ปัญหาเฉพาะหน้า – การต้องคุมขัง – การลักขโมย – สิ่งที่เกิดขึ้นโดยหาสาเหตุไม่ได้

นักศึกษาจะเห็นว่า ความหมายของภพทั้ง 12 ภพนี้มีมากมาย แต่ก็ขอให้ตระหนักไว้ด้วยความหมายเหล่านี้เป็นความหมายหลักทั้งสิ้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการพยากรณ์โดยการนำไป

ผสมผสานกับดวงดาวประจำภพต่าง ๆ เป็นความหมายระหว่างภพต่อภพ ดาวต่อดาว ดาวต่อภพ ฉะนั้นถ้านักศึกษาพยายามจดจำความหมายเหล่านี้ไว้ได้มากเท่าใด ก็จะพยากรณ์ได้อย่างวิจิตรพิสดาร มากเท่านั้น ความหมายเหล่านี้เป็นความหมายกลาง ๆ จะให้คุณหรือโทษก็สุดแล้วแต่จะไปผสมกับ ปัจจัยอื่นซึ่งจะพยากรณ์ได้เป็นเรื่อง ๆ ไป

นอกจากนี้ ดังที่ได้เรียนมาแล้วว่า ความหมายทุกอย่างจะนำไปผสมได้ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ บุคคล, เหตุการณ์, สิ่งของ และสถานที่ การผสมก็แล้วแต่ว่าจะนำไปใช้ในเรื่องใด เลื่อนนำความหมาย เหล่านั้นเข้าผสมกับสิ่งที่เราต้องการได้ทั้งนั้น จึงขอให้นักศึกษาจงพยายามทบทวนฝึกฝนตนเองให้มาก ๆ จงจำไว้ว่า ผู้ใดอ่านภพได้เก่ง ผู้นั้นก็พยากรณ์ได้เก่งแน่นอน

กำหนดดาวพระเคราะห์จากคัมภีร์โบราณ

เพื่อให้จำได้ง่าย โหราจารย์โบราณท่านจึงแต่งเป็นเทพนิยายเกี่ยวกับกำเนิดของดาวไว้ดังนี้

พระอาทิตย์

พระอิศวรผู้เป็นเจ้า rays พระเวทให้ราชสีห์ 6 ตัวป่นเป็นธุลีแล้วห่อด้วยผ้าสีแดงประพรมด้วย น้ำอมฤตบังเกิดเป็นเทวราชมีสีกายแดงทรงราชสีห์เป็นพาหนะเป็นธาตุไฟรุ่งโรจน์ร้ายแรงยิ่งกำหนด จากทางทิศใต้โคจรผ่านไป 6 ทิศ แล้วครองทิศนั้นมีกำลังพระเคราะห์ 6 เรียกทิศนั้นว่า อีสาน

พระจันทร์

พระอิศวรผู้เป็นเจ้า rays พระเวทให้นางฟ้า 15 องค์ป่นเป็นธุลีแล้วห่อด้วยผ้าสีนวลบังเกิดเป็น เทพบุตรสีนวลทรงม้าเป็นพาหนะกำเนิดจากทิศใต้โคจรผ่านรับแสงอาทิตย์ 6 ระยะเวลาแล้วยังไม่สมบูรณ์จึง เวียนไปอีกรอบหนึ่งไปครองธาตุดินทิศตะวันออกเป็นระยะที่ 15 จึงมีกำลัง 15 เป็นเบื้องต้นของธาตุดิน มีลักษณะเป็นดินชุ่ม

พระอังคาร

พระอิศวร rays พระเวทให้กระบือ 8 ตัวป่นเป็นธุลีห่อด้วยผ้าสีแก้วเพทายประพรมด้วยน้ำ อมฤตบังเกิดเป็นเทวราชมีลักษณะมหาบุรุษผู้เข้มแข็งสีกายเป็นแก้วเพทายทรงศาสตราเป็นพาหนะกำเนิด จากทิศใต้ แล้วโคจรผ่านรัศมีพระอาทิตย์เลยไปครองธาตุลมทิศตะวันออกเฉียงใต้จึงมีกำลัง 8 เป็นแหล่ง ต้นของธาตุลมจึงเป็นลมประลัยกัลป์ที่มีพิษร้ายแรงหนัก

พระพุธ

พระอิศวร rays พระเวทให้คชสาร 17 เชือกป่นเป็นธุลีแล้วห่อด้วยผ้าสีเขียวมรกต ประพรมน้ำ อมฤตบังเกิดเป็นแก้วมรกตรูปร่างสมส่วนแต่งกายคล้ายฤษีทรงคชสารเป็นพาหนะ กำหนดจากทิศใต้แล้ว โคจรผ่านรัศมีพระอาทิตย์ 2 รอบ เลยไปครองธาตุน้ำทิศใต้จึงมีกำลัง 17 เป็นแหล่งต้นของธาตุน้ำจึงเป็น มหาสมุทรมีลักษณะเป็นน้ำในแอ่ง

พระพฤษ

พระอิศวรร้ายพระเวทให้ฤาษี 19 คนเป็นฐลี แล้วห่อด้วยผ้าสีแก้วไพฑูรย์ประพรมน้ำอมฤต บังเกิดเป็นเทวราชมีสีกายแก้วไพฑูรย์ทรงกวางทองเป็นพาหนะรักษาเขาพระเมรุด้านทิศตะวันตกกำเนิด จากทิศใต้ แล้วโคจรผ่านรัศมีพระอาทิตย์ 2 รอบ จึงมีกำลัง 19 รับเนวธาตุดินจากพระจันทร์จึงเป็นดินแข็ง

พระศุกร

พระอิศวรร้ายพระเวทให้โคศุภราช 21 ตัวเป็นฐลีแล้วห่อด้วยผ้าสีแก้วไพฑูรย์ บังเกิดเป็น เทวราชสีกายแก้วไพฑูรย์ทรงโคเป็นพาหนะ กำเนิดจากทิศใต้แล้วโคจรผ่านรัศมีพระอาทิตย์ 2 รอบ เลยไปครองธาตุน้ำทิศอุดร จึงมีกำลัง 21 รับเนวธาตุน้ำจากพระพุทธรูปเป็นปลายธาตุ

พระเสาร

พระอิศวรร้ายพระเวทให้พยัคฆ์ 10 ตัวป่นเป็นฐลีแล้วห่อด้วยผ้าสีม่วงบังเกิดเป็น เทวราชกาย สีม่วง ทรงพยัคฆ์เป็นพาหนะ กำเนิดจากทิศใต้ โคจรผ่านรัศมีพระอาทิตย์รอบหนึ่งแล้วไปครองทิศ ตะวันตกเฉียงใต้ รับเนวธาตุไฟจากพระอาทิตย์เป็นปลายธาตุ จึงมีลักษณะอย่างไฟรูม และมีกำลัง 10

พระราหู

พระอิศวรร้ายพระเวทให้ผีโขมด 12 คนป่นเป็นฐลีแล้วห่อด้วยผ้าสีแก้วกาฬ บังเกิดเป็น เทวราชผิวเผือกภาพรรณหมอกเมฆ ทรงครุฑเป็นพาหนะ กำเนิดจากทิศใต้แล้วโคจรผ่านรัศมีพระ อาทิตย์รอบหนึ่งไปครองธาตุลมทิศพายัพ จึงมีกำลัง 12 รับกระแสน้ำจากพระอังคาร แต่เป็นปลาย ธาตุฤทธิ์กรดอ่อนจางลง แต่ยังมีลักษณะเป็นพายุรุนแรง

พระเกตุ

พระอิศวรร้ายพระเวทให้พระยานาคา 9 ตัวเป็นฐลี ห่อด้วยผ้าสีทองคำประพรมน้ำอมฤต บังเกิดเป็นเทวราชสีกายทองคำ ทรงนาคเป็นพาหนะ สถิต ณ ศูนย์กลางแห่งทิศทั้งหลาย เป็นดาวพระเคราะห์สมัยใหม่ จึงไม่มีคัมภีร์ใดกล่าวถึงไว้เลย

บุคลิกภาพของดาว

ถ้าเรามองดาวให้เห็นเป็นตัวตนเช่นในคัมภีร์บอกแล้ว เราก็จะนึกภาพแห่งบุคลิกของดาวได้ ง่ายขึ้นดังนี้

พระอาทิตย์ เกิดจากราชสีห์ จึงมีบุคลิกและอุปนิสัยอย่างราชสีห์คือ มีความสง่า องอาจ แข็งแรงว่องไว เชื่องช้า มีความเป็นใหญ่ในหมู่สัตว์ทั้งปวง รักความอิสระเสรีไม่ชอบอยู่ใต้บังคับบัญชา ของใคร รักเกียรติรักอำนาจ รักความยุติธรรมและเสียสละ ชอบแสดงปมเด่นคล้ายจะไอ้อวด มีโทสะ กล้ารุนแรงแต่รักไม่พยาบาท

พระจันทร์ สร้างจากนางฟ้า ย่อมมีอุปนิสัยเหมือนสตรีเพศ คือเข้มช้อยอ่อนหวาน นุ่มนวลละเมียดละไม ห้วนไหวตื่นตัวง่าย แง่สนใจน้อย ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักและซ่งง่าย ชอบเพื่อฝัน เชื่อง่าย อบรมสั่งสอนง่าย ใจดี

พระอังคาร สร้างจากควาย บุคลิกและอุปนิสัยใกล้เคียงควายคือ แข็งแรง ขยัน อดทนต่องานหนัก มานะพยายามสูง ถ้าเกิดโทสะจะรุนแรงขาดความยับยั้ง ขาดไหวพริบปฏิภาณ มีความกล้ามากถึงขั้นบ้าบิ่น รักหมู่คณะ เปิดเผยไม่มีเล่ห์กลชอบทำมากกว่าคิด

พระพุธ สร้างจากช้าง ย่อมมีบุคลิกและนิสัยคล้ายช้าง คืออยู่ในโอวาท เชื่อฟังคำสั่ง ฝึกอบรมง่าย มีความทรงจำแม่นยำดี ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เก่งเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีความเป็นมิตรกับคนทั่วไป

พระพฤหัสบดี สร้างจากฤๅษีซึ่งเป็นเจ้าวิชาการ จึงมีนิสัยชอบเรียนรู้เล่าเรียนสิ่งใดก็แตกฉานได้ง่าย เป็นนักวิชาการ ใฝ่ในการบุญกุศล มีคุณธรรมประจำใจ มีความอดกลั้น ชอบสั่งสอนอบรมผู้อื่น มีสังขารธรรม ทำอะไรมักจะทำก่อน

พระศุกร์ สร้างจากโค จึงมักมีนิสัยที่ร่าเริง สุภาพอ่อนน้อม ใจเย็น อดทนกับสิ่งที่มากระทบใจได้ ชอบอยู่เป็นหมู่คณะ ยึดถือความรักอย่างมั่นคง ใจเล่น ขยันหมั่นเพียรในการหากิน

พระเสาร์ สร้างจากเสือ จึงมีอุปนิสัยระมัดระวังเข้มงวด ใจระแวงและสงสัยเก่ง ไม่ใคร่ไว้ใจผู้อื่น ช่างสังเกตและจดจำ เคลื่อนไหวช้า อดทนต่อการรอคอยโอกาส มีการพิจารณาถี่ถ้วน ยามมีโทสะจะโหดร้ายรุนแรง

พระราหู สร้างจากผีโงมด อุปนิสัยจึงโหดร้าย บุคลิกคล่องแคล่วไม่ค่อยน่าไว้วางใจ ทำทางมีเล่ห์เหลี่ยมขอกย้อน มัวเมาหลงติดอบายมุขได้ง่าย ชอบเครื่องเช่นของกำนัลชอบการสรรเสริญ ขาดระเบียบคุณธรรมและศีลธรรม เห็นแก่ตัวเองเป็นใหญ่

พระเกตุ สร้างจากพญานาค จึงมีนิสัยแสดงอิทธิฤทธิ์ ชอบทำในสิ่งที่ประหลาดมหัศจรรย์ ชอบหลบซ่อนเร้นแฝง มีความลึกลับอยู่ในตัว

ความหมายเหล่านี้เป็นเพียงความหมายส่วนย่อย ๆ ส่วนหนึ่งเท่านั้นยังมีความหมายของดาวที่มากกว่านี้อีก ซึ่งจะต้องศึกษากันต่อไปทีละขั้นตอน

สี่ของดาว

คำว่า “สี่ของดาว” ไม่ได้ความหมายว่าดาวนั้น ๆ มีสี่อย่างใด แต่เป็นความหมายของดาวว่า ดาวนั้น ๆ ครองสี่เหล่านั้นไว้ในตัว เรื่องสี่ของดาวนี้ทางโบราณถือเป็นเรื่องสำคัญมาก แม้แต่กษัตริย์ในสมัยก่อนยังต้องทรงเครื่องฉลองพระองค์ให้ถูกต้องตามสี่ที่เป็น โลก แม้ในยามออกรบก็ไม่ละเลยในเรื่องนี้

ตามหลักของโหราศาสตร์ไทย สีของดาวเป็น ดังนี้

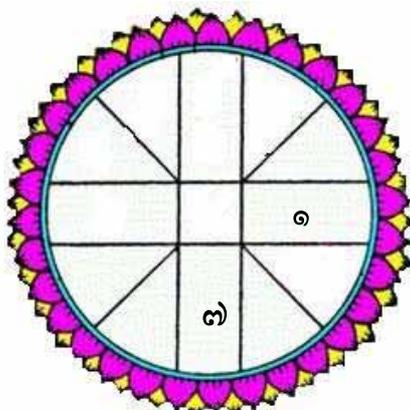
อาทิตย์	สีแดงเพลิง, สีทับทิม, สีชาด, สีอิฐ, สีระกำ
จันทร์	สีเหลืองนวล, ครีมน้ำตาล, มะนาวสุก, กระจ่าง, ดอกบวบ
อังคาร	สีชมพู, สีปูน, สีกลีบบัว, และเฉดชมพูทั้งหมด
พุธ	สีเขียว, ทองอ่อน, โศก, มรกต
พฤหัสบดี	สีเสด, ส้ม, หมากสุก, จำปา, ไพล, ขมิ้น
ศุกร์	สีฟ้า, น้ำทะเล, คราม, น้ำเงิน, กรมท่า
เสาร์	สีม่วง, ดอกรัก, เปลือกมังคุด, เม็ดมะพร้าว
ราหู	สีน้ำตาล, เทา, โกลี, สีฟาง, ตะกั่วตัด, น้ำตาลไหม้
เกตุ	สีทอง, สีเงิน สีที่มีเลื่อมประกาย สีผสมเช่น สีรุ้ง
มฤตยู	ไม่มีกล่าวไว้ บางตำราก็ว่าเป็น สีดำ

การรวมตัวกันของดาวคู่มิตรและคู่ธาตุ

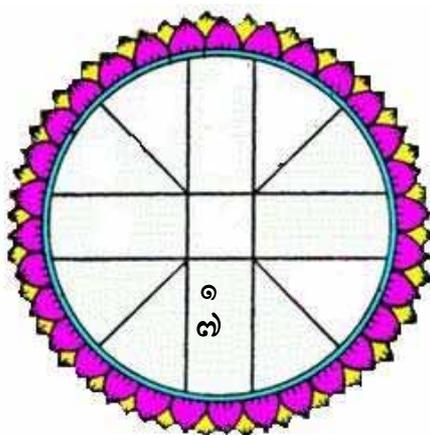
ดาวคู่ธาตุ หมายถึงดาวที่มีธาตุเดียวกัน ถ้าโคจรเข้ามาในราศีเดียวกัน จะเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ทำให้ดาวทั้งคู่มีกำลังมากขึ้น ยิ่งถ้าได้อยู่ร่วมกันในราศีที่เป็นธาตุเดียวกันด้วยแล้ว ก็จะมีกำลังสูงสุดเลยทีเดียว เช่น ดาวอาทิตย์ ๑ ร่วมกับดาวเสาร์ ๘ กุมกันในราศีเมษ, สิงห์, ธนู เป็นต้น ถ้ากุมกันในราศีอื่นที่ไม่ใช่ธาตุของตัวเองก็ให้คุณรองลงมา ซึ่งมีอยู่ 4 อันดับ ดังนี้

อยู่ในราศีธาตุของตัวเอง	ให้คุณอันดับ 1
อยู่ในราศีธาตุที่เป็นมิตร	" 2
อยู่ในราศีธาตุที่เป็นกลาง	" 3
อยู่ในราศีธาตุที่เป็นศัตรู	" 4

แต่ถ้าดาวคู่ธาตุนั้นไม่ได้กุมกัน แต่อยู่ต่างราศีกัน ก็ไม่ได้เกิดคุณพิเศษแต่อย่างใด คงเป็นดาวธรรมดาแต่ถ้าดาวใดดาวหนึ่งอยู่ในราศีที่อีกดาวหนึ่งเป็นเกษตร ดาวเจ้าเกษตรนั้นก็จะส่งกำลังถึง ดาวคู่ธาตุ ที่อยู่ในเรือนเกษตรของตัวเองได้ เช่น

ดาวอาทิตย์ 1 อยู่ในราศีมังกร ดาวเสาร์เจ้าเรือนราศีมังกรสถิตอยู่ที่ ราศีตุลย์ ได้มาตรฐานมหาอุจจ์ มีความสูงส่งแข็งแรง ดาวเสาร์จึง สามารถส่งกำลังของตนมายังดาวอาทิตย์ที่สถิตอยู่ในเรือนของตนได้ ทำให้อาทิตย์มีกำลังแรงขึ้น แต่ถ้าดาวเสาร์อยู่ในราศีอื่นก็ไม่มีคุณที่จะส่งมาให้ได้ เพียงแต่ส่งกระแสถึงดาวอาทิตย์ในฐานะที่อาทิตย์สถิตอยู่ในเรือนของตนเท่านั้นหรือเรียกอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่าดาวธาตุนั้นเกื้อกูลกัน เช่น

ดาวอาทิตย์ 1 สถิตในราศีตุลย์ ได้มาตรฐานนิจ ตกต่ำ เสื่อมดาวเสาร์ 7 สถิตกุมอาทิตย์อยู่ในราศีตุลย์เป็นมหาอุจจ์ แข็งแรงเมื่อเป็นเช่นนี้ ดาวเสาร์ย่อมส่งกำลังเข้าเกื้อกูลอาทิตย์เพราะความเป็นมหาอุจจ์ของตน ทำให้อาทิตย์ธาตุพ้นจากความเสื่อมตกต่ำในความเป็นนิจได้ และเช่นเดียวกัน ถ้าดาวคู่นี้ไปสถิตอยู่ในราศีเมษ ซึ่งดาวอาทิตย์เป็นอุจจ์แต่ดาวเสาร์เป็นนิจ ดาวอาทิตย์ก็จะส่งกำลังเข้าเกื้อกูลดาวเสาร์คู่ธาตุให้พ้นจากความเป็นนิจได้เช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ ในราศีนั้นจะต้องมีแต่ดาวคู่นี้เพียงสองดวงเท่านั้น ถ้ามีดาวอื่นลอยปนอยู่ด้วย คุณที่ให้ก็จะลดน้อยลงไปตามจำนวนดาวที่เข้ามาปะปนนั้น เช่นมีดาวศุกร์

ดาวพุธอยู่ร่วมด้วย ความเป็นนิจของเสาร์ก็ยังไม่หมด ไปเสียทีเดียว แต่ลดความตกต่ำลง ไปบ้างเท่านั้นเอง

ดาวคู่มิตร

หมายถึงดาวที่เป็นมิตรต่อกัน และได้โคจรเข้ามาอยู่ร่วมราศีเดียวกัน มิตรแปลว่าเพื่อน ดังนั้น การให้คุณของดาวคู่มิตรจึงเป็นความช่วยเหลือจุนเจือกันอย่างเพื่อน มีความหมายคล้ายกับดาวคู่ธาตุ และพฤติกรรมการส่งกำลังก็คล้ายกับดาวคู่ธาตุด้วย แต่ดาวคู่มิตรนั้นมีความหมายเพิ่มมากกว่าดาวคู่ธาตุก็คือ ดาวคู่มิตรนั้นมีความหมายอีกอย่างหนึ่งคือ แปลว่า “มาก” อีกด้วย

ในความหมายว่า “มาก” นี้ เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องถึงเจ้าชะตานั้น ๆ ตามแต่ดาวที่เป็นคู่มิตรนั้นจะบ่งถึงสถานะของตนว่ามีสถานะอย่างไร เช่น ถ้าดาวหนึ่งเป็นดาวประจำตัว (ตนุลคน์) ได้คู่มิตร ก็แปลได้ว่า เจ้าชะตานั้นจะมีเพื่อนฝูงมาก เป็นต้น มีหลักให้จดจำง่าย ๆ ดังนี้

ถ้าดาวหนึ่งเป็น ดาวคู่ครอง	หมายความว่า	มีคู่รักมาก, มีคู่ครองมาก
" ดาวญาติ	"	มีญาติพี่น้องมาก
" ดาวเพื่อน, สังคม	"	มีเพื่อนมาก, สังคมมาก
" ดาวการเงิน	"	มีเงินมาก, ฐานะดี
" ดาวการงาน	"	มีงานมาก, ไม่ค่อยตกงาน

นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาด้วยว่า ดาวที่เป็นคู่มิตรนั้นได้มาตรฐานอะไรอีกด้วย เช่น ถ้าดาวเพื่อนเป็นมหาอุจจ์ ก็หมายความว่าได้เพื่อนที่มีศักดิ์สูง มีชื่อเสียง ถ้าดาวเพื่อนเป็นนิจ ก็หมายถึงเพื่อนที่ตกต่ำ (กว่าตน) หรือเพื่อนที่ไม่มีเกียรติ ต่ำต่ำกว่าเป็นต้น อีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องพิจารณาก็คือความหมายของดาวนั้น เช่น

ดาวคู่มิตรเป็นดาวอาทิตย์ ๑ มีเพื่อนที่ซื่อสัตย์จริงใจ แต่มักจะถือตัว และคิดว่าตัวดีกว่า มักจะครอบงำเพื่อนให้เหมือนตน ขัดแย้งได้ง่าย

ดาวคู่มิตรที่เป็นดาวจันทร์ ๒ เป็นเพื่อนที่ให้ความรักความเห็นใจ สุภาพอ่อนโยน ให้ความช่วยเหลือดี มักคล้อยตามไม่ขัดใจ

ดาวคู่มิตรเป็นดาวอังคาร ๓ เป็นเพื่อนที่จริงจัง ลุ่มห้วงมทำด้วยทุกกรณี เจ็บร้อนแทนชวนไปก่อการวิวาทก็ไปด้วย

ดาวคู่มิตรดาวพุธ ๔ เป็นเพื่อนที่มักเอาอกเอาใจอย่างดี คล้อยตามแทบทุกเรื่อง ยกยอให้กำลังใจดีมาก แต่ถ้ามีเรื่องเป็นเรื่องตายจะไม่เอาด้วย

ดาวคู่มิตรเป็นดาวพฤหัสบดี ๕ เป็นเพื่อนที่คอยแนะนำตักเตือนในสิ่งที่ผิด ชักนำในสิ่งที่ดีงาม เมตตาช่วยเหลือในสิ่งที่ถูกต้อง ในทางผิดจะไม่ช่วย

ดาวคู่มิตรเป็นดาวศุกร์ ๖ เป็นเพื่อนที่ให้ความสนุกสนาน รักจริง ไม่ซัดดอกซัดใจนัก แต่ไม่สนับสนุนเรื่องที่แตกหักรุนแรง

ดาวคู่มิตรเป็นดาวเสาร์ ๗ เป็นเพื่อนที่คบหากันได้ยาวนาน มีความอดกลั้นสูง เกรงครัดเจ้าระเบียบฟังพาเรื่องความคิดได้ แต่เรื่องเงินลำบากหน่อย

ดาวคู่มิตรเป็นดาวราหู ๘ เป็นเพื่อนที่ส่งเสริมไม่ว่าจะเรื่องดีหรือชั่ว เข้าข้างเพื่อนทุกกรณี ไม่ว่าจะถูกหรือผิด แม้ชวนไปปล้นฆ่าก็เอา ชอบทางอบาย

ดาวคู่สมผล

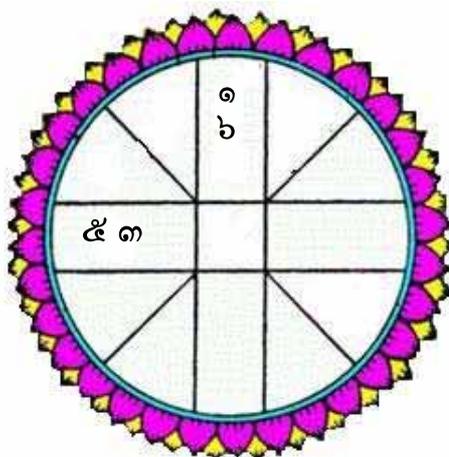
การที่เราเรียกว่าดาวคู่สมผลนี้ ก็หมายถึงดาวที่จับคู่กันตามกฎที่กำหนดไว้แล้วบังเกิดพลังขึ้นส่งเสริมดวงชะตา ซึ่งทรงคุณในด้านความมีชื่อเสียง, ความชำนาญเป็นพิเศษ (ทั้งด้านดีและด้านร้าย) ความเก่งกล้าสามารถ และทำให้ดวงชะตามีพลัง คำว่า “สมผล” แปลว่า การรวมกำลัง ซึ่งกันและกัน คู่สมผลจะต้องมีดาวจับคู่กันดังนี้

อาทิตย์ (๑)	มีกำลัง	๖	กับ	ศุกร์ (๖)	มีกำลัง	๒๑
จันทร์ (๒)	"	๑๕	กับ	ราหู (๘)	"	๑๒
อังคาร (๓)	"	๘	กับ	พฤหัสบดี (๕)	"	๑๕
พุธ (๔)	"	๑๗	กับ	เสาร์ (๓)	"	๑๐

หรือ ๑ - ๖, ๒ - ๘, ๓ - ๕, ๔ - ๑๗

เป็นที่น่าสังเกตว่า ดาวที่จับคู่กันเป็นคู่สมผลนี้ เมื่อรวมกำลังของเข้าด้วยกันจะได้จำนวน 27 ซึ่งเท่ากับจำนวนของฤกษ์ในรอบจักรราศีพอดิ ซึ่งบางตำราจะเรียกดาวที่จับคู่กันนี้ว่า “คู่ฤกษ์” ก็มี และข้อที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นการจับคู่กันของดาวที่มีความรุนแรงเป็นนิสัยกับดาวที่มีความสุภาพอ่อนโยน หรือบาปเคราะห์กับสุภเคราะห์นั่นเอง

นอกจากจะให้คุณดังกล่าวมาแล้วหากดาวคู่สมผลนี้ดวงหนึ่งได้ตำแหน่งเกษตรอุจจ์เข้าด้วยก็จะยิ่งให้คุณแรงขึ้นไปอีกตามส่วน แต่ดาวคู่สมผลไม่เหมือนกับดาวคู่มิตรคู่ธาตุที่เรียนมาแล้วอย่างหนึ่งก็คือหากดาวคู่สมผลดวงหนึ่งตกอยู่ในฐานะต่ำด้อยเช่นเป็นประเกษตรหรือเป็นกิจดาว อีกดวงหนึ่งไม่อาจจะช่วยเหลือเกื้อกูลให้ดีขึ้นได้คงปล่อยให้ประเน็จไปตามครรลองของดาวนั้น ๆ แม้ว่าดาวอีกดวงหนึ่งจะเด่นอย่างไรก็ช่วยไม่ได้ เช่น

ดาวอาทิตย์สถิตในราศีเมษเป็นมหาอุจจ์ แต่ดาวศุกร์เป็นประอาทิตย์ ก็ช่วยศุกร์ให้พ้นจาก ประโมได้หรือดาวพฤหัสบดีเป็นอุจจ์ในราศีกรกฎ แต่ดาวอังคารเป็นนิจพฤษกก็ไม่อาจช่วยอังคารได้ต้อง ปล่อยให้นิจไปตามเดิม

อีกประการหนึ่งที่นักศึกษาคควรจดจำไว้ก็คือถ้าดาวกลุ่มสมพลร่วมกันในราศีใดราศีหนึ่งอย่าง โดด ๆ จะให้คุณเต็มที่แต่ถ้ามีดาวอื่นเข้าร่วมราศีด้วยก็จะทำให้คุณค่าหรือพลังของกลุ่มสมพลอ่อนลง ไปตามส่วน (เช่นเดียวกับดาวคู่ธาตุคู่มิตรที่เรียนมาแล้วนั่นเอง)

อนึ่ง ดาวกลุ่มสมพลนี้จะให้พลังเสมอโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า ดาวคู่นั้นจะเป็นมิตรหรือศัตรูต่อกันก็ตาม

ว่าด้วยลัคนา

ในบทเรียนที่ผ่านมา เราได้เรียนมาแล้วถึงดวงจักรราศีซึ่งเป็นตัวแทนของท้องฟ้า แบ่งออกเป็น 12 ราศี แล้วได้เรียนถึงดวงดาวต่าง ๆ ไปแล้ว แต่สิ่งเหล่านี้ยังนำมาทำการพยากรณ์ไม่ได้ เพราะยังไม่เป็นดวงชะตา ดวงจักรราศีจะเปลี่ยนเป็นดวงชะตาได้จะต้องมีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งมากำหนด ซึ่งก็คือ ลัคนา นั่นเอง

ลัคนาคืออะไร ในการเรียนช่วงนี้เรารู้กันแต่เพียงว่า “ลัคนา” คือ “จุดกำเนิด” ของดวงชะตา ไปก่อนก็แล้วกัน เจ้าชะตาถือกำเนิดขึ้นมาในเวลาใด ก็นำเวลานั้นมาผูกคำนวณและวางลัคนาขึ้น เพราะ ลัคนาเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดในวิชาโหราศาสตร์ เรียกว่าถ้าปราศจากลัคนาเสียแล้วการพยากรณ์ที่ สมบูรณ์จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ลัคนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง นักศึกษาคควรเอาใจใส่ให้มาก ๆ

ลักษณะทำหน้าที่อะไร เมื่อคำนวณวางลัคนาได้แล้วว่าอยู่ในราศีไหน ลัคนาก็ทำหน้าที่สร้าง “ภพ” ขึ้น รวมทั้งสิ้น 12 ภพ โดยนับตั้งแต่ราศีที่ลัคนาสถิตอยู่เป็นภพที่ 1 และนับราศีถัดจากลัคนาไปเป็นภพที่ 2 ไปเรื่อยไปตามลำดับจนถึงภพที่ 12 และภพที่ลัคนาสถิตอยู่หรือภพที่ 1 นั้น เราเรียกภพนั้นว่า “ตну” ซึ่งชื่อของภพที่ลัคนากำหนดขึ้นนั้นมีชื่อเรียกดังต่อไปนี้

ภพที่ 1. ตनु	ภพที่ 2. กคุมพะ	ภพที่ 3. สหัชชะ
ภพที่ 4. พันธุ	ภพที่ 5. ปุตตะ	ภพที่ 6. อริ
ภพที่ 7. ปัตนิ	ภพที่ 8. มรณะ	ภพที่ 9. ศุภะ
ภพที่ 10. กัมมะ	ภพที่ 11. ลาภะ	ภพที่ 12. วินาสน์

นักศึกษาจะต้องท่องจำชื่อของภพเหล่านี้ให้แม่นยำ เพราะภพแต่ละภพจะมีความหมายและหน้าที่แต่ละอย่างแตกต่างกัน (ซึ่งจะได้นำมารวบรวมไว้เป็นอีกชุดหนึ่ง) และขอทบทวนการเรียกชื่อของราศีและเรือนต่าง ๆ อีกครั้ง ดังนี้

“ราศี” คือ ชื่อประจำราศีต่าง ๆ ทั้ง 12 ราศี เช่น ราศีเมษ เป็นต้น

“เรือน” คือ ขอบเขตแห่งราศีที่ถูกปกครองโดยดาวเกษตร เช่น ราศีเมษเป็นเรือนของดาวอังคาร เป็นต้น

“ภพ” อาณาเขตของราศีที่มีลัคนาเป็นตัวกำหนด เช่น ภพกคุมพะ ภพสหัชชะ ภพลาภะ เป็นต้น

ตनुลัคน์ในภพต่าง ๆ

“ตनुลัคน์” คือ ดาวเจ้าเรือนเกษตรในภพตनु หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ดาวประจำชีวิตเจ้าชะตานั้นเอง ที่ดาวตनुลัคน์ไปสถิตในภพต่าง ๆ ก็มีความหมายความผูกพันกับภพนั้น ๆ นั้นเอง ภพใดมีความหมายใด ตनुลัคน์ก็ผูกพันกับความหมายนั้น ดังต่อไปนี้

ตनुลัคน์สถิตภพ “ตनु” ดาวตनुลัคน์สถิตภพตनुก็เท่ากับเป็นเกษตร จึงมีความหมายว่ามั่นคง แสดงถึง ถึงครรลองชีวิตของเจ้าชะตาจะมีความมั่นคงสมกับอัตรภาพ มีความเชื่อมั่นในตัวเองรักเกียรติแห่งตนมักไม่ทำให้คนเสื่อมเสียง่าย ๆ

ตनुลัคน์สถิตภพ “กคุมพะ” ผูกพันกับการเงินขยันหาเงินหารายได้มีทางใดที่จะได้เงินมักจะทำทันที มุ่งมั่นที่จะสร้างฐานะหลักฐานของชีวิตให้เป็นปึกแผ่น

ตनुลัคน์สถิตภพ “สหัชชะ” รักเพื่อน ชอบสังคม ชอบความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาเสมอ อยู่บ้านไม่ค่อยติดรักความมีชื่อเสียง มักอวดโอ้หรือวางตนอยู่ในระดับสูง ชอบสนุก

ตनुลัคน์สถิตภพ “พันธุ” รักและเกื้อกูลต่อญาติ รักบ้าน ชอบสะสมอสังหาริมทรัพย์ รักรถยนต์ มีความรับผิดชอบกับงานในหน้าที่ดี มีความหนักแน่นและอดกลั้นสูง มักเก็บตัว

คุณลักษณะสติภาพ “ปุตุตะ” รักลูกมาก รักเด็ก ๆ ชอบมีบริวารมาก ๆ มักจะมีคนรักมากกว่า 1 คน รักคนง่าย ไม่กลัวต่อความเสี่ยง ชอบของใหม่ ๆ

คุณลักษณะสติภาพ “อริ” มักซีโรค ครรลองชีวิตจะต้องต่อสู้กับอุปสรรคและปัญหาอยู่เสมอ ชอบสร้างหนี้ รักที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ ส่วนใหญ่มักเป็นลูกจ้างเขา

คุณลักษณะสติภาพ “ปัตนิ” รับผิดชอบกับครอบครัวดี แต่มักเกรงใจคู่ครอง ค่อนข้างเจ้าชู้ มักยกย่องเพศตรงข้าม เป็นหุ้นส่วนที่ดี ชีวิตมักต้องคิดความครั้งหนึ่งไม่โจทก์ก็จำเลย

คุณลักษณะสติภาพ “มรณะ” ครรลองชีวิตมักมีการโยกย้ายบ่อย คิดอะไรไม่ค่อยรอบคอบ ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง ได้ของมักมีคำหยาบ แต่มีสิทธิ์ที่จะได้รับมรดก ชอบเดินทาง

คุณลักษณะสติภาพ “สุภะ” เป็นชีวิตที่มักจะได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้อื่น ครรลองชีวิตมักราบรื่นมีอุปสรรคก็จะมีผู้ช่วยเหลือดี จะได้เดินทางไปต่างประเทศเพราะชอบเดินทางไกล

คุณลักษณะสติภาพ “กัมมะ” เป็นคนเองงานเอาการ รักงาน รับผิดชอบกับงานดี บางครั้งทำงานจนทำให้ตัวเองเสียหายก็มี ชอบทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ค่อยไว้วางใจผู้อื่น และชีวิตมักกระทบกับวิบากกรรมของตนเองในชาตินี้เสมอ

คุณลักษณะสติภาพ “ลาภะ” ชอบล่าลาภ ใฝ่ฝันถึงลาภผลต่าง ๆ จนบางครั้งเพื่อฝัน เป็นผู้มีความหวังสูง ชีวิตมักจะได้รับความสำเร็จระดับหนึ่ง และมีลาภผลอยู่เสมอ เกิดอุปสรรคมักมีผู้ร่วมมือแก้ไขด้วยดี ปลายชีวิตมักพบความสำเร็จ

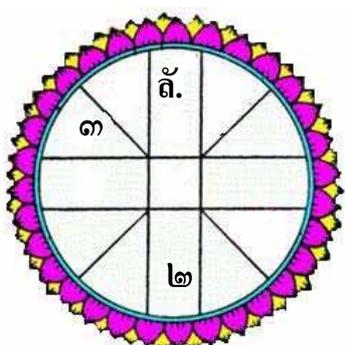
คุณลักษณะสติภาพ “วินาสน์” ครรลองชีวิตมักไม่เป็นไปอย่างธรรมดา ทำอะไรไม่ค่อยเปิดเผย ชอบความเร็นลับแอบแฝง มักมีอะไรที่เป็นสิ่งลึกลับ อยู่ในตัวเสมอ ผู้อ่านเข้าใจยาก ถ้าอยู่ในเรื่องสนุกเคราะห์มักเฉยชวลาดคล่องตัว แต่ถ้าอยู่ในเรื่องของดาวบาปเคราะห์มักจะเป็นคนที่เรียกกันว่า “กะล่อน” แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้เป็นเพียงความหมายหนึ่งเท่านั้น ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ ขึ้นอยู่กับดาวเจ้าเรือนที่ดาวคุณลักษณะไปสถิตอยู่ว่าดาวเจ้าเรือนนั้นสถิตในภพอะไร

หลักการอ่านดาว 2 จังหวะ

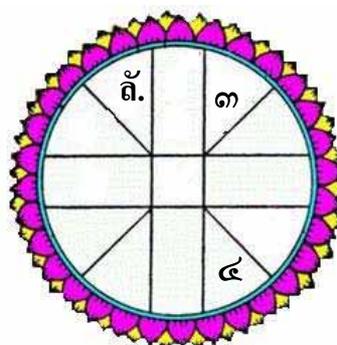
การที่เราจะพยากรณ์ดวงชะตาให้ผู้อื่นได้นั้น ตัวเราจะต้องอ่านดาวในดวงชะตาให้เป็นเสียก่อน ฉะนั้นผู้ที่รักจะเป็นนักโหราศาสตร์หรือเป็นโหร จึงจะต้องฝึกหัดอ่านดาวให้คล่องการอ่านนั้นจะต้อง “อ่านเป็น” คืออ่านได้ทั้งดาวและภพ คือได้ความหมายของมันตามความเป็นจริง ไม่ใช่โดยวิธีเดา เมื่อเรารู้ความหมายของภพและของดาวแล้ว เราก็จะเริ่มอ่านดวงชะตาได้ และเริ่มแรกของการอ่านดาวนั้น เราจะต้องอ่านดาวให้ได้สองจังหวะเป็นอย่างน้อย

อ่านดาวสองจันหะอย่างไร

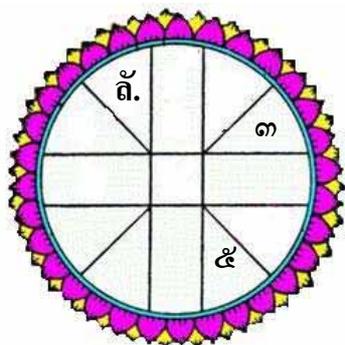
หลักของการพยากรณ์นั้นมียุ่ว่า จะพยากรณ์เรื่องใดก็ให้พยากรณ์เรื่องนั้นให้เป็นเรื่อง ๆ ไป อย่าเอาหลายเรื่องมาอ่านรวมกัน จะทำให้สับสนและพยากรณ์ไม่ถูก ต้องการอ่านเรื่องไหนก็ยกเอาดาวเจ้าของเรื่องนั้นมาตั้งเป็นหลัก จะเป็นเรื่องวาสนาของเจ้าชะตา (ตนุ) เรื่องการเงิน (กุดุมพะ) เรื่องการงาน (กัมมะ) เรื่องคู่ครอง ครอบครัว (ปัตนิ) ก็พยากรณ์เฉพาะเรื่องนั้น ๆ อย่างเดียว เมื่อได้เรื่องที่ต้องการแล้ว สมมติว่าจะดูชีวิตวาสนาของเจ้าชะตา เราก็ต้องเริ่มดูที่ดาวตนุหลักของเขาเป็นหลัก ดูว่าดาวตนุหลักนั้น ไปสถิตอยู่ที่ราศีใด ตรงกับภพอะไร เราก็เอาความหมายของภพบวกเข้ากับคำว่า “ตนุ” เป็นจันหะที่หนึ่ง ต่อจากนั้นก็ให้ดู “เจ้าที่” คือดาวเจ้าของเรือนที่ตนุหลักนั้นไปสถิตอยู่ที่ไหน ภพอะไร เราก็อ่านตามไปเป็น จันหะที่สอง

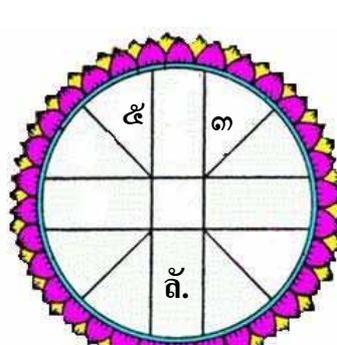
(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

จากดวงตัวอย่างที่ให้ไว้จะเห็นว่าในดวงที่ 1 นั้นเราประสงค์จะดูวาสนาชีวิตของ เจ้าชะตา จึงดูที่ดาวตนุหลักเป็นหลัก เราก็อ่านได้ว่า ดาวตนุหลักนั้นมาสถิตอยู่ในภพพันธู (จันหะที่หนึ่ง) อ่านได้ความว่าเจ้าชะตาเป็นผู้รักญาติ ผูกพันอยู่กับญาติ ต่อจากนั้นเราก็ตามอ่าน “จันหะที่สอง” คือดูว่าดาวเจ้าที่ คือ เกษตรแห่งราศีกรกฎที่ดาวตนุหลักนั้นจรไปอยู่ที่ไหน ก็ได้ ความว่าจรไปอยู่ที่ราศีกันย์ ภพอริ แปลว่า ศัตรู ผู้ขัดขวาง อุปสรรคต่าง ๆ เมื่อนำเอาดาว ทั้งสองจันหะมาอ่านรวมกันก็จะได้ความว่า “เจ้าชะตาเป็นคนที่รักญาติพี่น้อง” แต่ญาติพี่น้องหาได้รักเจ้าชะตาด้วยไม่ กลับทำตัวเป็นศัตรูเสียอีก

ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าชะตาเลย ถ้าเราจะทำเป็น โครงสร้างขึ้นมา ก็จะเป็นดังนี้
“คน – พันธ – อริ”

ส่วนในดวงที่สองนั้น จะเห็นว่าเราประสงค์จะดูเรื่องการเงิน เราจึงเอาดาวเจ้าเรือน กุมพะ โดยอ่านที่ดาวกุมพะซึ่งจรไปสถิตอยู่ที่ราศีพิจิก ภพปัตนิ เป็นจังหวัดหนึ่ง อ่านได้ว่าการเงินผูกพันอยู่กับคู่ครอง ต่อไปอ่านดาวเจ้าที่ คือ อังคารจรไปสถิตราศีมีน ภพลาภะเป็นจังหวัดที่สอง ภพลาภะให้ความหมายว่าได้ลาภผล อ่านรวมแล้วจึงได้ความว่า หลักทรัพย์ของเจ้าชะตานั้นคู่ครองจะช่วยเหลือนำมาให้ ทำเป็นโครงสร้างคือ “กุมพะ – ปัตนิ – ลาภะ”

ดวงที่สามนั้น จะเห็นว่าเราต้องการดูเรื่องการทำงานของ เขา จึงดูที่ดาวกัมมะเป็นหลัก จากดวงที่สามนี้เราทำโครงสร้างออกมาได้ว่า “กัมมะ – อริ – ศุภะ” คือ ดาวกัมมะจรไปสถิตภพอริ และดาวเจ้าที่คืออังคารจรไปสถิตภพศุภะราศีกุมภ์ อ่านได้ความรวมกันว่า “การทำงานของเจ้าชะตานี้มักประสบอุปสรรคขัดข้อง ต้องต่อสู้ดิ้นรนเหนื่อยหนัก แต่สุดท้ายก็ประสบความสำเร็จ”

ส่วนในดวงที่สี่เราต้องการดูเรื่องครอบครัวคู่ครองว่าจะเป็นตายร้ายดีอย่างไร เราจึงจับเอาดาวปัตนิมาเป็นหลักว่าไปสถิตอยู่ที่ใด ปรากฏว่าสถิตที่ภพอริ แปลว่าขัดข้องไม่ราบรื่น นี่เป็นจังหวัดหนึ่ง ต่อไปจังหวัดที่สองเราดูเจ้าที่ คือเจ้าเรือนที่ดาวปัตนิอาศัยอยู่ได้แก่ดาวพฤหัสบดีปรากฏว่าจรไปอยู่ที่ภพมรณะราศีพฤษภเสียอีก มรณะแปลว่าสูญเสียชีวิต เห็นอย่างนี้นักศึกษาทั้งหลายก็ควรจะอ่านกันออกแล้วว่า ครอบครัวของเจ้าชะตารายนี้จะเป็นอย่างไร ซึ่งไม่เป็นปัญหาเลยว่า ครอบครัวนี้ดำเนินชีวิตกันมาอย่างขลุกขลัก ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน และที่สุดก็จะถึงความล้มเหลวต้องอย่าขาดจากกันไปนั่นเอง

นี่คือการอ่านดาวสองจังหวัดซึ่งเป็นหลักในการอ่านดวงชะตาทั่วไป ท่านจะต้องจดจำวิธีหรือหลักในการอ่านนี้ให้ได้ มันไม่ใช่เป็นเรื่องที่ยาก ถ้าท่านอ่านดาวสองจังหวัดอย่างนี้ได้แล้ว ท่านก็จะอ่านจังหวัดที่สาม ที่สี่ ที่ห้า ฯลฯ ต่อไปได้อีกตามใจชอบแต่ในระยะแรกนี้ยังไม่ควรไปไกลถึงจังหวัดที่สามสี่ เพราะจะทำให้ท่านสับสนได้ ค่อย ๆ ทบทวนไปที่ละจังหวัดดีกว่า ทดลองอ่านดาวสองจังหวัดนี้ให้คล่องแคล่วเสียก่อน ถ้าท่านอ่านดาวสองจังหวัดได้คล่องจังหวัดอื่น ก็ไม่ใช่ปัญหาแต่อย่างใด

อีกประการหนึ่งที่ท่านจะต้องจดจำไว้ให้ดีก็คือ ท่านอ่านเรื่องอะไร ท่านจะต้องเอาเรื่องนั้นเป็นความหมายหลัก อย่างอื่นเป็นเพียงความหมายรองทั้งสิ้น เช่น มีโครงสร้างว่า “กุมพะ – ปัตนิ – ลาภะ”

ท่านจะไปอ่านว่าเจ้าชะตานี้มีคู่ที่ร่ำรวยและประสบความสำเร็จไม่ได้ เพราะขณะนี้ท่านกำลังอ่านเรื่องกุมพะอยู่ กุมพะเป็นความหมายหลักที่ท่านจะต้องอ่านก่อน ซึ่งหมายถึงว่าหลักทรัพย์ของเจ้าชะตานี้ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากหุ้นส่วนหรือคู่ครองนำมาให้ ส่วนหุ้นส่วนหรือคู่ครองจะรวยแค่ไหนนั้นไม่เกี่ยว ซึ่งอาจจะไม่ใช่คนร่ำรวยก็ได้ และถือเป็นหลักปฏิบัติประจำตัวไว้เลย

หวังว่าข้อความนี้ท่านคงจะเข้าใจ ซึ่งผมก็พยายามที่จะเขียนให้อ่านเข้าใจง่ายอย่างที่พูดแล้วถ้ายังไม่เข้าใจก็โปรดอ่านซ้ำไปซ้ำมาสักสองสามเที่ยวก็จะเข้าใจได้เอง การอ่านโปรดอ่านซ้ำ ๆ ไม่ต้องรีบ

ร้อน พยายามทำความเข้าใจกับมันให้ได้ แล้วท่านก็จะมีโอกาสเป็น “โหร” ที่ดีได้ในอนาคตอย่างไม่ต้องสงสัย

ว่าด้วยเรื่อง “ทุสธานภพ”

เราทราบกันเป็นอย่างดีอยู่แล้วว่า ดวงชะตาหนึ่งๆ นั้นจะต้องมีภพอยู่ทั้งหมด 12 ภพ ซึ่งก็มีที่แสดงความเป็นคุณและเป็นโทษอยู่ด้วยกัน ภพที่เป็นคุณนั้นก็เช่นภพสุภะหรือลาภะเป็นต้น ส่วนภพที่เป็นโทษนั้นก็มียู่ 3 ภพด้วยกัน คือ ภพอริ, มรณะและวินาสน์ เราเรียก 3 ภพนี้ว่า “ทุสธานภพ”

คำว่า “ทุ” แปลว่าชั่ว, เลว หรือไม่ดีนั่นเอง แต่ความชั่วไม่ดีของทั้งสามภพนี้ก็มีความชั่วไม่ดีแตกต่างกัน ไม่เหมือนกัน มีทั้งไม่คิน้อย ไม่คินมาก ซึ่งเราจะพิจารณาได้ดังนี้

ภพ “อริ” แปลว่า อุปสรรค, สิ่งกีดกันขัดขวาง, ศัตรู, คู่แข่งขัน, ความเจ็บไข้ได้ป่วย, หนี้สิน การต่อสู้ดิ้นรน ฯลฯ

ภพ “มรณะ” แปลว่า ได้แก่ความสูญเสีย, ความล้มเหลว, ความตาย, ความพลัดพรากห่างไกล ความเนิ่นนาน, ความเจ็บป่วยที่รักษาไม่ได้, การไหลออก ฯลฯ

ภพ “วินาสน์” ได้แก่ ความเสียหายที่คาดไม่ถึง, อุบัติเหตุต่างๆ, ความเสื่อมโทรม, การถูกจับกุมคุมขัง, การต้องโทษ, ความลับ, ความอำพรางแฝงเร้น, การสนับสนุนอย่างลับๆ, สิ่งที่อยู่ข้างหลัง ฯลฯ

เมื่อพิจารณาความหมายของภพทั้งสามนี้แล้ว เราก็จะเห็นได้ว่า ภพมรณะ เป็นภพที่ให้ผลรุนแรงมากกว่าภพอื่นเพราะเป็นภพที่แสดงความอันเจ็บขาด ฉะนั้นนักศึกษาทั้งหลายจงสำเหนียกเอาไว้ด้วยว่า จะต้องพิจารณาให้ภพมรณะเป็นภพที่ร้ายแรงที่สุด ส่วนภพอริกับวินาสน์นั้น แม้ว่าจะแสดงผลที่ไม่ดี แต่ก็ยังไม่รุนแรงเท่ากับภพมรณะ

ดังเช่นภพ “อริ” นั้น ถึงจะแสดงผลร้าย แต่ก็ยังเป็นผลร้ายที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว คือการมีอุปสรรคขัดขวาง หรือจะต้องต่อสู้ดิ้นรนกันเท่านั้น เมื่อแก้ไขปัญหาหรือได้ต่อสู้ดิ้นรนแล้วก็จะผ่านไป ได้ จึงมีความรุนแรงน้อยกว่าภพมรณะอย่างเห็นได้ชัด และดูเหมือนว่าภพอรินี้จะเป็นภพที่มีความรุนแรงน้อยที่สุดในกระบวนทุสธานภพนี้ด้วย

ส่วนภพ “วินาสน์” นั้น นอกจากจะแสดงผลร้ายดังที่ปรากฏอยู่แล้ว บางครั้งก็ยังคงแสดงผลดีให้ด้วย เช่น การได้รับความสนับสนุนอย่างลับๆ เป็นต้น แต่ผลร้ายเช่นความพินาศที่ คาดไม่ถึงหรือ อุบัติเหตุต่าง ๆ นั้น เราจะตีความว่าเสียหายหรือรุนแรงน้อยไม่ได้ เพราะมันอาจจะน้อยหรือมากก็ได้แล้วแต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การเกิดจลาจลฆ่าฟันกันตายอย่างคาดไม่ถึงก็ นับเนื่องเข้าในความหมายของ “วินาสน์” เช่นเดียวกัน

แต่ถึงอย่างไร ความรุนแรงต่าง ๆ นี้ก็จะเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ไม่ยึดเยื้อยาวนาน ถ้าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความเสียหายที่ยึดเยื้อยาวนาน นั่นเป็นความหมายของภพ “มรณะ”

คำว่า “ทุสสถานภพ” นั่นก็คือ เรือนชะตาที่ไม่ดีนั่นเอง ดังนั้นภพไม่ดีทั้งสามนี้จึงเสมือนกับสถานที่ที่มีความไม่ดีบรรจุอยู่ เมื่อดาวใดเข้ามาอาศัยอยู่ในภพเหล่านี้ ก็เท่ากับว่าดาวดวงนั้นได้เข้ามาแปดเปื้อนกับความไม่ดีต่าง ๆ ตามความหมายของภพนั้น ๆ ไปด้วย เมื่อดาวดวงนั้นต้องเศร้าหมองไป เพราะการแปดเปื้อนดังกล่าวนี้แล้ว ก็ย่อมจะทำให้คุณภาพของคนต้องถูกแปดเปื้อนไปด้วยความไม่ดีนั้น เช่น ดาวกุมพะเข้าไปลอยอยู่ในภพอริ ดาวกุมพะนั้นก็ย่อมถูกความเป็นอริมา แปดเปื้อน เมื่อเราต้องการอ่านดาวกุมพะ จึงต้องอ่านในลักษณะที่เปื้อนปนกับอริ กุมพะ หมายถึงการเงิน หรือการหาเงิน เมื่อเปื้อนอริจึงต้องอ่านว่าการหาเงินนั้นต้องพบกับอุปสรรคต้องต่อสู้ดิ้นรนจึงจะได้เงินมา ดังนี้ เป็นต้น ถ้าลอยเข้าไปอยู่ในภพมรณะ ก็ต้องอ่านว่าเจ้าชะตาจะต้องเสียเงิน คือ เงินจะต้องไหลออกไป หรือต้องสูญเสียเงินไปด้วยเหตุที่เจ้าชะตาวางผลลิตอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการสูญเสียที่ไม่ได้รับการคืนมา เสียด้วยเช่น ทำการค้าขาดทุน เป็นต้น แต่ถ้าดาวกุมพะลอยเข้าไปอยู่ในภพวินาศน์ ก็เท่ากับไปเปื้อนความวินาศน์นั่นเอง คือเจ้าชะตาจะได้รับความเสียหายในเรื่องการเงินอย่างที่ไม่ได้คาดหมายไว้ หรืออาจถูกจับกุมคุมขังในเรื่องของเงินก็ได้หรืออาจได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างลับ ๆ จากใครคนหนึ่งก็ได้ ซึ่งก็สุดแต่ปัจจัยที่เราจะได้จากดาวอื่น ๆ ในดวงชะตานั้นต่อไป

สรุปแล้ว ขอให้นักศึกษาได้มีความใคร่ครวญในการอ่านดาวที่เกี่ยวกับทุสสถานภพทั้งสามนี้ คืออย่าไปด่วนตัดสินว่าภพอริหรือวินาศน์ทำให้เจ้าชะตาประสบความสิ้นสูญ เพราะภพอรินั้นให้ผลไม่รุนแรง ให้ผลเพียงชั่วคราวเท่านั้น อาจจะทำให้ผลเสียหายรุนแรงมากก็ได้ แต่ก็เป็นการเสียหายในระยะหนึ่งที่สามารถพลิกฟื้นคืนมาดีใหม่ได้ ไม่เหมือนกับภพมรณะที่ให้ผลเด็ดขาดเนิ่นนานจึงรุนแรงกว่าภพทั้งสองดังที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากภพที่เป็นทุสสถานภพนี้แล้ว ดาวที่เป็นเจ้าเรือนของทุสสถานภพนี้ก็เช่นเดียวกัน คือเป็นดาวที่โชกชุ่มไปด้วยความไม่ดีดังความหมายที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง ถ้าเข้าไปผสมคลุกคลีกับดาวใด ก็ส่งความไม่ดีนั้นเข้าไปคลุกเคล้ากับดาวนั้น ๆ ด้วย ยิ่งถ้ากุมกันหรือร่วมราศีเดียวกันแล้วก็ยิ่งแสดงผลชัด แต่ถ้าเพียง “ถึง” กัน ความหมายก็จะย่อหย่อนลงบ้าง แต่ก็ยังส่งความไม่ดีไปถึงอยู่นั่นเอง เพียงแต่น้อยกว่ากุมกันเท่านั้น ขอให้ศึกษานิกถึงภาพคนที่ร่างกายเต็มไปด้วยโคลนตมโชกชุ่ม ถ้าเข้าไปกอดกับใคร คนที่ถูกกอดก็เปื้อนโคลนนั่น ไปด้วย แต่ถ้าเพียงถูกคนนั้นใช้โคลนขี้ขางมาก็จะเปื้อนไปข้างตามตำแหน่งที่ถูกขี้ขางไม่เปื้อนมากเหมือนคนที่ถูกกอดเต็มตัวอย่างนี้ เป็นต้น

คำว่า “ถึง” กันที่บอกไปนั้น ก็คือมุมสัมพันธ์ของดาวที่ส่งกระแสถึงกันนั่นเอง ซึ่งเรียกมุมสัมพันธ์นี้จะต้องเรียนกันอีกประเภทหนึ่ง เป็นบทสำคัญบทหนึ่งของโหราศาสตร์เช่นกัน แต่ในตอนนี้อยากให้นักศึกษาเอาใจใส่ใน “ทุสสถานภพ” ให้มากขึ้นเพราะเป็นภพสำคัญของดวงชะตาเช่นเดียวกับภพอื่น ๆ และออกจะสำคัญมากกว่าอีกหลาย ๆ ภพด้วย

ลัคนาสถิตในราศีต่าง ๆ

ในดวงชะตาทั้งดวงนั้น “ลัคนา” เป็นจุดสำคัญอย่างหนึ่ง จะเรียกว่าเป็นความสำคัญอันดับแรกก็ได้ เพราะโหรเมื่อเริ่มจะพยากรณ์ดวงชะตาให้ใครนั้น จะต้องเริ่มที่ลัคนาก่อนเสมอ ในดวงเดิม ลัคนาจะเป็นจุดที่บอกถึงสภาวะของชีวิตที่จะเป็นไปในอนาคตของผู้นั้นใน ดวงจร ลัคนาจะเป็นจุดที่รับเหตุทั้งดีและร้ายจากดวงดาวที่จรมาถึง ดังนั้น ลัคนา จึงเป็นจุดสำคัญมาก โหรทุกคนจะต้องเอาใจใส่อย่างที่สุด และจะต้องวางลัคนาให้ถูกต้องจริง ๆ การวางลัคนาผิดราศี จะทำให้ภาวะความสัมพันธ์กับดวงดาวทั้งหมดเกิดความคลาดเคลื่อนผิดพลาด เหตุร้ายอาจกลายเป็นคนดี และที่ดีก็กลายเป็นร้าย สร้างความเสียหายแก่การทำนายเป็นที่สุด ยิ่งบางคนที่เกิดไม่แน่นอน การวางลัคนาจะทำความยุ่งยากให้โหรมิใช่น้อย ฉะนั้นเรื่องลัคนาจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งทีเดียว

เราจะได้ศึกษากันมาแล้วว่า ลัคนามีหน้าที่สำคัญคือการสร้าง “ภพ” เป็นวางลัคนาผิด ภพก็ผิดไปด้วย มีนักพยากรณ์บางคนอวดเก่ง บอกว่าสามารถผูกดวงชะตาให้คนที่ไม่รู้เวลาเกิดได้ โดยมองเอาจากรูปร่างของผู้ที่มาให้พยากรณ์เป็นสำคัญว่ารูปร่างสูงต่ำขาวดำอย่างไร แล้วก็วางลัคนาลงไปในราศีนั้น ๆ ซึ่งเป็นการทำงานที่เสี่ยงต่อความผิดพลาดเป็นอย่างยิ่ง จริงอยู่ในคัมภีร์โหรบางตำราที่เคยมีบอกไว้ว่า คนรูปร่างอยู่นั้นจะเป็นคนในราศีนั้น ๆ แต่นั่นก็ไม่ใช่ว่าความ ถูกต้องอันสมบูรณ์ เอาแน่ร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ได้เพราะคนเรานั้นสามารถที่อ้วนผอมดำขาวเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสถานการณ์ที่ได้รับ การวางลัคนาด้วยวิธีอวดเก่งเช่นนี้จึงเป็นความประมาทหรือเห็นแก่ได้ของนักพยากรณ์ผู้นั้น นักศึกษาที่ต้องการเป็นโหรอย่างแท้จริงมีบ่งควรเอาอย่างเป็นอันขาด

มีบางคนอีกเหมือนกัน ที่เมื่อเห็นลัคนาอยู่ในราศีใดแล้วก็ทายเจ็ยแจ้วไปทีเดียว เช่นเห็นลัคนาอยู่ในราศีกุมภ์ ซึ่งมีราศี 8 เป็นเจ้าเรือน ก็ทายฉลาด ๆ ไปเลยว่าคุณเป็นคนใจนักเลงนี้ ลุ่มหลงอะไรง่าย ๆ ชอบมัวเมาอยู่กับอบายมุข เรื่องเล่นไฟเล่นโปละก็ชอบนัก ทั้งที่ความจริงแล้วผู้นั้นหาได้เป็นอย่างที่นักพยากรณ์อวดเก่งทำนายเลย หวิดถูกเตะปากไปเสียด้วย ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะหมอนั้นยังรู้ไม่จริงคิดว่าผิดคิดว่าถูกคิดว่าลัคนาอยู่ในเรือนราหูจะต้องเป็นเช่นราหูไปหมด ซึ่งตามหลักวิชาการไม่ได้เป็นเช่นนั้น

จริงอยู่ ลัคนาสถิตอยู่ในเรือนของใคร ก็จะต้องได้รับอิทธิพลจากเจ้าเรือนนั้นเข้าไว้ด้วย แต่การได้รับอิทธิพลของลัคนานั้นเป็นการรับเอามาในฐานะของ “บุคลิกภาพ” เท่านั้น คือผู้ที่มีลัคนาอยู่ในราศีใด ก็จะมีบุคลิกภาพไปตามเจ้าเรือนนั้นๆ ไม่ใช่ “จิตใจ” หรืออุปนิสัยจะเป็นไปด้วย บุคลิกภาพก็คือ กิริยาท่าทาง หรือสิ่งที่สามารถมองเห็นด้วยตาได้ เป็น “รูปรธรรม” ไม่ใช่ “นามธรรม” ส่วนเรื่องของอุปนิสัยจิตใจนั้นจะเป็นเรื่องของ “ตฤเศษ” ซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน

อิทธิพลของดาวเจ้าเรือนที่ลัคนาสถิตอยู่ จะสร้าง “บุคลิกภาพ” ซึ่งได้แก่ อากัปกริยา ท่วงท่าอันเป็นลักษณะเฉพาะคนที่มองเห็นได้จากภายนอกของเขา (ไม่ใช่อุปนิสัยใจคอหรือจิตใจ) ตามหลักวิชาของคัมภีร์โหราศาสตร์ได้แสดงไว้ ดังนี้

ลัคนาสถิตราศี “เมษ” และ “พิจิก” มีอังคาร 3 เป็นเจ้าเรือน

ลักษณะท่าทางกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว มองดูขึงขังจริงจังและทะมัดทะแมง เข้มแข็ง บึกบึน แข็งแรง อดทนต่องานหนักดี (ราศีพิจิกจะดูเยือกเย็นกว่าราศีเมษ)

ลัคนาสถิตราศี “พฤษภ” และ “ตุลย์” มีศุกร์ 6 เป็นเจ้าเรือน

รูปร่างมักสมส่วน ได้รูปทรงดี ท่าทางแจ่มใส สนุกสนานร่าเริง มีความสุภาพนุ่มนวล ลักษณะดูมีเสน่ห์ดึงดูด น่าคบหาสมาคมด้วย มีจุดเด่นบางอย่างอยู่ในตัว (ราศีตุลย์จะมีท่าทางคล่องแคล่วกว่าราศีพฤษภเพราะเป็นธาตุม)

ลัคนาสถิตราศี “มิถุน” และ “กันย์” มีพุธ 4 เป็นเจ้าเรือน

ลักษณะท่าทางสุภาพ ชอบเป็นมิตรกับผู้อื่น เคลื่อนไหวคล่องแคล่วปราดเปรียวไม่เคอะเขิน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี (ราศีกันย์ธาตุดินจะเชื่องช้ากว่าราศีมิถุนซึ่งเป็นธาตุมบ้าง)

ลัคนาสถิตราศี “กรกฎ” มีจันทร์ 2 เป็นเจ้าเรือน

บุคลิกภาพอ่อนน้อมถ่อมตัว เจียมตัวดี ทำอะไรมักละเอียดประณีต ยิ้มง่าย มองโลกในแง่ดี เป็นส่วนใหญ่มักเป็นชายจะสุภาพอ่อนน้อมคล้ายผู้หญิง

ลัคนาสถิตราศี “สิงห์” มีอาทิตย์ 1 เป็นเจ้าเรือน

ลักษณะท่าทางองอาจผึ่งผาย ท่วงท่าภาคภูมิใจโอ้อ่า กริยาเชิงซ้าแต่สง่า แข็งแรง พุดหรือทำอะไรมีน้ำหนัก ชอบเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม

ลัคนาสถิตราศี “ธนู” และ “มีน” มีพฤหัสบดี 5 เป็นเจ้าเรือน

ท่วงท่าสุภาพเยือกเย็น สงบ กริยาสำรวม ท่าทางน่านับถือ ดูเป็นผู้ใหญ่กว่าอายุ ไม่ค่อยชอบเล่นหัวในเรื่องไม่เป็นเรื่อง มักเกลียดคำหยาบ (ราศีมีนธาตุน้ำจะมีท่าทีสงบเย็นมากกว่าราศีธนูซึ่งเป็นธาตุไฟ)

ลัคนาสถิตราศี “มังกร” มีเสาร์ 7 เป็นเจ้าเรือน

บุคลิกมักเชื่องช้า ระมัดระวัง เยือกเย็น มีความบึกบึนอดทนดี บางครั้งก็มีท่าทางเคอะเขิน เคลื่อนไหวไม่กระฉับกระเฉงนัก มักเก็บตัว

ลัคนาสถิตราศี “กุมภ์” มีราหู 8 เป็นเจ้าเรือน

ท่าทางมักจะแก่งก้าง โง่งน้าง จะสุภาพเรียบร้อย กริยามักจะลึกลนพรวดพราด แต่ฉับไว รวดเร็ว มีท่าทีนิ่งเฉยอยู่ในตัวด้วย

ทั้งหมดนี้ไม่ใช่คำพยากรณ์ที่สมบูรณ์ ยังมีปัจจัยอื่นที่จะเข้ามาผสมสัมพันธ์ทำให้บุคลิกนี้เปลี่ยนแปลงได้อีก เป็นเพียงความหมายหนึ่งที่พึงรู้ไว้เท่านั้น

วิธีอ่านดาวในดวงชะตา (ขั้นต้น)

การอ่านดาวในดวงชะตานี้ นับเป็นบทเรียนที่ยากอีกบทหนึ่งทีเดียว นักศึกษาจะต้องใช้ความเอาใจจริงเอาใจมาก ๆ เพราะการอ่านดาวนี้จะต้องใช้พื้นฐานการศึกษาที่ได้เรียนมาแล้วทั้งหมดมาร่วมด้วยกันใครที่สามารถจดจำความรู้พื้นฐานได้มากคนนั้นก็สามารอ่านดาว (หรืออ่านดวง) ได้ดีกว่าคนอื่นเนื่องจากบทเรียนบทนี้มีความละเอียด, ซับซ้อนและลึกซึ้งยิ่งกว่าบทอื่น ๆ การอ่านจะได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานและความเอาใจใส่ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ สำหรับผู้ที่เรียนประเภท “สักว่าเรียน” แล้วเห็นจะผ่านบทนี้ไปด้วยความลำบากแน่

ในการอ่านดาวที่ปรากฏอยู่ในดวงชะตาแล้วนั้นมีวิธีการอ่านที่จะขอสรุปให้พอเป็นสูตรอย่างคร่าว ๆ ไว้ดังนี้

1. ตรวจสอบว่า “ลัคนา” สถิตราศีใด
2. ตรวจสอบว่า “ตูลัคน์” สถิตราศีใด, เป็นดาวอะไร, ชาติอะไร
3. ตรวจสอบว่า “ตูลุเศษ” เป็นดาวอะไร, สถิตราศีใด

ขั้นแรกให้ตรวจดู 3 อย่างนี้ก่อนเพื่อให้รู้ว่าดวงชะตานี้มีลัคนาสถิตราศีประเภทไหน (ปีสวระ, นระ, อัมพ, กิจะ) เพื่อจะได้ดูต่อไปว่าจะมีดาวที่เป็นองค์เกณฑ์ด้วยหรือไม่และเป็นลัคนาที่มีความอ่อนแอหรือเข้มแข็งอย่างไรบ้าง เมื่อรู้แล้วก็จำไว้ขั้นหนึ่งก่อน จากนั้นก็ดูตูลัคน์สถิตที่ภพใดเพื่อจะได้ว่าวาสนาและการดำเนินชีวิตของเจ้าชะตานี้จะผูกพันกับอะไรที่เป็นหลักสำคัญบ้างไปอยู่ในเรือนที่เป็นมิตรหรือศัตรูเป็นภพที่ให้คุณหรือโทษและธาตุของดาวกับของราศีที่ตนไปอยู่ด้วยนั้นเข้ากันได้หรือไม่เพียงใดเพื่อจะได้เป็นข้อมูล สำหรับการทำนายต่อไปต่อจากนั้นก็ตรวจดูตูลุเศษว่าเป็นดาวอะไรทำให้เราได้รู้ว่าเจ้าชะตานี้จะมีจิตใจและอุปนิสัยชนิดไหน (ตามความหมายของดาวที่ได้เรียนมาแล้ว) สถิตราศีใดเป็นคุณหรือโทษกับลัคนาหรือไม่ธาตุของดาวกับราศีที่สถิตอยู่นั้น เข้ากันได้หรือไม่ เพียง 3 อย่างนี้เราก็จะได้ข้อมูลมาส่วนหนึ่งแล้วพอที่จะรู้ถึงความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของดาวชะตานั้นได้พอสมควร จากนั้นเราก็จะตรวจต่อไปอีก

4. ตรวจดูดาวที่เหลือทั้งหมดว่าได้ทำมุมเป็นเกณฑ์, กุม, เล็งหรือตรีโกณกับลัคนาอย่างไรบ้างหรือมีดาวที่ส่งกระแสถึงในลักษณะอย่างไรอีก

5. ตรวจสอบว่าในราศีที่ตูลัคน์สถิตอยู่นั้นมีดาวอื่นเข้ากุม, เล็งหรือทำมุมตรีโกณอย่างไรบ้างที่ต้องตรวจเช่นนี้ก็เพื่อจะได้รู้ถึงความเข้มแข็งอ่อนแอของลัคนาและตูลัคน์นั่นเองเพราะการอ่านดวงนั้น ลัคนาและตูลัคน์เป็นสิ่งสำคัญมากต้องดูก่อน ถ้ามีดาวเป็นมุมเกณฑ์กับลัคนาหรือตูลัคน์ก็นับว่าดี เข้มแข็งส่วนจะดีหรือเข้มแข็งในด้านไหนก็ดูว่าดาวนั้นเป็นดาวอะไรมาจากภพไหน (ตามสูตรเขาเป็นใครมาจากไหน) แต่ถ้าเป็นดาวที่มาจากทุสถานะภพก็ให้โทษบั่นทอนลงเช่น ถ้ามีดาวอริกุมลัคน์หรือเล็ง

ก็มักจะทำให้การดำเนินชีวิตของเจ้าชะตานั้นประสบความสำเร็จไม่ราบรื่น นอกจากลัคนาแล้ว เราก็ตรวจที่ตฤณลักษณ์อีกด้วยโดยวิธีเดียวกัน ตรวจแล้วเราก็จะได้ข้อมูลมากขึ้นกว่าการตรวจครั้งก่อน จากนั้นก็ดูต่อไป

6. ตรวจสอบดาวสำคัญทั้งหมดเช่นดาวกุมพะ, ปัตนิ, กัมมะ ว่าไปสถิตอยู่ภพใด และดาวเจ้าเรือนนั้น ๆ ไปสถิตที่ภพใด (จังหวัดสอง)

7. ตรวจสอบว่า ดาวเหล่านั้นสถิตในราศีที่เป็นมิตรหรือศัตรู ธาตุของราศีที่สถิตอยู่นั้นเข้ากันได้หรือไม่

8. ตรวจสอบว่ามีดาวอื่นเข้าทำมุมสัมพันธ์กับดาวเหล่านั้นอย่างไรบ้าง ดาวที่ทำมุมสัมพันธ์ด้วยนั้นเป็นมิตรหรือศัตรู ให้คุณหรือให้โทษ

ทั้ง 3 ประการนี้จะเป็นตัวบอกถึงรายละเอียดทั้งหมดของการดำเนินชีวิตของเจ้าชะตานั้น ๆ ขึ้นตอนที่ค่อนข้างยากสำหรับนักศึกษา ก็คือ การพิจารณาความสัมพันธ์ของดาว โดยเฉพาะดาวที่เป็นเจ้าของเรือนถึงสองเรือน แต่เราสามารถที่จะอ่านเฉพาะเรือนใดเรือนหนึ่งก่อนก็ได้ โดยยกอีกเรือนหนึ่งไว้เสียก่อน เช่น ลัคนาสถิตราศีมังกร ดาวพุธเป็นเจ้าเรือนอิและศุภะ ถ้าดาวพุธกุมดาวกัมมะอยู่ ก็อ่านว่า การงานของเจ้าชะตาคงไม่ค่อยราบรื่นนัก ท่าอะไรก็มีอุปสรรค คืออ่านทางด้านเสียก่อน แล้วจึงตามด้วยการอ่านว่า เมื่อผ่านอุปสรรคแล้วเขาจะพบความสำเร็จในงานนั้น อีกประการหนึ่งที่นักศึกษามักจะเกิดความงุนงงก็คือ ราศีหนึ่งมีดาวกุมกันหลายดวง ทำให้เกิดความสับสนในการอ่าน เพราะบางทีความหมายของดาวนั้นขัดแย้งกัน

สำหรับเรื่องนี้ขอแนะนำว่า อย่าไปสนใจกับการที่มีดาวหลายดวง เพราะการอ่านนั้นจะต้องอ่านทีละดวงอยู่แล้ว วิธีอ่านที่ใช้สูตร “เขาเป็นใคร มาจากไหน” นั้นแหละจึงอ่านเราก็จะสามารถแยกดาวทั้งกลุ่มนั้นออกอ่านทีละอย่างได้อย่างไม่ยากนัก

แต่การที่มีดาวหลายดวงมารวมกันอยู่นั้น ก็มีความหมายถึงความสัมพันธ์และความเปลี่ยนแปลงอยู่ด้วย นั่นก็คือ ดาวจะถ่ายเทอิทธิพลของตัวเองให้แก่กันและกัน (ตามหลักที่เคยเรียนมาแล้ว) ดังนั้นความเข้มแข็งของดาวหนึ่งอาจจะต้องอ่อนลง ถ้ามีดาวที่มีอิทธิพลตรงข้ามมารวมราศีอยู่ด้วย เช่น ดาวเสาร์ที่มักจะตระหนี่ แต่ถ้ามีดาวศุกร์ร่วมด้วยก็มักจะขี้เหนียวน้อยลง หรือดาวศุกร์ที่มักจะฟุ่มเฟือยหรูหรา เมื่อร่วมกับดาวเสาร์ก็จะลดทอนที่หรูหราลง เป็นต้น

ถ้าเราอ่านดาวอย่างพิจารณา รอบคอบ ไม่รีบร้อนสุกเอาเผากิน เราก็จะอ่านดวงได้ดีและมีส่วนถูกต้องมากขึ้น ข้อสำคัญเราจะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความหมายของดาวและของภพอย่าสับสนปนเปกัน เช่น ดาวกุมพะในภพสหัชชะ อ่านว่าได้เงินจากเพื่อนหรือสังคม แต่ถ้าดาวสหัชชะมาสถิตในภพกุมพะ จะอ่านว่าเพื่อนเอาเงินมาให้ไม่ได้ ต้องอ่านว่าเพื่อนมาเอาเงินเรา เพราะภพเป็นตัวเรื่อง แต่ดาวนั้นเป็นตัวแสดง กุมพะเป็นเรื่องของเงินสหัชชะเป็นตัวเพื่อน เมื่อเพื่อนมาแสดงในเรื่อง

เงิน ก็คือเพื่อนมาเอาเงินนั่นเอง จำไว้ง่าย ๆ ว่า ดาวเจ้าเรือนอะไร ก็จะพาความหมายของตัวไปแสดง ณ เรือนที่ตนไปถึงเสมอ

แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาจะต้องไม่ลืมที่จะอ่านดาวสองจังหวะเสมอจะอ่านแต่เพียงดาวไปสถิติพอไหนอย่างเดียวยังไม่ได้ เพราะจะไม่ได้ความหมายที่สมบูรณ์การอ่านดวงนั้นเจ้าเรือนมีความสำคัญมากจะละทิ้งไม่ได้อย่างเด็ดขาด เช่น เห็นดาวกัมมะสถิติพอริเราก็รู้แต่เพียงว่างานนั้นประสบอุปสรรคหรืออุปสรรคนั้นคืองานของตน แต่ถ้าเราดูต่อไปในจังหวะที่สองตรวจดูว่าดาวเจ้าเรือนอนั้นไปสถิติอยู่ไหน เช่น ไปสถิติอยู่ภพสุภะเราก็รู้ต่อไปได้ว่าอุปสรรคนั้นก็คือผู้บังคับบัญชาตนเอง (สุภะ แปลว่าผู้บังคับบัญชาด้วย) เรียกว่าเจ้านายเป็นอุปสรรคหรือเกิดความขัดแย้งกับ เจ้านายนั้นแหละนี่เป็นตัวอย่าง

ในการอ่านดวงนั้นถ้าเป็นผู้ที่ชำนาญแล้วจะมองเพียงครั้งเดียวก็อ่านดวงได้หมด แต่สำหรับนักศึกษาที่อ่านในขั้นต้นนั้นถ้าหากต้องอ่านดาวทั้งสิบดวงแล้วก็อาจจะทำให้เกิดความสับสนมากขึ้น ฉะนั้นระยะแรกจึงอ่านเฉพาะดาวที่สำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตเท่านั้นก่อนดาวที่สำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตมีดังนี้

1. ดาวเจ้าเรือนตน (ตนุลักษณะ)
2. ดาวตนุเศษ
3. ดาวกุมพะ
4. ดาวปัตนิ
5. ดาวกัมมะ

ทั้ง 5 ดาวนี้มีความสำคัญมากที่สุดในการอ่านดวงตนุลักษณะอ่านเพื่อให้รู้ถึงการดำเนินชีวิตของเขา ตนุเศษอ่านให้รู้ถึงอุปนิสัยใจคอและจิตใจ กุมพะอ่านให้รู้ถึงหลักทรัพย์ว่าจะมีความเข้มแข็งหรืออ่อนแออย่างไร ปัตนิเป็นเรื่องของครอบครัวซึ่งถ้าคนที่มีความครอบครัวไม่ได้อยู่กันไม่เป็นสุขแล้วชีวิตก็ย่อมไม่สุขด้วย ส่วนกัมมะนั้นเป็นเรื่องของงานอาชีพและบุพกรรมของเขา ซึ่งเป็น ตัวสำคัญในการเลี้ยงชีวิตดาวกัมมะที่เข้มแข็งย่อมทำให้ชีวิตเป็นสุข ถ้าอ่อนแอก็ทำให้ชีวิตเป็นไปอย่างยากไร้ต้องลำบากยากเข็ญเว้นแต่จะมีดาวอื่นที่เข้มแข็งส่งกระแสสนับสนุนมาช่วยบ้างเท่านั้น ฉะนั้นการอ่านดาวจึงต้องดูที่ดาวอื่นว่าได้มีการส่งกระแสมา “ถึง” หรือไม่และดาวที่ส่งกระแสมาถึงนั้นให้คุณและโทษอย่างไร

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงวิธีการอ่านอย่างง่าย ๆ หยิบ ๆ ในขณะที่ขั้นต้นนั้นการอ่านดวงยังมีวิธีการที่ซับซ้อนกว่านี้อีก ซึ่งนักศึกษบางคนฟังแล้วอาจจะท้อแต่ขอแนะนำว่าอย่าท้อเลยขอให้ ตั้งหน้าศึกษาต่อไปด้วยความเอาใจใส่จริงจัง ๆ เกิดแล้วทุกคนก็จะอ่านได้เหมือนนักโหราศาสตร์ทั่วไปทุกสิ่งมันไม่ยากเกินความสามารถของมนุษย์เราแน่นอน

ขอจบคำแนะนำเบื้องต้นแต่เพียงเท่านี้ก่อน หวังว่านักศึกษาทั้งหลายที่ได้รับคำแนะนำนี้ไปคงจะได้อ่านอย่างพินิจพิจารณาและทำความเข้าใจกับคำแนะนำนี้ให้ดีที่สุด ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์สำหรับตัวท่านเองแต่อย่างเดียว

ธาตุในโหราศาสตร์

คำว่า “ธาตุ” นั้น ความจริงแล้วในโลกนี้มีธาตุนับร้อย ๆ ชนิด แต่นั้นเป็นธาตุทางวิทยาศาสตร์ ส่วนธาตุที่เกี่ยวข้องกับโหราศาสตร์นั้นใช้เพียงธาตุเท่านั้น และส่วนที่สำคัญที่สุดนั้นใช้เพียงสี่ธาตุ คือ ดิน, น้ำ, ลม, ไฟ นั่นเอง เพราะธาตุทั้งสี่นี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของชีวิตมนุษย์ ส่วนอีกสองธาตุที่เหลือคือ อากาศธาตุ และ วิญญาณธาตุ นั้นนับเป็นเพียงตัวประกอบเท่านั้นเอง

เพราะฉะนั้น นักศึกษาจึงควรจะให้ความสนใจกับธาตุทั้งสี่คือ ดิน, น้ำ, ลม, ไฟ ให้มากที่สุด เนื่องจากเรื่องธาตุนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ใดแตกฉานเรื่องธาตุ ผู้นั้นเป็นนักพยากรณ์ที่ดี มีความแม่นยำสูง นักพยากรณ์ที่ดีจะต้องเชี่ยวชาญในธาตุทั้งสองประเภทที่สำคัญ คือ ธาตุในราศี กับธาตุในดาว

1. ธาตุในราศี

เราได้เคยเรียนกันมาแล้วว่า ในดวงชะตาที่มีอยู่ 12 ราศีนั้น ทุกราศีจะครองธาตุของตนอยู่ด้วย โดยแบ่งเป็นธาตุละ 3 ราศี คือธาตุไฟจะอยู่ในราศีเมษ, สิงห์, ธนู ธาตุน้ำอยู่ในราศีกรกฎ, พิจิก, มীন ธาตุลมอยู่ในราศีตุลย์, กุมภ์, มิถุน และธาตุดินครองราศีมังกร, พฤษภ, กันย์ ราศีที่เรียกชื่อเป็นราศีแรกนั้นคือราศีแม่ธาตุหรือราศีทวารนั่นเอง ส่วนราศีถัดมาก็เป็นกลางธาตุและปลายธาตุตามลำดับ ซึ่งมีความอ่อนโยนหรือรุนแรงต่างกัน ราศีที่เป็นแม่ธาตุหรือต้นธาตุนั้นมักจะอ่อนโยน ให้คุณโทษด้วยความสุขุมไม่รุนแรง หักโค่น ผิดกับราศีกลางธาตุที่ให้ผลรุนแรงกว่าหนักหน่วงกว่า ส่วนราศีปลายธาตุนั้นมักจะให้ผลคุณโทษที่ลุ่มลึกเนิ่นนาน หรือให้ผลช้า แต่ไม่รุนแรงหักโหมอย่างกลางธาตุ

2. ธาตุในดาว

นอกจากในราศีแล้ว ในดาวเคราะห์ทุกดวงต่างก็ครองธาตุเอาไว้ดวงละธาตุทั้งสิ้น คือ ดาวอาทิตย์, เสาร์, เป็นดาวธาตุไฟ ดาวพฤหัสบดี, จันทร์ เป็นดาวธาตุดิน ดาวอังคาร, ราหู เป็นดาวธาตุลม และ ดาวศุกร์, พุธ เป็นดาวธาตุน้ำ เมื่อดาวแต่ละดวงต่างก็มีธาตุครองอยู่ในตัวเช่นนี้ เมื่อโคจรไปอยู่ที่ใด ก็นำเอาธาตุของตัวไปผสมกับราศีหรือภพที่ตนโคจรไปอาศัยอยู่ด้วยเสมอ การผสมกันของธาตุก็จะแปรสภาพให้เกิดผลออกมาอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งจะให้คุณหรือโทษก็แล้วแต่ การที่ดาวดวงนั้นจะทรงคุณสมบัติอย่างไร และภพที่ตนเข้าไปอาศัยอยู่นั้นเป็นภพอะไร ในดวงชะตา เป็นราศีที่ให้คุณหรือโทษกับตนในฐานะของคู่มิตรหรือคู่ศัตรู

ธาตุก็มีความเป็นมิตรและศัตรูต่อกันเช่นเดียวกับดวงดาว ซึ่งแยกออกได้ดังนี้

ก. ธาตุคู่มิตร มีอยู่ 2 คู่คือ ธาตุไฟเป็นมิตรกับธาตุลม ธาตุดินเป็นมิตรกับธาตุน้ำ

ข. ธาตุคู่ศัตรู มีอยู่ 2 คู่เช่นกันคือ ธาตุไฟเป็นศัตรูกับธาตุน้ำ และธาตุดินเป็นศัตรูกับธาตุลม

เมื่อจับคู่ธาตุมิตรกับศัตรูได้แล้ว ธาตุที่เหลือก็คือธาตุที่เป็นกลางต่อกัน คือไม่เป็นมิตรหรือศัตรูต่อกัน เมื่อพบกันเข้าก็ไม่บ่อนทำลายหักโค่นกัน เบียดเบียนกันทำให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องอ่อนกำลังลง

แต่ถ้าเป็นมิตรกัน ก็จะส่งเสริมเกื้อกูลกัน สร้างพลังให้แก่กัน ทำให้ทั้งคู่มีมิตรนั้นมี ความเด่นและมีพลังมากขึ้นกว่าเดิม

ความจริงนั้น พลังของธาตุก็คือพลังที่จะส่งให้กับดาวเคราะห์ในดวงชะตานั้นเอง ดังนั้น เมื่อเราทราบถึงความเป็นคู่ธาตุคู่มิตรคู่ศัตรูของธาตุกันแล้ว ความเป็นมิตรหรือศัตรูกันนั้นก็ยังคงติดต่อไปถึงราศีต่อราศีด้วย เช่น ราศีเมษธาตุไฟก็เป็นศัตรูกับราศีกรกฎธาตุน้ำ ราศีธาตุนั้นๆ ก็เช่นเดียวกันตามกฎของความเป็นมิตรและศัตรูต่อกันนั่นเอง ดาวที่ครองธาตุนั้นๆ ก็พลอยเป็นมิตรเป็นศัตรูต่อกันตามไปด้วย

3. แม่ธาตุกับลูกธาตุ

เนื่องจากธาตุหนึ่งๆ จะมีดาวครองธาตุถึงสองดวง ดังนั้นจึงมีดาวชุดหนึ่งเป็นแม่ธาตุ หรือเรียกตามทีโหราณาจารย์ท่านตั้งไว้ก็คือดาว อริกธาตุ คือ

ดาวเสาร์เป็นแม่ธาตุไฟ, ดาวพฤหัสบดี เป็นแม่ธาตุน้ำ, ดาวราหูเป็นแม่ธาตุลม, ดาวศุกร์เป็นแม่ธาตุน้ำ ส่วนดาวที่เป็นลูกธาตุหรือเรียกกันว่า ออนุธาตุ นั้นก็คือ

ดาวอาทิตย์เป็นลูกธาตุไฟ, ดาวจันทร์เป็นลูกธาตุน้ำ, ดาวอังคารเป็นลูกธาตุลม, ดาวพุธเป็นลูกธาตุน้ำ

ความเป็นแม่และลูกธาตุนั้น โหราณาจารย์ท่านจัดไว้ก็เพราะการผลนั้นผิดกันอย่างหนึ่ง กับเพื่อการแสดงผลอีกอย่างหนึ่ง การให้ผลผิดกันนั้นก็เช่นดาวเสาร์แม่ธาตุไฟ มักจะให้แปลที่ให้ความทุกข์ยากทรมานมากกว่าดาวอาทิตย์ที่เป็นลูกธาตุ เพราะดาวอาทิตย์จะให้ผลรวดเร็วไม่ทรมาน มีความฉับไว ส่วนการแสดงผลนั้นก็มักจะใช้ในการพยากรณ์จร ตัวอย่างเช่นดาวราหูกำลังเข้าภพที่ให้โทษต่อดวงชะตาอยู่แล้วแต่ก็ยังไม่มียะไรเกิดขึ้น จนกว่าจะมีดาวอังคารลูกธาตุมาเล็งหรือร่วมธาตุถึงราหูผู้เป็นคู่ธาตุด้วยผลจึงจะเกิดขึ้น อย่างนี้เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ธาตุทั้งหลายก็คือ พลังของดาวนั่นเอง ดังนั้นถ้าดาวธาตุใดโคจรเข้าไปในราศีที่ตรงกับธาตุของตัวเอง ดาวนั้นก็ได้รับพลังจากราศีทำให้แข็งแกร่งขึ้นอีกด้วย หรือถ้าได้เข้าไปร่วมหรือเล็งกับดาวที่เป็นคู่ธาตุของตัวเอง พลังของดาวทั้งคู่จะเพิ่มทวีขึ้นอีกเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ท่านจึงจำแนกดาวที่ครองธาตุร่วมกับราศีนี้ออกเป็น 4 ชั้น คือ

- ชั้นที่ 1 ดาวที่โคจรเข้าไปอยู่ในราศีที่เป็นธาตุเดียวกับตน
- ชั้นที่ 2 ดาวที่โคจรเข้าไปอยู่ในราศีที่ครองธาตุเป็นมิตรกับตน
- ชั้นที่ 3 ดาวที่โคจรเข้าไปอยู่ในราศีที่ครองธาตุเป็นกลางกับตน
- ชั้นที่ 4 ดาวที่โคจรเข้าไปอยู่ในราศีที่ครองธาตุเป็นศัตรูกับตน

การครองธาตุชั้น 1 ของดาวนั้น ก็คือการให้คุณแก่ดวงชะตานั้นเองเป็นการให้คุณอย่างชั้นหนึ่ง ชั้นที่สองและสามก็ให้คุณลดหลั่นกันลงมา ส่วนชั้นที่สี่นั่นคือการให้โทษ จะให้คุณหรือโทษเรื่องอะไรก็แล้วแต่ว่าดาวนั้นเป็นดาวอะไร มาจากภพไหนและมาครองอยู่ในภพอะไร แต่ชั้นของธาตุนั้นก็

ยังเปลี่ยนแปลงไปได้อีก ถ้าหากว่าดาวนั้นได้โคจรเข้าไปอยู่ในภพ “ทุสธานภพ” คือภพที่ 6, 8, 12 ของดวงชะตา นั่นก็คือ

ชั้นที่ 1 จะยังคงเป็นชั้นที่ 1 อยู่ตามเดิม แต่จะถูกเบียดตามสภาพของภพนั้น ๆ

ชั้นที่ 2 กลายสภาพเป็นชั้นที่ 4

ชั้นที่ 3 กลายสภาพเป็นชั้นที่ 4

ชั้นที่ 4 เปลี่ยนสถานภาพเป็น ชั้นที่ 1

ด้วยเหตุนี้ จึงขอให้นักศึกษาจงใช้ความสังเกตอย่างถี่ถ้วนในการตรวจดวงชะตา อย่ามองแต่เพียงดาวผ่าน ๆ จะทำให้ผิดพลาดได้ ความไม่ประมาทจะทำให้การพยากรณ์เป็นไปอย่างแม่นยำมากขึ้น การมองดาวเพียงครู่เดียวแล้วก็ออกคำทำนายไปนั้นนับว่าเสี่ยงต่อการผิดพลาดมาก อาทิเช่นดวงชะตาที่มีลัคนาอยู่ราศีพิจิก แต่ในราศีเมษมีดาวพุธกับดาวศุกร์ลอยอยู่ ถ้ามองครู่เดียวเราจะเห็นว่าดาวคู่นี้อยู่ในชั้นที่ 4 คือให้โทษต่อดวงชะตา เพราะดาวคู่นี้อยู่ในราศีธาตุที่เป็นศัตรู แต่ถ้าเราพิจารณาต่อไปจะเห็นว่าราศีเมษนั้นเป็นทุสธานภพ คือเป็นภพที่ 6 หรือภพอิริ เมื่อเป็นเช่นนี้ดาวพุธกับศุกร์คู่นี้ก็ได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นดาวชั้นหนึ่งให้คุณไปแล้ว จะทายได้ว่าอุปสรรคที่ขัดขวาง เจ้าชะตาผู้นั้นจะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจนได้รับความสำเร็จสมหวังในที่สุด เพราะอะไร

เพราะดาวศุกร์มาจากภพปัตนิที่แปลว่า ความร่วมมือ ส่วนพุธนั้นมาจากภพลาภะที่แปลว่า ความสมหวัง เมื่อเป็นดาวที่ครองธาตุชั้นหนึ่งก็ย่อมส่งผลดีให้

นอกจากนี้แล้ว เรื่องของธาตุยังมีอีก เช่น การแปรธาตุของดาวที่โคจรไปในราศีต่าง ๆ แต่เนื่องจากเรื่องนี้จะปรากฏในภาคของการพยากรณ์จร ซึ่งนักศึกษาจะได้เรียนกันต่อไปในเวลาข้างหน้า ในตอนนี้จึงขอให้จดจำไว้เพียงแค่นี้ก่อนเพื่อจะได้ไม่สับสน และขอให้จำไว้ว่า การศึกษาที่จะสำเร็จได้ผลดีเยี่ยมนั้น จะต้องมีความเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความมุ่งมั่นเอาจริงเอาจัง ถ้าท่านมีคุณสมบัตินี้ อยู่ในตัวแล้วเป็นที่แน่นอนเหลือเกินว่าท่านจะต้องประสบความสำเร็จ เป็นนักพยากรณ์ที่ดีในวันหน้าได้อย่างแน่นอน ขออวยพร

การพยากรณ์ด้วย “วัย”

คำว่า “วัย” ในโหราศาสตร์นั้น หมายถึงช่วงระยะเวลาของอายุในตอนที่หนึ่ง ๆ ของชีวิตโบราณาจารย์ท่านมีวิธีกำหนดไว้หลายอย่าง การพยากรณ์วัยจึงมีมากวิธีมากแบบ แต่ละแบบก็ ผิดไปจากกันแล้วแต่ผู้พยากรณ์คนใดจะชอบแบบไหนก็จะยึดถือไปตามแบบนั้น เท่าที่นึกได้การพยากรณ์วัยนั้นมีอยู่ถึง 6 แบบ ดังนี้

1. แบบเสวยอายุ
2. แบบถือภพจากลัคนา

3. แบบดาวไกลจากดวงอาทิตย์
4. แบบมหาทักษา
5. แบบตฤกษ์ทักษา
6. แบบตรีวัย ฯลฯ

ทั้ง 6 แบบที่กล่าวมานี้ แบบที่ 6 คือแบบ “ตรีวัย” นั้นได้รับความนิยมในหมู่นักพยากรณ์ทั่วไปมากกว่าแบบอื่น ๆ ซึ่งหมายความว่ามีความแม่นยำดีกว่าแบบอื่น ๆ ด้วยนั่นเอง ดังนั้นเราจึงจะนำวิธีพยากรณ์แบบตรีวัยนี้มาให้ศึกษากันไป และเพื่อไม่ให้เกิดการสับสน จึงจะขออธิบายในแบบอื่น ๆ ในที่นี้ด้วย จะอธิบายในเรื่องของ “ตรีวัย” เท่านั้น

การพยากรณ์ด้วยวัยนี้ นับว่าเป็นการพยากรณ์จรแบบหนึ่งด้วย เพราะส่วนใหญ่จะใช้ดาววัยในการพยากรณ์จรกันทั้งสิ้น แต่ที่จริงแล้ว การตรวจดวงก็สามารถนำเอาดาววัยมาใช้ได้เช่นกัน เช่นต้องการที่จะดูว่า ในวัยนั้น ๆ เจ้าชะตาจะต้องประสบกับเหตุร้ายอย่างไร เป็นต้น

เรื่องของวัยนี้ เกจิอาจารย์ท่านกำหนดให้มนุษย์เรามีวัยเต็ม (เฉลี่ย) 75 ปี และแบ่งออกเป็น 3 วัย วัยแรกคือ “ปฐมวัย” นับแต่เกิดไปจนถึงอายุ 25 ปี วัยกลางคือ “มัชฌิมวัย” นับแต่ 26 ปีไปจนถึง 50 ปี วัยปลายคือ “ปัจฉิมวัย” นับแต่ 51 ปีไปจนถึง 75 ปี และมีวัยเทียบเป็นวัยสุดท้ายอีก 25 ปี คือนับแต่ 76 ปีขึ้นไป

เนื่องจากวัยแต่ละวัยนั้นยาวนานถึง 25 ปี ซึ่งนานเกินไป ท่านจึงแบ่งวัยออกเป็น 3 ชั้นคือชั้นละ 8 ปี 4 เดือน ครบ 3 ชั้นก็เป็น 25 ปีพอดี

การกำหนดวัยเข้าในดวงชะตานั้น ท่านให้กำหนดจากดาว “ตฤกษ์” เป็นตัวตั้งภพเหมือนลักษณะ คือดาวตฤกษ์สถิตราศีใด ก็ให้นับราศีนั้นเป็นภพ “ตฤ” ภพต่อ ๆ ไปก็เป็นภพกุมพะ, สหัชชะ, พันธู, ปุตตะ ฯลฯ เรื่อยไปจนถึงวินาศน์ แต่ละภพทำหน้าที่ของช่วงวัย 8 ปี 4 เดือน โดยนับดังนี้

ปฐมวัย – ภพตฤ 8, 4 ปี ภพกุมพะ 8, 4 ปี ภพกัมมะ 8, 4 ปี = 25 ปี

มัชฌิมวัย – ภพสหัชชะ 8, 4 ปี ภพสุภะ 8, 4 ปี ภพลาภะ 8, 4 ปี = 25 ปี

ปัจฉิมวัย – ภพพันธู 8, 4 ปี ภพปุตตะ 8, 4 ปี ภพปัตนิ 8, 4 ปี = 25 ปี

วัยเทียบ – ภพอริ 8, 4 ปี ภพมรณะ 8, 4 ปี ภพวินาศน์ 8, 4 ปี = 25 ปี

ทำเป็นตารางได้ดังนี้

ตฤ ๓	สหัชชะ ๓	พันธู ๘	อริ ๓
กุมพะ ๕	สุภะ ๒	ปุตตะ ๕	มรณะ ๔
กัมมะ ๑	ลาภะ ๔	ปัตนิ ๖	วินาศน์ ๖

วายุสุดท้ายที่ท่านจัดเป็น “วายุเทียบ” นั้น ท่านถือว่าเป็นวายุของไม้ใกล้ฝั่งเป็นวายุของความเสื่อมโทรมใกล้ความตาย ชีวิตในวายุนี้จึงไม่ได้อยู่อย่างมีความสุขอย่างในวายุอื่นๆ คำว่า “เทียบ” นั้นยังหมายถึง การนำเอาดาวในวายุอื่นมา เทียบ กับดาวในวายุสุดท้ายนี้ด้วยว่า ตรงกับความหมายของอะไรก็ให้นำความหมายมาผสมไว้ด้วย เช่น ดาวในวายุ กุมพะ ตรงกับดาวในวายุ มรณะ ก็ยังหมายถึงการเงินในวายุกุมพะ จะมีการสูญเสียหรือเสียหายมากอยู่ด้วย เป็นต้น

สำหรับการพยากรณ์ จะต้องดูในดวงเดิมว่า วายุที่ตกเป็นดาวอะไรเป็นเจ้าเกษตรของภพใดจากลักษณะและดาวนั้นไปสถิตที่ภพใด เป็นคุณหรือโทษกับดวงชะตาอย่างไร มีตำแหน่งเป็นเกษตร อูจน์ มหาจักร ราชาโชค ใดๆ หรือเป็นนิจ ประ หรือไม่ ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้พิจารณาถึงความเด่นหรือความเสื่อมของดาววายุ นอกจากนี้ยังต้องสำรวจด้วยว่า ราศีที่ดาววายุไปสถิตอยู่เป็นคู่มิตร คู่ธาตุ กันหรือไม่ รวมถึงดาวที่ร่วมราศีหรือทำมุมสัมพันธ์มาถึงดาววายุนั้นมีอย่างไรก็ต้องพิจารณาให้หมด เพื่อจะได้รู้ว่าในวายุนั้น ๆ เจ้าชะตาจะต้องประสบความสุขสบายหรือยากลำบากอย่างไร

การจะหาว่าดาวอะไรทำงานในวายุนั้น ๆ ก็คือ การนับอายุของเจ้าชะตานั่นเองว่ามีอายุตกอยู่ในวายุไหน เช่น มีอายุ 25 ปีก็ตกอยู่ในวายุกุมมะ ดาวอะไรที่ครองวายุกุมมะอยู่ก็ใช้ดาวนั้นเป็นเจ้าวายุ แต่พออายุย่าง 26 ปีก็ต้องเลื่อนมาเป็นวายุสหัสชะ และใช้ดาวสหัสชะทำงานแทนดวงนี้ เป็นต้น

ความหมายของวายุก็เป็นไปตามความหมายของเรือนชะตานั่นเอง เช่น ตกวายุ สหัสชะ ก็หมายถึงว่าในวายุนั้นเป็นวายุจะต้องทำการติดต่อกับสังคมหรือผู้อื่น เป็นวายุที่น่าชื่อเสียงมาสู่ตนได้มีการคบเพื่อนฝูงหรือการเดินทางบ่อย วายุศุภะก็เป็นวายุของการตั้งตัว สร้างความเจริญให้แก่ตนเอง วายุอื่น ๆ ก็ใช้ความหมายตามเรือนชะตาแต่ละ และต้องนำความหมายความสัมพันธ์จากดาวและราศีที่ดาววายุได้รับอยู่นั้นมาพิจารณาร่วมด้วย อย่าลืมเป็นอันขาด จะดูแต่เพียงดาวโคจร ๆ ไม่ได้ และที่ไม่ควรจะลืมก็คือ ถ้าดาววายุนั้นตรงกับดาวในวายุเทียบ ก็ต้องนำความหมายของภพในวันเทียบนั้นมาผสมร่วมด้วย จึงจะได้คำพยากรณ์ที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริง

การพยากรณ์ด้วยวายุนี้ เป็นวิธีเกจิอาจารย์ท่านใช้ได้ผลมาแล้ว ดังนั้นจึงขอให้นักศึกษาจงเอาใจใส่ทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ดี แล้วท่านจะเป็นนักพยากรณ์ที่ดีในวันหน้าอย่างแน่นอน

ภาคผนวก จ

ภาพการมารับบริการการพยาบาล/ตรวจดวงชะตา

ภาพที่ 1 ผู้มารับการบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโคกเขมา ต.แหลมบัว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ภาพที่ 2 ผู้มารับการบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโคกเขมา ต.แหลมบัว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ภาพที่ 3 โหราจารย์ตรวจดวงชะตาผู้มารับการบริการพยากรณ์ วัดโคกเขมา
ต.แหลมบัว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ภาพที่ 4 ผู้มารับการบริการพยากรณ์/ตรวจดวงชะตาตามคำแนะนำของโหราจารย์
วัดโคกเขมา ต.แหลมบัว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ประวัติผู้ทำวิจัย

ชื่อ – สกุล ที่อยู่	พระมหาระพิน (อภิชาโน) นาคจินวงษ์ วัดโลกเขมา หมู่ 5 ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	สอบนักธรรมชั้นเอก จากวัดโลกเขมา จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2537	สอบเปรียญธรรม ประโยค 4 จากสหศึกษาบาลีจังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2550	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตศึกษามหาพิรุฬห์โมส
พ.ศ. 2552	จบการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2540	ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรม
พ.ศ. 2540	ครูสอนพระปริยัติธรรมชั้นสูง
พ.ศ. 2541	ได้รับแต่งตั้งพระวิปัสสนาจารย์
พ.ศ. 2544	พระนักเทศน์ของมหาเถรสมาคมประจำจังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2545	พระนักเทศน์ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนากลาง ตามมติมหาเถรสมาคม
พ.ศ. 2546	เจ้าอาวาส วัดโลกเขมา ตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2547	เป็นคณะกรรมการงานการศึกษาและเผยแผ่ของคณะสงฆ์ อำเภอนครชัยศรี
พ.ศ. 2548	โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน